

ROMANORUM PONTIFICUM

BREVIS NOTITIA

AUCTORE

GUILIELMO BURIO

ECCLES. METROP. MECHLIN.

CANONICO ZELLARIENSI

IN

STRENAM OBLATA

DD. SODALIBUS

B. V. MARIÆ

IN

COELOS ASSUMPTÆ

IN

ARCHIDUCALIS J.

COLLEGIO PASSAVII

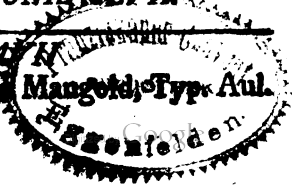
CONGREGATIS

ANNO SALUTIS MDCCLXIX.

CONGREGATIONIS, CIVIL.

PASSAVII
Typis Friderici Gabrieli Mangold, Typ. Aul.

Ta 1718

MAGNÆ MATRIS
D O M I N Æ,

A C

PATRONÆ NOSTRÆ
CONSTANTIBUS CULTORIBUS,
SODALITATIS
MOECENATIBUS,

CELSISSIMIS,
EXCELLENTISSIMIS,
REVERENDISSIMIS, AC ILLUSTRISSIMIS,
PERILLUSTRIBUS, ADMODUM REVE-
RENDIS, REVERENDIS, RELIGIOSIS, EXCEL-
LENTIBUS, CLARISSIMIS, PRÆNOBILIBUS,
NOBILIBUS, ORNATISSIMIS, AC DOCTIS-
SIMIS, &c. &c.

OMNIBUSQUE
IN ASSUMPTA AD COELOS
VIRGINE DEI GENITRICE
CONGREGATIS

DOMINIS, DOMINIS.

CONSODALIBUS

SALUTEM, ET FELIX NOVI ANNI
AUSPICIUM.

Lector Benevole.

Celeberrimi Burii Notitia ex eo singularem laudem habet, quod præter præcipua Romanorum Pontificum gesta, illa quæ ad Ecclesiasticorum rituum initia pertinent, pleraque omnia peculiari studio suis locis accurate commemoret, ut adeo tametsi aliqua ad recentioris Criticæ regulas minus exacta fors tibi videri possint, dignissimum tamen tua attentione sit opus. Illud monitum te volo, sæpius

in

in decursu ad *Onomasticum* Lectorem remitti, aliud nempe id nostri Authoris opus est, quo voces Ecclesiasticas docte explanat. Prætermisi S. Malachiæ Prophetiam de postremis Pontificibus, & varios elenchos Pontificum Notitiæ huic alibi adjectos, propterea, quod & illa, & hi passim. obvii sint, neque a te magnopere desiderari crediderim. Quæ de Benedicto XIV. & nunc regnante Sanctissimo Papa Clemente XIII. sub finem adjecta legeris, ex recenti scriptore compendio decerpsi. Vive & Vale.

JESUS CHRISTUS PONTIFEX

Omnium qui fuerunt, sunt, & erunt,
MAXIMUS.

QUI EO, QUOD MANEAT IN
ÆTERNUM, SEMPITER-
NUM HABET SACERDO-
TIUM; cum Ecclesiam suam
constituere, & Vicariam summi sui Sacer-
dotii potestatem in unum aliquem, & eos
omnes, qui legitima successione sequerentur,
transferre vellet, Simonem Petrum præ re-
liquis suis Apostolis elegit, cui non sine my-
sterio Nomen novum indidit, dicens Joan-
nis 1. *Tu es Simon filius Jonæ, tu voca-
beris Cephas, quod interpretatur Petrus.*
Unde fortasse consuetudo ortum trahit,
A lon-

longo tamen post tempore observari coepta, ut ad summum Pontificatum evecti proprium nomen in aliud mutare soleant, ut simul cum nomine pristinos mores exuisse censeantur. Fuit autem Pontificatus a Christo, antequam mortem pateretur, Petro hisce verbis Matthæi 16. promissus: *Tu es Petrus, & super banc petram œdificabo Ecclesiam meam, & tibi dabo claves Regnæ Cælorum*: post Passionem tamen dumtaxat collatus; quod, ut ait Divus Thomas in Matthæum, *Claves istæ nondum essent fabricatæ, & Christi sanguine intinctæ ac temperatæ, cum quo pariter virtus ac efficacia Sacramentorum, & Clavium potestas effluxit*: quam Christus Petro conferre volens, eum singillatim hisce verbis Joannis 21. semel, iterum, ac tertio interrogat: *Simon Joannis diligis me plus his?* cumque respondisset toties Petrus: *Etiam Domine tu scis, quia amo te*: tum Christus totidem vicibus subjunxit: *Pasce Agnos meos*. Ter hoc modo examinatus Petrus, jussionem triplicem accepit, doctrinæ verbo, vitæ exemplo, ac subsidio temporali, oves sibi creditas procurandi. Insuper trinam illam de dilectione Petri interrogationem ideo a Christo factam fuisse ait sanctus Augustinus, ut *redderetur negationis trina triplex Confessio, ne minus amori*

lin-

lingua serviat quam timori, & plus vocis elicuisse videatur mors imminens, quam vita præsens, essetque amoris officium pasce-
re Dominicum Gregem, si fuit timoris in-
dicium negare Pastorem. Christus itaque
 cum vixisset in terris annos triginta tres,
 & tres menses, ac post Resurrectionem su-
 am per dies quadraginta vivum se Viris,
 Foeminis, Discipulis, Apostolis, ac plus-
 quam quingentis Fratibus exhibuisset; fe-
 ria quinta, Jovis dicta, quarta decima Maji
 (cum simili ante sex septimanas die, Cæ-
 na Legali quoad esum Agni Paschalis ce-
 lebrata, Corporis & Sanguinis sui Sacra-
 mentum instituisset, ac duodecim suos Apo-
 stolos Sacerdotes consecrasset) præsentibus
 & intuentibus undecim, e vertice Montis
 Olivarum, sex ab Hierosolytna stadiis di-
 stante, in cælum ascendit, oculisque om-
 nium se subtraxit, relinquens Petrum suum
 in terris Vicarium, non successorem; nam
 Christo succedere nemo potest. Successor
 enim tunc datur, quando alius ab officio
 amovetur, & desinit Magistratum gerere,
 alio in ejus locum suffecto: Christus autem
 manet Pontifex in ætænum. Neque e con-
 trario ullus Romanus Pontifex Petri Vica-
 rius, sed Successor dicendus. Ipse enim
 munus Pontificium, non nomine Petri, sed
 Christi ministrat, licet Petro succedat: &

auctoritatem, qua utitur, ac potestatem, quam habet ligandi atque solvendi, a Christo habet, non a Petro. Petrus siquidem ut a vita, sic a Pontificatu discessit. Qui Petro succedit, Vicarius Christi est, qui vivit Pontifex in æternum. Igitur Romanos Pontifices, non Successores, sed Vicarios Christi; at Petri non Vicarios, sed Successores dicemus, nisi nominum, & rerum significatione abuti volumus.

ROMANORUM
PONTIFICUM
BREVIS NOTITIA.

SANCTUS PETRUS Christi Vicariatum ab ipso Domino acceptum tenuit ab anno Christiano quarto & trigesimo usque ad septuagesimum; quod est spatium sex & triginta annorum: nimirum Hierosolymæ annis 5. Antiochiæ 7. Romæ 24. mensibus 5. diebus 10. Petrum instituisse tempus Adventus Christi, per tres hebdomadas integras, & unam non integram annue observandum, affirmat G. Durand. in Rationali Divin. Offic. l. 6. cap. 2. Quadagesimam ab eodem institutam fuisse, ex Radulpho probat B. Gavantus. in Rubricis de Quadrag. Quod Pascha semper celebretur in die Solis, jam Dominica dicta, ex auctoritate D. Petri esse narrat C. Baronius ad annum Christi 58. n. 82. In prima Missa ante omnes Apostolos festo Pentecostes ab ipso celebrata, post Consecrationem dixit Orationem Dominicam, sive *Pater noster*; quod & Apostoli deinde usurparunt: neque Missa, teste Gregorio lib. 7. Epist. 63. aliis par-

4
auctoritatem, qua utitur, ac potestatem
quam habet ligandi atque solvendi, a Chri-
sto habet, non a Petro. Petrus siquidem
ut a vita, sic a Pontificatu discessit. Qui
Petro succedit, Vicarius Christi est, qui vi-
vit Pontifex in æternum. Igitur Roma-
nos Pontifices, non Successores, sed Vica-
rios Christi; at Petri non Vicarios, sed
Successores dicemus, nisi nominum, &
rerum significatione abuti
volumus.

ROMANORUM
PONTIFICUM
BREVIS NOTITIA.

SANCTUS PETRUS Christi Vicariatum ab ipso Domino acceptum tenuit ab anno Christiano quarto & trigesimo usque ad septuagesimum; quod est spatium sex & triginta annorum: nimirum Hierosolymæ annis 5. Antiochiæ 7. Romæ 24. mensibus 5. diebus 10. Petrum instituisse tempus Adventus Christi, per tres hebdomadas integras, & unam non integram annue observandum, affirmat G. Durand. in Rationali Divin. Offic. l. 6. cap. 2. Quadagesimam ab eodem institutam fuisse, ex Radulpho probat B. Gavantus. in Rubricis de Quadrag. Quod Pascha semper celebretur in die Solis, jam Dominica dicta, ex auctoritate D. Petri esse narrat C. Baronius ad annum Christi 58. n. 82. In prima Missa ante omnes Apostolos festo Pentecostes ab ipso celebrata, post Consecrationem dixit Orationem Dominicam, sive *Pater noster*; quod & Apostoli deinde usurparunt: neque Missa, teste Gregorio lib. 7. Epist. 63. aliis par-

auctoritatem, qua utitur, ac potestatem, quam habet ligandi atque solvendi, a Christo habet, non a Petro. Petrus siquidem ut a vita, sic a Pontificatu discessit. Qui Petro succedit, Vicarius Christi est, qui vivit Pontifex in æternum. Igitur Romanos Pontifices, non Successores, sed Vicarios Christi; at Petri non Vicarios, sed Successores dicemus, nisi nominum, & rerum significatione abuti volumus.

ROMANORUM PONTIFICUM BREVIS NOTITIA.

SANCTUS PETRUS Christi Vicariatum ab ipso Domino acceptum tenuit ab anno Christiano quarto & trigesimo usque ad septuagesimum; quod est spatium sex & triginta annorum: nimirum Hierosolymæ annis 5. Antiochiæ 7. Romæ 24. mensibus 5. diebus 10. Petrum instituisse tempus Adventus Christi, per tres hebdomadas integras, & unam non integram annue observandum, affirmat G. Durand. in Rationali Divin. Offic. l. 6. cap. 2. Quadagesimam ab eodem institutam fuisse, ex Radulpho probat B. Gavantus in Rubricis de Quadrag. Quod Pascha semper celebretur in die Solis, jam Dominica dicta, ex auctoritate D. Petri esse narrat C. Baronius ad annum Christi 58. n. 82. In prima Missa ante omnes Apostolos festo Pentecostes ab ipso celebrata, post Consecrationem dixit Orationem Dominicam, sive *Pater noster*; quod & Apostoli deinde usurparunt: neque Missa, teste Gregorio lib. 7. Epist. 63. aliis par-

partibus primum constabat, quam Consecratione, Oratione Dominica, & Communionem; quæ Oratio, cæteris etiam omiſſis, uti in die Parasceves, nunquam prætermittitur. Consecrationis Eucharisticæ formæ a Christo editæ vocem illam *enim* a Petro insertam fuisse ait S. Thomas 3. p. qu. 78. art. 2. ad 5. Fuit Petrus origine Syrus, natus Bethsaidæ Galilææ civitate; vico, habet Breviarium Romanum Festo S. Andreæ. Simeon Metaphrastes ait, Bethsaidam fuisse parvam & ignobilem Capharnaitani agri civitatem, sitam ad litus magni lacus Genesareth, sive Maris Tiberiadis. Petri annos fere viginti quinque, quibus Romæ rexit Ecclesiam, nemo Pontificum Romanorum hætenus vidit. Nomen Petrus est a Græco, *Petra*, Latine Saxum, Syriace Cephias; quod, ut ait Evangelium, interpretatur Petrus, super quam Petram Christus ædificavit Ecclesiam suam.

2. **L**INUS, primus post Petrum (uti Breviarium Romanum 23. Septemb.) gubernavit Ecclesiam: cujus tanta fides & sanctitas fuit, ut non solum dæmones ejiceret, sed etiam mortuos ad vitam revocaret. Sancivit, ne qua mulier nisi velato capite Ecclesiam introiret: scripsit res gestas B. Petri, & ea maxime quæ ab illo acta sunt contra
Si-

Simonem Magum; item de Petri & Pauli Agone libros duos. Illum Princeps Apostolorum, dum universalis Ecclesiæ sollicitudine ab Urbe in diversas Christiani Orbis Provincias evocaretur, ordinavit Coepiscopum, sive Coadjutorem suum una cum Cleto: & Linus quidem intra Urbem, Cletus autem extra, in suburbiis vicariam gerebant potestatem: & quamvis Petrus Clementem in Apostolica Cathedra successorem paulo ante mortem designasset, Clemens tamen modestia usus juri suo cessit, & Linus Pontifex Romanus electus fuit, ac dein Cletus. Clemens itaque fuit secundus Petri designatione, non Ecclesiæ nominatione, aut electione, quæ Lino, ac deinde Cleto tributa fuit; idque non sine Divino consilio, ne in posterorum exemplum transfiret successores sibi in Pontificatu eligere, & libertas Ecclesiæ in constituendo Pastore isto modo adempta foret; vide paulo post in Clemente. In antiquis Vaticani Pontificum imaginibus primus depictus est Linus Pallio amictus; unde eum Pallii Pontificalis institutorem multi tenent: fuit ipse Italus, Vollaterris in Etruria natus, transegit in Pontificatu annum undecimum. Nomen Linus a Græco est *to linon*, linum; quod significat etiam filium, cui affigitur hamus piscatorius, *Flandrice de leyn*, imo ipsum rete, quod ex lineis

filis contextum est: idque non sine mysterio; nam Apostoli, eorumque successores Pontifices ac Sacerdotes Dei, sunt piscatores hominum.

3. **CLETUS**, secundus post Apostolum Petrum (uti Martyrologium Romanum 22. Aprilis) rexit Ecclesiam; ad eam regendam nomine & re Cletus, quod est vocatus. Is ex præcepto Principis Apostolorum in Urbe viginti quinque Presbyteros ordinavit. Sacerdotes initio Ecclesiæ non dicebantur, sed Presbyteri, idest Seniores, non propter decrepitam ætatem, sed ob scientiam & sanctitatem, quæ in senioribus plus requiritur, & esse supponitur, juxta illud Sapientiæ 4. *Senectus venerabilis est non diuturna, neque annorum numero computata; cæci enim sunt sensus hominum, & ætas senectutis vita immaculata.* Quænam ætas ad Presbyteratum requireretur, vide post in Fabiano. Et Christianorum Mystæ, non Sacerdotes, sed Presbyteri eo dicti sunt, quod inter Judæos essent Sacerdotes & Principes Sacerdotum; & inter Gentiles, foeminae Sacerdotes dicerentur, uti apud Virgil. lib. 6. *Æneid. Sibilla Cumana vocatur Longava Sacerdos: & ad illam Deiphobus: ne savi magna Sacerdos.* Ac S. Ambrosius de Virginitate l. 1. Vestales Virgines, Palladis Sa-

Sacerdotes appellat. Similiter loco Templo-
rum dictæ sunt Ecclesiæ, id est cætus sive
conventus; unde in actis S. Silvestri dicitur:
Templa claudantur, & Ecclesia pateant: ut
paulatim observationes Judaicæ, & Genti-
lium superstitiones evanescerent. Primus in
litteris usus est verbis illis: Salutem & Apo-
stolicam Benedictionem, qua etiamnum salu-
tationis formula utuntur summi Pontifices.
Presbyteri tanquam Angeli salutant populum
dicendo: *Dominus vobiscum,* qua formula
Gabriel Angelus usus est ad Mariam Virgi-
nem: & Angelus ad Gedeonem dicens:
Dominus tecum. Episcopi tanquam Apo-
stolorum successores dicunt: *Pax vobis,* quod
Apostoli à Christo Domino acceperant. Sum-
mus Pontifex dictus *Domnus Apostolicus,*
Salutem & Apostolicam Benedictionem pre-
catur. Fuit Cletus Romanus; vixit in Pon-
tificatu annos 12. menses 7. Nomen Cletus
Græcum est, Latine vocatus, uti Anacle-
tus revocatus, & Paracletus advocatus,
a *to kaleo,* id est, voco, unde & kalendæ.

4. CLEMENS Ex genere Imperatorum,
Romæ summo loco natus, Philoso-
phus præclarus, deinde Christianus Theo-
logus eximius: multa scripsit accurate &
salutariter, quibus Christianam Religionem
illustravit, ut ipsius Opera in folio edita te-

stantur. Septem Urbis regiones divisit septem Notariis, singulas singulis attribuens, qui passiones Martyrum, & res ab eis gestas diligentissime litteris mandarent; quorum umbram Romanæ Ecclesiæ Protonotarii, præsertim qui *Participantes* vocantur, adhuc retinent. Vestes Sacerdotales ad Missam ordinavit; voluit lavari Corporalia in proprio vase. Dicitur auctor Canonis Missæ, item Benedictionis frugum. Voluit quod Baptizatus, prout citius poterit; confirmetur. Martyrium ipsius exacte describitur in Brev. Roman. 23. Nov. De ipso

Disceptat mundus, sit quartus, sit ne secundus.

nam invaluit apud aliquos opinio, Linum & Cletum nequaquam post Petri obitum suffectos fuisse, sed tantum viventis adhuc, dum universalis Ecclesiæ sollicitudine sæpe in diversas Provincias evocaretur, coadjutores fuisse: & quidem Petrus paulo ante obitum Clementem Romanum Pontificem, & Successorem suum designaverat; verum Petro vivo sublato, cessit humiliter ipse nomine & re Clemens (quod est mitis & lenis, qui remittit de eo, quod possit prosequi) atque subire munus & onus illud recusavit; idque non sine divino consilio, ne suprema Ecclesiæ dignitas, potestas hæreditaria fieret, & arbitrio unius, non totius multitudinis ele-

electione, administranda crederetur: proinde Lino & Cleto, qui Petri coadjutores fuerant, praelatis, quartus ipse Pontificatum iniiit. Et vero certa Apostolicæ Sedis tempora eis tribuenda esse docet ipsius Ecclesiæ auctoritas ex Breviar. & Martyrol. Romano supra de utroque allata: tum etiam sacer Missæ Canon, in quo Linus, & Cletus, secundum antiqua diptycha, post Apostolos primi recensentur, sequente eos Clemente: qui antiquus Apostolorum Petri, & Pauli discipulus, post Linum, & Cletum, Romanus Pontifex ab anno Christi 93. usque ad 23. Novemb. anni 102. per annos novem, menses & dies sex, primum Æræ Christianæ sæculum feliciter absolvit, ac sequens incepit.

5. **A**NACLETUS, cujus festum agitur die 13. Julii, decrevit, ut a tribus neque a paucioribus, reliquis consentientibus, Episcopus consecraretur; uti consecratum fuisse, narrat Anacletus ipse, Jacobum minorem Hierosolymitanorum Episcopum, a Petro, Jacobo majore, & Joanne. Voluit ut Clerici sacris Ordinibus publice, & a proprio Episcopo initientur: utque sacrificent non soli, sed secum testes adhibeant; & illud non ubique, sed in locis Deo consecratis: utque *Dominus vobiscum*, & *Orate Fra-*

Fratres non ad unum, sed ad duos minimum præsentibus dicatur: & ut in Missa, perfecta consecratione, omnes præsentibus communicent. Tres Decretales epistolæ sapientia plenas, quæ extant, conscripsit de Testibus, Judiciis, & Ordinationibus Episcoporum: voluit ab Episcopis annuatim visitari Limina Apostolorum. Insuper Clericis comam alere primus prohibuit: formam in radendo observandam Anicetus postea præscripsit. Beati Petri sepulchrum sive memoriam ornavit, Pontificumque sepulturæ locum attribuit, & separata a plebe loca sepeliendis Martyribus assignavit. Fuit ipse Græcus Atheniensis, pervenit in Pontificatu ad annum nonum, mensem tertium. *Anaklytos* latine revocatus dicitur, uti *Pacletus* advocatus, & *Cletus* vocatus.

6. **E**UARISTUS item Græcus, Judæo Patre natus, totidemque annorum & mensium Pontifex, domos Fidelium cultui divino mancipatas, in quibus Synaxes, id est congregationes fiebant, & Tituli vocabantur, Presbyteris & Diaconis, ad confusionem vitandam, divisit; unde Cardinalium Tituli originem trahunt. De Titulo mentionem facit Martyrologium Romanum 27. Julii hisce verbis: *Roma Sancti Pastoris Presbyteri, cujus nomine Titulus extat in Viminiana-*

minali apud sanctam Pudencianam: ad quem locum vide notas Baronii, qui inter alia sic ait: Idem Titulus, quod Memoria seu Ecclesia, sic dictus, quod in loco ubi erat Ecclesia erigenda, Crux poneretur in Titulum, uti hodie in Ecclesiarum erectione adhuc servatur. Constituit Evaristus ex traditione Apostolica ut Matrimonium publice celebretur, & Sacerdotis benedictio adhibeatur, neve Vir & Uxor ante una dormirent, quam a Sacerdote benedicerentur; ut qui vult nubere, in Domino nubat. Festum ipsius agitur 26. Octob. ubi in lectione Breviarii fit mentio de septem Diaconis ab ipso ordinatis, qui Episcopum custodirent, dum prædicationis munere fungeretur: idque propter stylum veritatis, ne Episcopo prædicanti ab æmulis imponerentur errores. Vide infra in Lucio simile quid ordinatum. Evaristus *Evaristos* bene optimus latine sonat; ab *ev* valde, bene, & *aristos* optimus: unde interjectio *Euge!* vox laudantis: quare non debet scribi Evaristus, sed Evaristus: sicuti Evangelium, id est bonum nuncium, non Evangelium; per *u* vocalem, non per *v* consonantem.

7. **A**LEXANDER Primus, vir quidem ætate juvenis, sed moribus ac sanctitate incomparabilis, & salutaribus institutis illu-

illu-

illustri: ordinavit in Missa lectionem Epistolæ & Evangelii; Canoni addidit, ob memoriam Passionis Christi, *Qui pridie quam pateretur: & post Consecrationem: Unde & nos memores*, usque ad Memento Defunctorum. Statuit ut una tantum Missa in die celebraretur (quod usque ad Deusdedit Papam 70. ita mansit, qui secundam permisit) utque tantum panis azymus, uti purior, & Christi institutioni similior, & vinum in Mysterio offerretur: vinum autem aqua misceri iussit, propter Sanguinem & Aquam, quæ ex Jesu Christi Latere profluxerunt, atque ad Christi & Ecclesiæ conjunctionem significandam. Passiones ex Evangelistis in Hebdomada Majore iussit legi eo ordine, quo scriptæ sunt. Decrevit ut aqua benedicta sale admixta perpetuo in Ecclesia asservaretur, & in cubiculis adhiberetur ad fugandos Dæmones, ita rescribens: *Aquam sale admixtam populo benedicimus, ut cuncti aspersi sanctificentur, nam si cinis vitulae aspersus sanguine populum sanctificabat, multo magis aqua aspersa sale, divinisque precibus sacrata; & si sale asperso per Helisæum Prophetam sterilitas aqua sanata est; quanto magis divinis precibus aqua sacrata sterilitatem rerum auferet humanarum, & insidias diaboli avertet, atque a phantasmaticis versutiis hominem defendet, & coinquinatos*

tos sanctificabit? Fuit Alexander Romanus, seditque annos decem, menses tres, & dies 20. Memoria ejus ab Ecclesia celebratur tertia Maii, Festo Inventionis S. Crucis. Nomen Alexander Græcum est, latine sonans auxiliator virilis, vel virorum. *alexein* auxiliari, *alexion* auxilium sive remedium, *Alexius* remedium ferens.

3. **X**YSTUS Primus similiter Romanus, decemque fere annorum Pontifex, se universalis Ecclesiæ Episcopum in epistolis scripsit, censuitque ne Episcopi ad Sedem Apostolicam quacumque de causa vocati, inde redeuntes a suis populis recipebantur, nisi secum deferrent literas Romani Pontificis. Vetuit ne vasa sacra ab aliis, quam a sacris ministris, nullo modo a foeminis tangerentur: neque Corporalia ex alia materia, quam ex lino eoque purissimo fierent; ordinavit cani in Missa Trisagion *Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth.* Memoriam defunctorum in missa ex præscripto Apostolorum ejus decreto tribuere Platinam, ait Gavantus, cum Platina adscribat Gelasio primo. De hoc Xysto nihil habetur in Breviario, sed in Martyrologio sexta Aprilis. Octavus post illum Pontifex Zephyrinus vocatur a Tertulliano libro de Pudicitia, *secundum veterem nomenclaturam*

Pon-

Pontifex Maximus, & Episcopus Episcoporum; unde patet non esse recens, Papam Oecumenicum sive universalem appellari. Nomen *xystos* latine est Porticus, sive series longa arborum.

9. **T**ELSPHORUS Quadraginta dierum solemne jejunium per septem hebdomadas ante Pascha ab omnibus Christianis observari, uti ab Apostolis constitutum erat, injunxit: quod jejunium tunc non continuum, sed interpolatum, incipiebat a Septuagesima, omissis tribus per septimanam diebus; vide Onomasticon in voce Quadagesima. Inseruit Missæ hymnum Angelicum *Gloria in Excelsis*. Ordinavit celebrari tres Missas in festivitate Natalis Domini; primam media nocte, cum Christus in Bethleem natus est; secundam illucescente aurora, quando a Pastoribus est adoratus; tertiam hora diei tertia, quum dies Redemptionis nostræ illuxit. Aliqui ad triplicem Christi nativitatem referunt: 1. æternam ex Patre, 2. temporalem ex Virgine Matre, 3. spiritua-lem, per gratiam in cordibus fidelium. Alii, quia Christus natus est in salutem eorum, qui erant ante legem, sub lege, & post legem sub Evangelio. De ipso fit mentio in Officio Ecclesiastico Vigilia Epiphaniæ. Fuit Monachus, Græcus, uti nomen indicat, quod

quod latine sonat, finem referens. Carmelitæ illum pro suo habent, sedit annos undecim, menses novem.

10. **H**YGINUS, decretum promulgavit de susceptoribus seu Patrinis (ita enim Ecclesia eos vocat, qui infantes tenent, & præsentant dum baptizantur, & ex sacro lavacro suscipiunt) ubi inter alia hæc habentur: *sicut infantes contrahunt peccatum originale ex culpa aliena, ita Divina convenit misericordia, ut justificentur per fidem & confessionem alienam.* Clerum composuisse, & gradus distinxisse, vel traditam ab Apostolis formam illustrasse dicitur: & sicut Euaristus Titulos in Urbe Presbyteris divisit, ut unusquisque suæ Parochiæ terminis distingueretur; ita Hyginus Clerum composuit, & gradus distinxit, ut alii superiores, alii inferiores Presbyteri & Diaconi, & ordines minores essent. Extat ejus Epistola decretalis ad omnes Christi fideles de Deo Trino & uno, & Christi Filii Dei incarnatione, Catholicam Doctrinam plene complectens. Commemoratio de eo fit 11. Jan. Fuit Græcus, Patria Atheiensis, attigit in Pontificatu annum quartum. Nomen ipsius *bygeinos*, latine sanus vel sanans dici posset, *bygeia* sanitas.

11. **P** IUS Primus, Apostolorum traditionem de Paschate die Dominico celebrando firmavit, ad Ecclesias nonnullas judaizantes corrigendas, quæ Pascha quocumque die, luna decima quarta, cum Judæis in Plenilunio Martiali celebrabant, cum Christiani Dominica sequente suum Pascha celebrent. Primus notatur Pius qui Romæ Templum consecravit, Thermas Novati dictum, domum scilicet Pudentis Senatoris, sanctarum Virginum Pudentianæ & Praxedis patris; apud quem S. Petrus cum Romam introivisset, primo hospitio exceptus fuit: cui Pius fratrem suum, Pastorem nomine, primum præfecit Presbyterum: unde primus Titulus, Pastoris dictus fuit. Vide Onomasticon in voce Titulus. Ritus consecrandi & velandi Virgines sacras a Pio ordinatus dicitur. Poenam, quam statuit in Sacerdotem, cujus negligentia de Sanguine Domini aliquid stillaverit, vide in Breviario Romano 11. Julii. Fuit natione Italus, patria Aquilejensis, annos novem & dimidium Petri Cathedram tenuit.

12. **A** NICETUS, quo Ecclesiæ melius consultum esset, ne malis moribus labefactaretur, renovavit Decretum Anacleti, ne Clerici comam nutriant, formamque tonsionis addidit, ut desuper caput in modum

dum sphaeræ seu coronæ radantur. Etiam cavit a paucioribus quam tribus non consecrari Episcopum; ubi vero Metropolitanus esset consecrandus, omnes Provinciales Episcopos interesse voluit. Ab eodem quoque sancitum fertur ne Archiepiscopi nisi ex singulari prærogativa Primates (quorum aliqui postea Patriarchæ dicti sunt) appellarentur, reliquis Metropolitanani nomen remaneret; in qua voce vide Onomasticon. Ejus quoque decretum est, ne Episcopus crimen Metropolitanani sui ad alium quam ad Primate[m], aut ad Sedem Apostolicam deferret. Fuit Anicetus Syrus, est nomen ipsius græcum *aniketos*, latine invictus, ab alpha privativo & *nikáo* vinco. Colitur ab Ecclesia 17. Aprilis. Sedit annos octo, menses fere novem.

13. **S**OTER Pontifex re & nomine Ecclesie salutaris. *Soter* idem est, quod latine Salvator, Hebraice Jesus. Præter pietatem singularem, in rebus deliberandis egregii consilii fuit, erga omnes se adeuntes comis & benignus, ecclesiasticaque eloquentia insignis. Sancivit ne ullus post cibum potumve seu quodlibet minimum sumptum Missam facere, neque absque patentis necessitatis interventu eam imperfectam relinquere audeat: ideoque præcepit, ut Sacrificans

11. **PIUS** Primus, Apostolorum traditionem de Paschate die Dominico celebrando firmavit, ad Ecclesias nonnullas judaizantes corrigendas, quæ Pascha quocumque die, luna decima quarta, cum Judæis in Plenilunio Martiali celebrabant, cum Christiani Dominica sequente suum Pascha celebrent. Primus notatur Pius qui Romæ Templum consecravit, Thermas Novati dictum, domum scilicet Pudentis Senatoris, sanctarum Virginum Pudentianæ & Praxedis patris; apud quem S. Petrus cum Romam introivisset, primo hospitio exceptus fuit: cui Pius fratrem suum, Pastorem nomine, primum præfecit Presbyterum: unde primus Titulus, Pastoris dictus fuit. Vide Onomasticon in voce Titulus. Ritus consecrandi & velandi Virgines sacras a Pio ordinatus dicitur. Poenam, quam statuit in Sacerdotem, cujus negligentia de Sanguine Domini aliquid stillaverit, vide in Breviario Romano 11. Julii. Fuit natione Italus, patria Aquilejensis, annos novem & dimidium Petri Cathedram tenuit.

12. **ANICETUS**, quo Ecclesiæ melius consultum esset, ne malis moribus labefactaretur, renovavit Decretum Anacleti, ne Clerici comam nutriant, formamque tonsionis addidit, ut desuper caput in modum

dum sphaeræ seu coronæ radantur. Etiam cavit a paucioribus quam tribus non consecrari Episcopum; ubi vero Metropolitanus esset consecrandus, omnes Provinciales Episcopos interesse voluit. Ab eodem quoque sancitum fertur ne Archiepiscopi nisi ex singulari prærogativa Primates (quorum aliqui postea Patriarchæ dicti sunt) appellarentur, reliquis Metropolitanani nomen remaneret; in qua voce vide Onomasticon. Ejus quoque decretum est, ne Episcopus crimen Metropolitanani sui ad alium quam ad Primate[m], aut ad Sedem Apostolicam deferret. Fuit Anicetus Syrus, est nomen ipsius græcum *aniketos*; latine invictus, ab alpha privativo & *nikáo* vinco. Colitur ab Ecclesia 17. Aprilis. Sedit annos octo, menses fere novem.

13. **S**OTER Pontifex re & nomine Ecclesie salutaris. *Soter* idem est, quod latine Salvator, Hebraice Jesus. Præter pietatem singularem, in rebus deliberandis egregii consilii fuit, erga omnes se adeuntes comis & benignus, ecclesiasticaque eloquentia insignis. Sancivit ne ullus post cibum potumve seu quodlibet minimum sumptum Missam facere, neque absque patentis necessitatis interventu eam imperfectam relinquere audeat: ideoque præcepit, ut Sacrificans

habeat secum adiutorem Sacerdotem, ut si aliquo casu ille, qui sacrificium incepit, turbatus, vel ad terram elisus fuerit, a tergo semper habeat, qui ejus vices prosequatur intrepidus. Voluit item juxta Anacleti constitutionem, ut nullus presbyter Missarum Solemnia celebrare præsumat, nisi duobus ad minimum præsentibus, sibi que respondentibus, & ipse tertius habeatur Sacerdos. Quia cum ab ipso dicitur Dominus vobiscum, & Orate Fratres, aptissime convenit, ut ipsius salutationi præsentibus respondeant. Idem sancivit ne sacræ virgines vasa sacra & palas attingerent, neve thuris ministerio in Ecclesia uterentur: idque contra Montanum Hæreticum, cujus secta foeminas sacris Mysteriis immiscebat. Idem statuit, ut Christi Corpus in Cœna Domini ab omnibus sumeretur, exceptis iis, qui propter grave peccatum id facere prohiberentur. Euaristi decretum de Benedictione sacerdotali, & consensu Parentum Matrimoniis adhibendo renovavit: Ideo enim dicuntur Sponsus & Sponsa, quia ante Matrimonium a parentibus ex utraque parte spondebantur. Colitur ab Ecclesia 22. Aprilis: fuit Italus, Fundis in Campania natus, sedit annis quatuor, tredecim diebus minus.

14. **E**LEUTHERIUS Græcus, uti nomen indicat, liberatorem seu servatorem signi-

significans ab *elevthero* libero; quod re ipsa erat: nam ipsius tempore summa pace & quiete (ut Breviarium Romanum 26. Mail sit) fruebatur Ecclesia Dei a persecutoribus libera. Ad hunc Pontificem Lucius Britannorum Rex circa finem secundi sæculi extinctam Religionem Christianam restaurare cupiens, quam Joseph ab Arimathia, qui Christi corpus sepelivit, in ea insula primum prædicaverat, supplices literas misit, ut se ac suos in Christianorum numerum reciperet: uti narrat Gildas vetustissimus illius gentis Scriptor; & Tertullianus vicinus illorum temporum, Britannorum inaccessa Romanis loca subdita tunc Christo fuisse scribit: quamobrem Fugatium & Damianum, pios & doctos viros, misit in Britanniam, per quos Rex & reliqui fidem susceperunt; cui fideliter adhæserunt, quoadusque erupit furor Diocletiani Imperatoris: nam deinde, teste Gilda, ob immanitatem persecutionis Religio ita refrixit, ut pene extincta, sed tandem a S. Gregorio Magno, missis eo doctis & sanctis viris Augustino aliisque Monachis sub finem sæculi Christiani quinti, renovata fuerit; quam usque ad sæculum quintumdecimum, per mille circiter annos integram inviolatamque conservarunt: & a qua circa annum Christi 1534. per turpissimum ab Ecclesia

Catholica schisma se obstinate retraxerunt, in quo schismate adhuc hodie pertinacissime perseverant. Scripsit Eleutherius Galliae Provinciis, nullas escas superstitiose refutari debere, quoniam Deus universas ad victum fidelibus suis tribuit, Matth. 5. & Actor. 10. idque contra Encratarum hæresim, quæ non solum carnes, sed etiam nuptias damnabat. Noluit præterea quempiam de gradu suo deijci, nisi prius accusatus, reus criminis convinceretur: exemplo Salvatoris, qui scelus Judæ, licet furis, & proditoris, nondum tamen convicti, ita æque tulit, ut quidquid interim pro dignitate Apostolice egisset, ratum firmumque esse voluerit. Postquam sedisset annis quindecim, incompertum est quo mortis genere sublatus fuerit; nisi quod in antiquis Martyrologiis Martyr reperitur adscriptus, & Ecclesia illum 26. Maii pro tali colit: cum alioqui certum sit Martyris nomen apud Tertullianum, Cyprianum, & alios plerosque antiquorum tribui consuevisse non iis tantum qui mortem, sed etiam qui cruciamentum aliquod Christi causa subiissent; qui & dicti reperiuntur Confessores, cum, si utriusque vocis vim expendas, idem sint; nam *martyr* latine testem significat: & quod Martyres sanguine fecerunt, confessione sua alii Sancti fidem Christi testati sunt. Hinc in Martyrol. Romano multi vocantur simpliciter

citer Episcopi, alii Episcopi & Confessores. de quo vide notas Baronii ad Martyrol. die 2. Januarii, ad illa verba: *Passio Beati Isidori Episcopi*, & alterius, ibidem *Isidori Episcopi & Confessoris*, ac Onomasticum hic additum in vocibus *Confessor & Martyrologium*.

15. **VICTOR** Primus. Initio Ecclesie Baptisma conferebatur omni tempore, & qualibet aqua, ut omnes in viam fidei facilius adducerentur; sed crescente Religionis honore, & numero fidelium aucto, ordinatum fuit ad majorem Sacramenti hujus celebritatem, ut solummodo conferretur in Paschaté, & Pentecoste, per aquam tunc benedictam: uti patet ex decreto hujus Victoris, quod extat de Consecr. dist, 5. c. *Celebritatem*: idque eo potissimum, ut qui baptizari vellent, mysteriis fidei melius imbuerentur; integroque anno catechizabantur, & tempore præsertim Quadragesimæ concionibus intererant: unde S. Cyrillus Hierosolymitanus sermones suos indigitat Catecheses, quos habuit tempore Quadragesimæ ad Catechumenos sive Baptizandos: quæ consuetudo duravit usque ad tempora Caroli Magni, & Ludovici Pii, ut ait S. Thomas; quando ordinatum fuit, ad multa inconvenientia vitanda, ut omni tempore Baptisma

conferretur, retenta nihilominus veteri consuetudine benedicendi Fontes Baptismales singulis annis in Sabbato Sancto, & Vigilia Pentecostes; atque offerendi in Missa *Pro his quoque, quos Deus regenerare dignatus est ex aqua & Spiritu Sancto, tribuens eis remissionem omnium peccatorum*: uti per Octavam Paschatis & Pentecostes adhuc dicitur in Canone Missæ. Victor hic confirmavit decretum Pii, ut Sacrum Pascha die Dominico celebraretur; qui ritus ut postea in mores induceretur, habita sunt multis in locis Concilia; & in Nicaena denique prima Synodo sancitum est, ut Paschæ dies festus post quartam decimam lunam ageretur; ne Christiani Judæos imitari viderentur, qui in quamcumque hebdomadis diem Luna decimaquarta, post æquinoctium vernalis incidisset, Pascha celebrare soliti sunt: ne Christiani cum Judæis illud celebrantes eorum sceleribus in occidendo Christo commissis consortes esse videantur. Hinc die Dominico proximo sequente, Pascha Christianum, quod est Christi Resurrectio, quæ ista die contigit, celebrari decretum fuit: uti Sabbatum in diem Dominicam mutatum, & dies Veneris, quam Gentiles ludis, epulis, & variis nequitiiis traducebant, in moerorem & luctum, ac jejunium, ob Christi mortem eo die toleratam, conversa est. Et quamvis Victor pri-

primum decrevisset, ut Baptismus tantummodo per aquam in Paschate & Pentecoste benedictam conferretur: statuit tamen postea, ut quavis aqua, modo naturali, si necessitas cogeret, quicumque baptizari posset. Scripsit de Quæstione Paschæ, & alia quædam opuscula: fuit Afer, seditque annis novem.

16. **ZEPHYRINUS** indixit omnibus Christianis, si ad pubertatis annos pervenerint, communicare in Paschate. Decrevit quod Calices & Patenæ essent vitreæ, non lignæ; prout ante erant; idque propter ligni porositatem. Hanc tamen Constitutionem sequentes Pontifices irritaverunt, decernentes, ut calices fierent ex auro, argento, vel saltem stanno; non ex ære, ob æruginem, & tetrum saporem, quem æs creat. Sancivit, uti qui ordinandi essent; opportuno tempore & multis præsentibus Clericis ac Laicis de more sacris initiarentur; doctique ac spectatæ vitæ homines ad id officii munus deligerentur. Decrevit præterea, ut rem divinam facienti Episcopo Sacerdotes omnes honoris & reverentiæ gratia adstarent. Idem instituit, ut Patriarcha, Primas, Metropolitanus adversus Episcopum non ferant sententiam, nisi Apostolica auctoritate fulti. Promulgavit etiam edictum de

recipiendis Mœchis poenitentibus, indeque obstreptem Tertullianum, qui illos non recipiendos tenebat, anathemate multavit. Festum ejus agitur 26. Augusti. Sedit annos octodecim, nativitate Romanus, nomine Græcus, quod a Zephyro vento, qui quasi *Zoóphoros*, id est vitam afferens, dicitur: quia eo flante, terra hieme mortua, vere reviviscit; ita Zephyrinus latine vivificans reddi possit.

17. **C**ALIXTUS Primus, vel, uti correctius scribitur, **CALLISTUS**, *Kállistos*, pulcherrimus sive optimus; ordinavit, ut Clerici ad sacros Ordines promovendi, uxoribus abstinerent; prohibuit Matrimonium inter consanguineos; eos hæreticos censuit, qui arbitrabantur Sacerdotes post admissum crimen, etiamsi dignam poenitentiam subiissent, ad pristinos honores redire non posse. Constituit *Quatuor anni Tempora*, quibus jejunium ex Apostolica traditione acceptum ab omnibus servaretur, idque pro fructibus terræ: juxta prophetiam Zachariæ cap. 8. *Jejunium quarti, & jejunium quinti, & jejunium septimi, & jejunium decimi erit domui Juda in gaudium & latitiam & solemnitates præclaras.* Quia sicut replemur a Domino frumento, vino, & oleo ad alenda corpora, ita reple-

repleamur jejunio ad alendas animas. **Ædificavit Basilicam S. Marisæ trans Tyberim: & in via Appia vetus Cœmeterium amplavit, in quo multi Sancti Sacerdotes & Martyres sepulti sunt; quod ab eo Callisti Cœmeterium est appellatum, uti Breviar. Rom. 14. Octobris. Fuit Romanus, seditque annos quinque.**

18. **URBANUS Primus, vasa pro sacro ministerio jussit fieri ex argento & auro, exclusis propter fragilitatem vitreis. Ex institutione Christi, & Apostolorum traditione statuit, ut quisque baptizatus deinde Chrismate confirmaretur; idque per manus Episcopales: nam & ab Episcopis Chrisma conficitur, & ipsi in Apostolorum locum successerunt; qui soli leguntur Act. 8. & 19. quod super baptizatos manus imponebant, & accipiebant Spiritum Sanctum: ita ut ratione non careat Sacramentum Confirmationis a solis Episcopis conferri. Urbani institutum est, ut Ecclesia fundos ac redditus a Fidelibus oblatos reciperet, partireturque proventus Clericis omnibus viritim, nihilque cujuspiam privatum esset, sed in commune bonum: quod hodie inter Clericos obsolevit. Ipse de bonis Ecclesiæ attributis scripsit his verbis: *Ipsa res Fidelium, quo Domino offeruntur, non debent in alios usus***

quam

quam Ecclesiasticos, & Christianorum fratrum vel indigentium converti; quia vota sunt Fidelium, & pretia pescatorum, ac patrimonia pauperum. uti Brev. ipsius festo 25. Maii. Rationem alibi reddit, cur sedes Episcoporum excelsæ & paratæ, five ornatæ, ut throni habeantur in Ecclesiis: scilicet ob traditam eis a Domino potestatem judicandi, & solvendi, atque ligandi; quare etiam tribunalia dicuntur. Fuit ipse nobilis Romanus, & magnam partem Romanæ nobilitatis, interque alios S. Cæciliam cum sponso suo Valeriano, & fratre Tiburtio ad Christum convertit. Sedit annos 6. menses 7. dies 4.

19. **PONTIANUS**, similiter Romanus, quatuor annorum, totidemque mensium, ac dierum viginti quinque Pontifex, instituit Psalmos die ac nocte in Ecclesia cantari, Missæque præposuit *Confiteor*; quia *jussus in principio accusator est sui*, Proverb. 18. Docuit quod honorandi sint Sacerdotes; quoniam ore proprio, inquit, conficiunt Corpus Christi, illudque populis distribuunt; & panem ideo venerari & osculari solemus, ubi in terram ceciderit, quia inde Corpus Christi conficitur. Festum ejus agitur 19. Novembris: qui ob præclaram Fidei confessionem multis calamitatibus affli-

ctus

stus in exilio vitam finiens, sine fuso sanguine Martyr ab Ecclesia colitur: quo modo inter Pontifices quinque coluntur, Marcellus, Joannes, Silverius, Martinus, & Pontianus. Joannes Stella in vitis Pontificum, quas usque ad Julium II. produxit, refert Cyriacum quemdam Pontiano successisse, annumque unum fedisse; sed quod contra voluntatem Patrum Papatui renunciaffet, atque in comitatu S. Ursulæ Coloniam venisset, in Pontificum catalogo positus non fuit; cum tamen ipse virgo existens, cum virginibus illis martyrio coronatus sit. Ita Joannes Stella Sacerdos Venetus; cujus fabulose historię etiam Ciaconius meminit: atque hoc perperam scriptum esse, series temporum demonstrat; nam Martyrium S. Ursulæ prope duo sæcula post contigit: potuit tamen contigisse, quod in comitatu S. Ursulæ (ubi erant etiam Sacerdotes & Præsules,) aliquis fuerit cæteris venerabilior, Cyriacus *Papa* dictus; quo nomine antiquitus ipsi Episcopi vocabantur, imo spectabiliores sacerdotes: uti postea videbitur in Gregorio VII.

20. **A**NTERUS, rogatus an liceret mutari Episcopum de civitate in aliam, respondit, licere quidem pro communi utilitate aut necessitate, sed non pro libitu cuius-

jusquam, aut dominatione: uti Petrus Princeps Apostolorum de Antiochia, pro publica Ecclesiæ utilitate, translatus est Romam, & quidam alii auctoritate Apostolica mutati sunt; verum avaritiæ vel præsumptionis, aut propriæ voluntatis causa, non sunt Episcopi mutandi de civitate in civitatem, nisi fiant Archiepiscopi. Martyrio coronatus legitur, eo quod gesta Martyrum diligenter a Notariis exquisivisset, & in Ecclesia recondidisset; ne una cum vita bene agentium memoria aboleretur. Nihil de ipso in Breviario, sed in Martyrologio 3. Januarii. Fuit Pontifex unius duntaxat anni, ipse Græcus, uti nomen *Antéros*, quod est contrarius amor; contra quem Platina Dialogum scripsit, *eros* si omega, amor noxius, *eros* si omicron, amor bonus: sic Anterus accentu in penultima, est contrarius amor noxio.

21. **FABIANUS**, coronata per Martyrium uxore, Pontifex designatus fuit indicio columbæ e sublimi devolantis, ejusque capiti insidentis. De ipso narrat Breviar. Rom. 20. Januarii, quod *septem Diaconis septem urbis regiones divisit, qui pauperum curam haberent*. Diaconorum vestis Dalmatica, apertas, & laxas habens manicas, indicium est liberalitatis, quam exercebant ipsi erga pauperes: totidem Sub-

diaconos creavit, qui res gestas martyrum a septem Notariis per Clementem institutis scriptas colligerent, & in ordinem redigerent. Statuit ut quotannis feria quinta in Coena Domini vetere combusto, Chrisma renovaretur. Ad Presbyterii ordinem triginta annorum ætatem requisivit: quia ipse Dominus illa ætate Baptizatus, tunc docere coepit. Presbyteros non accusandos aut reprehendendos dixit, quia eorum causas sibi Dominus reservare voluit, & suo iudicio vindicare: tolerandos eos potius a fidelibus, quam exprobandos, & veluti paleam cum tritico usque ad ultimum ventilabrum relinquendos; & sicut pisces malos cum bonis, usque ad segregationem, quæ futura est in littore maris, id est in fine seculi. Idem Presbyteros illiteratos celebrare vetuit: prohibuitque, ne quis fidelis ex consanguineis uxorem duceret usque ad quintum, exclusive, consanguinitatis gradum. Fuit Fabianus Romanus annorum quindecim sanctissimus Pontifex.

22. **CORNELIUS** ad Pontificatum non subito pervenit, sed per omnia Ecclesiastica officia promotus, ad sacerdotii sublime fastigium ascendit: neque vim fecit, ut Pontifex fieret, sed vim ipse passus est, ut Pontificatum coactus acciperet, uti sanctus

Etus Cyprianus ait, qui & modum tunc eligendi Pontificis Maximi ita tradit: primo divinum aliquod indicium præcedebat, ut quem Deus vellet eligi, signo aliquo admoneret; idque Apostolico more: de eo igitur qui iudicio Dei præelectus erat, coacto Presbyterio (hoc enim nomine sacra illa comitia dicebantur) rogabatur singulorum sententia: eorum itidem votum & testimonium explorabatur, qui plebis totius vicem representabant: *oportet enim illum testimonium habere bonum ab his qui foris sunt, ad Tim.*

3. Admittebantur æque ad comitia, si qui aderant in Urbe Episcopi cum prærogativa suffragii; quod vero ad plebis in electione officium spectabat, sic delegati aderant, ut de ordinandi antea facta vita testimonium ferrent, non autem quod ferendi suffragii jus haberent, ut docet Cyprianus, suffragium ad Clerum, iudicium seu testimonium ad plebem referens; licet hoc ipsum alibi appellet etiam suffragium. Sub Cornelio contigit primum in Ecclesia Schisma: Novatus Episcopus Africanus videns Novatianum Presbyterum Romanum, qui ex Philosophia & dicendi peritia magnum sibi factum comparasset, ob Cornelii electionem invidiæ stimulis agitari, coepit una cum illo adversus Cornelium agere; ita ut Novatianus per nonnullos rudiores ac simpliciores Episcopos, eosque

ebrios

ebrios redditos clandestine ordinatus fuerit in Romanum Episcopum: sed quomodo hi errorem suum deposuerint, & Cornelium Papam legitimum agnoverint, vide Cypr. ad Antonianum. Novatianus vero inhæresim lapsus (a quo secta Novatianorum) assererat, lapsorum peccatum esse irreconciliabile, neque ulla medicina aut pœnitentia curari vel remitti posse; & sic negabat articulum Symboli Apostolici: *Remissionem peccatorum*, & claves universaliter datas Petro ligandi atque solvendi: & plures alios errores discipuli ejus adjunxerunt. Ipse tempore Xysti Secundi Romæ occisus, martyr Satanæ effectus est; ipsiusque aliquot in Episcopatu successores ducentis prope annis, usque ad Coelestini primi Pontificatum permanserunt; a quo deinceps publice Episcopum habere prohibiti sunt. Fuit Cornelius Romanus, vixitque in Pontificatu circiter annos duos. Vetuit a Sacerdotibus & Dei ministris exigi sacramentum juramenti, nisi pro confirmatione veræ Fidei. Quomodo cum Lucina femina sanctissima, corpora Apostolorum Petri & Pauli e Catacumbis in locum opportuniorum transfulerit, videatur Brev. Rom. 16. Septemb. & quid sint Catacumbæ, Onomasticum huic Notitiæ additum.

23. **L**UCIUS Primus, unus ex Presbyteris Confessoribus, qui cum Cornelio ad Centum Cellas, sub Imperatoribus Gallo & Volufiano in exilium missi fuerant, mandavit eligi continentes altaris ministros, iisque prohibuit contubernia & frequentationes cum mulieribus; & ut nullus clericus cum extranea habitet foemina, nisi forte soror aut proxima fuerit; idque cum maxima sollicitudine fiat: non enim, ait, ignoro malitias Satanæ. Summa Conciliorum habet, quod ipse præceperit, ut duo Presbyteri & tres Diaconi in omni loco Episcopum comitarentur, propter testimonium Ecclesiasticum. Vide supra in Euaristo, qui simile quid ordinavit. Sub hoc Pontifice obiit Origenes, de quo dictum antiquitus: *Ubi bene, nemo melius; ubi male, nemo pejus*. Antea sub Zephyrino martyrio affectus fuerat Leonides Origenis Pater (de quo Martyrologium 22. Aprilis) qui apud Suidam Episcopus & Martyr fuisse legitur; quem filius scriptis hortatus est subire Martyrium, agereque constantissime: quod & explevit, capite abscisso, Origenem juvenem 17. annorum orbem relinquens, quem nisi mater multis artibus avocasset, martyrii sitim, ad quod anhelaverat, expleset: post patris igitur necem, una cum matre, & aliis sex fratribus minoribus natu orbis relictus, coepit literas hu-

humaniores profiteri Alexandriae; & ex proventibus perceptis matrem viduam & fratres aluit; rem enim familiarem, ob confessionem Christi, Fiscus occupaverat. Deinde post Clementem Alexandrinum (Stromatæum dictum, ob libros Stromatum quos scripsit) præceptorem suum, Catecheseos in Ecclesia Alexandrina magister fuit. *Origenes* latine monte genitus sonat, sive montanus: fuit nomine & scriptis Græcus; uti Tertullianus latinus, quasi ter, & maxime Tullianus, sive Ciceronianus, ac Latinorum Architheologus; sed decrepita ætate in Montanam hæresim lapsus est. Nota, quod Tertullianus obiit senex anno Christi 215. cum Origenes juvenis esset, qui obiit ejusdem sæculi anno 256. ætatis suæ 69. Hinc dicitur passim in concionibus teutonicis: *der alte Tertullianus: der gelehrte Origenes*. Fuit Lucius Romanus unius dumtaxat anni, & 4. mensium Pontifex; cujus commemoratio fit in Breviar. Rom. 4. Martii.

24. **S**TEPHANUS Primus, Lucii Archidiaconus, eligitur in Pontificem: sub ipso Synodus celebrata fuit in Africa, ad quam inter alia, perlata est querela, quod moriens Christianus homo Presbyterum filiis suis tutorem ex testamento nominasset, contra Ecclesie Canones; quod facinus severe

admodum ulta S. Synodus secundum antiquam disciplinam censuit, ne pro eodem defuncto sacrificium offerretur, aut preces frequentarentur in Ecclesia: ut sic cæteris daretur exemplum, ne quis Sacerdotes, Dei ministerio, & altari mancipatos, curis sæcularibus implicaret. Hodie bene fecus fit. Instituit Stephanus benedici indumenta ad usum sacrorum, utque sacerdotes & diaconi nusquam sacris vestibus nisi in Ecclesia uterentur: sæcularibusque interdixit, ne auderent vestes sacras usurpare; ne si fecus facerent, poenam Regis Balthafaris subirent, qui vasa sacra manibus impuris tractare ausus, profanis usibus ea adhibuit, & subito a Deo punitus fuit. Idem baptizatos ab hæreticis iterum baptizari vetuit: quod de iis intelligendum est, qui forma Ecclesiæ consueta ab hæreticis baptizati essent. Alia quæ fecit & passus est, vide in Breviar. Roman. 2. Augusti. Fuit Romanus annorum trium totidemque mensium Pontifex. Nomen *Stephanos* latine corona, satis notum est.

25. **X**YSTUS Secundus sive Junior (ita enim secundi ejusdem nominis in vitis Pontificum passim vocantur) ex philosopho Græco Atheniensi Christi discipulus, sæviante crudeli Valeriani persecutione, ob denegatum Martis simulacro sacrificium capite

pite truncatur, cum sedisset tantum menses undecim, dies duodecim, & sancto Laurentio Archidiacono suo (quem ante Pontificatum in Hispania prædicans, inter alios Christo lucratus fuerat, & secum Romam adduxerat) Martyrii coronam prædixisset; qui se ad Martyrium non simul duci, talibus inter alia verbis conquerebatur: *Experire utrum idoneum Ministrum elegeris, cui commisisti Dominici sanguinis dispensationem: cui consummandorum consortium Sacramentorum, huic consortium tui sanguinis negas?* Cum Fideles sub utraque specie communicarent, Sacerdos Christi Corpus, Diaconus Sanguinem fidelibus dispensabat. Vide lectiones secundi nocturni 13. Augusti in Breviar. Rom.

26. **D**IONYSIUS Presbyteris Romanis Ecclesias & Coemeteria in Urbe divisit, Parochias & Dioeceses foris distribuit, quo quisque finibus suis limitibusque contentus esset, nec alterius administrationi se quisquam ingereret: ac scripsit de Parochiarum divisione, item de Sanctissima Trinitate, ac Christi Divinitate, adversus Arianas & Sabellianas hæreses. De eo Martyrologium 26. Decembris narrat, quod *multis pro Ecclesia Dei impensis laboribus, fidei documentis clarus effulsit.* Nomen Dionysius venit a *dioinoo*, id est vino infercio, unde

Bacchus *Dionysos* dictus est; *dionysios* Bacchicus, & *dionysia* Bacchi sacra sive Bacchanalia. Nil mirum sanctos interdum habuisse profana nomina; Paganismus adhuc vigeat. Vide indicem Martyrologii Romani, ubi Bacchus, Mercurius, & Apollo, Divorum etiam nomina invenies. Fuit Dionysius Monachus Græcus, duodecim annorum Pontifex. Carmelitæ ipsum, uti supra Telesphorum, esse sui Ordinis tenent: nonnulli eum ignotis parentibus ortum, spurium indignant. Vide Pontum Heuterum tractatu de libera hominis nativitate.

27. **F**ELIX Primus, Martyrum gloriæ confulens, constituit, ut Missa super memorias & sepulchra eorum celebraretur; & ubi sepulchra talia non essent, ponerentur Reliquiæ Martyrum sub altari: quod hodie adhuc fit in altarium consecratione; & alveus, in quo Reliquiæ ponuntur, vocatur Sepulchrum, idque secundum illud Apoc. 6. *Vidi subtus altare animas interfectorum propter verbum Dei &c.* unde clare demonstratur altaria esse Sepulchra Martyrum; hinc absque eorum Lipsanis altaria non consecrantur. Idem decrevit, si de consecratione templi alicujus ob vetustatem & abolitionem monumentorum ambigeretur, denuo consecrari posse: *nec enim* (ut ipse ait) *iteratum dicitur,*

tur, quod factum esse nescitur. Fuit Felix Romanus annorum duorum Pontifex.

28. **E**UTYCHIANUS habetur auctor Offer-
torii in Missa, item benedictionis fru-
gum, qualia sunt poma, uvæ, fabæ, & cæ-
tera comestibilia: idque contra Manichæos,
qui tenebant poma, & fructus omnes pro-
ductos esse a malo principio, ob lapsum pri-
morum parentum: hinc illos detestabantur
& maledicebant, Papa e contrario fructus
benedicente, & per verbum Dei sanctificante,
Deoque gratias pro illis agente tanquam ve-
ro Creatori & Domino. Decrevit: *quam du-
xit uxorem fidelis ante Baptisma, liberum
esse ei banc habere vel non habere.* Contra
Ebrietatem ita scripsit: *magnum malum
Ebrietatis, ex quo omnia vitia pullulant,
Christianis omnibus cavere præcipimus; qui
autem hoc vitare noluerit, excommunican-
dum esse censemus, usque ad congruam emen-
dationem.* Item, *Episcopi & Dei Ministri
non debent comessationibus & vinolentiis ni-
mis incumbere, considerantes sententiam Do-
mini dicentis: ne graventur corda vestra cra-
pula & ebrietate; moderate enim cibum, &
necessarium solum fumant, ut juxta Aposto-
lum, sobrii sint & parati ad servitium Dei.*
Martyrologium Romanum 8. Decembris ait,
quod per diversa loca trecentos & quadra-

ginta duos Martyres sua manu sepelivit, quibus & ipse sociatus, sub Numeriano Imperatore Martyrio coronatus est, & in Cœmeterio Callisti sepultus. Modum sepeliendi Martyres ipse præscribens, vetuit, ne sine Dalmatica aut Colobio purpurato sepelirentur. Quid sit Dalmatica & Colobium, vide Onomasticon. Fuit Eutythianus Italus ex Tuscia, annorum octo & sex mensium Pontifex. Nomen derivatur ab Eutichios, quod latine bene munitus sive muratus sonat, *teichos* murus, *teicheo* muro cingo, sive munitio.

29. **C**AJUS ex genere Diocletiani Imperatoris, ipsius fratris Filius, ob Patru sui crudelitatem in subterraneis locis, quas cryptas vocant, diu latuit: qui Imperator affines suos Christianos, Susannam Gabinii fratris Caii filiam, ipsum Gabinium, imo uxorem suam Serenam Augustam ferro & igne consumpsit, Cajusque una cum ipsis periit: qui constituerat, ut his ordinum gradibus ad Episcopatum ascenderetur, Ostiarii, Lectoris, Exorcistæ, Acolythi, Subdiaconi, Diaconi, Presbyteri: & ne quis episcoparetur, nisi ministrasset consueto tempore in singulis ordinibus. Cavet etiam, ne prophanus quispiam sacris initiatum in iudicium vocaret; neve paganus, aut hæreticus accusan-

cusandi hominem Christianum potestatem haberet. Colitur 22. Aprilis, fuit Dahmata, annorum duodecim Pontifex. Nomen Cajus, recte pronuntiatur tanquam Gajus, Græce *gaios* a *gaio* lætor: unde Gallica vox *Gay*.

30. **MARCELLINUS** cum Idololatriæ ex timore commissæ pœnitens, cilicio indutus ad Concilium plurimorum Episcoporum Sinuessam venisset, eum damnare ausus est nemo; sed omnes una voce clamant: *Tuo te ore, non nostro iudicio iudica; nam prima Sedes a nemine iudicatur.* Postea Martyrio affectus, a Marcello Presbytero, qui ipsi in Pontificatu successit, Presbyteris & Diaconis, hymnis ac luminibus adhibitis, honorifice sepultus fuit. Vide historiam paulo fusius descriptam in Breviario 26. Aprilis, quando festum ejus ab Ecclesia colitur. Fuit Romanus, annorum 8. Pontifex. Nomen Marcellinus diminutivum est a Marcellus; & hoc a Marcus.

31. **MARCELLUS** Primus, cujus hortatu nobiles & potentes matronæ, Priscilla coemeterium suis sumptibus ædificandum curavit, & Lucina bonorum suorum Ecclesiam Dei fecit hæredem, viginti quinque titulos in Urbe instituit, quasi Dioceses

ceses quasdam, ad Baptismum Poenitentiamque eorum, qui ex infidelibus Christianam Religionem susciperent, & ad Martyrum sepulturam. Quid sint Tituli, & Dioeceses, vide Onomasticon. Scripsit Marcellus Epistolam ad Episcopos Antiochenæ Provinciæ de Primatu Romanæ Ecclesiæ, quam caput Ecclesiarum appellandam esse demonstrat; ubi etiam illud scriptum est: *Nullum Concilium jure celebrari, nisi ex auctoritate Romani Pontificis.* Martyrium ipsius sine sanguine, ex squallore carceris, describitur in Bréviario die 16. Januarii. Fuit Romanus, annorum quinque Pontifex.

32. **EUSEBIUS:** sub hoc Pontifice sancta Crux Domini nostri a Beata Helena 5. Nonas Maii Hierosolymæ inventa est; & ipse Festum Inventionis hujus eo die quotannis celebrandum statuit. Decevit sacrificium altaris non in serico panno aut tincto, sed in puro lineo, ab Episcopo benedicto celebrari (jam per usum Corporalia sacrantur) eo quod Corpus Domini in Sindone munda sepultum fuerit: item Sacramentum Confirmationis perficiendum a solis Episcopis; nec tempore Apostolorum ab aliis, quam ab ipsis Apostolis fuisse peractum, uti patet Actorum 8. & 19. Idem præcepit, quod *Oportet Episcopum moderatis epulis contentum esse, suos-*

que convivias ad comedendum & bibendum non urgere; quinpotius sobrietatis praebeat exemplum: removeantur ab ejus convivio cuncta turpitudinis argumenta; non ludicra spectacula, non fatuorum stultiloquia, non scurrilium admittantur praestigia: adsint peregrini, & pauperes ac debiles, qui de sacerdotali mensa Christum benedicentes, benedictionem ipsi percipiant: recitetur sacra lectio, subsequatur viva vocis exhortatio, ut non tantum corporali cibo, imo verbi spiritualis argumento convivantes se refectos gratulentur, ut in omnibus honorificetur Deus per Jesum Christum Dominum nostrum. Fuit Eusebius, uti nomine, ita origine Graecus, & re Eusebius: *eusebeo* pie vivo, *eusebeia* pietas. Pontifex annorum 2. mensium 7. Ipsi meminit Martyrologium die 26. Septembris.

33. **M**ELCHIADES Afer annis fere duobus praefuit. Nomen ab Hebraeo *Melchi* derivandum videtur, quod interpretatur: meus rex, sive consilium meum, unde patronymicum Melchiades. Hispani aliqui illum suum dicunt, & Mantua Carpetanorum, hodie Matrito, oriundum. Vetuit jejunium die Dominico, ob Resurrectionis, & feria quinta, ob Ascensionis Domini memoriam: quod festum Ascensionis olim in

Ecclesia tam erat solemne, ut feriæ quintæ festivæ essent, sicut Dominicæ sunt, & in iis prout in Dominicis numquàm jejunaretur, nequidem in Quadragesima: idque ne ullum daretur signum tristitiæ in illa die, quæ tantum lætitiæ tum coelo tum terræ attulerat, cum humana in Christo natura elevata fuit super omnes Angelorum Choros. Instituit Melchiades erogationem panis benedicti, in symbolum unionis inter Fideles; unde adhuc in Ecclesiis Parochialibus diebus festivis, post Missam Conventualem pauperibus panis erogatur. Candelabra in altaribus poni iussit: & constituit, ne quis unquam aliqua suspitione, ante veram probationem, & propriam confessionem condemnaretur. De ipso tamquam Martyre in Breviario Romano 10. Decembris fit commemoratio, idque propter Fidei confessionem; nam *martyr* latine testem sive confessorem significat, uti superius in Eleutherio notatum fuit. Martyrologium ait, quod *in persecutione Maximiani multa passus, reddita Ecclesia pace, quievit in Domino.*

Ultimum hunc triginta trium primorum Pontificum, qui omnes ab Ecclesia Martyres habentur, subsecutus est Primicerius Confessor.

34. **SILVESTER** Primus, Romanus, vir divinus, aspectu angelicus, sermone nitidus, corpore decorus, opere sanctus, consilio magnus & maturus, fide catholicus, spe patientissimus, ac omni charitate diffusus: cui tantam Dominus contulit gratiam, ut non a Christianis modo, verum etiam a Gentilibus miro coleretur affectu: ab ipso namque baptizato Imperatore Constantino, & Ecclesiae pace firmata, facultas data fuit Christianis, quod hactenus negatum, publice templa exstruendi. Hinc ritus, quos in consecrandis solemniter Ecclesiis & altaribus Romana servat Ecclesia, Beatus Silvester primus instituit. Multa ipse decreta fecit Ecclesiae Dei utilia: in his, ut a solo Episcopo Chrisma conficeretur, ut Presbyter Chrismate baptizati summum liniret verticem, ut Diaconi Dalmaticis in Ecclesia, & Palla linostima (quam hodie manipulum dicimus) ad laevam uterentur, ut in lineo tantum velo sacrificium altaris conficeretur. Praescripsit tempus omnibus, qui Ordinibus initiati essent, exercendi singulos ordines in Ecclesia, antequam quisque ad altiorem gradum ascenderet: ut Laicus Clerico non inferat crimen, ne Clericus apud profanum iudicem causam dicat. Sabbati & Dominici diei nomine retento, reliquos hebdomadae dies feriarum nomine distinctos, ut jam ante

te in Ecclesia vocari coeperant, appellari voluit: quo significaretur, quotidie Clericos, abjecta cæterarum rerum cura, uni Deo prorsus vacare debere. Et reliqua, quæ coelesti prudentia, Ecclesiam per viginti annos administrando, statuit, & fecit, vide in Breviario Romano nona Novembris, & ultima Decembris. Primus inter Pontifices usus est Mitra, quam alii deinde Pontifices exornaverunt; hinc in antiquis Pontificum imaginibus primus mitratus pingitur. Sub ipso habitum est primum Concilium Oecumenicum, Nicaenum dictum, constans trecentis decem & octo Patribus, anno Christi 325. ubi Arius condemnatus est; qui Christum non ejusdem, sed similis cum Patre substantiæ assererat.

35. **M**ARCUS Romanus instituit, ut Episcopus Ostiensis, a quo Romanus Pontifex consecratur, pallio uteretur, quod Archiepiscoporum ornamentum est: apud Græcos tamen omnes Episcopi Palliis utuntur; quod unde sit, vide infra in Joanne undecimo. Pallium summi honoris index, potestatis Ecclesiasticæ plenitudinem designat; estque præcipuum Romani Pontificis insigne, quo in Missarum solemniis semper & ubique utitur, ab ipso Metropolitanis imperari solitum, qui illo nec semper, nec ubique

utuntur; quoniam vocati sunt in partem sollicitudinis, non in plenitudinem potestatis. Sicut olim summi Sacerdotis Hebræorum amiculum erat superhumeralis, ita in Christianæ Religionis Sacerdotio, genus illud indumenti, quod Pallium dicitur, summi tantum Pontificis cessit usui; ab eo tamen compluribus Episcopis magna ex causa communicatum: hoc superjacet planetæ, seu Casulæ, dum Pontifex sacra facit. Cur Pallium ex lana ovium vel agnorum confici solet, non ex lino, aut bysso? Isidorus Pelusiota rationem reddit: *hoc, inquit, amiculum, quod summus Sacerdos humeris gestat, ex lana, non ex lino aut bysso contextum, ovis illius, quam Dominus aberrantem quaesivit, inventamque humeris suis sustulit, pellem designat. Episcopus enim, qui Christi typum gerit ipsius munere fungitur, atque ipso etiam habitu illud omnibus ostendit, se boni illius Pastoris imitatore esse, qui gregis infirmitates sibi ferendas proposuit. Vide Coeremoniale Romanum, quod ait: Consecratio Romani Pontificis secundum antiquas Patrum constitutiones, solebat spectare ad Episcopum Ostiensem, qui etiam Pallio in ea consecratione utebatur; assistebant ei Portuensis, & Albanensis Episcopi. Sed ad tollendas contentiones, jam pridem introductum est, ut prior Episcoporum Cardinalium*

cum

cum duobus ex senioribus Episcopis id munus obire debeat: sicque nostris temporibus servari videmus, ut non babeatur ratio Ecclesiarum, sed prioritatis Episcopalis. Pallia autem texuntur Romæ in Monasterio S. Agnetis, ubi aluntur singulis annis agni gemelli, quos Pontifex illac in supplicatione publica transiens, a Monialibus ad fenestram oblatos benedicit, ex quibus occisis desumitur lana sic benedicta; ex qua Moniales istæ Pallia contexunt; quæ deinde ponuntur super Corpus S. Petri, unde Papa ea desumit, & mittit Archiepiscopis. Christophorus Marcellus Archiepiscopus Corcyrensis, olim Xysti IV. Præfectus Cæremoniarum, & priscus auctor Rituum Ecclesiasticorum, tribuit primam Pallii institutionem Lino Petri successori; ex Eusebio Cæsariensi, sermone de Epiphania. Vide supra in Lino. Statuit Marcus ut recitato Evangelio in Missa, Symbolum Nicænum a Clero & a Populo decantaretur. Vixit in Pontificatu tantum menses octo, sub Constantino Magno Imperatore, qui duas a Marco dedicatas Basilicas magnis muneribus exornavit. Vide Breviarium Rom. 7. Octobris.

36. **JULIUS** *(a magno demissum nomen Julo, uti Virgil. Æneid. i. Ascanius Æneæ filius Julius dicebatur a tenera lanugine,*

gine, sive prima barba, quae græce *iovis* dicitur) initio sui Pontificatus, nempe anno Christi 336. Constantino Magno vita functo, Imperii 31. ætatis 66. congregatis Romæ 116. Episcopis Oecumenicam Synodum Nicaenam confirmavit, damnatamque hæresim Arianam nova excommunicatione proscripsit. Anno dein Christi 340. Julii quarto, Athanasius Romam venit, ut adversariorum accusationibus & calumniis responderet; qui vocati & citati, ac per sesquiannum expectati non sunt ausi comparere; quo tempore Athanasius in Urbem invexit Ægyptiosam Monachorum institutum, vitamque Antonii Magni, quam ipse conscripserat. Idem Romæ cum esset, illud quoque insigne fidei sue reliquit Occidentalibus monumentum, nempe *Symbolum*, quod hucusque *Athanasii* nomine in Ecclesia recitatur, per quod ipse se Athanasium, id est immortalem omnibus Orthodoxis reddidit. Constituit Julius, ut nullus Clericus causam quamlibet in publico ageret, nisi in Ecclesia per Notarios stipularetur: & ut omnium monumentorum in Ecclesia confectio per Primicerium Notariorum celebraretur: sive, ut alii dicunt, mandavit omnia ad Ecclesiam pertinentia, ut legitime fierent, per Notarios exactè conscribi, & a Primicerio Notariorum sive Protenotario comprobari. De ipso narrat Martyrol.

D

Rom.

Rom. 12. Aprilis: *Roma via Appia Natalis Sancti Julii Papa, qui adversus Arianos pro fide Catholica plurimum laboravit, ac multis praclare gestis, sanctitate celebris quievit in pace.* Fuit Julius Romanus, annos quindecim & aliquot menses Romæ sedit: licetque Oriens universus Arianorum procellis suo tempore exagitaretur, Occidentalis tamen Ecclesia summa fruebatur tranquillitate: verum sub sequenti Pontifice non ita mansit.

37. **L**IBERIUS item Romanus, & totidem annorum Pontifex: idem latine, quod græce Eleutherius. Ejus nomine insignita fuit Ecclesia Romæ ab ipso extracta in Monte Exquilino impensis Joannis Patricii Romani: primum *Basilica Liberii*, deinde *S. Mariae ad Praesepe*, ob translata eo ex Bethlehem sacra Christi Incunabula; postremo Ecclesia *Sancta Maria Majoris*, atque *ad Nives* dicta; quamvis nihil de Liberio referatur in Martyrologio Romano, de ipso tamen egregia fit mentio in Breviario, die quinta Augusti: atque in Pontificum Catalogo nomen ipsius littera S. Prænotatur, nam propter fidem & veritatem Catholicam, quam adversus Arianos tenebat, & propter Ariminensem Conventum a sectatoribus Arianae hæresis Arimini, Civitate Flaminisæ coactum

etiam (ubi multa callide disputata fuerunt, & negabatur Christus cum Patre esse homofios) ab illo aperte impugnatum & rejectum (uti Breviarium in lectionibus de Sancto Damaso 11. Decembris) instigantibus Arianis, & eorum fautore Imp. Constantio in exilium actus, ejusque loco Felix secundus suffectus est: inter alia ordinavit Liberius, quod diebus jejuniorum nullæ lites, nullæque contentiones esse debeant, sed in Dei laudibus, & opere necessario persistendum: arguitque eos, qui tempore Quadragesimæ debita a creditoribus exigunt; juxta illud Isaiaë 58. *Ecce in diebus jejunii vestri debitores vestros expetitis, ecce ad lites & contentiones jejunatis.* Et diebus istis sacratissimis abstinendum esse statuit a conjugiiis, & caste ac pie vivendum, ut sanctificato corde & corpore dies isti transigantur, donec perveniatur ad diem sanctum Paschæ; quia nihil pene valet jejunium, quod conjugali opere polluitur, & quod orationes, vigiliæ & eleemosynæ non commendant. Unde *tempus clausum*, quod vocant, quando nuptiæ celebrari non possunt, originem trahit. Illum Ambrosius l. 3. de Virgin. sanctæ memoriæ virum, Basilium Beatissimum, Epiphanius Beatum nominant; tantum abest, ut pro hæretico eum aliqui habuerint. Imo reperitur memoria Liberii in Martyrologio

Bedæ die 24. Septembris recensita inter alios Sanctos. Qui, si quid externo actu per meum aliquando in gratiam Arianorum fecisse videatur, certum tamen est, nunquam illum aut hæresim docuisse, aut hæreticum extitisse: & si quam maculam olim exul Arianorum ad tempus communione contraxit, posteriore confessione in Synodo apud civitatem Ariminum legitime habita, ubi antea Pseudo-Synodus ab Arianis coacta fuerat, prorsus delevit.

38. **F**ELIX Secundus, licet ingressus ejus ad Pontificatum fuerit vitiosus; quod vivente adhuc Liberio, ab Arianis, & favore eorum Constantio Constantini magni filio intrusus fuisset; mortuo tamen Liberio, legitime confirmatus fuit; imo ab ipso Constantio Imperatore Ariano, quem legitimus jam Pontifex ut hæreticum damnaverat, ob Catholicæ Fidei confessionem e Sede sua dejectus, Cære in Tuscia occulte gladio necatus, gloriose occubuit. Ejus corpus inde a Clericis raptum, Romæ via Aurelia sepultum, postea ad Ecclesiam SS. Cosmæ & Damiani delatum; tandem anno 1582. sub Gregorio decimotertio ibi reperiuntur est, sub altari reconditum, cum hac inscriptione: *Corpus Sancti Felicis Papæ, qui damnavit Constantium.* Vide Martyrologium Romanum 29. Julii,

Julii, qua die ipsius memoria tenetur; & notas Baronii ibidem. Fuit Felix Romanus, unoque anno & tribus mensibus legitime sedit.

39. **D**AMASUS Primus Hispanus, ex Lusitania, latine domans vel domitus reddi possit, a *damazo* domo, unde adamas lapis pretiosus, præ duritie indomabilis. Breviarium Romanum 11. Decembris ait, quod fuerit vir egregius & eruditus, qui prosa & versu scripsit de virginitate, multaque alia metro edidit: ac Platoniam (vide Onomasticon) Petri & Pauli exornavit elegantissimis versibus. Vitæ Pontificum Romanorum, quas Anastasius Bibliothecarius continuavit, ipsius nomine circumferuntur; at vero multi non ipsius hoc scriptum, sed Damasi Portuensis Episcopi esse volunt; nam stylum Damasi Papæ dissimilem, & multo nitidiorem esse, apparet ex Epistolis, quas ad Hieronymum dedit: & ipse Hieronymus, cum alia ab ipso scripta narrat in Epistola ad Dextrum Prætorio Præfectum, nullam prorsus mentionem facit editi ab eo libelli de vitis Pontificum urbis Romæ. Inter alia poenam talionis constituit iis, qui alium falsi criminis accusassent, idque ea occasione contigit: cum in Clero Romano orta esset dif-

fensio ex substitutione Felicis decessoris, parte adversa indigne ferente, hunc Damasum, qui erat ex communione Felicis, electum esse in Pontificem; Ursicinus Diaconus creatus fuit Antipapa: sed cum deinde Damasi electio legitima agnosceretur, schismatici ad falsas accusationes conversi, sanctissimum virum adulterii accusarunt; verum probata ejus innocentia, Concordius & Callistus Diaconi calumniatores ab Ecclesia fuere dejecti, lata lege talionis contra falsos delatores. Duravit vero schisma tredecim mensibus, quando Ursicinus se Pontificatu abdicavit, factusque fuit Episcopus Neapolitanus. Statuit Damasus, ut, quod jam a Pontiano Papa statutum pluribus locis erat in usu, Psalmi per omnes Ecclesias die noctuque ab alternis canerentur, & in fine cujusque Psalmi adderetur, *Gloria Patri & Filio & Spiritui Sancto*. Extinxit Chorepiscopos, eo quod ipsi per inflationem se Episcopis assimilare velent. Vide Onomasticon in voce Episcopus. Dicitur instituisse Festum Assumptionis B. M., Octavam ejusdem postea instituit Leo quartus. Sub ipso habitum est Concilium Oecumenicum secundum 150. Patrum, Constantinopoli, anno Christi 381. contra Macedonianos Spiritum Sanctum Deum negantes. Gubernavit Ecclesiam egregie annos decem & septem.

40. **SIRICIUS**, Romanus, annorum tredecim Pontifex, fertur auctor partis Canonis: *Communicantes, & memoriam venerantes*: Monachos ad Clerum accersiri, & ad Ordines sacros promoveri posse permisit (antea enim nec ipsi Abbates erant sacerdotes, uti SS. Antonius, & Hilarion, imo aliqui Benedictum sacerdotem non fuisse volunt) Ordinesque interpolari, non omnes una ordinatione dari voluit. Bigamum, & qui viduam duxisset, sacerdotem fieri prohibuit. Statuit, ut Baptismus non celebretur nisi in Paschate & Pentecoste: quod intelligendum de iis, qui adulti baptizabantur; eratque hoc apud antiquos usitatum, ut baptismus cum celebritate conferretur, uti patet ex Missæ Canone infra Octavam Paschatis & Pentecostes: *Hanc igitur oblationem, quam tibi offerimus pro his quoque quos regenerare dignatus es ex aqua & Spiritu Sancto &c.* Quod duravit usque ad tempora Caroli Magni, circa annum Christi 800. Sirius est stella in ore canis dicta a *sercin* siccando; nomen Siricius huic Pontifici conveniebat, quia siccus & tardus erat in extinguenda hæresi Origenis, cui sequens Pontifex egregie se opposuit. Ita ex Hieronymo Alphonus Ciaconius.

41. **A**NASTASIUS Primus, Romanus, annorum 4, Pontifex, *vir ditissima paupertatis, & apostolica sollicitudinis, quem*, ut S. Hieronymus ait, Roma diu habere non meruit, ne orbis caput sub tali Episcopo truncaretur; nam haud multo post ejus obitum, Roma a Gothis capta atque direpta fuit. Ita Martyrologium 27. Aprilis. Cavet ne ullus corpore defectuosus sacris ordinibus initiaretur: neve peregrini ordinarentur, nisi a proprio Episcopo chirographum signatum exhiberent: unde *Littera Dimissoriales*. Statuit, ut ad recitationem Evangelii, ad majorem reverentiam & attentionem verbo Dei, & promptitudinem ad illud opere exequendum demonstrandam, ab omnibus staretur, etiam a Presbyteris; quod illis nominatim hac occasione injunctum fuit: cum Diaconi ob temporalium Ecclesiae bonorum administrationem apud populum essent in magna aestimatione, ipsisque se comparare, imo praeferre inciperent Presbyteris; hi ad dignitatem suam tuendam, volebant, ut ipsis sedentibus Diaconi starent; resque eo processit, ut Diaconis stantibus, & Evangelium cantantibus, Presbyteri manerent sedentes: contra quem abusum Anastasius edito decreto, non tantum populum, sed etiam Presbyteros stare jussit; nomen huic jussu non incongruum ha-

habens; nam Anastasius latine resurgens dicitur, *anastasius* resurrectio.

42. **I**NNOCENTIUS Primus, Pelagio & Coelestio damnatis, contra eorum hæresim decretum fecit, ut parvuli ex christiana etiam muliere nati, per Baptismum renasci deberent: *Ut in eis regeneratione mundetur, quod generatione contraxerunt.* Probavit ut Sabbato jejunium servaretur, ob memoriam sepulturæ Christi Domini, ac trinitiam B. Virginis, & Apostolorum. Ordinavit servari Hostiam consecratam in diem Parasceves. Auctor est *Pax Domini sit semper vobiscum*, & pacem omnibus dari iussit in Missa; de qua ita rescripsit; *Pacis osculum dandum est post confecta mysteria, ut constet populum ad omnia, quæ in mysteriis aguntur, atque in Ecclesia celebrantur, præbuisse consensum, ac finita esse pacis concludentis signacula.* Quia vero per illud pacis osculum nescio quid lascivi interdum obrepebat; ordinata fuit *Tabella Pacis*, quæ cuique daretur osculanda, præterquam sacerdotibus, qui adhuc in choro se invicem salutant in osculo pacis, dicendo *Pax tecum.* Noluit ut Ecclesia semel consecrata amplius consecraretur: censuit, ut si Clericus sine proprii Episcopi consensu esset ordinatus, ejus ordinatio fieret irrita: declaravitque

quod Episcopi, qui præbendas & dignitates, vel Sacramenta, ut puta Oleum sanctum, Chrisma, consecrationes altarium &c. venderent, pro Simoniacis punirentur. Scripsit B. Augustino, quod plus communibus, & publicis Ecclesiæ orationibus, quam singularibus & privatis proficere poterimus; ipsius ætate Sanctus Hieronymus quoque floruit, qui de ipso ita ad Demetriadem scripsit: *Sancti Innocentii, qui Apostolica Cathedra, & beata memoria Anastasii successor est, teneas fidem &c.* Vide Breviarium Romanum 28. Julii. Fuit Italus Albanensis, annorum quindecim Pontifex.

43. **ZOSIMUS** servis & spuris Clericatum, Clericis tabernas interdixit, Sabbato sancto Cereum magnum benedicti constituit, in honorem Resurrectionis Christi, qui in Passione quasi extinctus, novo lumine in Resurrectione refulsit. Alii dicunt, quod concessit licentiam Parochiis benedicendi Cereum Paschalem, quam majores duntaxat Basilicæ habebant: quod autem mos benedicendi Cereum istum fuerit ante Zosimum, patet ex Prudentio Poeta Christiano, qui uno sæculo Zosimum præcedens, cecinit hymnum de Cereo Paschali. Et Martinus Polonus Theodorum primum, anno 643. auctorem faciens, plane uti in pluribus errat. Vi-

gebat tunc consuetudo cantandi omnes Missas: abbreviatio earum, & submissa voce recitatio fluxit ab indevotione & impatientia populi. Sanctus perhibetur in Martyrologio 26. Decemb. fuitque Græcus, prout nomen *Zysimos*, latine vitalis, *Zoe* vita probat; unius tamen tantum anni Pontifex.

44. **BONIFACIUS** Primus, quinquennis Pontifex, Romanus, in lege doctissimus, & vetus Presbyter, post unum diem a Zosimi obitu invitatus ac reluctans eligitur; & contra illum Eulalius Archidiaconus, favente Symmacho Urbis præfecto, intruditur. Re ad Imperatorem Honorium delata, propter dies qui imminebant S. Paschatis, Imperator negotium differens, utrumque urbe jussit abstinere, & Spoletinum Episcopum Romæ sacra celebrare: cum autem Eulalius temere se in urbem intrussisset, & publicæ seditionis præbuisset occasionem, Honorius eum, Clericosque ei communicare præsumentes urbe jussit expelli, Bonifacium vero in urbem deduci, & tanquam legitimum Papam regere Ecclesiam. Instituit Bonifacius feria quinta in Coena Domini cantari *Gloria in excelsis Deo*: quia gaudium est eo die ob institutionem venerabilis Sacramenti. Extatque decretum ejus de ætate Presbyterorum, ne ante trigessimum ætatis annum, uti

Fa-

quod Episcopi, qui præbendas & dignitates, vel Sacramenta, ut puta Oleum sanctum, Chrisma, consecrationes altarium &c. venderent, pro Simoniacis punirentur. Scripsit B. Augustino, quod plus communibus, & publicis Ecclesiæ orationibus, quam singularibus & privatis proficere poterimus; ipsius ætate Sanctus Hieronymus quoque floruit, qui de ipso ita ad Demetriadem scripsit: *Sancti Innocentii, qui Apostolica Cathedra, & beata memoria Anastasii successor est, teneas fidem &c.* Vide Breviarium Romanum 28. Julii. Fuit Italus Albanensis, annorum quindecim Pontifex.

43. **ZOSIMUS** servis & spuris Clericatum, Clericis tabernas interdixit, Sabbato sancto Cereum magnum benedicti constituit, in honorem Resurrectionis Christi, qui in Passione quasi extinctus, novo lumine in Resurrectione refulsit. Alii dicunt, quod concessit licentiam Parochiis benedicendi Cereum Paschalem, quam majores duntaxat Basilicæ habebant: quod autem mos benedicendi Cereum istum fuerit ante Zosimum, patet ex Prudentio Poeta Christiano, qui uno sæculo Zosimum præcedens, cecinit hymnum de Cereo Paschali. Et Martinus Polonus Theodorum primum, anno 643. auctorem faciens, plane uti in pluribus errat. Vi-

gebat tunc consuetudo cantandi omnes Mis-
sas: abbreviatio earum, & submissa voce re-
citatio fluxit ab indevotione & impatientia
populi. Sanctus perhibetur in Martyrologio
26. Decemb. fuitque Græcus, prout nomen
Zosimos, latine vitalis, *Zoe* vita probat;
unius tamen tantum anni Pontifex.

44. **BONIFACIUS** Primus, quinquennis
Pontifex, Romanus, in lege doctis-
simus, & vetus Presbyter, post unum diem
a Zosimi obitu invitatus ac reluctantis eligitur;
& contra illum Eulalius Archidiaconus, fa-
vente Symmacho Urbis præfecto, intruditur.
Re ad Imperatorem Honorium delata, pro-
pter dies qui imminebant S. Paschatis, Im-
perator negotium differens, utrumque urbe
iussit abstinere, & Spoletinum Episcopum
Romæ sacra celebrare: cum autem Eulalius
temere se in urbem intruisset, & publicæ
seditionis præbuisset occasionem, Honorius
eum, Clericosque ei communicare præsu-
mentes urbe iussit expelli, Bonifacium vero
in urbem deduci, & tanquam legitimum Pa-
pam regere Ecclesiam. Instituit Bonifacius
seria quinta in Coena Domini cantari *Gloria
in excelsis Deo*: quia gaudium est eo die ob
institutionem venerabilis Sacramenti. Ex-
tatque decretum ejus de ætate Presbytero-
rum, ne ante trigesimum ætatis annum, uti

Fa-

Fabianus statuerat, ordinentur. Neque tantum servos & spurios, uti decessor Zosimus & antecessor Anastasius debiles & claudos, sed etiam debitis intricatos a Sacris arcuit. *Sanctorum uigilia* ab hoc Pontifice sublatae sunt, retento tantum nomine cum jejunio. Cur autem sustollendae essent, narrat inter alios Augustinus sermone 115. de diversis: *Istum tam sanctum locum, ubi jacet Sancti Martyris Corpus, invaserat pestilentia & petulantia saltatorum: per totam noctem hic cantabantur nefaria, & a cantantibus saltabatur: & caetera pejora quae fiebant.* De Bonifacio hoc Martyrologium 25. Octobris facit mentionem.

45. **C**AELESTINUS Primus, a quo, in tertio Concilio Oecumenico, Ephesi anno 430. a ducentis Patribus celebrato, Nestorius damnatus, & Diva Virgo *Theotokos*, id est Deipara, dicta est, qui illam quidem dicebat *Christotocon*, non tamen *Theotocon*, (vide *Onomasticon*) unde magna in Catholicis pietas erga B. Virginem Deiparam excitata, templa in ejus honorem erecta, & tunc primum ad *Salutationem Angelicam* additum fuit: *Santa Maria Mater Dei ora pro nobis &c.* instituit Psalmum *Judicame Deus* ante Missam a Sacerdote dici: inseruit Missae *Introitum, Graduale, Tractum, Offer-*

*Offertorium, Communionem, quod autem discrepent hic Psalmorum versiculi a vulgari nonnunquam editione, sit ex vetustissima illa sacrorum Bibliorum versione, quæ etiam ante S. Hieronymi tempora celebris habitæ est in Ecclesia; ex qua omnes fere Missarum Introitus, Gradualia, & Offertoria desumpta sunt. Cum solerent antiqui totum Psalterium ante Missam præmittere; nunc ad minus Matutinum cum Laudibus & aliis psalmis præparatoriis præmittendum esse quis neget? Et Gavantus in commentariis Missalis Titulo de præparatione Sacerdotis celebraturi ait: esse quidem auctores viginti, qui negent peccatum mortale, Matutinum omittere; sed & novemdecim, qui affirmant. Atque hic Cælestinus instituit illos quinque Psalmos præparatorios ante Missam; ut quidquid quinque sensuum transgressione commisit Sacerdos, hoc modo detergat. Septem autem orationes, quæ incipiunt, *Aures tua pietatis mitissime Deus, inclina precibus nostris & Gratia Sancti Spiritus illumina cor nostrum &c.* subjunguntur pro septiformi gratia Spiritus Sancti impetranda. Hinc non absque ratione præscribunt Rubricæ, ut Sacerdos celebraturus Missam, Matutino saltem cum Laudibus absoluto, orationialiquantulum vacet, & Psalmos orationesque ante Missam positas pro temporis opportunitate dicat; cum antiqui toto*

Psal-

Psalterio prius recitato, solerent ad Missarum solemniam accedere. Cælestini meminit Martyrologium 8. Aprilis. Fuit Romanus, octo annorum Pontifex.

46. **X**YSTUS Tertius similiter Romanus, & totidem annorum Pontifex, in pauperes & sacra ædificia profusus, Basilicam Liberii, quæ hodie S. Mariæ Majoris dicitur, & tunc S. Mariæ ad Præsepe vocabatur, ob translata eo ex Bethlehem Incunabula Christi, restituit; atque ab hoc Xysto etiam Xystiana dicta fuit. Huic Pontifici Eudoxia Eudociæ filia catenam detulit, qua S. Petrus ab Herode vinculus fuerat; quam a matre acceperat, quæ illam Hierosolyma attulerat; illique monstravit Xystus alteram catenam qua Nerone Imperatore idem Apostolus constrictus fuerat: quibus collatis, factum est, ut illæ inter se ita conducerentur, ut non duæ sed una catena ab eodem artifice confecta esse videretur: uti tacito Pontificis nomine narratur Kalendis Augusti in Breviario Romano. Qui Xystus instituit festum istud S. Petri ad vincula. Baronius in notis ad Martyrologium 28. Martii ait, quod res ejus gestæ sint amplissimæ, quæ volumine prægrandi potius, quam brevi annotatione indigeant; & 5. Augusti, quod Adrianus Papa ad Carolum magnum de

de eo scribat: Xystus Papa successor Celestini refecit Basilicam Sanctæ Dei Genitricis Mariæ, cognomento Majorem, quæ & Præsepe dicitur, & ipse tam in metallis aureis, quam in diversis historiis, eam sacris decoravit Imaginibus. Ita Adrianus apud Baronium ad annum 808.

47. **I**EO Primus, ob excellentissimum doctrinæ, & curæ Pastoralis studium Magnus dictus, auctor est *Incensationis oblatorum; Orate fratres, Hanc igitur; Sanctum Sacrificium immaculatam hostiam, Ite Missa est, Benedicamus Domino*. Ipsius tempore per miraculum, quod contigit Constantinopoli, coepit usurpari Trisagion *Sanctus Deus, Sanctus fortis, Sanctus immortalis miserere nobis*: ubi illa verba græce proclamabantur, quo idiomate apud nos adhuc in die Parasceves proferuntur. Contigit autem hoc modo miraculum: anno hujus Leonis septimo, ingens terræ motus per sex menses variis in locis concitatus est, quo urbes plurimæ, & muri Constantinopolitani cum 57. turribus corruerunt; ac fames & pestifer aer multa millia hominum & jumentorum deleuit: cum Theodosius Imperator una cum Patriarcha Proclo, universoque populo præ metu ruentium ædificiorum, extra urbem habitarent, ac die quadam motu vehementius gra-

graffante cuncti simul ex intimo corde misericordiam divinam implorarent, & clamarent Kyrie eleison; superna repente vi puer, spectantibus omnibus, de media turba extravisum hominum raptus, rursusque per aërem priore via in eundem locum demissus, multitudini supplicationibus intentæ retulit, se audivisse decantatum hoc ab Angelis Trifagion: *agios o theos, agios ischyros, agios atbanatos, eleison imas.* Utque omnes eodem modo concinerent hortatus est; quo dicto animam Deo puer reddidit. Ubi vero populus jubente Proclo Trifagion ad eum modum decantare coepit, motus terræ continuo cessavit: quo miraculo commoti Theodosius Imperator & Pulcheria Augusta Constitutione Imperiali decreverunt, ut per totum orbem hymnus iste divinus concineretur. Colitur S. Leo ab Ecclesia 11. Aprilis, deque ipso in lectionibus secundi Nocturni narratur, quod sepulchris Apostolorum custodes adhibuerit, quos Cubicularios appellavit: quodque in tribus Basilicis Cameras extruxerit, id est, facella vel sacraria; quid sint Cubicularii, & Camere, vide latius in Onomastico. Fuit Leo Italus in Etruria natus, Canonicus Regularis sedit in Pontificatu annos fere 21. Sub ipso habitum fuit Concilium quartum Oecumenicum Chalcedonense, 630. Patrum, anno 451. contra Eu-

Eutychem, Christum solum Deum fuisse asserentem.

48. **H**ILARIUS opum neglectu, & consiliorum magnitudine inter sublimes Pontifices effulsit, agendo, quæ ad optimum Pontificem pertinent, tum in extruendis templis, iisque ornandis ac dotandis, tum etiam docendo, admonendo, castigando, eleemosynasque copiosas, ubi opus erat, largiendo: constituit, ut nullus literarum inciscius in Clericum ordinaretur, prohibuitque, ne Episcopi sibi deligerent successores, & ne ullus ordinaretur Episcopus sine consensu Metropolitanis. Sub ipso solemnes ante Ascensionem Domini triduanas Litanias, quas Sanctus Mamertus Episcopus Viennensis in Gallia instituerat, universalis Ecclesia recipiens comprobavit. De quo vide Martyrologium 11. Maji. Et nota quod S. Mamertus eas non absolute, sed in Galliis tantum instituerit: quia ante Augustinum eas fuerunt, qui & de iis tractat; uti notat Baronius ad 25. Aprilis. Hilarii meminit Martyrologium 10. Septembris. Fuit ipse Sardinus, annorum fere septem Pontifex: nomen a Græco est *ilaros*, latine hilaris, lætus: *ilaroo* exhilaro: ab aliquibus etiam Hilarius sine i, nominatur.

49. **SIMPLICIUS** vetuit Clericos recognoscere Beneficium a Laicis: Episcopum male dividentem redditus Ecclesiasticos administratione prorsus interdixit. Oblationes fidei-um tripartito dividendas esse præcepit; ut Episcopo & Clero una portio cedat; duæ reliquæ in Ecclesiæ fabricam, & pauperes ac peregrinos errogentur. Notandum, quod in Sabbato quatuor temporum mensis Decembris tantum habitæ fuerint Ordinationes a S. Petro usque ad hunc Simplicium, qui deinde Sabbato quatuor temporum Quadragesimæ Ordines sacros contulit; & secundus ejus successor Gelasius extendit Ordinationes ad alia quatuor tempora: fiuntque in Sabbato tantum; quia a Deo illud est sanctificatum, ut ordinandi etiam sanctificentur. Quod fierent autem antiquitus mense Decembris tantum, uti passim constat ex lectionibus Breviarii de Pontificibus; ideo erat, ut nimirum cum Christo nascente tunc ordinandi ab Ecclesia gignerentur. Ita Amalarius. Fuit Simplicius Italus Tiburtinus, per annos quindecim Pontifex, habetur in Martyrologio 2. Martii.

50. **FELIX** Tertius, qui Sancti Gregorii Magni atavus fuit: de quo is refert, quod sanctæ Tharsillæ nepti apparens, illam ad coelestia regna vocavit; uti Martyrol. 25. Febr.

Febr. Constituit, ut Ecclesiæ non nisi ab Episcopis consecrarentur. Sub hoc Felice Pontifice, & Zenone Imperatore, post trianam revelationem inventum est Corpus Sancti Barnabæ in Insula Cypro, ad cujus pectus erat Evangelium S. Matthæi Barnabæ manu conscriptum, linis Thyinis (vide Onomasticon) compactum. Paulo post Zeno Imperator morbo comitiali correptus dum mortuus creditur, vivus sepultus est: & merito, cum infida fuerit hæretici hominis fides, qui non ad pietatem, sed ad regni stabilitatem se Catholicum mentiretur. Fuit Felix Romanus ex nobili Aniciorum prosapia, Canonicus Regularis, annis novem in Petri Cathedra sedit.

51. **G**ELASIUS Primus, discipulus sancti Augustini, declaravit libros S. Scripturæ, quinam sint Canonici, quinam Apocryphi. Ordinum collationem, quæ antiquitus tantum fiebat mense Decembri, & ab antecessore Simplicio facta fuerat in Quadragesima, reliquorum quatuor temporum Sabbatis attribuit. Voluit, ne ullus bigamus ad sacros Ordines, nisi de licentia Sedis Apostolicæ promoveretur: item nullus membro mutilatus, aut carens oculo (quod postea ad oculum Canonis, five sinistrum, restrictum fuit) Presbyter ordinaretur. Man-

davit item Sacerdotibus, ne unquam sacrum Christi Corpus sine Sanguine conficerent, nec ulla consecratio fieret extra Missam. Auctor est Gelasius decem Missæ Præfationum, quæ sunt: 1. Præfatio Communis, 2. de Nativitate, 3. de Epiphania, 4. de Quadragesima, 5. de S. Cruce, 6. de Resurrectione, 7. de Ascensione, 8. de S. Spiritu, 9. de SS. Trinitate, 10. de Apostolis: quas & ad cantum aptavit. Præfationis de B. Maria auctor est Urbanus secundus, de quo vide infra. Sub hoc Gelasio contigit Apparitio S. Michaelis in monte Gargano, de qua die Octava Maii. De ipso autem Martyrologium 21. Novembris: *Romæ S. Gelasii Papæ doctrina & sanctitate conspicui.* Fuit Gelasius, uti Augustinus, Afer, annorum quatuor, & mensium fere novem Pontifex: nomen Gelasius Græcum, latine ridens sonat, *gelao* rideo.

52. **A**NASTASIUS Secundus, sive Junior, ratum habuit Baptismum ab Hæretico datum, & Ordinationem collatam ab Episcopo suspenso; dummodo utantur forma Ecclesiæ Catholicæ consueta, sic scribens: *Quod mali ministrando sibi tantummodo noceant, non Ecclesiæ Sacramenta commaculent; nec eos, qui per hæreticos sunt baptizati, aut ordinati, portio læsionis attin-*

gat. Fuit Anastasius Romanus, annis ferre duobus, minus 8. diebus, Pontifex.

53. SYMMACHUS die quarta eligitur: sed eodem die fit quintum in Ecclesia schisma, per intrusum quemdam Laurentium; qui in S. Mariæ, via nova, Symmachus autem in Constantiniana Basilica ordinatus fuit: qua ex causa separatus est Clerus, & divisus Senatus. Sed schismaticis superatis, Symmachus pauperum, & maxime Clericorum amator & sustentator, constituit diebus Dominicis & Natalitiis Martyrum cantari *Gloria in Excelsis Deo*: quod antea fecerat Telesphorus, sed sine hac festorum restrictione. Arcuit hic legitimus Pontifex Laicos, etiamsi reges, ab electione Pontificis, usque de rebus Ecclesiæ disponendi potestatem abrogavit. Consultus a Cæsario Arelatensi Episcopo anno 502. respondit possessiones dari posse ad tempus Clericis; unde Beneficiorum Ecclesiasticorum origo coepit, cum antea stipe accepta visitarent Clerici: quod aliqui ex almutiis perperam probare conantur, quæ factum sive manticam superius referunt, & lingua Teutonice *Aelmoesse* elemosynam sonat, vide Onomasticon in voce *Almutia*. De ipso Martyrolog. 19. Julii: *Roma sancti Symachi Papa, qui schismaticorum factione diutius fatigatus, deum*

davit item Sacerdotibus, ne umquam sacrum Christi Corpus sine Sanguine conficerent, nec ulla consecratio fieret extra Missam. Auctor est Gelasius decem Missæ Præfationum, quæ sunt: 1. Præfatio Communis, 2. de Nativitate, 3. de Epiphania, 4. de Quadragesima, 5. de S. Cruce, 6. de Resurrectione, 7. de Ascensione, 8. de S. Spiritu, 9. de SS. Trinitate, 10. de Apostolis: quas & ad cantum aptavit. Præfationis de B. Maria auctor est Urbanus secundus, de quo vide infra. Sub hoc Gelasio contigit Apparitio S. Michaelis in monte Gargano, de qua die Octava Maii. De ipso autem Martyrologium 21. Novembris: *Roma S. Gelasii Pape doctrina & sanctitate conspicui.* Fuit Gelasius, uti Augustinus, Afer, annorum quatuor, & mensium fere novem Pontifex: nomen Gelasius Græcum, latine ridens sonat, *gelao* rideo.

52. **A**NASTASIUS Secundus, sive Junior, ratum habuit Baptismum ab Hæretico datum, & Ordinationem collatam ab Episcopo suspenso; dummodo utantur forma Ecclesiæ Catholicæ consueta, sic scribens: *Quod mali ministrando sibi tantummodo noceant, non Ecclesiæ Sacramenta commaculent; nec eos, qui per hæreticos sunt baptizati, aut ordinati, portio laesionis attin-*

gat. Fuit Anastasius Romanus, annis ferre duobus, minus 8. diebus, Pontifex.

53. SYMMACHUS die quarta eligitur: sed eodem die fit quintum in Ecclesia schisma, per intrusum quemdam Laurentium; qui in S. Mariæ, via nova, Symmachus autem in Constantiniana Basilica ordinatus fuit: qua ex causa separatus est Clerus, & divisus Senatus. Sed schismaticis superatis, Symmachus pauperum, & maxime Clericorum amator & sustentator, constituit diebus Dominicis & Natalitiis Martyrum cantari *Gloria in Excelsis Deo*: quod antea fecerat Telesphorus, sed sine hac festorum restrictione. Arcuit hic legitimus Pontifex Laicos, etiamsi reges, ab electione Pontificis, iisque de rebus Ecclesiæ disponendi potestatem abrogavit. Consultus a Cæsario Arelatensi Episcopo anno 502. respondit possessiones dari posse ad tempus Clericis; unde Beneficiorum Ecclesiasticorum origo coepit, cum antea stipe accepta visitarent Clerici: quod aliqui ex almutiis perperam probare conantur, quæ factum sive manticam superius referunt, & lingua Teutonica *Aelmoesse* elemosynam sonat, vide Onomasticon in voce *Almutia*. De ipso Martyrolog. 19. Julii: *Roma sancti Symacbi Papa, qui schismaticorum factione diutius fatigatus, deum*

sanctitate conspicuus migravit ad Dominum.
 Fuit Sarduſ, ultra quindecim annos Pontifex, nominis ſui etymon egregie explens; quod Græce *ſymmachos*, latine ſimul pugnans, ſive contendens ſonat.

54. **H**ORMISDA ab *ormizo*, id eſt navem in portum duco; quod reapse præſtitit, Petri navem ſchiſmaticorum fluctibus agitatam in portum quietis perducens. De ipſo Martyrologium 6. Auguſti. Huic Papæ Clodovæus Francorum Rex, ſub deſſore Symmacho Chriſtianus factus, miſit Coronam auream gemmis ornatam: & S. Remigius Rhemenſis Epiſcopus ſcripſit ei congratulans de Pontificatu; ad quem reſcripſit Papa, eumque Legatum Apoſtolicum Franciæ in omnibus conſtituit, Micrologus de Eccleſiaſticis obſervationibus cap. 8. ſic ſcribit. *Beatus Hormiſda a Sancto Petro quinquageſimus quartus Papa illum depoſuit, quicumque non ordinatus officium ordinati uſurpaverit. Nihil autem obſtat, quin Sacerdos inferiorum ordinum officia, ſi neceſſe fuerit, expleat, quem omnes inferiores obtinere conſtat: qui Et in Miſſa ſacris veſtibibus eſt indutus, ſine quibus juxta Romanum ordinem, miniſtrare non debemus.* Reliquit Homiſda ex legitimo ante Papatum matrimonio filium Silverium nomine, qui ad
 Pa-

Papatum, imo ad Martyrium deinde pervenit. Fuit ipse Italus in Campania natus, seditque annos 9.

55. **J**OANNES Primus, a Justino Seniore Imperatore summo excipitur honore; cum enim Constantinopolim tenderet, tam pro Religione Catholica, quam pro Regis Theodorici causa (cujus jussu paulo post Ravennæ carceris pædore fameque consumptus, Martyrum numero est adscriptus; impius autem Theodoricus in ignem Liparitanum, Vulcani Ollam dictum, dejectus) occurrit ei civitas ad duodecimum milliare cum cereis & crucibus, & adoravit eum pronus in terra Imperator; qui licet a Constantinopolitano Episcopo diadema accepisset, Papæ tamen manibus voluit coronari: & hic fuit primus Imperator a Romano Pontifice coronatus: quem ritum postea in consuetudinem induxit Carolus Magnus; fuitque Joannes primus Romanorum Pontificum, qui Constantinopolim est profectus. Miracula quæ tunc edidit, vide in Breviario Romano 27. Maji. Fuit ipse Italus in Tuscia natus, annorum duorum, & mensium novem Pontifex.

56. **F**ELIX Quartus Divis Medicis Cosmæ & Damiano Romæ templum dedicavit. Scripsit ad Episcopos, Missam non

E 4

de

debere celebrari nisi in sacratīs Deo locis, nisi magna compulerit necessitas: quoniam scriptum est Deuteronomii 12. *Vide ne offeras Holocaustum in omni loco, quem videris; sed in loco quem elegerit Dominus Deus tuus.* Sicut enim non alii quam sacratī Domino Sacerdotes debent sacrificia offerre, sic non in aliis quam Domino sacratīs locis Missæ sunt celebrandæ. Juxta doctrinam Beati Jacobi, & aliorum Apostolorum, mandavit infirmos ante obitum inungi Oleo sancto. Ex epistola prima hujus sancti Felicis Papæ Quarti leguntur Lectiones secūdi nocturni, in die octava Dedicatōis Ecclesiæ: & Gavantus in Præfatione Octavarū Romani sic ait: *Sanxit Papa Felix hoc nomine Quartus, ut per octo dies dedicatio colatur Ecclesiarum; quam a Constantino editam, & a Silvestro per octo dies indictam, scribunt S. Athanasius & Sozomenus.* Martyrologium 30. Januarii de ipso refert, quod pro Ecclesia Catholica plurimum laboravit. Fuit Italus Beneventanus, anni quarti, uti nominis, Pontifex.

57. **BONIFACIUS** Secundus sive Junior, sub contentione cum Dioscōro ordinatur, ille in Basilica Julii, hic in Constantiniana: Et fuit dissensio in Clero & Senatu diebus 29. quo tempore defunctus est Dioscō

scorus, & quievit seditio. Schismaticus hic adversarius simoniæ infamatus fuit, eaque de causa post mortem a Bonifacio anathematizatus: absolutus tamen postea ab Agapeto, ut injuste damnatus. Decevit rursus Bonifacius, quod & ante non semel statutum fuerat, ne quispiam sibi successorem in Episcopatu deligeret; & ut in demortui locum alter Pontifex, si fieri posset, die tertia sufficeretur, ne dilatio seditionem faceret. In epistola quadam ostendit per Divinam Sapientiam optime constitutum, ut minores majoribus subdantur, & omnes Episcopi Episcopo Romano: quare gradus diversos & ordines distinctos constituit, ut dum reverentiam minores potioribus exhibent, & potiores minoribus dilectionem impendunt, vera concordia servetur. Nota, quod hic Bonifacius Secundus sit primus inter Pontifices Romanos, de quibus nihil habetur in Breviario, aut Martyrologio Romano, uti sequentes duo Joannes, & Agapetus: obiitque Bonifacius hic origine Romanus anno Pontificatus, uti nominis, secundo.

58. **J**OANNES Secundus, honorificam legationem accepit ab Imperatore Justiniano cum ingentibus donis auri & argenti, ac gemmarum, addita confessione fidelis in scripto sub chirographo proprio Imperatoris.

ris. Fuit hic Justinianus, qui leges sparsas & incompositas in ordinem ad utilitatem hominum redegit, & ea quæ supervacanea & inutilia, ac contra Religionem Christianam videbantur, abscidit. Habuit Joannes Concilium Romæ pro decidenda quæstione, an unus de Trinitate passus dici debeat; quæ consultatio per annum duravit: & statutum est, posse dici; sed securius addi, passum in carne. Fuit Romanus, fere triennis Pontifex.

59. **A** GAPETUS Primus, secunda longa, quia Græce scribitur per *eta*, quæ quidem vocalis est, quæ apud Græcos producitur; ideo Latine Agapétus, non Agápetus pronuntiatur, ab *agapetos*, *agapetov*, quod ab *agapao*, quod significat amo, diligo. Græci autem in pronuntiando non habent rationem quantitatis, sed accentus, *agape* idem est quod Charitas sive dilectio, hinc agapetus, dilectus, amabilis, Flandrice *Lieven*, Barbare Livinus. Agapeti hujus sanctitatem S. Gregorius Magnus L. 3. Dialogorum cap. 3. commemorat (uti Martyrologium 20. Septembris) *Agapetus vas Catholicum, Evangelii tuba, præco justitiæ &c.* Ritus expiandi Catholice quod Hæretici polluerant induxit: nam omnes templi ædes, & altaris sedisque velamina

An-

Anthimi Pseudo episcopi infecta flatibus, catholicis eluit precibus: hincque fluxit antiquus Ecclesiae Catholicae ritus expiandi, quae haeretici polluerant. Feriam quintam similem Dominicæ, festivam quondam in Ecclesia habitam, & cognatam Dominicæ vocatam, Agapetus propter nimia festa, quibus populus gravabatur, festive celebrari sustulit; ut sola Dominica per septimanam sic observaretur. Vide supra in Melchiade. Fuit Romanus, biennalis Pontifex.

60. **SILVERIUS** Hormisdæ quondam Pape ex legitimo ante Pontificatum Matrimonio filius. De eo Martyrologium 20. Junii: *Natalis Sancti Silverii Papa & Martyris, qui cum Antbimum Episcopum haeticum (quem Theodora Augusta ex Trapezuntina in Constantinopolitanam Sedem intruserat) ab Agapeto prædecessore suo depositum restituere nolisset, agente impia Theodora, a Bellisario in exilium pulsus ad insulam Pontiam, ibidem pro fide Catholica arumnis confectus defecit.* Vide latius eodem die in lectionibus Breviarii. Fuit ipse Italus Campanus; nomen a silva, uti Silvester, habens; trium annorum Pontifex.

61. **VIGILIUS** (idem latine, quod græce Gregorius, vide PP. 66.) Joannis

nis

nis Consularis viri nobilissimi filius, S. R. E. Archidiaconus, viventi adhuc Silverio, agente impia Theodora Augusta, substitutus est eo fine, ut Anthimum Constantinopolitanæ Sedi restitueret, ejusque dogma confirmaret: quod ipse in se conversus constanter recusat, & considerans se schismaticum in ordinem redigit, mortuoque Silverio dat locum comitiis habendis pro electione Papæ; in quibus legitime electus, ascendit thronum Petri; moxque Anthimum cum aliis hæreticis atque schismaticis anathematizat. Censuit eos esse damnandos, qui cum carnibus abstinerent, ea quoque credebant esse vitanda, quæ carnibus admista fuisse videbantur. Nam (inquit) Dominus noster Jesus Christus ita præmonuit dicens: *Non quod intrat in os coinquinat hominem, sed quæ procedunt de ore, hæc sunt, quæ coinquinant hominem*: quapropter nec abstinentiam Deo placitam reprobamus, nec eos, qui execrantur Dei creaturam, in nostra recipimus societate. Ordinavit insuper, ut verba consecrationis Eucharisticæ secrete dicerentur. Solebant antea Sacerdotes alte & clare ea proferre, & circumstantes respondebant *Amen*; quasi dicerent: ita esse credimus; uti patet ex lectionibus sancti Ambrosii feria quarta infra Octavam Corporis Christi: *Dicit tibi Sacerdos Corpus Christi, & tu dicis Amen, hoc est*

est verum; quod confitetur lingua, teneat affectus &c. Sed quia ex frequenti eorum auditu, verbis istis Sacrosanctis homines abutebantur, ordinatum fuit ab Ecclesia, ut *verba Consecrationis, secreta, devote, & attente* dicerentur. Videtur Vigilius auctor Capitulorum, quæ passim in horis Canonicis leguntur, de iis ita rescribens: *Quoties Paschatis, aut Ascensionis Domini, Pentecostes, vel Epiphania, Sanctorumque Dei fuerit agenda festivitas singularis, Capitula diebus apta subjungimus, quibus commemorationem sanctæ solemnitatis, aut eorum facimus, quorum natalitia celebramus; cætera vero ordine consueto prosequimur.* Sub ipso habitum est Oecumenicum Concilium quintum, Constantinopolitanum secundum, anno 553. constans 165. Patribus, contra Origenistas. Fuit Vigilius Romanus; alii quindecim, alii septendecim ei Pontificatus annos tribuunt, ob illegitimum primo Sedis Apostolicæ ascensum.

62. **P**ELAGIUS Primus (latine Marinus vel Maritimus, a to Pelagos Mare) Canonicas preces Ecclesiasticis quotidie persolvendas constituit; quod imposuit paulo post Pelagius secundus sub poena peccati. Missam conventualem diebus jejuniorum post Nonam celebrari decrevit; pro defunctis suffragia fieri iussit: hæreticos, cum excom-

mu-

municationibus non terrerentur, brachio sæculari coercendos ordinavit. Decretum promulgavit adversus eos, qui pecunia, aut promissionibus ad gradus ordinesque Ecclesiasticos pervenirent. Ipso Pontifice, Constantinopoli Romam translatum est Corpus Sancti Stephani, & collocatum in sepulchro Sancti Laurentii; qui huic protomartyri locum cessisse dextrum, & Humani, inde Hispani nomen accepisse dicitur. Fuit Pelagius Romanus, seditque annos prope quinque.

63. **J**OANNES Tertius, cognomento Castellinus, ex patre Anastasio viro illustri Romæ natus: ipsius tempore venit in Italiam Longinus Patricius cum Exarchi titulo; quo sublati fuerunt Consules Romani. Onuphrius Panvinus ait, quod mortuo Narzete ultimo Consule, Longinus Patricius reliquum Italiæ, quod Longobardi non occupaverant, Imperatoris Constantinopolitani nomine, Exarchi titulo, Ravennæ sede locata, obtinuit; & sic præesse cœpit, assumens titulum ex re, quam aggrediebatur: *exarcho* enim, incipio præesse, significat. Vide Onomasticon. Ordinavit hic Joannes, ut qui bona Ecclesiastica injuste usurpassent, quadruplum redderent, quod in lege antiqua ita statutum esset: uti David ad Nathan dicebat: ovem reddet in quadruplum. 2. Reg.

cap. 12. & in lege nova Zachæus ad Christum: Si quid aliquem defraudavi, reddo quadruplum. Præfuit Ecclesiæ annis tredecim.

64. **B**ENEDICTUS Primus: sub ipso Longobardi pessum dederunt Italianam, & in magnis laboribus atque afflictionibus Papa positus, mortuus est ex compassione Italiæ. Scripserat Epistolam ad Davidem Episcopum Hispanum in Boetica, qui per literas retulerat ad Sedem Apostolicam, esse quosdam in Hispania, qui dicerent neminem posse veraciter probare, Trinitatem esse unitatem: sed Papa ex S. Scripturæ testimoniis, Genesis 18. Exodi 34. 2. Reg. 5. Isaïæ 37. Mathæi 28. confundit contra sentientes; & suam sic concludit Epistolam: *His frater testimoniis veritatis, Unitatem Trinitatis agnosce, & desine Arianorum pravitatem sequi, ut ab eadem Trinitate possis indulgentiam promereri.* Fuit Romanus, seditque annos quatuor.

65. **P**ELAGIUS Secundus, Romanus, vetuit assumere nomen Oecumenici Patriarcham, aut Archiepiscopum, docuitque, illud soli Pontifici Romano convenire, ex Privilegio Petri, una cum jure convocandi, formandique Concilia generalia. Obligat

gavit sub peccato Clericos in sacris existentes ad recitandum quotidie septem horas Canonicas: quod ut rite fieret, librum Officii Ecclesiastici, Breviarium dictum, in optimum ordinem redegit successor ejus Gregorius. Præfationes, quibus in Missa utitur Romana Ecclesia ex editione Gelasii, tenendas præcepit Pelagius: vestivit Corpus B. Petri Apostoli tabulis argenteis deauratis; sicque ornavit corpus, sive sepulchrum B. Laurentii. Quid vero mirandum atque pavendum acciderit, tum, cum Martyris hujus corpus ab operariis quæreretur, audiamus S. Gregorium tunc viventem, & hoc narrantem lib. 3. Epist. 30. *Sancta memoria defensor meus Pelagius, ad Corpus S. Laurentii Martyris quædam meliorare desiderans; dum nescitur, ubi venerabile corpus ejus esset collocatum, & effoderetur exquirendo: subito sepulchrum ejus ignoranter apertum est, & ii qui præsentibus erant, & laborabant Monachi, & Mansionarii, qui corpus ejusdem Martyris viderunt, quod quidem minime tangere præsumpserunt, omnes intra decem dies defuncti sunt; ita ut nullus superesse potuisset, qui sanctum & justum ejus corpus viderat.* Hæc Gregorius. Simile quid contigit nostro hoc tempore circa corpus S. Francisci Xaverii in Indiæ Metropoli Goa. Pelagius autem Monachus quondam Benedictinus,

mus, lue inguinaria sive pestilentia, qua
 Italiam præcipue devastabat, sublatus est,
 anno sui Pontificatus duodecimo.

66. **G**REGORIUS Primus, Monachus pri-
 us, & Abbas Benedictinus, magnis
 dein in Ecclesiam meritis *Magnus* vocatus,
 principio omnium Horarum Canoniarum
Deus in adiutorium cum Gloria Patri adje-
 cit: & considerans Cælestinum Papam, ut
 infirmitati & indevotioni humanæ consule-
 ret, recitationem omnium ante Missam Psal-
 morum mutasse in aliquos ex Psalmis versu-
 culos cum Gloria Patri repetitos, adjecit se-
 xies *Kyrie Eleison*, & ter *Christe Eleison*
 in honorem SS. Trinitatis alternatim repe-
 titum; eo quod Canticum istud sit quasi to-
 tius psalterii compendium, secundum illud
 Psalmistæ: *Ego dixi, Domine, miserere mei.*
 Orationi Dominicæ, quæ a S. Petro in pri-
 ma Missa, & deinceps ab omnibus dicta fuit,
 adjecit: *Libera nos quasumus Domine ab*
omnibus malis præteritis, præsentibus, &
futuris &c. addens: atque Beato Andrea,
 quia Gregorius huic Apostolo propensior fuit,
 cujus nomine in suis ædibus Romæ monaste-
 rium ædificavit; ubi Monachi vitam profes-
 sus, postea Abbas fuit: quo tempore pro
 quodam Monacho defuncto triginta diebus
 continuis offerri iussit sacrificium; quod mor-

F

tuo

tuo isti quam bene cesserit, vide Dialogos ipsius l. 4. c. 55. quas triginta Missas, ex ipsius institutione, adhuc adhibere pro defunctis solemus. Præordinavit quatuor dies in capite jejunii quadragesimalis; cujus initium consecravit cineribus benedictis fidelium capitibus imponendis: qui cineres debent esse aridi, non in modum luti (prout apud nos perperam fit) quod sacra Rituum Congregatio anno 1603. declaravit, & Romæ, ac in Italia, & Hispania passim observatur: voluitque Gregorius, ut jejunium istud consequenter observaretur, non interpolate, prout antea fiebat, incipiendo nempe a Septuagesima, feriis quintis, & Sabbatis, atque Dominicis non jejunando: & ut dies mæstitiæ adhuc observarentur, ordinavit a Septuagesima usque ad Pascha canticum lætitiæ *Alleluja* intermitti. Instituit Cantum Romanum, sive plenum, ab ipso Gregorianum dictum; & Collegium Cantorum fundavit, quibus domum, quam inhabitarent, construxit: in optimum ordinem redegit Breviarium, quo Romana utitur Ecclesia; item Sacramentarium, seu librum Sacramentorum; & Pastorale, seu Regulas Pastorales edidit. In festo Purificationis, & Dominica Palmarum Processiones instituit, ac Litanias Majores atque Stationes: quis minores, sive Rogationes ordinaverit? vide

Onomasticon in voce Litania. *Commemoratio S. Pauli* 30. die Junii ab illo instituta cur sit? vide item in voce *Commemoratio*. Bigamos Ordinibus Sacris, uti prius prohibitum fuerat, interdixit. Subdiaconos agamos voluit; & usum in Sicilia, quo uxores ducere non vetabantur, compressit; ordinavitque, nequis impoſterum Subdiaconus ordinaretur, nisi continentiam servare Episcopo spondisset. Vetuit foeminas tam virorum quam foeminarum ingredi Monasteria. Cæpit ipse numerare annos Christianos a Christi Incarnatione: de quo vide *Onomasticon in voce Æra*. Præ humilitate abhorruit a nomine Oecumenici, sive universalis Episcopi; uti Paulus, qui de se dicebat: Non sum dignus vocari Apostolus: imo se sacerdotis nomine indignum reputans, *Servum Servorum Dei* appellavit, quo titulo & successores hactenus usi sunt: cumque Joannes Patriarcha Constantinopolitanus sibi universalis Ecclesiæ Episcopi nomen arrogaret, ejus audaciam hac sua humilitate fregit. Ipsius tempore tanta mortalitas homines invasit, ut oscitantes & sternutantes passim morerentur: hinc ordinavit, ut sternutantibus diceretur, *Deus te salvet vel servet*; & oscitantes signaculo Crucis os signarent: quomodo mortalitas ista cessaverit, die Resurrectionis Domini, per Antiphonam *Regina*

Cæli latere alleluja &c. historia nota est. Fuit Gregorius Romanus, Gordiani Senatoris filius, ex illustri Aniciorum prosapia, annos fere quatuordecim optime gubernavit Ecclesiam. Nomen Gregorius græcum est, idem quod latine Vigilus, *gregoreo* vigilo. De nomine Anicius vide Onomasticon.

67. **SABINIANUS**, magnarum rerum sub Gregorio decessore procurator fuit; quem ipse in Epistola ad Eulogium Episcopum Alexandrinum, Diaconum in urbe regia responsa Ecclesiæ facientem, ac responsalem suum sive Apocrisiarium vocat; & Gregorius eo se munere quondam functum fatetur. Sabinianus horas diei tintinnabuli fonitu distinguere docuit, & Officium Divinum pulsu campanæ die ac nocte præsignari voluit, cum antea Clerus non nisi horologiis sciaticis, aut clepsydriis uteretur. Idem lampades, & sacra lumina in templis ardere ordinavit. Diaconus ait, quod Sabinianus usum campanarum adhibuit; iussitque ut ad Horas Canonicas & Missarum solemnias pulsarentur: quamquam campanæ diu ante a Paulino Episcopo Nolano inventæ fuerint. Incurrit ipse pessimam avaritiæ notam: quod cum rogaretur decessoris sui liberalitatem erga pauperes imitari: respondit, Gregorium popularis famæ ambitu dissipasse largitionibus

nibus patrimonium Ecclesiæ. Et ipse, dira urgente fame, triticum communitati non gratuito erogavit, sed cariori quam aliquo pretio venum exposuit: quare populo in vilis, cum defunctus esset, sine pompa funebri tumultus dicitur. Patria ipsius a multis ignoratur, alii Bieranum in Tuscia, alii Velaterranum in Etruria volunt. Platina ait, quod ejus patria merito ignoretur: homo enim obscuro loco natus, obscurior moribus, rebus gestis Gregorii decessoris sui viri sanctissimi adversatus est. Sedit tantum menses quinque, dies novendecim.

68. **B**ONIFACIUS Tertius, Gregorii olim ad Phocam Imperatorem Apocriarius, id est Legatus, sive Nuntius: accedebat enim, ut qui eo munere functi essent, iidem in Summos Pontifices eligerentur: cum scilicet Clerus eos eligere studeret, quos sciret Principibus fore gratos: uti de Gregorio legimus, & hodie fieri videmus. Qui Phocas imperiali edicto sancivit nomen Oecumenici, sive universalis, tantummodo proprium esse Ecclesiæ Romanæ, tanquam quæ caput esset omnium Ecclesiarum, solique convenire Romano Pontifici: quem titulum Ecclesiæ Constantinopolitana sibi vindicare conabatur, faventibus interdum malis Principibus.

bus, affirmantibusque eo loci primam sedem esse debere, ubi imperii caput esset; Romanis contra affirmantibus, Urbem Romam, unde Constantinopolim colonia deducta est, caput Imperii merito habendam esse; cum Græci in litteris suis Principem suum *Ton Romaion autokrator*, id est Romanorum Imperatorem, indigent, etsi Romæ non resideat. Lectu digna est Notatio Onuphrii ad Platinam in hoc Pontifice: unde inter alia colligere licet, Episcopum Romanum œcumenicum Papam; Constantinopolitanum, œcumenicum Patriarcham vocatum fuisse. Tenuit Bonifacius Romæ Concilium, in quo decrevit sub anathemate, ne quis in demortui cujusvis Episcopi locum suffectionem tractaret, nisi saltem die tertia post ejus obitum: sub eadem simul poena vetuit, ne quis dolis, minis, pretiis, adulationibus, aut aliis quibuscumque sæculi modis ad Episcopatum, aut summum Pontificatum promoveretur. Fuit ipse Romanus, vix novem mensium Pontifex.

69. **B**ONIFACIUS Quartus, Italus, Mar-
sus, ex civitate Valeria, Medici
filius, tot annorum, quot decessor mensium,
fuit Papa: hic domum suam paternam, uti
Gregorius Magnus, in Monasterium redegit,
factus

factus deinde monachus Benedictinus. De eo Martyrologium 25. Maji. *Roma sancti Bonifacii Papa Quarti, qui Pantheon in honorem B. Mariae ad Martyres dedicavit.* Cum ante hunc Pontificem nullum templum Gentilium Deorum usui Christiano esset dedicatum; & propter hanc Imperatoris Honorii legem: *sicut sacrificia profana prohibemus; ita volumus & publicorum operum ornamenta servari,* extarent complura fana, & intactum inter alia remansisset Pantheon, nobile delubrum, forma rotunda, a Marco Agrippa Consule quondam erectum, Jovi omnibusque Diis dedicatum: Bonifacius illud a Phoca Imperatore impetravit, & ejectis simulacris gentilibus, in honorem Dei Genitricis Mariae, & omnium Martyrum, duodetriginta curribus, repletis ossibus sacris, e diversis Urbis Caemeteriis effossis, illuc solemniter comportatis, ac decentissime collocatis, consecravit, die 13. Maji; quod Templum *Maria Rotunda, & ad Martyres* dictum fuit: quo die illud festum Itali usque ad Gregorium Quartum celebrarunt, qui illud in Kalendas Novembres transtulit: & eo, quod mense Majo concurrentibus undique ad eam festivitatem populis, cum frugum copia eo anni tempore angustior existat, transferendum censuit in Novembrem, quo repletis horreis, annona copiosior esse solet: quod

bus, affirmantibusque eo loci primam sedem esse debere, ubi imperii caput esset; Romanis contra affirmantibus, Urbem Romam, unde Constantinopolim colonia deducta est, caput Imperii merito habendam esse; cum Græci in litteris suis Principem suum *Ton Romaion autokrator*, id est Romanorum Imperatorem, indigent, etsi Romæ non resideat. Lectu digna est Notatio Osaphrii ad Platinam in hoc Pontifice: unde inter alia colligere licet, Episcopum Romanum œcumenicum Papam; Constantinopolitanum, œcumenicum Patriarcham vocatum fuisse. Tenuit Bonifacius Romæ Concilium, in quo decrevit sub anathemate, ne quis in demortui cujusvis Episcopi locum suffectionem tractaret, nisi saltem die tertia post ejus obitum: sub eadem simul poena vetuit, ne quis dolis, minis, pretiis, adulationibus, aut aliis quibuscumque sæculi modis ad Episcopatum, aut summum Pontificatum promoveretur. Fuit ipse Romanus, vix novem mensium Pontifex.

69. **BONIFACIUS** Quartus, Italus, Mar-
sus, ex civitate Valeria, Medici
filius, tot annorum, quot decessor mensium,
fuit Papa: hic domum suam paternam, uti
Gregorius Magnus, in Monasterium redegit,
factus

factus deinde monachus Benedictinus. De eo Martyrologium 25. Maji. *Roma sancti Bonifacii Papa Quarti, qui Pantheon in honorem B. Mariæ ad Martyres dedicavit.* Cum ante hunc Pontificem nullum templum Gentilium Deorum usui Christiano esset dedicatum; & propter hanc Imperatoris Honorii legem: *sicut sacrificia profana prohibemus; ita volumus & publicorum operum ornamenta servari,* extarent complura fana, & intactum inter alia remansisset Pantheon, nobile delubrum, forma rotunda, a Marco Agrippa Consule quondam erectum, Jovi omnibusque Diis dedicatum: Bonifacius illud a Phoca Imperatore impetravit, & ejectis simulacris gentilibus, in honorem Dei Genitricis Mariæ, & omnium Martyrum, duodetriginta curribus, repletis ossibus sacris, e diversis Urbis Cæmeteriis effossis, illuc solemniter comportatis, ac decentissime collocatis, consecravit, die 13. Maji; quod Templum *Mariæ Rotunda, & ad Martyres* dictum fuit: quo die illud festum Itali usque ad Gregorium Quartum celebrarunt, qui illud in Kalendas Novembres transtulit: & eo, quod mense Majo concurrentibus undique ad eam festivitatem populis, cum frugum copia eo anni tempore angustior existat, transferendum censuit in Novembrem, quo repletis horreis, annona copiosior esse solet: quod

festum eousque in honorem, non omnium Sanctorum, sed Martyrum tantum celebratum fuit: cujus vestigia adhuc remanserunt in Officio Ecclesiastico prima die Novembris (quod modo omnium Sanctorum est) in quo Psalmi Vesperarum, Responsorialia brevia Horarum, ac Versiculi Nocturnorum adhuc sunt de Martyribus; notandumque est, quod in nonnullis antiquis Ecclesiis etiamnum hoc festum celebretur cum paramentis rubris, quasi in honorem adhuc omnium Martyrum.

70. **D**EUSDEDIT, idem quod græce Theodorus; de eo Martyrologium 8. Novemb. *Roma Sancti Deusdedit Papa, qui tanti meriti fuit, ut leprosum osculo a lepra sanaverit.* Hic iussit parentes propriorum liberorum in Baptismo susceptores abstinere a copula carnali; item ne filius Patris puellam e sacro fonte a Patre levatam in uxorem ducere possit; unde patet affinitatem spiritualem hic contrahi. Instituit secundam singulis diebus in Clero peragendam Missam, unde intelligas unicam prius dici solitam ex decreto Alexandri Primi. Adeo detestabatur labem Simonise, ut permiserit contra Simoniacos testificari posse infames, & mulieres publicas. Fuit Romanus, trium annorum Papa.

71. **BONIFACIUS** Quilatus statuit, ne quis cooptaretur in Clerum, nisi in defuncti Clerici locum subrogaretur: tot enim se in Ecclesiam intrudebant, ut redditus ad alendum omnes non suppetere. Presbyteris tantum & Diaconis permisit Reliquias Martyrum & aliorum Sanctorum contingere. Confugientes ad Ecclesiam, ne vi retrahi possent, sancivit. Eduino Regi Anglorum scribens, præfatur se *Servum Servorum Dei*; quod prius a Sancto Gregorio scribi coeptum fuerat. Sub ipso passus est Sanctus Anastasius Monachus Persæ; cujus corpus sequens Pontifex ab Heraclio Imperatore acceptum, Romæ ad Aquas Salvias collocavit. Fuit ipse Neapolitanus, seditque annos fere octo.

72. **HONORIUS** Primus; Canonicus Regularis, Theologia & Poetica excultus. Sub ipso contigit historia Exaltationis Sanctæ Crucis, prout 14. Septembris in Breviario Romano describitur. Sub eodem obiit B. Isidorus Hispalensis Archiepiscopus, vir eruditissimus & sanctissimus, qui præter alia scripsit viginti libros Originum sive Etymologiarum doctrina refertos. Ab hoc Pontifice Hispaniæ Rex Suintilla, Catholicus cognominatus est; quia de ejus & Optimatum sententia statutum fuit in Toletano Concilio, ut qui assumeretur ad Thronum Hispaniæ.

nise, juraret non permiffurum se aliquem in regno suo degere, aut militare, qui non eſſet Catholicus. Fuit Honorius Italus, Campanus, natus patre Petronio viro inter Conſulares præcipuo, annorum paulo plus 12. Pontifex.

73. **SEVERINUS.** Ipſo nondum confecrato, theſaurus Lateranenſis Eccleſiæ ad eam diem intactus, a Mauritio Chartulario (vide Onomaſticon in voce Secretarium) expilatus fuit. Ad ipſum miſſa eſt legatio a Scotis ſuper controverſia aliqua; ſed cum deputati inveniffent Severinum Pontificem defunctum, Clerus Romanus una cum Joanne ſequenti Pontifice electo, nondum confirmato, literas aperuerunt, Scotiſque reſponſa fecerunt; quorum ſic habebat inſcriptio: *Dilectiſſimis Thominiانو, & cateris, Hilarius Archiprebyter, & ſervans locum ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, Joannes Diaconus, & in nomine Dei electus, Joannes Primicerius, & ſervans locum Sedis Apoſtolicæ, Joannes Servus Dei, & Conſiliarius ejuſdem Apoſtolicæ Sedis, &c.* unde forma Vicariatus antiqui vacante Sede apparet: nunc defuncto Pontifice ſigilla franguntur, in ſignum, quod vacante Sede nihil expediatur. Fuit Severinus Romanus, unius tantum anni Pontifex.

74. **J**OANNES Quartus, distractis variarum Ecclesiarum thesauris, multa millia hominum per Istriam, & Dalmatiam a captivitate & servitute redemit; & Sanctorum multorum corpora ex Barbarorum manibus Romam, cum devoto apparatu, transferri curavit. Heraclius Imperator a Sophronio Patriarcha Hierosolymitano commotus, de una Christi voluntate, Joannem hunc consuluit, atque acrem a Pontifice de ejusmodi opinionis perversitate objurgationem retulit: itaque pudore affectus, cum nec susceptum errorem abjicere vellet, nec aspera Christianorum sustinere convitia posset, edictum proposuit, ne quis unam, neque duas in Christo voluntates assereret. Qui Heraclius, ante tam catholicus, sub quo contigerat Exaltatio sanctæ Crucis, tandem Monothelitarum hæresi infectus obiit. Fuit Joannes hic Dalmata, unius tantum anni, & novem mensium Pontifex.

75. **T**HEODORUS Primus, nomine & origine Græcus (latine Adeodatus vel Deusdedit) Pyrrhum Constantinopolitanum Patriarcham relapsum in hæresim Monothelitarum, quam prius coram Pontifice abjurarat deposuit & damnavit hoc modo: Accedens Papa ad sepulchrum sancti Petri, de sanguine Christi ex sacro Calice in atramentum

mentum distillato, depositionem Pyrrhi excommunicati conscripsit: quo ritu Octava Synodus etiam usa est adversus Photium: nequaquam tamen a Latinis de cætero usurpatus legitur. Sedit hic Pontifex fore septem annis.

76. **M**ARTINUS Primus Italus, Tuder-tinus (sive Tuders Tudertis; sicut Camers Camertis, idem quod Camerinus) cujus festum agitur 12. Novembris, postridie Sancti Martini Turonensis Episcopi, fuit Martyr, sed sine fuso sanguine (vide Onomasticon de Confessoribus Martyribus) qui ob Catholicam Fidem ærumnis confectus in exilio vitam sexto Pontificatus anno finivit. Extant ipsius Epistolæ, quibus deplorat ærumnas suas, ac Fidei ab hæreticis proditio-nem: & sunt ejusmodi, quæ siccis oculis legi non possunt. Præcepit hic Pontifex omnibus Episcopis, ut sacram Chrisma singulis annis consecratum per omnes Ecclesias suæ Diœcesis distribuant.

77. **E**UGENIUS Primus ordinavit Episco-pos habere carceres, ad puniendum delicta Clericorum. Cæterum fuit benignus, mansuetus, omnibus affabilis, & decessoris sui non tantum in Sede, sed & sanctitate sue-cessor: refertur in Martyrologio die 2.

Ju

Junii. Fuit Romanus, seditque per sesquiannum.

78. VITALIANUS Musicæ peritus, Cantum Ecclesiasticum ad consonantiam Organorum ordinavit, Davidis in hoc exemplum secutus; quo organico murmure cantus non tantum ornatur, sed & cantores exonerantur. Sanctus habetur in Martyrologio 27. Januarii. Fuit Italus Signinus, Provinciæ Campaniæ, seditque annos 14. menses 5. Uno sæculo post Vitalianum, organa primum missa fuisse in Galliam Pipino Rege, Patre Caroli Magni a Constantino IV. Imperatore, qui cum Irene matre regnavit, auctor est Marianus Scotus: & organa dein sub Ludovico Pio, Caroli Magni filio, ejus sumptibus primum fabricata & composita esse, industria cujusdam, cui nomen erat Gregorius, narrat Haymon Monachus de gestis Francorum lib. 4.

79. ADEODATUS laudatissimus, quod neminem inconsolatum a se discedere sineret, ad abolenda prodigia, quæ sæpenumero sui Pontificatus tempore apparebant, supplicationes frequentes instituit. In Archivio Turonensi extat ejus epistola, qua per privilegium eximit ab Episcopi potestate Monasterium sancti Martini. Fuit Roma-

Romanus, Monachus Benedictinus, seditque annos septem.

80. **D**ONUS Primus doctrina & sanctitate adeo floruit, ut Ravennatē Ecclesiam jam pridem a Romana segregatam Sedi Apostolicæ obtemperantem reddiderit. Fuit Romanus, per seſqui fere annum Pontifex; quo ipsius tempore maximi fuere imbres, multique fulminæ afflati interiēre, & frumenta in agris emarcuere. Nomen Donus latine reddi posset motor, agitator, a *doneo*, moveo, agito.

81. **A**GATHO (*agathos*, bonus): cum ejus tempore Romam, aliasque Italiæ urbes pestis sævissima depopularetur, divino admonitu altare in honorem S. Sebastiani, in Ecclesia S. Petri ad Vincula, ad luem propulsandam, non sine remedio erectum fuit: unde contigit ut fideles posteri eundem Divum contra pestem consueverint habere Tutelarem. Agathonis invenitur scriptum: *Sic omnes Apostolica Sedis Sanctiones accipiendæ sunt, tanquam ipsius divini voce Petri firmata.* Legimus in Pontificali, de vitis Pontificum, quod circumfertur nomine Damasi, & continuatum est ab Anastasio Bibliothecario, Agathonem Pontificem ad luminaria S. Mariæ ad Præsepe, &

& Apostolorum, solidos bis mille centum septuaginta donasse. Habitum fuit sub ipso Oecumenicum Concilium sextum, Constantinopolit. 3. anno 681. constans Patribus 170. contra Monothelitas. Martyrologium 10. Januar. de eo habet: *Roma S. Agathonis Papa, qui sanctitate & doctrina conspicuus, quievit in pace.* Fuit Sículus Panormitanus, Monachus Benedictinus, præfuitque annis quatuor.

82. **L**EO Secundus, humanis & divinis literis Græce & Latine doctus, Musicis etiam eruditus, sacros Hymnos & Psalmos in Ecclesia ad concentum meliorem reduxit. Probavit acta sextæ Synodi, quæ Constantinopoli sub decessore Agathone celebrata est; quam & in Latinum transtulit: & cætera quæ fecit, vide in Lect. Breviar. 28. Junii. Leonis hujus quoque institutum est, & salutare, ne ad Archiepiscopatum assumptus pro usu Pallii, aliorumve Officiorum, quicquam Ecclesiæ persolveret. Idem in Missa post Agnus Dei Pacis Osculum etiam populo dari voluit, & finita Missa spargi Aquam Benedictam. Fuit Sículus Dioecesis Catanensis, brevis nondum unius anni, sed sanctus Pontifex.

83. **B**ENEDICTUS Secundus: de ipso fit mentio in Martyrologio 7. Maji, ad quem locum Baronius ita notat: Hic Secundus hujus nominis fuit, junior dictus, successitque Leoni secundo; cujus tanta fuit opinio sanctitatis, ut Hæraclius Constantinus Imperator usurpatam a prædecessoribus suis, in Romanorum Pontificum electione, pecunia impartiri solita, assensionem omnino remiserit. Sanctus Gregorius Papa ejusmodi temeritatem (sic enim ipse appellabat) acerbissime deplorabat, vocatque Dei Ecclesiæ captivitatem, atque invehitur in Imperatorem talia sibi illicite vendicantem, in explanatione Psalmi quarti Poenitentialis, ad illum versum: *Tota die exprobrabant mihi inimici mei.* Id primus excogitavit Odoacer Herulus, Rex Italiæ Arianus, cujus conatibus Gelasius Papa Primus, quantum potuit, resistit. Fuit Benedictus hic Romanus, unius vix anni, uti decessor, Pontifex.

84. **J**OANNES Quintus Agathonis olim Apocrisiarius, scripsit librum de Pallii dignitate: quid autem sit Archiepiscopale Pallium, & unde vocetur ac fiat, vide Onomasticon. A tribus Episcopis Romæ vicinioribus, Ostiensi, Portuensi, & Velitrensi, in Basilica Lateranensi se consecrari fecit; quamquam hodie antiquior Episcoporum Collegii

Car-

Cardinalium, licet non ſit Oſtienſis, Papam conſecret. Fuit Joannes hic natione Syrus, Patria Antiochenus, aliquotque diebus plus uno anno ſedit.

85. **C**ONON tempore Adeodati Romam veniens, in Clerum Romanum adſciſcitur, deinde ob doctrinam & diligentiam circa myſteria & rem divinam, ſanctæ Sufannæ Presbyter Cardinalis, Titulo ejus loci creatur; unde aſſumptus ad Pontificatum, Angelici nomen ſortitus, & munificus in ædes ſacras, ac pauperes fuiſſe legitur; cumque adverſa per totum Pontificatum valetudine conflictatus, ſe morti propinquum videret, ingens auri pondus legavit, Paſchalis Archidiaconi, & theſauri Pontificii diſpenſatoris arbitrio in pios uſus diſtribuendum: qui theſauri cupiditate incenſus, & regnandi cupidus, literas dedit ad novum Exarchum Ravennatem, atque ei grandem ſe pecuniam daturum, ſi ipſius beneficio Pontificatum obtinuiffet, promiſit: qui ambitione ſua ſimoniaca, paulo poſt Schiſma in Eccleſia excitavit: uti videbitur in ſequenti Pontifice. Nomen Conon a *konizo*, id eſt, athletarum more me exerceo. Fuit ipſe Natione Thrax, Patria Tomitanus, qua in urbe Ovidius Naſo quondam exul deſunctus eſt: obiitque Pontificatus ſui menſe duodecimo nondum ex-

pleto:

pleto: ita ut hic, & tres antecessores Pontifices singuli annum plus minus unum tantummodo regnaverint.

86. **S**ERGIUS, Syrus Antiochenus; nomen græcum, *sergios*; latine rete, vel retiaculum, annorum fere 14. laudatissimus Pontifex. De eo Martyrologium 9. Septembris, & Micrologus capite 18. sic ait: *Sergius Papa in ordine 86. constituit, ut in tempore fractionis Dominici Corporis, Agnus Dei a Clero & a populo decantaretur; videlicet ut ille nobis propitiatur, cujus corpus ibi confringi videmus, & credimus: voluitque Agnus Dei ter decantari, & loco ter miserere nobis, dici ordinavit tertio loco, dona nobis Pacem: addiditque orationem pro pace, idque ob bella Italia tum frequentia. Idem Capite 48. Sergius Papa a Petro 86. constituit, ut in diebus Annuntiationis, Dormitionis, & Nativitatis B. Maria, & sancti Simeonis, quod Græci Hypapanten vocant, Litaniam exeat a sancto Adriano, & ad Sanctam Mariam populus occurrat. Est autem Hypapante idem quod obviatio; quia venerabiles Personæ Simeon & Anna eo die Domino obviaverunt, dum in templo præsentaretur. Vide Onomasticon. Ipsius tempore Populus in factiones divisus pro Theodoro Archipresbytero, &*
Pa-

Paschali Archidiacono certat; sed maxima Cleri, & Optimatum pars Papam Sergium, quem insignis probitatis & doctrinæ Sanctus Leo Papa Presbyterum crearat, uno consensu habere voluit; cui cum statim Theodorus cessisset, Paschalis quoque pudore coactus cessit. Sergius benefactoris sui Sancti Leonis Corpus in locum celebriorem deportavit; ac Sanctæ Crucis portionem capsæ argenteæ inclusam, revelatione divina declaratam, adorandam produxit.

87. **J**OANNES Sextus: hujus tempore Exarchorum vires, de quibus supra in Joanne Tertio, admodum tenues reddi coeperunt; contra vero Pontificum augeri: adeo ut deinceps supplices, non insultantes in Italiam mittere Exarchos Imperatores solerent. De Exarchis vide Onomasticon. Fuit hic Joannes Græcus, & paulo ultra tres annos sedit.

88. **J**OANNES Septimus singulariter delectabatur picturis, quas ad verisimilitudinem. Sanctorum Patrum complures magnis sumptibus exquisivit, iisque varias Basilicas exornavit. Fuit hic etiam, uti decessor, Græcus, annisque duobus cum dimidio sedit.

89. **SISINIUS** arthritide ita constrictus, ut non modo ambulare, sed nec cibum sumere per se posset, vigesimo die obiit. Nomen ipsius aliqui per duplex Zeta, Zizinius, scribunt, & derivant a *Zizanon*, quod latine lolium, sive zizanium significat: nisi forte a *sizo* derivetur, quod est strido, uti ferrum candens in aquam missum. Fuit ipse Syrus.

90. **CONSTANTINUS**. grassante fame triennali, cui provide pauperes sublevando succurrit, navigavit Constantinopolim: ad ejus occursum Justinianus Imperator coronam in capite gestans se ad Papæ pedes prostravit, eosque est osculatus; deinde in amplexum mutuum corruerunt; unde mos ortus dicitur, quod Principes osculari soleant summi Pontificis pedes: proxima autem die Dominica e manu solemmiter celebrantis Joannis Justinianus SS. Synaxim sumpsit, & Ecclesiæ Romanæ privilegia confirmavit. Moris tunc erat, ut Episcopi, antequam consecrarentur, rationem fidei atque obsequii ederent, eamque in Pontificum tabulis referrent; quod cautiones in scrinio facere ipsi dicebant. Fuit, uti prædecessor, Syrus, annorum sex Papa.

91. **G**REGORIUS Secundus, de quo Martyrologium 13. Februarii, auctor fuit officiorum in feriis quintis per Quadragesimam, & jejuniorum in iisdem: nam feriis quintis ex decreto Melchiadis non jejunabatur; de quibus ita Gavantus: Feriæ quintæ propter festivitatem Ascensionis Domini, quæ tali die contigit, festivæ habitæ sunt a Silvestro successore Melchiadis, & ideo non habuere officia propria in Antiphonario, & Sacramentario a S. Gregorio assignata: sed Gregorius dictus Junior, id est Secundus, Officia propria, & Missas iisdem attribuit, & jejunium in iis instituit: atque hinc Evangelia passim quintis feriis Quadragesimæ assignata, communia sunt aliis diebus extra Quadragesimam. Vide supra in Melchiade. Fuit Gregorius hic Secundus, uti Primus, Romanus, & Monachus Benedictinus, perque annos fere quatuordecim, ut ille, sedit.

92. **G**REGORIUS Tertius. Narratur de eo, quod omnes per ordinem memoriter teneret Psalmos, in eorum sensibus subtilissima exercitatione limatus. Præcepit ipse, & successor Zacharias Cassinensibus Monachis, ut una cum officio Divino recitarent etiam Officium B. M. Virginis; decreto deinde Urbani Secundi ab omnibus Eccle-

89. **SISINIUS** arthritide ita constrictus, ut non modo ambulare, sed nec cibum sumere per se posset, vigesimo die obiit. Nomen ipsius aliqui per duplex Zeta, Zizinius, scribunt, & derivant a *Zizanium*, quod latine lolium, sive zizanium significat: nisi forte a *sizo* derivetur, quod est strido, uti ferrum candens in aquam missum. Fuit ipse Syrus.

90. **CONSTANTINUS**, grassante fame trienniali, cui provide pauperes sublevando succurrit, navigavit Constantinopolim: ad ejus occursum Justinianus Imperator coronam in capite gestans se ad Papæ pedes prostravit, eosque est osculatus; deinde in amplexum mutuum corruerunt; unde mos ortus dicitur, quod Principes osculari soleant summi Pontificis pedes: proxima autem die Dominica e manu solemmiter celebrantis Joannis Justinianus SS. Synaxim sumpsit, & Ecclesiæ Romanæ privilegia confirmavit. Moris tunc erat, ut Episcopi, antequam consecrarentur, rationem fidei atque obsequii ederent, eamque in Pontificum tabulis referrent; quod cautiones in scrinio facere ipsi dicebant. Fuit, uti prædecessor, Syrus, annorum sex Papa.

91. **G**REGORIUS Secundus, de quo Martyrologium 13. Februarii, auctor fuit officiorum in feriis quintis per Quadragesimam, & jejuniorum in iisdem: nam feriis quintis ex decreto Melchiadis non jejunabatur; de quibus ita Gavantus: Feriæ quintæ propter festivitatem Ascensionis Domini, quæ tali die contigit, festivæ habitæ sunt a Silvestro successore Melchiadis, & ideo non habuere officia propria in Antiphonario, & Sacramentario a S. Gregorio assignata: sed Gregorius dictus Junior, id est Secundus, Officia propria, & Missas iisdem attribuit, & jejunium in iis instituit: atque hinc Evangelia passim quintis feriis Quadragesimæ assignata, communia sunt aliis diebus extra Quadragesimam. Vide supra in Melchiade. Fuit Gregorius hic Secundus, uti Primus, Romanus, & Monachus Benedictinus, perque annos fere quatuordecim, ut ille, sedit.

92. **G**REGORIUS Tertius. Narratur de eo, quod omnes per ordinem memoriter teneret Psalmos, in eorum sensibus subtilissima exercitatione limatus. Præcepit ipse, & successor Zacharias Cassinensibus Monachis, ut una cum officio Divino recitarent etiam Officium B. M. Virginis; decreto deinde Urbani Secundi ab omnibus Ecclesia-

flasticis recitari jussum. Dedit hic Gregorius titulum Christianissimi Carolo Martello: ita ut Reges Hispaniæ prius fuerint vocati Catholici, quam Franciæ Reges Christianissimi. Vide supra in Honorio Papa Primo. De ipso Martyrologium 28. Novembris: *Roma Beati Gregorii Papæ Tertii, qui sanctitate præclarus migravit in Cælum.* Fuit Syrus, & ultimus ex hac Natione Pontifex. Benedictini illum inter suos referunt. Annis fere undecim sedit,

93. **ZACHARIAS**, Nomen Hebraicum, Latine memoria Domini. De eo Micrologus capite 2. Zacharias vir Apostolicus, in ordine nonagesimus tertius, constituit ne Sacerdotes ad celebranda Missarum solemnia cum baculo intrarent, nec velato capite altari adstarent: intelligendo quod ita claudicarent, ut sine baculo incedere non possent; quia canon ait: *Claudis minime Ordinibus interdictum est, ut tamen Ordinati ad solemnia Missarum celebrando baculo non incedant.* De ipso etiam Joannes Diaconus lib. 4. cap. 5. Zacharias sanctæ Ecclesiæ Romanæ Episcopus, Græco Latinoque sermone doctissimus, post annos fere centum septuaginta quinque, Dialogos Gregorii in Græcam linguam convertens, Orientalibus ecclesiis divulgavit. Fuit Romæ, & adhuc perseve-

rat

rat illustri memoria sancti Georgii ad Velum Aureum (nunc Velabrum dicitur) ubi venerandum Martyris hujus caput asservatur, quod Zacharias Papa in theca repertum cum inscriptio Græcis litteris exarata, ibidem recondidit. Ipse inter alia respondit bonum fuisse Baptismum, quo aliquis ex ignorantia linguæ latinæ ita pronuntiasset verba: *Baptizo te in Nomine Patriæ, & Filia, & Spiritu Sancta*: modo non intenderit hæresim, aut errorem inducere; sed pro sola ignorantia Romanæ locutionis infringendo linguam ita dixisset; non possumus consentire, ut denuo baptizetur. Ab hoc Pontifice sancitum fuit, ne præter Michaelis, Gabrielis, & Raphaelis, Angelorum alia ulla nomina recitarentur; quod dein Carolus Magnus Imperator firmavit in Capitularibus Aquisgranensibus, præcipiens ut ignota Angelorum nomina nec fingantur, nec nominentur, nisi illorum quos habemus in auctoritate; hi sunt Michael, Gabriel, & Raphael. Martyrologium 15. Martii de eo pronuntiavit, quod Dei Ecclesiam summa vigilantia gubernavit, & clarus meritis quievit in pace, Pontificatus anno 10. Fuit ipse Monachus Græcus, & ultimus ex ea natione ad Pontificatum assumptus.

94. **S**TEPHANUS Secundus Romanus tertio Papatus die apoplexia correptus moritur, ideoque vel ob vitæ brevitatem, vel quia non consecratus, omittitur a pluribus in serie Pontificum; sed haud recte: cum & legitime creatus fuerit, & e Pontificum numero non subtrahendus, etiamsi ad horam tantum vixisset, uti Vicedominus Papa 194. qui primo Papatus die defunctus est.

95. **S**TEPHANUS Tertius, itidem Romanus, annorum 5. Pontifex; hujus virtus & sapientia eum ita amabilem reddiderat, ut suorum humeris fuerit deportatus ad Basilicam Lateranensem; unde mos profuxit in nonnullis solemnitatibus Papam humeris deportandi. Hic Astulphum Longobardorum Regem agros Romanos invadentem, cum verbis & muneribus avertere non posset, in Galliam ad Regem Pipinum, Brevem dictum, personaliter profectus est, primus Pontificum Alpes transgressus; cui Pipinus Carolum filium adolescentem, qui Magnus postea dictus est, ad centesimum lapidem obviam misit; & ipse Pipinus, ad tertium lapidem equo suo descendens, ac frenum Papalis equi regens, eum ad Palatium suum deduxit, ac Summus Pontifex Pipinum confestim Italiae, sive Romanorum Regem consecravit; atque ita Imperium a Graecia

cis ad Latinos transferri coepit; idque sub impiissimo Imperatore, hæretico, iconomacho, Constantino Copronymo (unde hoc illi cognomen, vide Onomasticon) & sic cessavit Exarchatus, qui per ducentos fere annos duraverat: quam ordinationem non multo post Leo Tertius in Carolo Magno totaliter executioni mandavit. Nota, quod in manus hujus Stephani sanctus Rumoldus Archiepiscopatum suum a Papa Zacharia acceptum, septimo Præsulatus anno resignavit, ut prædicationi Evangelii liberius vacare posset: uti narrat Wachtendonk in vita, capite nono, & undecimo.

96. **PAULUS** Primus Stephani præcedentis frater, Romanus annorum decem Pontifex, in demortui locum fratris, ob vitæ & doctrinæ integritatem subrogatus fuit: cum exemplo careret duorum fratrum in summo Sacerdotio successio; quæ nec imposteriorum unquam visa, nisi semel adhuc in Beato Octavo, & Joanne Vigesimo. Erat autem Paulus (nomen suum bene referens, *pavomai* quiesco, latine quietus, pusillus, modicus), vir mitissimi ingenii, clementiæque singularis, & adeo Salvatoris nostri imitator, ut nulli unquam malum pro malo redderet; sed e contra malos, a quibus sæpe injuriis afficiebatur, in bono vinceret: solitus

94. **STEPHANUS Secundus Romanus** tertio Papatus die apoplexia correptus moritur, ideoque vel ob vitæ brevitate, vel quia non consecratus, omittitur a pluribus in serie Pontificum; sed haud recte: cum & legitime creatus fuerit, & e Pontificum numero non subtrahendus, etiamsi ad horam tantum vixisset, uti Vicedominus Papa 194. qui primo Papatus die defunctus est.

95. **STEPHANUS Tertius**, itidem Romanus, annorum 5. Pontifex; hujus virtus & sapientia eum ita amabilem reddiderat, ut suorum humeris fuerit deportatus ad Basilicam Lateranensem; unde mos profudit in nonnullis solemnitatibus Papam humeris deportandi. Hic Astulphum Longobardorum Regem agros Romanos invadentem, cum verbis & muneribus avertere non posset, in Galliam ad Regem Pipinum, Brevem dictum, personaliter profectus est, primus Pontificum Alpes transgressus; cui Pipinus Carolum filium adolescentem, qui Magnus postea dictus est, ad centesimum lapidem obviam misit; & ipse Pipinus, ad tertium lapidem equo suo descendens, ac frenum Papalis equi regens, eum ad Palatium suum deduxit, ac Summus Pontifex Pipinum confestim Italiae, sive Romanorum Regem consecravit; atque ita Imperium a Græcis

cis ad Latinos transferri coepit; idque sub impiissimo Imperatore, hæretico, iconomacho, Constantino Copronymo (unde hoc illi cognomen, vide Onomasticon) & sic cessavit Exarchatus, qui per ducentos fere annos duraverat: quam ordinationem non multo post Leo Tertius in Carolo Magno totaliter executioni mandavit. Nota, quod in manus hujus Stephani sanctus Rumoldus Archiepiscopatum suum a Papa Zacharia acceptum, septimo Præsulatus anno resignavit, ut prædicationi Evangelii liberius vacare posset: uti narrat Wachtendonk in vita, capite nono, & undecimo.

96. **P**AULUS Primus Stephani præcedentis frater, Romanus annorum decem Pontifex, in demortui locum fratris, ob vitæ & doctrinæ integritatem subrogatus fuit: cum exemplo careret duorum fratrum in summo Sacerdotio successio; quæ nec imposteorum unquam visa, nisi semel adhuc in Benedicto Octavo, & Joanne Vigesimo. Erat autem Paulus (nomen suum bene referens, *pavomai* quiesco, latine quietus, pusillus, modicus), vir mitissimi ingenii, clementiæque singularis, & adeo Salvatoris nostri imitator, ut nulli unquam malum pro malo redderet; sed e contra malos, a quibus sæpe injuriis afficiebatur, in bono vinceret: solitus

tus noctu cum paucis familiaribus pauperum domos, infirmorum cubicula, & captivorum carceres visitare, iisque liberaliter eleemosynis, & bonis exhortationibus succurrere: sedes etiam paternas, in quibus natus & educatus fuerat, in Ecclesiam convertit; quam in honorem Sanctorum Stephani Protomartyris, & Silvestri Pontificis Deo dicavit. Ipse quoque in Cæmeterio antiquo invenit corpus Beatæ Petronillæ filiæ B. Petri, in sepulcro marmoreo, hac inscriptione: *Petronilla filia dulcissima*; quod argentea capsula inclusum, congregato Clero Populoque Romano, ex via Appia in Vaticanum detulit, & non procul a Corpore B. Petri collocavit. Mortuo hoc Pontifice Schisma excitatum fuit a Totone Nepesino Duce potente, fratrem suum Constantinum Laicum per vim intrudente, & ipsum a coacto vicinorum Episcoporum conciliabulo approbari curante; sed aruisse statim ordinantis Episcopi manum, ita ut eam ori applicare non potuerit, tradit Anastasius Bibliothecarius. Paulus hic in Martyrologio 28. Junii Sanctus recensetur.

97. **S**TEPHANUS Quartus (postquam vacavisset Sedes mensibus tredecim ex intrusione fratris Totonis, qui Constantinum Secundum se nominabat, & per saltum ordi-

dinatus fuerat) sancivit, ne quis nisi per distinctos gradus Pontifex creari posset; omniaque, quæ sic per saltum Ordinati in divinis egissent, irritavit, præter Baptismum, & Confirmationem. Fuit Stephanus Siculus, paulo plus tribus annis Pontifex, ex Canonico Augustiniano factus Monachus Benedictinus: quod mutationis genus in aliquibus factum dicitur ex eo, quod Benedictini a Gothis e Cassino fugati, se Romam conferentes, & a Canonicis Lateranensibus hospitio excepti, cum religiosa disciplina multum excelleret, nonnulli ex istis se Monasticæ illorum Regulæ subjecerint; hinc an aliquot Pontifices fuerint ex ordine Benedictino, an Augustiniano, controvertitur.

98. **A**DRIANUS Primus, Romanus, cultum sacrarum Imaginum hisce verbis stabilivit: *Definimus in omni certitudine, sicut figuram vivificantis Crucis, ita venerabiles & sanctas Imagines propagandas, ex quavis materia paratas, congruenter in templis sanctis, vasis, vestibus, parietibus, & tabulis, adibus privatis, & viis publicis habendas: quo scilicet per hanc imaginum inspectionem inspectores ad prototyporum memoriam veniant & desiderium, iisque salutationem & honorariam adorationem exhibeant, oblationibus suffatorum & luminum.*

ut antiquis pia consuetudinis erat: imaginis enim honor in prototypum resultat; non tamen veram latviam, qua secundum fidem est, quaque solum divina natura competit, impertiendam. Igitur qui aliter docuerit, vel aliquid ex his quae deputata sunt Ecclesiae, sive Evangelium, sive figuram Crucis, sive sanctas Martyrum reliquias, quas sciverit esse germanas, & veras, projicere, aut contra constitutionem Ecclesiae improbe aliquid moliri ausus fuerit; si Clerici, aut Episcopi fuerint, deponi praecipimus; Monachos, aut Laicos Communionem privari. Ita Adrianus. Literas Pontificias, quae primo cera sigillabantur, plumbo muniri constituit: profusus fuit in pauperes, singulis diebus in porticu Lateranensi centum alere solitus: magnificus in ornamentis; Candelabrum 1370. cereorum capax, cujus brachia Delphini dicta, appendit ante Presbyterium S. Petri, quod nunc Chorum, & Candelabrum Coronam dicimus. Diuturniorem caeteris, tam praeteritis, quam secutis Pontificibus Papatum habuit; utpote qui proxime ad annos Petri pervenerit: sedit enim annis 23. mensibus 10. diebus 18. Sequentis etiam Leonis Pontificatus diuturnus fuit, annorum 20. mensium 5. & dierum 17. ita ut spatio 45. annorum duo tantum Summi Pontifices visi fuerint; sequens autem Stephanus Quintus 7. dum-

taxat mensibus fedit. Sub Adriano habitum est anno 787. Concilium Oecumenicum septimum, Nicænum secundum, Patrum 350. contra Iconomachos, sive Imaginum impugatores.

99. **L**EO Tertius, ex Canonico Augustiniano, dein Monacho Benedictino, pietate & moribus, ac Pontificatus diuturnitate ultra annos viginti, Adriano non dissimilis, festo Nativitatis Domini anno 800. Carolum Magnum Romæ Imperatorem coronavit: quæ imperatoria coronatio deinde in usu esse coepit. S. Swibertum S. Willebrordi Coepiscopum, & Westphaliæ Apostolum, post lectam ipsius vitam, & miracula discussa, postque actas preces, & celebrata jejunia, de consensu Cardinalium, præsentis Carolo Magno, Sanctorum Confessorum Catalogo adscripsit: traditque S. Ludgerus primus Monasteriensium Episcopus, qui præsens aderat, Pontificem instituisse diem primum Martii ab incolis festive quot annis celebrari, & ad divina confluentibus indulgentias concessisse: quæ prima solemnis Sancti alicujus Confessoris Apotheosis sive Canonizatio memoratur. Antea moris erat, cum aliquis Martyrio occubuisset, ut Episcopus, sub cujus ditione id accidisset, rem gestam scriberet ad Primate[m]; a quo adhibitis collegis

legis Episcopis, an inter Martyres esset recipiendus declarabatur: quod in Canonizatione S. Rumoldi Tutelaris nostri contigit, qui a duobus Episcopis Gerardo Cameracensi, & Adelberto Ultrajectino, qui ad hoc Mechliniam venerant, Martyr declaratus fuit. Hic Leo cum suorum temporum gravissimis vexaretur afflictionibus, septies in die, imo novies interdum Missam celebrasse, pro impetrando divino auxilio, perhibetur: & cum septimo Kalendas Maji, festo S. Marci, solemniter Litanias Majores cum Populo & Clero celebraret, ipsi crudeliter lingua abscissa est, & evulsi fuerunt oculi per Paschalem Primicerium, & Campulum Sacellarium, nepotes Adriani Papæ defuncti, qui assumptionem ejus ægerrime ferentes, parum abfuit, quin Schisma in Ecclesia excitaverint: sed ope B. Petri linguæ & oculorum usum recepit, atque incolumis in Franciam ad Carolum Magnum, unicum afflictæ ea tempestate Ecclesiæ præsidium contendit; unde anno 803. cum eodem Imperatore, & insigni Cardinalium, ac procerum comitatu Mechliniam venit: percrebuerat enim per totam Europam fama miraculorum S. Rumoldi, sub præcedenti Pontifice anno Christi 775. martyrio affecti: atque ipse Leo ad tumulum ejusdem lingua latina concionem in laudem ipsius habuit,

buit, & aliquot donaria obtulit, uti narrat Wachtendonck in vita S. Rumoldi capit. 29.

100. **S**TEPHANUS Quintus declaravit Sacramenta sine S. Crucis signo adminiftranda non esse: unde de Consecratione, distinctione 5. c. 10. ita loquitur: *Nunquid non omnia Charismata Sacerdotalis ministerii Crucis figura perficiuntur? nunquid Baptismatis unda nisi Cruce sanctificata, peccata relaxantur? & ut cetera praterreamus, sine Crucis signaculo quis Sacerdotii gradus ascendit?* Fuit hic Stephanus Romanus, mensium dumtaxat quinque Pontifex; intra quod breve spatium, anno 816. quarto Kalendas Novembris Ludovicum Pium, Caroli Magni filium, Imperatorem coronavit.

101. **P**ASCHALIS Primus in Romæ Cœmeterio Prætextati, inter alia reperit Corpus B. Cæcilie Virginis & Martyris, aureis indumentis, sanguine adhuc resperfis, involutum: quod deinde nostro tempore anno 1599. Octobris 20. sub Clemente 8. eo habitu, quem imagines de illa inventionne passim editæ referunt, fuit repertum. Martyrologium Romanum die 14. Maji ita habet: *Romæ sancti Paschalis Papæ, qui plurima sanctorum Martyrum corpora e cryptis levavit, & in diversis Ecclesiis honorifice col-*

legis Episcopis, an inter Martyres esset recipiendus declarabatur: quod in Canonizatione S. Rumoldi Tutelaris nostri contigit, qui a duobus Episcopis Gerardo Cameracensi, & Adelberto Ultrajectino, qui ad hoc Mechliniam venerant, Martyr declaratus fuit. Hic Leo cum suorum temporum gravissimis vexaretur afflictionibus, septies in die, imo novies interdum Missam celebrasse, pro impetrando divino auxilio, perhibetur: & cum septimo Kalendas Maji, festo S. Marci, solemniter Litaniae Majores cum Populo & Clero celebraret, ipsi crudeliter lingua abscissa est, & evulsi fuerant oculi per Paschalem Primicerium, & Campulum Sacellarium, nepotes Adriani Papæ defuncti, qui assumptionem ejus ægerrime ferentes, parum abfuit, quin Schisma in Ecclesia excitaverint: sed ope B. Petri linguæ & oculorum usum recepit, atque incolumis in Franciam ad Carolum Magnum, unicum afflictæ ea tempestate Ecclesiæ præsidium contendit; unde anno 803. cum eodem Imperatore, & insigni Cardinalium, ac procerum comitatu Mechliniam venit: percrebuerat enim per totam Europam fama miraculorum S. Rumoldi, sub præcedenti Pontifice anno Christi 775. martyrio affecti: atque ipse Leo ad tumulum ejusdem lingua latina concionem in laudem ipsius habuit,

buit, & aliquot donaria obtulit, uti narrat Wachtendonck in vita S. Rutmoldi capit. 29.

100. **S**TEPHANUS Quintus declaravit Sacramenta sine S. Crucis signo administranda non esse: unde de Consecratione, distinctione 5. c. 10. ita loquitur: *Nunquid non omnia Charismata Sacerdotalis ministerii Crucis figura perficiuntur? nunquid Baptismatis unda nisi Cruce sanctificata, peccata relaxantur? Et ut cetera praterreamus, sine Crucis signaculo quis Sacerdotii gradus ascendit?* Fuit hic Stephanus Romanus, mensium dumtaxat quinque Pontifex; intra quod breve spatium, anno 816. quarto Kalendarum Novembris Ludovicum Pium, Caroli Magni filium, Imperatorem coronavit.

101. **P**ASCHALIS Primus in Romæ Cœmeterio Prætextati, inter alia reperit Corpus B. Cæcilie Virginis & Martyris, aureis indumentis, sanguine adhuc resperis, involutum: quod deinde nostro tempore anno 1599. Octobris 20. sub Clemente 8. eo habitu, quem imagines de illa inventione passim editæ referunt, fuit repertum. Martyrologium Romanum die 14. Maji ita habet: *Roma sancti Paschalis Papa, qui plurima sanctorum Martyrum corpora e cryptis levavit, Et in diversis Ecclesiis honorifice col-*

collocavit. Fuit Romanus, Benedictinus, Canonici Augustiniani suum dicunt, annis septem Ecclesiae praefuit; anno 823. Dominica Resurrectionis Lotharium Ludovici Pii filium Romae coronavit.

102. **EUGENIUS** Secundus; sub hoc Pontifice, sublato schismate Zinzini, qui post aliquot dies abdicavit, Constitutio promulgata fuit, ut Pontificum electionibus ii tantum interessent, quibus per sanctorum Patrum constitutionem antiqua fuit consuetudine concessum. Munificus erga pauperes Eugenius fuit, curavitque ne usquam vilius quam Romae annona venderetur, pauperum pater dictus: ortu Romanus, Can. Reg. annorum 3. & 6. mensium Pontifex.

103. **VALENTINUS** Magno Cleri & Senatus, Populique Romani consensu, nondum Presbyter, sed Diaconus in summum Pontificem assumitur, ob praestantissimas virtutes, pietatem, clementiam, liberalitatem, & divinam eloquentiam, qua omnia quae volebat persuadebat, eaque tantum utebatur ad persuadendum res bonas & sanctas: sed praeter expectationem 30. die, Romae in Patria obiit.

104. **G**REGORIUS Quartus, ex Monasterio Fossæ Novæ, Ordinis sancti Benedicti Papa: de ipso Martyrologium Roman. *Kalendis Novemb. festivitas omnium sanctorum, quam in honorem B. Genitricis Dei Mariæ, & omnium Sanctorum Martyrum Bonifacius Papa Quartus, dedicato templo Pantheon, celebrem & generalem instituit agi quotannis in Urbe Roma; sed & Gregorius item Quartus postmodum decrevit eandem festivitatem, quæ variis modis jam in diversis Ecclesiis celebrabatur, in honorem omnium Sanctorum solemniter hac die ab universa Ecclesia perpetuo observari.* In Italia a tempore Bonifacii Quarti celebrabatur hoc festum die 13. Maji: sed hic transtulit in Kalendas Novembres, quo die antea Romæ agebatur ab ethnicis festum Cybeles, & omnium Deorum: eamque non tantum in honorem Martyrum, sed etiam Sanctorum omnium festivitatem agi voluit: alias rationes cur in mensem Novembrem translata sit, vide supra in Bonifacio IV. Papa 69. Fuit autem Gregorius hic Romanus, dignissimus sexdecim annorum Pontifex.

105. **S**ERGIUS Secundus. Platina ex Martino Polono refert, quod hic primo nominatus fuerit *Os porci* sive *Bucæa porcina*; ideoque fuisset primus, qui in assumptione ad Pontificatum nomen

H

mu-

mutarit; sed fabulose hæc, uti alia plura a Polono scripta sunt: nam quis tali unquam nomine homo Christianus vocatus fuisset? nisi forsan cognomine. Primam nominis mutationem factam fuisse constat ab Adriano Tertio, qui antea Agapetus, & successore Stephano Sexto, qui Basilius, ac Joanne Duodecimo, qui Octavianus dicebantur: vide suis locis rationem: sed usus mutandi nomen postmodum coepit, & perseveravit a Sergio Quarto, qui Petrus antea vocatus, reverentiæ causa erga primum Christi Vicarium, nomen dimisit: uti paulo post latius referetur. Fuit Sergius hic Romanus, Canon. Reg. trium annorum Pontifex, qui coronavit Imperatorem Ludovicum II. Lotharii filium, anno 844. adhuc vivente Patre Monasterium ingresso.

106. **L**EO Quartus ab ingressu Presbyterii edito decreto laicos arcuit: qua de re Ambrosius olim Theodosium Imperatorem arguit. Octavam Assumptionis Deiparæ celebrari jussit, cum antea festum hoc a Damaso institutum, sine octava celebraretur. Pulcherrimas orationes, sive collectas in honorem Apostolorum Petri & Pauli composuit, quibus Ecclesia Romana adhuc utitur. Crucem, quam ex more antiquo Subdiaconus ante equum Papæ præferre solebat, renovatam

tam auro, & gemmis exornavit. Papissa Joanna fabulose post hunc Pontificem inferitur a Mariano Scoto, sæculi decimi, & Martino Polono, duodecimi scriptoribus: sed Ado Viennensis in Gallia Archiepiscopus, sæculi octavi scriptor insignis, quo hæc fabula contigisse narratur, & Anastasius S. R. E. Bibliothecarius, qui eodem tempore vixit, & sex Pontificum consequentium ordinationi se interfuisse scripsit: nimirum Sergii 2. Leonis 4. Benedicti 3. Nicolai 1. Adriani 2. ac Joanni 8. & historiam Romanorum Pontificum usque ad sua tempora digessit, nihil omnino meminerunt de supposita hac muliere, aut de ullo Joanne Pontifice, Leoni 4. succedente; sed post tres Pontifices, Joannem Octavum ponunt; quem fabulæ hujus assertores Nonum vocant: atque hinc incipit discrepantia in Joannibus. Verum pro fabula etiam haberi coepit ab heterodoxis historis non ignaris, quorum testimonia fatentium esse talem vide in Cenotaphio Joannæ Papissæ everso a Philippo Labbe e Societate Jesu. Camarinam hanc nuper iterum movere coeperat quidam Samuel Maresius Professor Historiarum Groeningæ in Frisia, edito tractatu de Joanna Papissa restituta; sed prædictus Labbeus, Gallus Biturix, eum declarationibus suis eo deduxit, ut scripto veniam peterit, quod fabulæ fabularum omnium fabu-

Iosiffinæ, renitente conscientia, ut ipse scribit, patrocinium suscepisset. Fuit Leo Romanus Can. Reg. annorum paulo plus octo Pontifex, Sanctus indigitatur in Martyrol. 17. Julii.

107. **B**ENEDICTUS Tertius diu reluctatus, plorans, & Deum, ac Sanctos testes faciens, se nequaquam dignum esse, qui tantæ Sedi præficeretur, Pontificium munus tandem suscepit: sed Schisma excitavit Anastasius Presbyter Cardinalis Tituli S. Marcelli, qui non longe post coactus abdicavit. Constituit Benedictus, ut Pontifex intersit Sacerdotum funeribus, & Clerus reciproce Pontificis; quod ipse non solum verbo, sed re ipsa observavit, omniaque Charitatis officia implens, post obitum Clericorum humeris delatus est in Ecclesiam S. Petri: inter quos erat ejus Successor Nicolaus. Fuit ipse Romanus, Can. Reg. duorum annorum, & dimidii Pontifex.

108. **N**ICOLAUS Primus, cognomento Magnus, Gregorio Magno æquiparandus: nam ut ille ne assumeretur se subduxit, ita hic latebris extractus consecratur, præsentem Ludovico Imperatore, atque cum hymnis & canticis deducitur in Patriarchium Lateranense, equi Pontificii Imperatore ipso

fræ-

frænum tenente: & ut Gregorius Anglorum, sic ipse Bulgarorum Apostolus merito habetur. Sub ipso bis uno anno Tiberis in tantum excrevit, ut Romani crediderint eluvione mundum rursus periturum; pro viribus autem Urbi succurrere non omisit. Transtulit Corpus S. Clementis ex Chersona insula, ubi in mare projectus fuerat, Romam in Ecclesiam ejus nominis. Prohibuit interesse Missæ Sacerdotis Concubinarij. Scripsit plures epistolas, Vir Cathedra illa dignissimus, & Regibus, ac Tyrannis fortiter imperavit. Sub ipso Anastasius Bibliothecarius publicavit historiam Romanorum Pontificum, ejusque censure submisit; eamque persecutus est Guilielmus Bibliothecarius. Martyrol. Rom. 3. Novembris eum vigore Apostolico præstantem indicat. Fuit Romanus, annorum novem cum dimidio, verè Magnus Pontifex.

109. **A**DRIANUS Secundus: vir hic multarum virtutum, cum bis antehac post obitum Leonis 4. & Benedicti 3. ab omnibus expetitus, exquisitis excusationibus verecunde subterfugisset; tandem post Nicolaum, fere octogenarius, omnium votis perquisitus consecratur. Diversa exin fuere judicia de affectu Adriani in Nicolaum decessorem; quasi quæ ille zelo Religionis sanxisset, hic refringere gauderet: sed purgavit se

Adrianus, convocatis Episcopis ad convivium, eorum manibus humiliter aquam affundens, cibos, apponens, pocula ministrans, ac denique cum illis discumbens, quod nullum Pontificum fecisse noverant: dum surrexit ab epulis, in faciem suam coram omnibus procidit, rogans ut pro Ecclesia Catholica, pro Imperatore, ac pro seipso preces Deo offerrent: demum in laudes Nicolai prorupit, ejusque memoriam in sacris Diptychis celebrari præcepit. Sub ipso habitum fuit 8. Concilium Oecumenicum, Constantinopolitanum 4. & in Orientali Ecclesia ultimum, anno 869. Patrum 383. Fuit ipse Romanus, perque annos fere quinque Ecclesiæ præfuit.

110. **JOANNES** Octavus hoc loco, non ante, post Leonem 4. ponendus, statuit, ut si quis homicidium commisisset, perpetuo irregularis haberetur, & ad sacros Ordines nullatenus admitteretur; & si Sacerdos esset, Missam celebrare non præsumeret. Item si quis Sacrum de non Sacro, aut non Sacrum de Sacro abstulisset, sacrilegi poena multaretur. Concessit Indulgentias militantibus, aut occisis pro Ecclesiæ defensione: cumque Italia Saracenorum grassationibus depopularetur, præ mœrore obiit; hincque accidisse potuit, ut ob nimiam animi ténitudinem, abjecta omni, ut videbatur, viri-

lita-

litate, non Papa Joannes, ut Nicolaus, & Adrianus, qui inimicis fortissime restiterunt; sed Joanna fuerit dictus; & qui Spadoni Photio Sedis Constantinopolitanæ (expulso per vim Ignatio legitimo Episcopo) non pastori, sed lupo resistere ausus non fuisset; quique victus fuisset a semiviro, non vir, sed foemina potius esset nuncupandus: sicque nomen contumeliæ transferit ad posteros rerum inscios, in veritatis opinionem; fueritque a pluribus decantatum Joannem 8. fuisse foeminam; atque ut Horatius Tursellinus ait in Epitome Historiarum: *Sunt, qui Joannem 8. foeminam fuisse fabulentur; quod falso creditum, veri locum apud imperitum vulgus obtinuit, sive muliebris Pontificis facies, sive effeminatus interdum vigor fabulae locum dederit.* Ab hoc Joanne incipit discrepare numerus Pontificum in Joannibus; quia hic vocatur Nonus ab iis qui Joannem Octavum, perperam Papissam dictum, ponunt paulo ante, post Leonem Quartum. Quod satis clare refutarunt Onuphrius Panvinus, Cardinalis Bellarminus, Florimondus Remondus, ex Hetero Orthodoxus, & novissime P. Labbe in Joannæ Papissæ Cenotaphio everso: ut etiam Heterodoxi fateantur esse fabulam; quales fuere Samuel Maresius, cum pridem Papissam restituere conatus fuisset; & David Blondel, qui to-

tam fabulam tractatu Gallico clare proposuit, & apud suos propter hoc malam incurrit notam. De Sede autem perforata, sive stercoraria, quæ fabulæ huic admiscetur, ut aliquid addam, sciendum est, quod in Ceremoniis antiquis Consecrationis Papæ adhiberi soleat ejusmodi Sedes, & cantati illud Psalmi Davidici: *Suscitans de terra inopem, & de stercore elevans pauperem: ut collocet eum cum Principibus, cum Principibus populi sui:* ut qui in tanta dignitate constituitur, sciat se non Deum, sed hominem esse, humanæque naturæ, utpote alvo egerendæ, obnoxium; unde stercorariæ nomen accepit; ejusmodi adhuc Sedi imponitur novus Papa, cum deportatur ad Basilicam Lateranensem pro Pontificatus possessione accipienda, & paulo post in altera auro, gemmisque ornata collocatus, a Cardinalibus adoratur. Fuit hic Joannes Romanus, annisque decem in Petri Cathedra resedit: intra quod spatium, ab anno 872. usque ad 882. tres Franciæ Reges Romanorum Imperatores coronavit: Carolum 2. Calvum, Ludovicum 2. Balbum, & Carolum 3. Crassum, dictos; quod nulli Pontificum contigit.

III. **M**ARINUS: vel potius litera interposita MARTINUS Junior (quod postea in electione Martini Quinti comprobatur)

batum fuit:) filius Palumbi Presbyteri, ex legitimo ante Sacerdotium Patris Matrimonio, maxima cum laude, ter a Sede Apostolica Legatus Constantinopolim missus fuerat: dein creatus Pontifex Photium, cunctasque ab eo res gestas, præsertim Episcopales, damnavit: hincque Basilius Imperator Photii fautor conabatur eum de solio Papali deijcere; sed restitit egregie, seditque laudabiliter annum, & mensem unum: primus ex Gallis, ut ipsi putant, ad Papatum assumptus; nam Onuphrius Panvinius in notis ad Platinam, ait fuisse non ex Gallia, sed Gallesio Faleriorum in Etruria oppido oriundum.

112. **A**DRIANUS Tertius, Agapetus antea, Pontifex factus, Adrianus appellatus; quod magnitudine animi cognomines Adrianos prædecessores æquaret. Hic inhærens decessoris sui vestigiis, execratus & ipse Photium tanquam Laicum, agentem Constantinopoli Patriarcham; quamvis a Basilio Imperatore rogaretur, Communionem ei impertiri noluit: videns autem Imperator frustra se agere, hostiles & contumeliis plenas literas ei scripsit, quas sero Romam perlatas, post obitum Adriani, Stephanus successor accepit. Fuit autem Adrianus Romanus, anno uno & quatuor mensibus Pontifex.

113. **S**TEPHANUS Sextus, miræ virtutis & pietatis Præsul, Urbi fame, aliisque incommodis laboranti, ex defectu pluviae, & locustarum vastatione, optatam pluviam copiosissime impetravit, aquamque benedixit; cujus aspersione locustæ penitus sunt expulsæ. Extat rescriptum hujus Pape ad Heribertum Archiepiscopum Moguntinum, quo expledit purgationem per ferrum candens, vel aquam ferventem fieri solitam, tanquam judicium Dei: quod præsertim fiebat in foeminis ad probandam pudicitiam; hinc dictum antiquum Teutonicum: *Een goede Maeght „ door t' vier bter waeght* „ Fuit Stephanus Romanus, Basilus ante dictus, annisque paulo plus sex Romanæ Ecclesiæ præfuit.

114. **F**ORMOSUS fortunæ inconstantia varie jactatus, tandem ad summum Pontificatum pervenit: existens enim Portuensis Episcopus, usque ad Laicalem statum a Joanne Octavo degradatus est, quod conjurationis contra ipsum auctor haberetur: dein a successore Martino, vel Marino in gradum pristinum restitutus; demum in Romanum Pontificem assumptus fuit; unde schisma duodecimum in Ecclesia ortum, ita ut quidam Sergius aliquot dies sederit; sed ope Arnulphi Imperatoris, quem anno 896. Romæ

mæ Formosus coronavit, extinctum fuit: qui nomini suo respondens, Ecclesiam Principis Apostolorum renovare aggressus, eam variorum Divorum picturis formosiorē reddidit. Fuit ipse Romanus, Canonicus Augustinianus, annorum quinque & dimidii Pontifex.

115. **BONIFACIUS** Sextus, aliquot tantum dies Cathedram tenuit: nihilque de eo narratur, nisi quod sequitur in successore Stephano. Fuitque Bonifacius Italus, ex Thuscia oriundus.

116. **STEPHANUS** Septimus, Romanus, Bonifacium decessorem tanquam Sedis invasorem, cum eam vix medio mense tenuisset, expulit: quin etiam prædecessorem Formosum, quod a Papatu prius obtinendo eum arcuisset, tanto persecutus est odio, ut sacrilegus in ejus cadaver extiterit. Nam illud e sepulchro extrahens, atque in Sede Apostolica Pontificalibus indutum collocans, cum eidem tanquam viventi improbrasset, quod nimia ambitione, ex Portuensi Episcopo, Pontificatum Romanum invasisset: illud ipsum cadaver sic damnatum, sacrisque mox exutum vestibus; ac digitis, quibus benedicere moris est, mutilatum in Tiberim projecit: cunctosque, quos idem

Fog

Formosus ordinaverat, gradu deposuit, iterumque ordinare voluit: quod quomodo detestatum fuerit, paulo post in Joanne Nono videbitur: ipse vero, Deo vindice, Sede pulsus, & in carcerem detrusus, laqueo inibi strangulatus est, Pontificatus sui anno quarto nondum expleto. Fuerunt hæc infelicissima & luctuosissima Ecclesiæ Romanæ tempora, quibus majora damna sustinuit a Principibus nonnullis, qui Pontifices intrudebant, quam unquam passa sit a Gentilibus, Hæreticis, vel Schismaticis. Verum etfi interdum deforme valde caput Ecclesiæ ab illis apponi contigerit, magno tamen miraculo, non est inventus, qui hoc perditissimo tempore ab ipsa se abscinderet schismate, vel hæresi eam impugnaret: sed omnes Fidei vinculo, & obedientiæ nexu juncti perstiterunt; idque virtute orationis Christi pro incondussa Fide Petri, & successorum ejus.

117. **R**OMANUS, Marini, vel potius Martini superioris ex fratre nepos, Italus Gallesius, uti patruus fuerat, non Galus. Testimonium Evangelicum est: *Eadem mensura, qua mensi fueritis, remetietur & vobis.* Sicut Stephanus irritaverat, quæ a Formoso fuerant decreta, ita Romanus, qui Stephano successit, idem ipsi præstitit; cum par-

parvo tempore quatuor vix mensibus Pontifex fuisset.

118. **T**HEODORUS Junior, nativitate Romanus, spatio viginti dierum, quibus solummodo Pontifex fuisse dicitur; nihil aliud fecit, quam rursus confirmare decreta Formosi: quantæque pietatis fuisset Formosus, inde demonstratum est; quod, ut refert Luitprandus, dum ejus corpus a piscatoribus postmodum inventum ad S. Petri Basilicam reportaretur, Divorum, quos depingi curaverat imagines, illud in loculo positum, motis capitibus, venerabiliter salvaverint.

119. **J**OANNES Nonus, Italus Tiburtinus, professione Monachus Ordinis S. Benedicti, cum non esset ei liberum Romæ degere, Ravennæ Synodum coegit; in qua damnata, & combusta sunt acta Stephani Septimi adversus Formosum, & ordinati a Formoso in gradum pristinum restituti, atque anathematizati Sergius Presbyter, aliique, qui Formosi sepulchrum temerare ausi fuerant. Item prohibitio facta est, ne decedente Papa, Patriarchium Romæ expoliaretur, aut alibi Episcopia; quæ mala consuetudo irreperat. Obiit anno quarto, & aliquot diebus; qui

mis-

missus a Deo videbatur ad destruenda, quæ antecessor Stephanus male egerat.

120. **B**ENEDICTUS Quartus Romanus, Canonicus Regularis Lateranensis, sequenti die a morte decessoris factus Pontifex, hujus sæculi moribus corruptissimis, laudabiliter annos tres, totidemque menses, amore in pauperes commendatissimus, Pontificatum tenuit.

121. **L**EO Quintus, Italus, natus in Villa Priapi, agri Ardeatini. Pontus Heuterus illum spurium indigitat Tractatu de libera hominis nativitate, quo inter alia demonstrat, plerosque ita natos, fuisse optimi generis, siue ingeniosos: quod vox Teutonica *Bastærd*, sonare videtur, quasi *Besten ærd*. Hic Leo Quintus Benedicto Quarto subrogatus, post dies quadraginta expellitur, detruditurque dolose in arctum Monasterium a Christophoro familiari suo, & ambitioso successore, ubi mœrore pressus brevi obiit.

122. **C**HRISTOPHORUS Romanus Sedem ex invasione mensibus octo occupat, sed deturbatur a successore Sergio, & similiter in Monasterium detruditur; arctiori dein custodiæ mancipatus, in vinculis

mori-

moritur: Deo illi condignam poenam contribuente, ut quæ Leoni Domino fecerat, & ipse pateretur.

123. **S**ERGIUS Tertius factione Adalberti Marchionis Sedem apprehendit, odioque adhuc furens in dudum defunctum Formosum, sententiam capitis in eum pronuntiat, rursusque sepulchro extractum capite truncat, & truncum cadaver iterum in Tiberim projicit. Sed & præter tyranicam ejus vim, turpitudine quoque vitæ scriptis est prodita. Luitprandus enim testatur, ipsum ex Marozia nobili scorto filium genuisse, Joannem dictum, qui & ipse summum Pontificatum postea ejus nominis undecimus adeptus est. Mala hac tempestate bonum hoc præstitit, quod Lateranensem Basilicam terræ motu collapsam restituit. Fuit Romanus e Comitibus Tusculanis, annis fere tribus, notæ non bonæ Pontifex.

Pro sacrilego (ut videtur) facinore hujus Sergii, & superioris Stephani in Formosum commisso, ita respondet Bellarminus *Controvers. Tom. 1. Lib. 4. de Romano Pontifice*, errasse scilicet Stephanum 7. & Sergium 3. sed in quæstione facti, non juris; & malo exemplo, non falsa doctrina; hanc enim, inquit, rei esse historiam: Formosus

Car.

Cardinalis & Episcopus Portuensis a Papa Joanne Octavo depositus, ac degradatus, & usque ad sortem Laicorum redactus, ex Urbe discessit, & juravit nunquam se ad Urbem, vel Episcopatum rediturum: paulo post, mortuo Joanne Octavo, successor ejus Martinus Secundus absolvit Formosum a juramento incaute prolato, & in dignitatem pristinam restituit. Haud ita longe post idem Formosus Papa creatur, cui mortuo successit Stephanus Septimus, qui magno in Formosum odio inflammatus, & nesciens, vel non credens eum a Martino Papa fuisse absolutum a juramento, publice in Concilio Episcoporum decrevit, Formosum nunquam legitimum fuisse Pontificem, atque adeo irrita fuisse debere omnia ejus acta: & qui ab illo Ordines Sacros acceperant, coegit iterum ordinari, tanquam nihil ab illo accepissent. Displicuit hoc factum omnibus; & ideo tres Pontifices ordine succedentes, Romanus, Theodorus 2. & Joannes 9. convocato alio Episcopali Concilio, judicaverunt Formosum verum fuisse Pontificem, ipsiusque Stephani sententiam irritaverunt. Successit postea Sergius 3. & in omnibus Stephanum imitatus est. - Præcipua ergo quæstio fuit, an Formosus fuisset Papa legitimus, neque in quibus quæstionibus non negamus posse

er-

errare Pontifices, & de facto errasse. Ita
Bellarminus.

124. **A**NASTASIUS Tertius, Sergio 3: suffectus, modeste in tot fluctibus & integre vixit: Episcopum Papiensem, si-
ve Ticinensem singularibus auxit privilegiis; ut Crucem præviam haberet in itinere, um-
bella uteretur, equo albo veheretur, & in
Conciliis a læva Pontificis assideret. Fuit
ipse Romanus, per annos duos irreprehensi-
bilis Pontifex.

125. **L**ANDO: hic ita obscurus fuit, ut
etiam ab aliquibus inter Pontifices
non numeretur; tantum sex mensibus & die-
bus aliquot præfuit: Interposuisse dicitur
suam auctoritatem, quo Arnulphus Impera-
tor, & Berengarius Imperitum ambiens bel-
lum inter se non gererent. Fuisse eum vo-
lunt aliqui origine Sabinum; professione Ca-
nonicum Aurelianum, siue Augustinianum.

126. **J**OANNES Decimus, anno 914: Be-
rengarium contra Arnulphum ab
Italis electum Imperatorem coronavit. Con-
firmavit electionem pueri quinquennis in Ar-
chiepiscopum Rhemensem, delegans interim
munia Pastoralia Episcopo Sueslionensi: Jo-
anni huic Decimo ab aliquibus alius quidam

Joannes supponitur: sed quia malè intraverat, statim ejectus est, & in Catalogo Pontificum passim prætermisus. Fuit autem Joannes Decimus Italus Ravennas, de Familia Cynthia, quæ hodie Cincia dicitur, seditque annis quatuordecim.

127. **L**EO Sextus Romanus, detrusus a factiosis in carcerem, ibi mense septimo defunctus est; vir bonus, qui virtutis suæ splendore sæculi tenebras illustrare incipiebat.

128. **S**TEPHANUS Octavus Romanus sedit annos duos, mensem unum, ejusque vita mansuetudinis & religionis plena fuit. Wratislaus Spirenæus Bohemiæ Dux Christi Fidem sub ipso recepit; nam qui Bohemiæ præerant antea Duces, post auctis opibus & copiis, Reges appellati sunt, uti patet paulo post in Wenceslao ejus filio Bohemiæ Duce, dein Rege. Sub idem tempus Monasterium Gemblacense in Brabantia a Comite Guiberto propriis impensis magnæque operibus strui coeptum, & absolutum est, uti narratur in Chronographico, quod in pariete Ecclesiæ extat:

*Unum D scribis, C quatuor, X bis, &
I bis:*

Eum

*Cum Claustrum per te fit Gemblacense
Guiberte.*

Quod est anno Domini D. CCCC. XXII. cu-
jus Monasterii Abbas Comitis titulum, quem
Fundator habuerat, & primarium inter No-
biles Brabantiae locum tenet:

129. **J**OANNES Undecimus, Sergii Ter-
til, ut supra, filius: detentus per
vim in carcere coactus fuit concedere Patri-
archae Constantinopolitano, ut absque Ro-
manorum Pontificum permisso, ipse & suc-
cessores uterentur Pallio: indeque mos in-
levit, ait Luitprandus, ut Episcopi totius
Graeciae Palliis utantur. Obiit in carcere
patientissimus in afflictionibus, cum Ecclesiae
praefuisset annis fere quinque: Fuit Roma-
nus ex Comitibus Tusculanis:

130. **L**EO Septimus, Romanus, tempo-
re trium annorum, sex mensium,
& decem dierum, quo gubernavit Ecclesiam;
nihil notatu dignum historici referunt; nisi
quod Sanctus Wenceslaus Regis insignibus
ab Othone Imperatore decoratus, quibus
prae humilitate nunquam uti voluit, a fratre
Boleslao, instigante cum Drahomira matre
pagana ad Regnum invadendum, Martyrio
affectus fiderit: cum quo Boleslao filio illa
impiissime vivens, impietatis suae debitas

poenas luit. Vide historiam succincte narratam in lectionibus Festi 28. Septembris, quod anno 1673. quo hæc scribo, a Clemente Decimo Breviario Romano est insertum.

131. **S**TEPHANUS Nonus, Romanus, sed in Germania educatus, ab Italis vexatus, & in seditione ab Alberico Principe excitata turpiter mutilatus, deinceps vitam duxit in occulto, cum ob inhonesta vulnera in facie deformatus prodire in publicum refugeret. Misit hic Pontifex Pallium Hugoni, jam viro facto, in pueritia electo Rhemensi Archiepiscopo, qui a Joanne pridem Decimo quinquennis confirmatus fuerat in electione, a Rhemenfibus publica legatione petiitum. Sedit annis tribus, mensibus 4. diebus 5.

132. **M**ARTINUS Tertius, a pluribus Marinus Secundus dictus (vide supra in Martino Secundo) sub ipso Constantinus Porphyrogenitus solvit Edeffensium obsidionem, mediante dono imaginis, quam vultus sui Christus miraculose delineatam, Abagaro Regi miserat. Hæc imago primo Constantinopolim, inde ob bella translata est Romam, & magno honore culta. Fuit ipse Romanus, annorum trium & dimidii Pontifex.

133. **A** G A P E T U S Junior, vir innocens, & Reipublicæ Christianæ amator, Monachis, & præcipue Cassinensibus privilegia multa concessit. Legatos misit in Galliam, ad stabilendum Ludovici Quinti Regnum, quod factione Hugonis Capeti, variis mutabat insultibus; qui illud dein invasit, Fuit Romanus, annorum prope decem Pontifex.

134. **J** O A N N E S Duodecimus Romanus ex Comitibus Tusculanis, electus ambitione Patris sui Alberici potentissimi Principis, cum nondum decimum septimum ætatis suæ annum expleffet: quod tolerandum potius suasere pessima illa tempora, quam Ecclesiam schimate scindere, utpote malo omnium pessimo. Mutavit ipse nomen, quo vocabatur Octavianus, in Joannem; ut posset audire in adulatoriis acclamationibus: *Fuit homo missus a Deo, cui nomen erat Joannes*, qui existens Pontifex venationi magis quam devotioni, & voluptatibus plus quam precibus vacabat; aliaque auditu indigna de illo narrantur. Otho Magnus, primus ex Germanis Imperator, a quo ipse anno 962. Coronam Imperialem accepit, quibusdam querulis de illius excessibus respondisse fertur; Puer est; facile bonorum muta-

bitur exemplo virorum. Fuit per annos fere novem non bonæ notæ Papa.

135. **B**ENEDICTUS Quintus, Romanus, a Romanis Joanni per annum unum subrogatus fuit: quod audiens Otho Imperator, Romam reduxit in angustias, eamque fame laborantem accepit in deditioem: mox (quod ipsius non erat) convocavit Synodum, in qua exauctoratus fuit Benedictus, substituto Leone sequenti: quod facinus Deus ipse vindicavit, immissa in ejus exercitum peste sævissima, qua Antitistes multi, inter alios, extincti sunt. Benedictus interim vir patiens & sanctus, traductus in Germaniam, Hamburgi sancto sine quievit. Aliqui Benedictum hunc inter pontifices non numerant, quod vivente Joanne suffectus fuerit,

136. **L**EO Octavus Romanus, Canonicus Regularis, suffectus etiam per novem menses fuit, eo tempore quo in exilium Benedictus missus fuerat: sed schisma hinc ortum duravit etiam aliquo tempore sequentis Papæ.

137. **J**OANNES Decimus tertius: cum tandem per Othonem Primum Imperatorem turbæ Romanæ essent compositæ, Pontifex hic lætitia repletus, Othonem Junio-
rem

rem Imperiali corona decoravit, & confortem ejus Theophaniam Imperatoris Græcorum Filiam. In monumentum, autem, & augmentum tantæ solemnitatis anno 968. elevata est campana miræ magnitudinis recens ære fusa, quam prius sacris ritibus Papa consecravit, atque Joannis nomine nuncupavit; hincque invaluit usus benedicendi campanas, easque aliquo nomine indigitandi. Sub hoc Pontifice contigit, quod narratur in Breviario Romano Kalendis Augusti. Cum anno salutis humanæ nongentesimo sexagesimo nono quidam Comes Othonis Imperatoris familiaris, occupatus ab immundo spiritu, seipsum dentibus laniaret, is jussu Imperatoris ad Joannem Pontificem ducitur, qui ut sacra Vinculorum Petri catena Comitum collum attingit, erumpens nefarius spiritus, hominem liberum relinquit; ac deinceps in urbe Vinculorum religio propagata est. Fuit Joannes hic Romanus, annisque fere septem Petri Cathedram optime tenuit.

138. **D**ONUS Junior (eo modo Secundi inter Pontifices, præsertim ubi duo tantum ejusdem sunt nominis, passim vocantur) Romanus, trium duntaxat mensium Pontifex, tantæ modestiæ fuisse refertur, ut si nihil in Pontificatu gessit, quo præterea laudaretur, non tamen aliqua injuria affe-

affectedus, vel ignominia notatus fuerit, ut sequens mox Pontifex.

139. **B**ENEDICTUS Sextus, Romanus, a Cynthio præpotenti Romano captus, in Molem Adriani, quam sancti Angeli vocant, includitur, eodemque in loco fame moritur. Aliqui post annum unum & tres menses strangulatum volunt. Male autem a Cynthio actum est, non enim ad illum pertinebat, etiamsi Benedictus deliquisset, Pontifici manus injicere. Miratur Platina de tanta in Pontificem injuria Othonem Imperatorem, Ecclesiæ Romanæ defensorem acerrimum, nullam sumpsisse vindictam, sed illum aliis negotiis impeditum fuisse putat.

140. **B**ONIFACIUS Septimus; cujus cognomen & patria ob ignobilitatem (ut Platina credit) reticetur; aliqui Germanum dicunt, & Franconem antea vocatum: Pontificatum malis artibus adeptus, pessime dimisit: nam mense septimo relinquere Urbem coactus, pretiosissima quæque ex Vaticana Basilica subtrahens, Constantinopolim fugit. Quomodo obierit, vide paulo post in Joanne decimoquarto.

141. **B**ENEDICTUS Septimus, Romanus, Comititis Tusculani filius, Ar-

Arnulphum Archiepiscopum Rhemensem, seditione pulsus, sedi suæ restituit. Ab ipso **Sanctus Stephanus Hungariæ Rex** Regium nomen & diadema impetravit. Sub ipso **Corpus Sancti Bartholomæi Apostoli** ex Urbe Beneventana Romæ in insula Tiberina collocatum fuit. In magnis Ecclesiæ turbis laudatissimus novem fere annorum Pontifex vixit.

142. **JOANNES** Decimusquartus, Italus Papiensis, sive Ticinensis, Petrus antea vocatus: sub hoc Pontifice Romæ institutum fuit Sodalitium, pro solamine Fidelium defunctorum per preces & eleemosynas impetrando, & ad refrigerandam in mentibus vivorum mortalitatis memoriam: nihil in Sacello ad hoc præparato, præter genuinam totius mundi domitricis Mortis imaginem ubique repræsentabatur, tum in parietibus, tum in altari, & ornamentis sacris, in musica, & officio divino. Ad sacelli introitum videbantur plurima mortuorum ossa & capita; uti hodie in funebri apparatu adhuc fieri videmus. Multi Prælati, & Episcopi nomen huic Sodalitio dare non dedignabantur; ejusque memoriæ testis tabula n. armorea adhuc extat Romæ in Diaconia S. S. Cosmæ & Damiani: singuli Sodalium pro singulis de Sodalitio defunctis 40. Missas ce-

affectus, vel ignominia notatus fuerit, ut sequens mox Pontifex.

139. **B**ENEDICTUS Sextus, Romanus, a Cynthio præpotenti Romano captus, in Molem Adriani, quam sancti Angeli vocant, includitur, eodemque in loco fame moritur. Aliqui post annum unum & tres menses strangulatum volunt. Male autem a Cynthio actum est, non enim ad illum pertinebat, etiamsi Benedictus deliquisset, Pontifici manus injicere. Miratur Platina de tanta in Pontificem injuria Othonem Imperatorem. Ecclesiæ Romanæ defensorem acerrimum, nullam sumpsisse vindictam, sed illum aliis negotiis impeditum fuisse putat.

140. **B**ONIFACIUS Septimus; cujus cognomen & patria ob ignobilitatem (ut Platina credit) reticetur; aliqui Germanum dicunt, & Franconem antea vocatum: Pontificatum malis artibus adeptus, pessime dimisit: nam mense septimo relinquere Urbem coactus, pretiosissima quæque ex Vaticana Basilica subtrahens, Constantinopolim fugit. Quomodo obierit, vide paulo post in Joanne decimoquarto.

141. **B**ENEDICTUS Septimus, Romanus, Comititis Tusculani filius, Ar-

Arnulphum Archiepiscopum Rhemensem, seditione pulsurn, sedi suæ restituit, Ab ipso **Sanctus Stephanus Hungariæ Rex** Regium nomen & diadema impetravit. Sub ipso **Corpus Sancti Bartholomæi Apostoli** ex Urbe Beneventana Romæ in insula Tiberina collocatum fuit. In magnis Ecclesiæ turbis laudatissimus novem fere annorum Pontifex vixit.

142. **JOANNES** Decimusquartus, Italus Papiensis, sive Ticinensis, Petrus antea vocatus: sub hoc Pontifice Romæ institutum fuit Sodalitium, pro solamine Fidelium defunctorum per preces & eleemosynas impetrando, & ad refrendam in mentibus vivorum mortalitatis memoriam: nihil in Sacello ad hoc præparato, præter genuinam totius mundi domitricis Mortis imaginem ubique repræsentabatur, tum in parietibus, tum in altari, & ornamentis sacris, in musica, & officio divino. Ad sacelli introitum videbantur plurima mortuorum ossa & capita; uti hodie in funebri apparatu adhuc fieri videmus. Multi Prælati, & Episcopi nomen huic Sodalitio dare non dedignabantur; ejusque memoriæ testis tabula n. armorea adhuc extat Romæ in Diaconia S. S. Cosmæ & Damiani: singuli Sodalium pro singulis de Sodalitio defunctis 40. Missas ce-

lebrari curabant; uti S. Gregorius 30. instituerat: quem numerum quadragenarium imitari hodie incipiunt, qui supra Plebem 30. Missis Gregorianis contentam, sumptuosius suos sepelire satagunt. Exactis a Joanne hoc in Pontificatu tribus mensibus, rediit invasor & expilator Bonifacius, qui suorum factione, Papam detrusit in munitionem S. Angeli a factionariis occupatam; ubi per menses quatuor pessime detentus Joannes fame periit. Unde tetrum Schisma exortum fuit. Bonifacius vero post totidem ab ejus nece menses, ultorè Deo repentina morte percussus est; quem sui fautores, post tetrae animæ exhalationem, lanceis confossum, nudumque per plateas tractum, insepultum abjecerunt: licet eum quidam Clerici postea sepelierint.

143. **J**OANNES Decimusquintus, Romanus, de Vico Albæ Gallinæ, Pontifex annorum 10, & mensium 4. a Clericis odio habitus fuit, quod divina & humana cognatis & affinibus suis elargiretur. Hugo Capetus, post Ludovicum Quintum Carolinorum ultimum, tertiæ stirpis Franciæ Rex, ad hunc Joannem Legationem misit, quæ eum invitabat in Galliam, ad componendas Rhemensis Ecclesiæ discordias; Pontifex autem

tem Legatum suum eo direxit **Abbatem S. Bonifacii Urbis Romæ.**

144. **J**OANNES Decimus sextus; hunc Crescentius potens Romæ Consul, Urbis Imperium sibi vendicare studens, ita persequi coepit, ut Urbem relinquere Papam oportuerit. Sed ubi innotuisset ipsum pro auxilio Legationem misisse ad Othonem Imperatorem, Crescentius humanissime revocavit; quo redeunte Consul cum Senatu ad pedes Papæ se prostravit petens veniam, eaque obtenta, in concordiam redacti vitam simul quiete traduxere. Hic Pontifex habetur auctor Commemorationis omnium Fidelium defunctorum, die secunda Novembris. Sanctus Odilo Cluniacensis Abbas illam quidem in suis monasteriis antea instituerat; sed hujus Pontificis auctoritate ubique locorum tenendam, sacris legibus sancitum fuit. Fuit ipse Romanus, mensium tantum 4, & aliquot dierum pontifex,

145. **G**REGORIUS Quintus, Saxo Germanus, Bruno ante vocatus, Othonis Imperatoris Tertii affinis, cujus interposita auctoritate Pontifex creatur; quem die Pentecostes anno 996, Imperiali Corona decoravit. Verum post Othonis in Germaniam discessum, seditionibus Romanorum

exa-

exagitatus ad Imperatorem confugit; Romanique Joannem Episcopum Placentinum ab ipsis Decimusseptimum dictum intruserunt. Gregorius hic Electores Sacri Romani Imperii, non determinando numerum, primus instituit: videlicet solis Germanis licere Principem deligere, qui Cæsar, & Rex Romanorum appellatus, tum demum Imperator & Augustus haberetur, si eum Romanus Pontifex confirmasset: nam defuncto Othone omnes Feudatarii Principes Imperii per annos ducentos electionem fecerunt: septem vero Electores postea determinati sunt sub Innocentio Quarto anno 1245. Hic Pontifex propter largas eleemosynas, & egregia facta, quibus claruit, *Minor Gregorius* est appellatus: sedit per annos tres, & menses fere octo.

146. **J**OANNES Decimusseptimus, Italus, Episcopus Placentinus, contra Gregorium intrusus, & pro Pontifice habitus fuit: nomen ejus quidam ex Pontificum Catalogo supprimunt, nonnulli vero apponunt; quod Populi Clerique Romani consensu, ad quos electio spectabat, Pontificatum iniisset. Schisma interim per menses decem, quibus hic intrusus regnavit, in Ecclesia fuit: & coactus ab Imperatore Othone se abdicavit.

vit, effossisque oculis in Germaniam relegatus est.

147. **SILVESTER** Secundus, Gallus ex Aquitania, Monachus Floriacensis prope Aureliam, dein Abbas Bobiensis, & Archiepiscopus Rhemensis ab Hugone Capeto designatus; cujus filii Roberti Pædagogus quondam fuerat. Ante Papatum Gerbertus Philosophus vocatus est: cum Episcopatu legitime depositus fuisset, scripsit virulenta adversus Pontificum Epistolas, a Cardinali Baronio confutata, tanta Sede, ut Spondanus ait, indignus. Mathematicæ & Astrologiæ scientissimus præbuit ansam ignaris sæculo isto decimo, quo nullum indoctius & infelicius fuit, opinandi, quod magicis incantationibus ad tantum culmen evectus fuisset: prudenter tamen fere per quatuor annos Pontificatum administravit, ipse cultor doctorum & sanctorum virorum, ac iurum Ecclesiæ defensor, pro cuius subsidio primus edita epistola parænetica bellum sacrum conclamavit. Qui referunt eum opera diaboli Pontificatum fuisse affecutum, ajunt, inquisivisse quamdiu in ea dignitate esset victurus, diabolumque respondisse: si non attigeris Hierusalem, diu vives; quo responso lætus, longe finem suum abesse suspicabatur; sed quarto Pontificatus sui anno,

dum

dum tempore Quadragesimæ, Romæ in Basilica S. Crucis in Hierusalem sacrificaret, subito se moriturum cognovit: quare poenitentia ductus errorem suum coram populo confessus est, rogavitque, ut corpus suum diabolicis artibus seductum membratim detruncaretur, dissectumque ac laceratum super currum imponeretur, & eo loci sepeliretur, quo sponte ab equis foret vectum: feruntque Dei nutu (ut scelerati discant veniæ locum sibi relictum esse, modo rite poenituerint) equos ipsos sponte ad Lateranensem Ecclesiam pervenisse, ibidemque sepultum fuisse. Refertur insuper, quando tumba ipsius, ex collisione ossium, quæ intus movebantur, solebat sudare, præsignium fuisse mortis tum regnantis Pontificis: quam ei tumbam erexit tertius in Papatu successor Sergius Quartus, uti postea narrabitur.

148. **J**OANNES Decimus octavus: Patria & Cognomentum ejus ob ignobilitatem prætermittitur. Ciaconius putat Romanum fuisse ignobilissimum, qui Sicca antea vocatus sit. Quinto ab inito Pontificatu mense moritur; unde ob breve tempus nihil de eo memoria dignum scribitur, nisi quod ipso Pontifice multa prodigia apparuerint, visusque fuerit Cometes, & multæ urbes terræ motu concussæ referantur;

149. **J**O-

149. **J**OANNES Decimus nonus: hujus tempore Constantinopolitana Ecclesia cum Romana conjuncta est unione Catholica, & a Sergio Patriarcha ipsius nomen Papæ in sacra Diptycha est relatam. Joannes hic, quem Platina Vigefimum, indigitat, se ipsum Decimum nonum appellat in suis, quæ ab Onuphrio in Annotationibus ad Platinam referuntur Diplomatum, & publicarum tabularum instrumentis ipsius tempore factis. Quare Joannes illi, qui postea 21. 22. & 23. passim vocantur, tantum 20. 21. & 22. dicendi sunt. Fuit hic Joannes 19. Romanus, annorum fere sex Pontifex.

150. **S**ERGIUS Quartus, Romanus, vir sanctissimæ vitæ, cum ante, tum in Pontificatu, in pauperes liberalis, in amicos jucundus, in delinquentes clemens, juste & integre omnia gubernans, eo mirabilior fuit, quod istius temporis Pontifices potius intrusi a sæculi Principibus, quam electi, monstra hominum essent. Hic Monachus Benedictinus, cum Petrus vocaretur, ob reverentiam erga primum Christi Vicarium Petrum, nomen mutavit. Ante illum quidem aliqui nomina sua mutaverant, sed nulla in successoribus consequentia: quam nominis mutationem non sine ratione Pontifices post hunc deinceps imitati sunt; quod Christus

De-

Dominus Petro ad Apostolatam assumpto nomi-
 meti novum imposuerit, Joannis 1. versu 42.
Tu es Simon filius Joannis, tu vocaberis
Cephas, quod interpretatur Petrus. Sergius
 hic sepulchrum insigne paravit Silvestro Se-
 cundo antecessori suo, ut Magiæ notam di-
 lueret, quam ob summam Matheseos peri-
 tiam contraxerat. Annis fere tribus præ-
 fuit.

151. **B**ENEDICTUS Octavus: Sanctus
 Henricus Rex Romanorum anno
 1014. Romam venit, ut Benedictum hunc
 Urbe pulsam & profugum adversus quem-
 dam Gregorium Romanorum potentia intru-
 sum suæ Sedi restitueret: ad cuius adven-
 tum, mox Gregorius abdicavit. Henrico
 dein obviam processit Papa cum Clero & Se-
 natu, atque insigne Imperii Orbem, sive
 Pomum aureum pretiosissimis ornatum gem-
 mis, inserta desuper aurea Cruce, ei tradi-
 dit: quo intelligeret sic eum debere guber-
 nare mundum, ut non oblivisceretur submit-
 tere se Cruci Christi; & non aliter imperare,
 nisi egregiis virtutibus ornatus, dignus ha-
 beretur vivificæ Crucis protegi vexillo. Post
 hæc Papa coronavit Henricum, & Conju-
 gem ejus Cunegundem, prævia data respon-
 sione in atrio Basilicæ Vaticanæ, quod Ad-
 vocatus, Patronus, & Defensor foret Ec-
 cle-

clesiæ, ejus privilegia, & liberam Papæ electionem post inunctionem confirmavit. Beatus hic Imperator animadvertens non dici Romæ Symbolum in Missa post Evangelium (quod tamen alibi canebatur) responsum accepit, quod Romana Ecclesia non fuisset aliquando hæresi infecta, sed secundum Petri doctrinam, in soliditate Fidei permanisset inconcussa. At, inquit Henricus, ideo magis necessarium est Symbolum frequenter decantari; sic suscepta est Romæ consuetudo aliena. Casimirus Cluniacensis Monachus, atque Diaconus, Regni Poloniæ hæres, dispensatione Benedicti, pro ea a Polonis rogati, absolutus Votis, & Ordinibus sacris, coronatur Rex, ea conditione, ut Poloni omnes rotunda in morem Monachorum tonsura utantur, nec ultra auriculas comam præmittant: quo modo adhuc hodie tondentur. Fuit hic Pontifex Romanus ex Comitibus Tusculanis, Theophilactus antea vocatus, annisque duodecim sedit.

152. **J**OANNES Vigefimus, coronavit anno 1027. die S. Paschæ Conradum Secundum Imperatorem. Sanctum Romualdum eodem anno defunctum, quinquennio post ejus obitum canonizavit, id est in Canonem sive ordinem Divorum redegit, (vide Onomasticon) juxta ritum hujus tem-

K

po-

poris, qui erat, ut petentibus concederet Apostolica Sedes, super corpus defuncti Altaria constituere, & Missas celebrare. Fuit hic Joannes Romanus, Benedicti Decessoris frater, ex Comitibus Tusculanis, Monachus Benedictinus, & rarissimo exemplo fratri in Papatu successit; quod tantum semel antea in Stephano tertio, & Paulo primo fratribus accidit. Seditque hic secundus & ultimus fratris in Papatu successor annos fere decem.

153. **B**ENEDICTUS Nonus, decem annorum Puer, Alberici Comitis Tusculani, duorum immediate præcedentium Pontificum fratris Filius, suffectus, vel potius intrusus est factione Patris ægre ferentis, Papatum successionem duorum Fratrum suorum germanorum quodammodo stabilitum egredi e familia sua. Ut autem tantum nefas attentare Albericus præsumeret, præcefferat exemplum in puerulo quinquenni electo & confirmato Archiepiscopo Rhemensi, & in Joanne Duodecimo, annorum septendecim juvene, ex iisdem Comitibus Tusculanis, ambitione cognominis Patris Alberici, in summum Pontificatum intruso: fuitque habitus puer hic legitimus Papa; a quo petierunt & obtinuerunt Pallium tres Archiepiscopi Hamburgenses sibi invicem succedentes, om-

omnes viri ſanctitate inſignes: tanta ſcilicet vige-
 bat tunc obſervantia erga Romanam Ec-
 cleſiam, ut quemcumque audirent Petri Thro-
 no inſidere, colere & venerari non detrecta-
 rent. De ipſo Martyrologium Kalendis Ju-
 ni: *Treviris Sancti Simeonis Monachi, quæ
 a Benedicto Papa Nono in Sanctorum nume-
 rum relatus eſt.* Nec eſt quod Novatores,
 ut Baronius ait, hoc Eccleſiæ Romanæ ob-
 jiciant; ipſa talia non faciebat, ſed pati co-
 gebatur, ob potentiam ſæcularium Princi-
 pum.

154. **SILVESTER** Tertius, Romanus,
 Puero huic in Pontificatu ſuppoſi-
 tus fuit: qui Sede duobus fere menſibus oc-
 cupata, a Benedicti factionariis excuſſus eſt:
 ſed Puer cunctis ſe inviſum cernens, Joan-
 ni Sacræ Romanæ Eccleſiæ Archipreſbyte-
 ro Pontificatum dimiſit, qui Gregorii Sexti
 nomen aſſumpſit.

155. **GREGORIUS** Sextus, Romanus,
 cum per annum ac fere menſes
 ſex ſediſſet, dimiſſam Cathedram Benedictus
 pueriliter repetiit: atque ita tres ſimul Pon-
 tifices Roma habuit. Væ Regno, cujus
 Rex puer eſt: traditque Otho Friſingenſis,
 tres iſtos Pontifices: diviſis inter ſe reddi-
 tibus, ſimul Romæ federe viſos: unum ad

S. Petrum, alterum ad Sanctam Mariam Majorem, & Benedictum in Palatio Lateranensi: quo durante Schismate Henricus Tertius in Italiam veniens, ventilata erroneorum Pontificum causa, tribus istis quartum substituit Suidgerum Episcopum Bambergensem, qui Clemens Secundus dictus fuit.

156. **CLEMENS** Secundus, Saxo-Germanus, Suidgerus antea dictus, in die Nativitatis Domini anno 1046. solemniter consecratus, Henricum Tertium Germaniæ Regem, cujus fuerat Capellanus, & Episcopus Bambergensis, & Conjugem ejus Imperiali dignitate sublimavit. Sed abeunte in Germaniam Imperatore, Romani Pontificem, injussu suo creatum, veneno e medio sustulere, Pontificatus mense nono: & scribunt quidam venenum in hos usus ab ignobili quodam Bavaro paratum fuisse, qui ei in Pontificatu successit, & Damasus Secundus appellatus est.

157. **DAMASUS** Junior Germano-Bavarus, Popo Bagnarius antea dictus, ingeniosus & in negotiis tractandis dexter fuit: qui brevissimi temporis Pontifex, vigesimo quarto Pontificatus die per vim occupati, subito mortuus est; ita ut nonnulli huac inter Pontifices nequaquam nominandum

dum censeant. Alii sic narrant: quod dum a Benedicto Nono supradicto Puero Ecclesia adhuc affligeretur, hic Damasus missus ab Imperatore eligendus, omnium votis acceptus, brevique defunctus fuerit. Quomodo autem Benedictus ille infeliciter obierit, testatur Petrus Damiani Cardinalis coetaneus; quod apparuerit aliquibus horribili figura, corpore urfino, auribus & cauda asininis, dicens se a Deo, & Petro, cujus dehonestaverat Sedem, inter bestias amandatum in desertis, & putidis locis, usque ad finale iudicium; damnatumque ad finale iudicium; damnatumque inde ad inferos, postquam interpolate ita regnasset per annos 12.

Hoc tempore prope medio inter nostrum, & Christianitatis primordium, circa sæculum nempe nonum, indoctum passim & infelix dictum, licet negari non possit Pontifices Romanos a primorum pietate Pontificum nonnihil descivisse; Deum tamen Ecclesiam suam (uti bene notat Baronius) non deseruisse existimandum est; Principibus Christianis sanctitate conspicuis eam tum vel maxime fulciendo; quales fuerunt SS. Henricus Imperator cum conjugē sua Cunegunde, Stephanus Rex Hungariæ cum filio Emerico, Wratislans Spirenæus Dux Bohemiæ cum Wenceslao filio, Canutus Rex Daniæ.

Eduardus Angliæ, Robertus Franciæ, Ferdinandus Rex Castellæ & Legionis, dictus Magnus, &c. ita ut, quod in uno defuit, in altero, Deus suppleverit.

158. **L**EO Nonus, Franco - Germanus, nobilis Comes de Dachsburg; prius Monachus Benedictinus, dein Papa, Virtutum & Miraculorum (ut Martyrologium Romanum 19. Aprilis) laude insignis, quasi Sol novus exoritur. Post Leonem 3. qui S. Swibertum, & Joannem 20. qui Sanctum Romualdum, ac Benedictum Nonum, qui Sanctum Siméonem Trevirenses, Leo hic in Canonem Divorum solemniter retulit SS. Gerardum Tulli Leucorum, & Wolfgangum Ratisbonæ Episcopos; cumque esset Musica & sacrarum literarum scientia excultus, multas ad cantum Antiphonas composuit, & aliquot præclara opuscula Ecclesiæ Dei utilia edidit. Decrevit, ut ad omne plenum Officium, exceptis Adventu, & Innocentium festo, Feriis, ac Vigiliis, atque a Septuagesima usque ad Pascha, cantetur in Missa Hymnus Angelicus, *Gloria in Excelsis*. Antea quidem cantabatur, ex decreto Telesphori in omni Missa; sed hic restrinxit. Mandavit insuper Clericorum domicilia juxta Ecclesiam construi debere; seditque laudabiliter

ter paulo ultra quinque annos ; & ad ipsius tumulam in Vaticano coruscant miracula.

159. **VICTOR** Secundus Germano-Bavarus, Gebhardus antea dictus, Comes Calbensis, Henrici Tertii Imperatoris propinquus & consiliarius. Sub ipso Episcopus quidam de crimine Simoniae accusatus, cum illud detrectaret confiteri, repente iussus est dicere, *Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto*. Patrem quidem & Filium diserte, & expedite protulit, Spiritum autem Sanctum nequaquam valuit preferre : itaque se divino iudicio convictum cernens, crimen confessus est, & deposito Episcopatu, mox Spiritum Sanctum libero quocunque ore protulit. Pontifex hic paulo ultra duos annos præsuit.

160. **STEPHANUS** Decimus, Goth-Leonis Ducis Lotharingiæ filius, primum Canonicus Regularis, deinde Monachus, atque Abbas Cassinas, in Pontificem assumptus, ita permisit in locum suum alium eligi Abbatem, ut post obitum suum dumtaxat succederet. Mediolanensem Ecclesiam, quæ a Romana ducentos fere per annos se subtraxerat, eidem submisit, & univit. Petrum Damiani ab eremo revocatum, invitum creavit Cardinalem & Episcopum Ostiensem: quem

quem mox coepit aulicæ vitæ tædere, ac de reditu ad eremum sequentem Papam interpellavit; quod tandem ab Alexandro Secundo obtinuit. Hunc Petrum Honestum (de familia nobili, *Honesti* dicta) nominatum, Damiani filium, ob amorem solitudinis, egregiam vitæ sanctimoniam, singularem eruditionem, ac zelum Ecclesiasticæ Disciplinæ, Hieronymum juniorem invenimus appellatum; ipse autem se Petrum Peccatorem appellabat. Stephanus hic septem tantum menses, & aliquot dies præfuit.

161. **B**ENEDICTUS Decimus, nullius plane ingenii (vide Baronium tom. II. ad annum 1058.) Mincius antea dictus, inferitur hic a Platina, ab aliis tamen prætermittitur; quod intrusus & inceptor reputetur, atque per vim & factionem nonnullorum Potentium noctu fuerit consecratus, dum interea Cardinales plerique cum Petro Damiani hæc detestantes fugere per diversa latibula coacti fuerunt; qui cum Sedem Apostolicam nefarie tenuisset per menses fere decem, expulsus est. Fuit Romanus ex Comitibus Tusculanis, ejus familiæ septem summi Pontifices referuntur: Sergius III. Joannes XI. & XII. ac Benedicti quatuor, VII. VIII. IX. & hic Decimus.

162. **N**ICOLAUS Secundus coronavit Romæ Henricum Quartum Imperatorem anno 1058. Sub hoc Pontifice, tempore Petri Damiani, potestas data fuit solis Cardinalibus, & non aliis, creandi Pontificem, & dignitas Cardinalatus in majori honore haberi cœpit; ordinatumque fuit, quicumque Pontificatum alio modo, quam concordî Cardinalium electione obtineret, pro excommunicato & Apostata haberetur. Eodem tempore Berengarius Archidiaconus Turonensis Hæresiarcha, argumentis ab ipso Pontifice in medium allatis confutatus & devictus palinodiam cecinit, erroremque suum circa Sacramentum Eucharistiæ, in quem tertio reciderat, revocavit: de quo narrat Guilielmus Bibliothecarius, quod proximus morti existens, festo Epiphaniæ magnis suspiriis dixerit: Hodie apparebit mihi Christus ad gloriam meam, uti spero, ratione poenitentiae meæ; vel ad damnationem, uti timeo, ob animas quas seduxi, & reducere non potui. Fuit hic Nicolaus Gallus transalpinus Allobrox, sive Sabaudus, annorum duorum, & mensium sex Pontifex.

163. **A**LEXANDER Secundus ita rescripsit super Presbytero Epilepsia laborante: *Clericus habens ordinem Presbyterii; sed quia caduco morbo laborat, non ausu*

sumus concedere, ut offerret, vel Missam celebraret; quia vero languor in culpa non est, super hac re auctoritatis nostrae decreto consulendo deliberavimus; consulimus itaque, ut si frequenter hoc morbo tangitur, ab oblatione, & Missarum celebratione omnibus modis prohibeatur: indecens enim est & periculosum, ut in consecratione Eucharistiae, morbo victus epileptico cadat. Si vero Dei misericordia convaluerit (quandoquidem non culpa, sed infirmitas in causa est) eum sacrificare jam non interdiciamus. Sub hoc Pontifice contigit Schisma decimum octavum: Cadolo Parmæ Episcopo manifesto Simonia- co, a nonnullis factiosis electo, & vocato Honorio Secundo. Dum hic Pontifex a Concilio, ad componendum Schisma Mantuæ coacto, Lucam transiret, majorem hujus Urbis Ecclesiam B. Martino dicatam, cujus ipse Episcopus fuerat, solemniter consecravit, ejusque Canonicos speciali prærogativa Mitra Episcopali insignitos reddidit, ac multis auxit privilegiis: vide paulo post in Paschali Secundo, qui simile quid fecit Ecclesiæ Compostellanæ. Statuit hic Papa, ut excepta die Nativitatis Domini, non nisi semel in die celebretur. Fuit Mediolanensis, Canonicus Aurelianus, annisque undecim cum dimidio sedit.

164. **G**REGORIUS Septimus magno omnium consensu eligitur invitus, & reluctans; qui idcirco nuntios expedit ad Henricum Germaniæ Regem, deprecans, ut electionem suam impediret. De eo Martyrologium 25. Maji, *Salerni depositio Sancti Gregorii Papæ Septimi, Ecclesiastica libertatis propugnatoris acerrimi.* Ipse de numero Psalmorum, ac Lectionum per totum annum in Officio Ecclesiastico sic statuit: *A die, inquit, Resurrectionis usque ad Sabbatum in Albis, & a Die Pentecostes usque ad Sabbatum ejusdem hebdomada, tres Psalmos tantum, tresque Lektionen antiquo more cantamus & legimus: omnibus aliis diebus per totum annum, si festivitas est, novem Psalmos, & novem Lektionen dicimus; aliis autem diebus duodecim Psalmos, & tres Lektionen recitamus: in diebus Dominicis octodecim Psalmos, & novem Lektionen dicimus, excepta die Paschæ & Pentecostes.* Ecce numerum, Psalmorum & Lectionum, quem hodie adhuc in Officio Ecclesiastico servamus. Contra fornicatores Clericos sic scripsit: *Si quis sint Presbyteri, aut Diaconi, aut Subdiaconi, qui crimini fornicationis sunt obnoxii, interdiciamus eis ex parte Omnipotentis Dei, & auctoritate S. Petri, introitu Ædis sacræ, donec acta pœnitentia satisfaciant: si vero in peccato suo perseverare maluerint, ne-*

mo officium eorum auscultare velit; quia benedictio eorum vertitur in maledictionem, & oratio in peccatum. De collatione Sacerdotiorum ita sanxit: *Sanctorum Patrum decreta sequentes, decernimus, ut si quis hic posthac Episcopatum, aut Abbatiam, aut aliquam Ecclesiasticam dignitatem ab aliquo Laico acceperit, nequaquam inter Episcopos, aut Abbates numeretur, eique gratia Sancti Petri; atque introitu Aedis interdicator. Eadem ratione, si quis Imperator, Rex, Dux, Marchio, Comes, aut qualibet alia secularis potestas, aut persona Episcopatum, aut aliam Ecclesiasticam Dignitatem detulerit, ejusdem sententiae vinculo teneatur.* Ita Ecclesiasticæ libertatis vindex acerrimus. Sub ipso coacta Romæ Synodo constitutum est, ut Papæ nomen uni Romano Pontifici tribueretur, quasi sit omnium Pater Patrum, & Pastor Pastorum. Sub hoc fere tempus coepit Ordo Monachorum Carthusiensium a S. Brunone Doctore Parisiensi, & Canonico Rhemeni institutus anno 1082. Contra hunc Sanctum Pontificem excitatum est Schisma decimum nonum, & creatus fuit Antipapa Guibertus Archiepiscopus Ravennas, cui nomen impositum Clemens Tertius. Fuit Gregorius Italus Etruscus, ex Comite Petiliano factus Monachus Benedictinus, & parum ul-

ultra duodecim annos sanctissime præfuit
Ecclesiæ Romanæ.

165. **V**ICTOR Tertius, postquam electioni suæ ex humilitate, quantum poterat, restitisset, tandem acquiescens, coacto Concilio, Guibertum, qui Clemens Tertius dici volebat, excommunicavit. Decrevit Pœnitentiam, & Communionem non debere suscipi, nisi a Catholicis Sacerdotibus, meliusque esse sine visibili communione persistere, & invisibiliter communicare Domino, quam eam ab hæreticis, & schismaticis sumendo, a Deo separari. Fuit Papa hic nomine, & re egregius sui Victor; nam natus patre Beneventi Principe, sponsam summo loco natam intactam relinquens, clamorem petiit, factus Monachus Benedictinus; inde summus Pontifex, uno circiter anno præfuit.

166. **U**RBANUS Secundus, ex Canonico Regulari Lateranensi, sancti Brunonis discipulus; cujus consiliis, & doctrina, in tot illis Ecclesiæ calamitatibus (nam schisma Clementis Tertii Antipapæ nondum extinctum erat) aliquot annis hic Pontifex usus est: indixit expeditionem contra infideles in Terram Sanctam. Erat autem pro stipendio Indulgentia plenaria proposita, & pro tessera militari Crucis signum

ru-

rubei coloris super scapulam dexteram, militum vestibus impressum: hinc Expeditio vocata est Crucjata, & Diploma, quod ad hanc edebatur, Bulla Crucjatae, subintellige, Expeditionis. Ut autem Deus omnia prosperaret, Papa ordinavit, & indixit Clericis Officium Beatæ Mariæ (a Gregorio Tertio Monachis Cassinensibus Injunctum) quod pie susceptum est etiam a Laicis, additis Indulgentiis: ac Duce Godefredo Bullionio Hierosolyma Infidelibus erepta est 14. Julii 1099. Fuit ipse auctor cultus, & venerationis Beatæ Mariæ in Sabbato, & Præfationis in Missa de eadem, quæ habet: *Et te in Veneratione B. Mariae semper Virginis collaudare, benedicere, & prædicare.* Instituit, ut per intercessionem ejusdem Beatæ Virginis invocetur Gratia Divina in principio homiliarum, sive concionum, dicendo *Ave Maria*; retulit in numerum Divorum S. Attilanum Episcopum Zamötensem, de quo Martyrologium 5. Octobris. Fuit Galus, Diocesis Rhemensis, & fere duodecim annis Petri Cathedram possedit.

167. **P**ASCHALIS Junior. Hunc nolentem, & latitantem, cum protestaretur humeros suos tanto oneri nequaquam suffecturos, totus Clerus Papam desiderat: cui optimo Pontifici impius Imperator Hen-

ricus

nicus Quartus tres Antipapas successive subrogavit, quibus ipse toto fere Pontificatus sui tempore viriliter restitit; sub quo schismate hæresis orta est, quæ docebat, Ecclesiæ excommunicationem contemnere. Papa hic coronavit Henricum Quintum, Quarti filium, anno 1111. Concessit Abbati Montis Cassini, ut vocaretur Abbas Abbatum. Septem Canonicos in Ecclesia Compustellana instituit, qui vestibus purpureis, & mitris uterentur, quibus solis in Ara maxima, ubi Corpus Sancti Jacobi Apostoli conditum est, celebrare licet, quosque Cardinales vocavit: & hoc ex affectu quem gerebat ad hanc Ecclesiam, ubi ipse minoribus existens, Pontificis maximi Legatus fuerat. Vide supra in Alexandro Secundo, qui simile quid præstitit Ecclesiæ Lucensi. Fuit hic primus Papa, qui annos Pontificatus sui, sicut Imperator regni, computare, & subscribere cœpit: quod sequentes deinde Pontifices sunt imitati, signando: Pontificatus nostri anno secundo, tertio, &c. Fuit Paschalis Tuscus, Monachus Cluniacensis, annosque octodecim sedit. Nota quod inter Benedictinos numerentur septem præcipuæ Congregationes: primi sunt Cassinates, orti circa annum 550. deinde Cluniacenses circa annum 900. Camaldulenses anno 940. Vallis umbrosæ anno 1060. Cistercienses 1113. Silvestri-

ai

rubei coloris super scapulam dexteram, militum vestibus impressum: hinc Expeditio vocata est Crucjata, & Diploma, quod ad hanc edebatur, Bulla Crucjatae, subintellige, Expeditionis. Ut autem Deus omnia prosperaret, Papa ordinavit, & indixit Clericis Officium Beatæ Mariæ (a Gregorio Tertio Monachis Cassinensibus Injunctum) quod pie susceptum est etiam a Laicis, additis Indulgentiis: ac Duce Godefredo Bullionio Hierosolyma Infidelibus erepta est 14. Julii 1099. Fuit ipse auctor cultus, & venerationis Beatæ Mariæ in Sabbato, & Præfationis in Missa de eadem, quæ habet: *Et te in Veneratione B. Mariae semper Virginis collaudare, benedicere, & prædicare.* Instituit, ut per intercessionem ejusdem Beatæ Virginis invocetur Gratia Divina in principio homiliarum, sive concionum, dicendo *Ave Maria*; retulit in numerum Divorum S. Attilanum Episcopum Zamötensem, de quo Martyrologium 5. Octobris. Fuit Galus, Diocesis Rhemensis, & fere duodecim annis Petri Cathedram possedit.

167. **P**ASCHALIS Junior. Hunc nolentem, & latitantem, cum protestaretur humeros suos tanto oneri nequaquam suffecturos, totus Clerus Papam desiderat: cui optimo Pontifici impius Imperator Hen-

ricus

nicus Quartus tres Antipapas successive subrogavit, quibus ipse toto fere Pontificatus sui tempore viriliter restitit; sub quo schismate hæresis orta est, quæ docebat, Ecclesiæ excommunicationem contemnere. Papa hic coronavit Henricum Quintum, Quarti filium, anno 1111. Concessit Abbati Montis Cassini, ut vocaretur Abbas Abbatum. Septem Canonicos in Ecclesia Compustellana instituit, qui vestibus purpureis, & mitris uterentur, quibus solis in Ara maxima, ubi Corpus Sancti Jacobi Apostoli conditum est, celebrare licet, quosque Cardinales vocavit: & hoc ex affectu quem gerebat ad hanc Ecclesiam, ubi in minoribus existens, Pontificis maximi Legatus fuerat. Vide supra in Alexandro Secundo, qui simile quid præstitit Ecclesiæ Lucensi. Fuit hic primus Papa, qui annos Pontificatus sui, sicut Imperator regni, computare, & subscribere cœpit: quod sequentes deinde Pontifices sunt imitati, signando: Pontificatus nostri anno secundo, tertio, &c. Fuit Paschalis Tuscus, Monachus Cluniacensis, annosque octodecim sedit. Nota quod inter Benedictinos numerentur septem præcipuæ Congregationes: primi sunt Cassinates, orti circa annum 550. deinde Cluniacenses circa annum 900. Camaldulenses anno 940. Vallis umbrosæ anno 1060. Cistercienses 1113. Silvestri-

ai

ni 1232. & Cœlestini anno 1274. Aliqui Guilielmitas circa annum 1150. & alias minoris notitiæ Congregationes numerant: quamvis Aureliani S. Guilielmum Eremitam Augustinianum fuisse velint.

168. **GELASIUS** Junior: adversus hunc legitimum, & invitum ac renitentem creatum Pontificem, intrusus fuit in Sedem Petri Mauritius Burdinus, Archiepiscopus in Lusitania Bracharensis. Sub Gelasio hoc orti sunt Templarii, sive milites templi, qui non longe à Sepulchro Domini, in parte ædium templi habitantes, nomen inde traxerunt: & Hospitalarii; hi peregrinos ad terram sanctam tendentes hospitio excipiebant, illi per loca sacra eos armati ducebant ac reducebant, quo eis sine periculo invisere ea liceret. Templariis S. Bernardus regulas & exhortationes varias præscripsit, inter quos etiam avuoculum habuit. Duravit vero hic Ordo ducentos circiter annos, usque ad Clementem Quintum; sub quo vide quomodo sint extincti. Fuit Gelasius Italus Cajetanus, Monachus Cassinæ, unius solum anni Pontifex.

169. **CALLISTUS** Secundus, electus in Cluniacensi Coenobio, ubi Gelasius obierat. Ejus in Urbem adventus miro
ex-

exceptus est applausu; quem præveniens Burdinus Antipapa, in munitionem Sutriam se recipit, unde extractus in perpetuum carcerem deportatus est: tandem post varias militum illusiones, deductus fuit per mediam urbem pilosa vervecis veste pro chlamyde rubea indutus, Camelo ex adverso impositus, data ei in manibus pro fræno cauda. Sub hoc Callisto Secundo, & Henrico Quinto Imperatore, inter Sacerdotium & Imperium insignis illa pax & concordia facta est anno plus minus quinquagesimo, ex quo inter Gregorium Septimum, & Henricum Quartum, ob Investituram, sive Sacerdotiorum collationem ingens discordia fuerat excitata. Compostellanum in Galloecia Episcopum, in honorem S. Jacobi Apostoli (de cuius miraculis ipse volumen fecit) constituit Metropolitanum: & duodecim Canonicos, antè tantum septem a Paschali Secundo statutos, qualitate Cardinalitia in Ecclesia Compostellana stabilivit. Fuit Papa hic Burgundus; Guillelmi Burgundiæ Comitis filius, Imperialis & Regiæ celsitudinis derivata consanguinitate generosus, annosque fere sex in Petri Cathedra sedit. Sub ipso anno 1122. habitum fuit primum in Ecclesia occidentali sive latina, Romæ, Concilium Generale primum, Lateranense primum.

170. **HONORIUS** Secundus electus est hoc modo. Convenientes in Basilica Lateranensi Cardinales elegerunt Theobaldum S. Anastasie Presbyterum Cardinalem, & Coelestinum Secundum appellaverunt; ipsoque suæ non consentiente electioni, coeptus est cani Hymnus *Te Deum laudamus*, quo nondum dimidiato, Robertus Frangipanius cum suis affectis Lambertum Cardinalem, Episcopum Ostiensem acclamavit Pontificem, qui & ipse pro Theobaldo Hymnum cantabat; unde maximus ortus est tumultus: sed mox omnibus ad concordiam reductis, Lambertus perstitit Pontifex, distusque est Honorius Secundus; qui cum suam electionem minus Canonicam confideraret, post septem dies in præsentia omnium Cardinalium, sponte Mitra & Manto depositis, Pontificatui renuntiavit, dicens malle se Ostiensem Episcopatum jure obtinere, quam injuria Romanum. Cardinales, ejus perspecta humilitate, eum revocaverunt, & ut legi in eum Papam adorantes, consuetam ei obedientiam exhibuerunt. Confirmavit Candidum Ordinem Præmonstratensem, a S. Norberto institutum, cum Patriarcha hic Tanchelinum Hæresiarcham eloquentia sua confutasset, & subtilitate superasset. Fuit Honorius Italicus, Bononiensis, Canonicus quondam Aurelianensis, per annos quinque Ecclesie præsidentis.

121. **INNOCENTIUS Secundus.** Legitimus hic Pontifex, fugiens à facie Antipapæ Petri Leonis, qui se Anacletum Secundum, quemque S. Bernardus Epistola 124. Antichristum dicebat, in Galliam se recepit; atque in itinere per Germaniam inferiorem transiens, Bruxellæ consecravit Ecclesiam S. Joannis super Paludem, *op. deat. Pol.*: cujus Dedicationis diploma ibidem adhuc servatur, & memoria quotannis agitur diebus Octobris, cum Indulgentia plenaria ab ipso Innocentio concessa. Porro cum per id tempus Clericis & Sacerdotibus honor, qui par erat, non deferretur, sententiam excommunicationis protulit in eum, qui violentas manus in Clericum injiceret, a qua nullus Episcoporum illum absolvere præsumat, donec Apostolico conspectui præsentetur: quod à posterioribus Pontificibus & Conciliis innovatum fuit. Cæterum post infelicem mortem Anacleti Antipapæ, schismatici aliquot Cardinales Gregorium quemdam e suis substituerunt, & Victorem Quartum nominarunt; sed hic ad saniolem mentem opera S. Bernardi mox perductus abdicat, & se Innocentio subjicit. Jamque verum Pontificem Romanæ Cathedræ, Ecclesiamque universam pacè vixdum restituerat Bernardus, in quo negotio septennium laboravit; cum ecce (incredibile dicitur) idem Innocentius eidem Ber-

nardo non tantum grates non rependit, sed & amicitiae illius pertasus, ipsum veluti frequentibus suis scriptiōibus permolestum fastidivit; ac demum iniquis malevolorum delationibus circumventus, eo iracundiae ac caeci furoris processit, ut invictissimum defensorem suum, atque orbis Christiani Atlantem imprudentiae primum accusaret, tum etiam perfidiae, ac agitatae in Ecclesiam proditiōnis criminaretur: ut patet ex Bernardi ad Innocentium Epistolis 213. & 218. Hic Pontifex Lotharium 3. Imperatorem anno 1133. qui Papam ob schisma Petri Leonis fugitivum cum valido exercitu ex urbe Leodiensi Romam reduxit, ibidem coronavit: eique ceu legitimo Pontifici schismatis tempore fideliter adhaesit. Sub hoc Pontifice obiit Joannes a Stampis, Gallice dictus Jean de Temps, id est a Temporibus, ob diuturnam 360. annorum vitam: nam illum sub Carolo Magno primo meruisse tradit Paulus Aemilius in Ludovico Juniore; de quo Baptista Mantuanus Carmelita & Poeta:

Illum fama refert byemes vidisse trecentas.

Fuit Innocentius Romanus, Canonicus quondam Regularis, per annos 14. Summus Pontifex. Sub ipso habitum est Concilium Generale decimum, Lateranense secundum, in quo inter alia damnatus est Arnaldus de Brixia,

xia, qui Clericos possessiones habere posse negabat.

172. **C**OELESTINUS Secundus, Italus Typhernas, brevem habuit Pontificatum, quinque dumtaxat mensium & dierum tredecim, felicem tamen; quod nulla seditione vexatus fuerit, qua octo præcedentes Pontifices exagitati fuerunt. Extat D. Bernardi ad ipsum epistola 234. auctoritatem Sedis Apostolicæ adversus infamem Simoniacum implorantis, quæ incipit: *Oportet vos secundum Justitiam, quæ ex Lege est, suscitare semen fratris vestri defuncti: quod digne implebitur, si Papsa Innocentii, cui in hereditate Domini successistis, & defenditis bene gesta, & minus adimpleta perficitis: præ manibus est, in quo id liceat experiri &c. ut verbum abbreviatum faciam auribus occu-
patis, audiat paucis Dominus meus, quid dictum fuerit, & factum teneamus &c.* Ab hoc Pontifice Coelestino incipit Malachiæ Archiepiscopi Armachani in Hibernia, ex Ordine Cisterciensi, coætanei S. Bernardi, cujus vitam ipse conscripsit, Prophetia de summis Pontificibus ab hoc tempore in futurum secuturis; cui prædictioni, quæ fides adhibenda sit, videatur hujus Notitiæ Præfatio.

173. **LUCIUS** Secundus. Contra hunc Pontificem rebelles Romani dixerunt Arnaldi de Brixia sectati sunt, nempe Clericos non debere habere proprietatem bonorum, sed cuncta esse Principis, & sustinere illis, si more antiquorum Sacerdotum, sustineantur de Decimis & oblationibus. Vide S. Bernardi epistolam 242. & 248. Sub hoc Papa Edessa Mesopotamiae civitas, maxima Christianorum clade, a Turcis capta & direpta fuit: qua audita clade melchior Pater, jussu Pontificis, patrocinium Religionis Christianae suscipiens, Principes omnes Christianos cum literis, tum auxilio adhortatus est, Crucis Christi vexillum insarcenos sumerent; quo eventu, patet ex vita Bernardi, & libro 2. de Consideratione. Lucius hic incerto lapidis ictu percussus, cum Romanos ad nova studia concitatos a Capitolio conaretur depellere, paulo post obiit, cum sedisset tantum menses undecim, dies quatuor. Fuit Italus Bononiensis, Canonicus Augustinianus.

174. **EUGENIUS** Tertius, Abbas SS. Vincentii & Anastasii Romae ad Aquas Salvas; quod Monasterium Innocentius Secundus amplo patrimonio a se dotatum & restitutum S. Bernardo dederat; cui Abbatem illum praefecit, qui postea Eugenius Tertius

eius summus Pontifex fuit, uti Breviarium
 Romanum 20. Augusti. Papa hic Metro-
 politani Armenorum, qui mille pluresque sub
 se habet Episcopos, subjicientis se Romano
 Pontifici, legationem suscipit, emensam per
 sex annos, totidemque menses longissimum
 itineris spatium. S. Bernardus, cujus hic
 Pontifex Discipulus fuerat, & quem Mon-
 achum induerat, illi libros quatuor de Consi-
 deratione obtulit, ad bene administrandum
 Pontificatum. Coronasset hic Eugenius Pa-
 pa Tertius Conradum Tertium Imperatorem,
 nisi dum ad motus Italicos compescendos, &
 Imperii coronam capeffendam, expeditionem
 pararet in Italiam, non sine veneni suspi-
 cione, extinctus fuisset Imperator. Pro-
 pter turbas autem Romanas in Franciam
 Eugenius receptus, consecravit anno 1146.
 Ecclesiam Montis Martyrum prope Parisios,
 assistente eodem mellifluo Patre, & S. Hen-
 ricum Imperatorem Diverum Canonis adscrip-
 sit. Fuit Italus Pisanus, Pontifex 8. anno-
 rum.

175. **A**NASTASIUS Quartus Romanus,
 22. Canonice Augustinianus, Ponti-
 ficatum adeptus, Calicem pulcherrimi ope-
 ris, magnaeque aestimationis Ecclesiae Late-
 ranensis donavit, & sedes egregias apud Pan-
 theon, quod S. Mariam Rotundam vocant,
 brevi edificavit. Amator ac nutritus pat-

perum audiebat; pluraque mente destinaverat, tum ad dignitatem Ecclesiæ, tum ad ornatum Urbis Romæ, si ei aliquamdiu vivere in Pontificatu licuisset. Obiit autem post annum primum, mense quarto, die 24.

176. **A**DRIANUS Quartus, solus inter Pontifices natione Anglus, uti Adrianus postea Sextus, solus Belga, eidem in omnibus persimilis. Is ob severitatem patris, & mediorum tenuitatem, in Galliam secedens, suis obsequiis meruit recipi in Monasterium quoddam Canoniorum Regularium; ejus deinde Abbas factus, Romam pro Ordinis sui reformatione contendit: ubi Eugenius Tertius, cognita ipsius prudentia, illum Episcopum Albanensem creavit, dataque Monachis licentia eligendi alium Abbatem, ipsum Cardinalem & Legatum fecit Apostolicum: factusque deinde Pontifex, nec obolum erogavit in propinquos: adeo, ut matrem permiserit alendam elemosynis Ecclesiæ suæ parochialis Cantuarii in Anglia. Coronavit Romæ 1155. Fredericum Primum, qui *Ænobarbus*, sive *Barbarossa* dicebatur. Fertur hic Pontifex, uti postea Adrianus Sextus, cum onus Pontificium sensisset, dixisse se quidem per omnes dignitatum gradus ad summum Pontificatum ascendisse, sed nihil unquam felicitatis aut tranquillitatis expertum:

ac

ac Romano Pontifice neminem esse miserabiliorem; quod & Adrianus sextus postea censuit. Vocabatur antea Nicolaus Breck-sparre, quod est Hastifragus; hinc hastam fractam in insignibus portabat. Obiit morbo anginæ: aliqui dicunt, quod cum biberet de fonte aquam, musca inseparabiliter adhæserit ejus gutturi, unde quinto Pontificatus anno præfocatus fuerit.

177. **A**LEXANDER Tertius. Ad hunc Pontificem S. Thomas Cantuariensis se conferens, benigne acceptus fuit: multumque Papa laboravit pro querela componenda adversus Henricum Secundum Angliæ Regem; a quo Thomas dein Martyrio affectus, multis coruscans miraculis, ab Alexandro hoc in Sanctorum numerum est relatus. Decrevitque hic Pontifex, ut nulli, nisi per Apostolicam Sedem Canonizato facer honor publice habeatur. Vetuit detestabiles nundinas, quas Torneamenta vocant, a Germanis circa annum 938. inducta, in quibus milites ex condicto convenire solent, & temere congregari, unde cædes corporum & animarum proveniunt. Schisma Frederici I. Imperatoris opera conflatum, quod ab initio Pontificatus Alexandri III. Orthodoxos vexavit, & coeptum fuit ab Octaviano, ac diutius continuatum, hoc tandem anno Im-

peccatis poenitentia; humilique assistens ob-
 sequio finitus est. Post sic humilitatis Fre-
 dericum celebravit Concilium Oecumenicum
 in domo, Lateranense tertium, anno 1179,
 in quo statutum fuit, ut non habeatur Papi-
 nisi a duabus Cardinalium partibus electus.
 Multa etiam ad reformationem Cleri edita
 sunt: ut unus non habeat duo beneficia, &
 conferantur his, qui Ecclesie prodesse possunt,
 & vacantia, non vacatura: sumptuosa convi-
 via non convenire Praelatis, sicuti nec vestes
 pretiosas, aut venationes illos decere: sta-
 tutumque fuit, ne quis in Episcopum eligeretur,
 nisi triginta annos natus. De Schismate
 contra hunc Pontificem narrat Martinus
 Polonus, & Onuphrius Panvinus; ipsius vi-
 disse quatuor Pseudo-pontifices: primum
 Octavianum de Monticello, qui Victor Quin-
 tus; secundum Guidonem Crenensem, qui
 Paschalis Tertius; Tertium Joannem Stra-
 miensem, qui Calistus Tertius; & Quartum
 Landonem, qui Innocentius Tertius, voca-
 ti sunt: quorum secundus Paschalis Tertius,
 cum in Germaniam ad Fredericum Impera-
 torem se recepisset, Carolum Martium Ro-
 manorum quendam Imperatorem in Sancto-
 rum Canonem retulit; qui, quod a schismati-
 co Pontifice sit canonizatus, in Martyrologio
 Romano non est relatus; itaque non
 simplex hoc saltem fuerit. *Vide Propositi-
 onem*

tiam Malachias. Et hinc Deo, quod post
 densas hasce nebulas per ducenta postmo-
 dum annos, nulla schismaticæ tempestas dein
 exorta fuerit. Ordinem Carthusianorum sub
 Gregorio septimo exortum confirmavit. De-
 vum Bernardum duodecimo post obitum an-
 no Sanctorum Canonis inseruit. Narratur hic
 Papa dispensasse cum quodam Nicolao Justini-
 niano Veneto, Monacho Benedictino, &
 Presbytero, ad ineundum Matrimonium, de
 familia illustris Justinianæ, ex qua solus hic
 in hac Republica supererat, cum ipso extin-
 gueretur: qui tandem susceptis sex filiis &
 tribus filiabus ex Anna Ducis Michaelis Ve-
 neti filia, reversus ad Monasterium dies
 suos sancte finivit. Alexandria Civitas Lon-
 bardia, sive Insubria, sub hoc Pontifice
 condita, ab ipso nomen accepit. Fuit Alex-
 ander Italus Senensis, Monachus Cisterci-
 ensis, uti Martyrologium eorum habet 17. Au-
 gusti. Canonici Anteliani, inter quos in ju-
 ventute fuit, suum esse contendunt: annos
 que duos & viginti dignissime sedit, & post
 Adrianum Primum, proximus omnium ad
 Petri annos pervenit.

172. **LUCIUS Tertius**, Lucensis, anno
 1017. num quatuor Pontifex, nomen fo-
 nne egregie adimplevit, dum in tantis Eg-
 lectis tenetis sub precedenti Pontifice et-

pœnitentiis, humilique afflictionibus
 ſequi ſinitus eſt. Poſt ſic humilitatis Fre-
 dericus celebravit Concilium Oecumenicum
 ſubſequenti, Lateranenſe tertium, anno 1179,
 in quo ſtatutum fuit, ut non haberetur Papa
 niſi a duobus Cardinalium partibus electus.
 Multa etiam ad reformationem Cleri edita
 ſunt: ut unus non habeat duo beneficia, &
 conferantur iis, qui Eccleſiæ prodeſſe poſſunt,
 & vacantia, non vacatura: ſumptuoſa convi-
 via non convenire Prælatiſ, ſicuti nec veſtes
 pretioſas, aut venationes illos decere: ſta-
 tutumque fuit, ne quis in Episcopum elige-
 tur, niſi triginta annos natus. De Schiſma-
 te contra hunc Pontificem narrat Martinus
 Polonus, & Onuphrius Panvinus, ipſum vi-
 diſſe quatuor Pſeudo-pontifices: primum
 Octavianum de Monticello, qui Victor Quar-
 tus; ſecundum Guidonem Cremonenſem, qui
 Paſchalis Tertius; Tertium Joannem Stre-
 mienſem, qui Caliſtus Tertius; & Quartum
 Landonem, qui Innocentius Tertius, voca-
 ti ſunt: quorum ſecundus Paſchalis Tertius,
 cum in Germaniam ad Fredericum Impera-
 torem ſe recepiffet, Carolum Magnum Ro-
 manorum quondam Imperatorem in Sancto-
 rum Canonem retulit; qui, quod a ſchisma-
 tico Pontifice ſit canonizatus, in Martyroli-
 gium Romanum non eſt relatus: itaque non
 ſimplex hoc ſchiſma fuerit. *Vide Propoſi-
 tionem*

tiam Malachias. Et ipsa Deo, quod post
 densas hasce nebulas per ducentos postmo-
 dum annos, nulla schismatica tempestas deus
 exorta fuerit. Ordinem Carthusianorum sub
 Gregorio septimo exortum confirmavit. De-
 vum Bernardum duodecimo post obitum an-
 no Sanctorum Canonis inseruit. Narratur hic
 Papa dispensasse cum quodam Nicolao Justu-
 niano Veneto, Monacho Benedictino, &
 Presbytero, ad inuendum Matrimonium, de
 familia illustris Justinianæ, ex qua solus hic
 in hac Republica supererat, cum ipso extin-
 gueretur: qui tandem susceptis sex filiis &
 tribus filiabus ex Anna Ducis Michaelis Ve-
 neti filia, reversus ad Monasterium dies
 suos sancte finivit. Alexandria Civitas Long-
 bardia, sive Insubria, sub hoc Pontifice
 condita, ab ipso nomen accepit. Fuit Alex-
 ander Italus Senensis, Monachus Cisterci-
 ensis, uti Martyrologium eorum habet 27. Au-
 gusti. Canonici Auteliani, inter quos in ju-
 ventute fuit, suum esse contendunt: annos
 que duos & viginti dignissime sedit, & post
 Adrianum Primum, proximus omnium ad
 Petri annos pervenit.

178. **LUCIUS** Tertius, Lucensis, anno
 num quatuor Pontifex, nomen fo-
 rum egregie adimplevit, dum in tantis Eg-
 lesiæ tenebris sub precedenti Pontifice ex-

ortis densum illud schisma ante Papatum lumine suo illustravit, & Alexandrum contra tot adversarios fortiter adjuvit, in rebus agendis solertissimus. Electus dein ex Episcopo Ostiensi non immerito in summum Pontificem, difficultatibus etiam non caruit; nam quarto Pontificatus sui anno, a Senatoribus Romanis civili seditione, quod Consulatum nomina abolere niteretur, Urbe pulsus, Veronam se recepit, ubi diem clausit extremum, in Cathedrali Ecclesia cum hoc Epitaphio sepultus:

*Luci! Luca dedit lucem tibi, Pontificatum
Ostia, Papatum Roma, Verona mori.*

*Imo Verona dedit tibi lucis gaudia, Romae
Exilium, curas Ostia; Luca mori.*

179. **U**RBANUS Tertius Italus Mediolanensis: sub ipso Saladinus Babylonitæ Rex Hierosolymam cepit, anno octogesimo octavo, ex qua a Godefrido de Buslione, sub Urbano Secundo infidelibus erepta fuerat: qui nequissimus Tyrannus Crucem Domini per duos dies in probrosum ostentum per civitatem portando sustigari fecit: quo tristitudo percussus Urbanus incidit in aegritudinem, obiitque anno Pontificatus sui secundo nondum expleto.

180. **G**REGORIUS Octavus, Italus Beneventanus, Monachus Benedictinus, sequenti die subrogatus, mox pro subsidio Terræ Sanctæ ad universos Christi fideles literas dedit, indicto universali jejunio; sed probus Pontifex secundo mense obiit.

181. **C**LEMENS Tertius Romanus, vir scientia literarum, facundiaque clarus, sed & vitæ puritate, animique integritate præclarior, trium annorum totidemque mensium Pontifex, declaravit, quod filii Episcoporum ex legitimo prius matrimonio nati possint sacris Ordinibus initiari, & habere beneficia etiam in Ecclesia paterna.

182. **C**OELESTINUS Tertius, coronavit Henricum Sextum, Fred. Barbarossæ filium Romæ anno 1191. feria secunda Paschatis, cum ipse Pontifex pridie consecratus fuisset. Confirmavit Ordinem Militum Teutonicorum, in quem non nisi Germani, iidemque nobiles admittuntur, quibus Templariorum redditus multi adscripti sunt. Retulit in numerum Sanctorum Ubaldum Episcopum, ab Honorio Secundo Eugubinsæ Cathedralis Præpositum, cultum ab Ecclesia 16. Maji; & S. Joannem Gualbertum Abbatem 12. Julii, nuper oratione ac lectionibus propriis a Clemente Decimo in Officio Ecclesiastico

182. *Adornatum.* Fuit Coelestinus Romanus; annisque prope septem Petri Cathedram possedit.

183. **I**NNOCENTIUS Tertius, Senioribus Cardinalibus mutuo concertantibus, junior omnium setatis annum trigessimum tantum agens, reuens & lachrymans, Pontifex creatur; quod autem Diaconus tantummodo esset, dilata est ejus in Presbyterum ordinatio usque ad Sabbatum sequens quatuor temporum Quadragesimæ, & sequenti Dominica in Pontificem consecratur. Sub ipso Ordo SS. Trinitatis de Redemptione captivorum anno 1198. initium cepit. Anno 1202. inter Sanctos Confessores retulit S. Guilielmum Aquitanie Ducem per Sanctum Bernardum a Schismate contra Innocentium Secundum mirabiliter reductum; mortuus anno 1156. Romæ Idibus Octobris anno 1209. Coronavit Othonem Quartum, Philippus vero Pseudo-Imperator Moguntie coronatus dicitur. Cum hoc tempore contra decretum Alexandri Secundi, aliqui ex nimia devotione (uti de SS. Alberto Crispinensi, & Norberto Præmonstratensi legitur) pheries in die Missam dicerent; Innocentius hic, & sequens Honorius statuerunt; ut excepta Die Nativitatis Domini non nisi festis in die citra dispensationem celebraretur. **I**ussitque

que Innocentius recitari in Quadagesima
 Psalmos Pœnitentiales; & dicitur composuisse
 Orationem, a cunctis, Laudatissimus hic
 Pontifex, cum scripsisset insigne volumen de
 sacro Altaris Myserio, in quo transubstan-
 tiationem panis & vini in Corpus & Sanguinem
 Domini fieri docet; illudque servari in tem-
 plis, & campanulam cum lumine precedere,
 cum ad infirmos desertur, ordinasset, &
 alia egregia opera edidisset; cumque sedifi-
 casset Romæ amplissimum Sancti Spiritus
 Xenodochium pro Orphanis, Peregrinis, &
 infirmis; quomodo post mortem, decimo nono
 Pontificatus sui anno ple obitam, appa-
 ruerit ingenti flamma cinctus B. Lutgardi,
 vide Bellarminum de Gemitu Columbe, lib.
 2, cap. 9. Sub ipso habitum fuit Concilium
 Oecumenicum 12. Lateranense 4, anno 1215.
 numero Prælatorum vix comprehenso. Fuit
 Innocentius Italus, Anagninus, ex Signina
 Comitibus, Canonicus quondam Augustinia-
 nus, Pontifex post Petrum diuturnitate ses-
 sionis septimus.

124 **HONORIUS** Tertius anno 1220 Ro-
 mæ coronavit Fredericum Secun-
 dum; qui dein male contra Ecclesiam se ge-
 rens, Impetio privatus est ab Innocentio
 Quarto in Concilio Lugdunensi. Gerardus
 Lencius, in Summa Theologica verbo Bene-

dictio, ait Honorium Tertium Indulgentiam concessisse Germanis, post comestionem actis gratiis haustum sumentibus: passim tamen ad Bonifacium aliquem Papam id refertur, juxta antiquum hoc Distichon:

*Papa Bonifacius post Grates rite bibenti,
Sexaginta Dies Pacis amore dedit.*

Circa quod auctor *du Recueil des questions curieuses* ita censet: *peut etre, que le peuple se méprend, en attribuant l'institution au Pape Boniface, la rime en ayant donné occasion.*

*Bûvons une fois après la grace,
Pour le pardon du Pape Boniface.*

Nam quisquis Papa ille fuerit, vere Benefactor sive Bonifacius, si minus nomine, re ipsa fuit: quam indulgentiam potissimum concessit, ne gratiarum actio post refectioem omitteretur. Audisse memini ex Presbyteris, sive senioribus nostris Mechliniensibus, cum tempore Xysti V. Reverendissimus Dominus VVilhelmus Lindanus Ruremondensis Episcopus Ecclesie sue negotiis Romae detineretur, & rogatu C. Baronii, ac instinctu Pontificis vacaret relegendis, & expendendis notationibus in Martyrologium a Baronio propediem in lucem emittendis; ipsam inter

alia exposuisse Pontifici, quomodo moris esset in Belgio bibere post dictas gratias mensales, pro lucranda Indulgentia Papæ Bonifacii: & respondisse Xystum, se, licet de Indulgentia ista nihil unquam inaudiisset, eam tamen, siue data fuerit, siue non, motu proprio Belgis concedere. Sub hoc Honorio coepit mos concludendi Cardinales in Conclavi pro electione novi Pontificis: ubi quotidie aliquid cibi illis detrahitur, ut ex parviori victu, uti Ciaconius ait, maturaretur electio. Ordinem Dominicanum & Franciscanum ab Innocentio decessore approbatum Honorius confirmavit. Fuit Romanus, Canonicus Regularis, feditque annos fere undecim.

185. **G**REGORIUS Nonus Anagninus, Innocentii Tertii Nepos, ordinavit ad elevationem Corporis Christi in Missa campanam pulsari, ut fideles etiam extra Ecclesiam ad illud adorandum mentem elevent, & participant de sanctissimo Sacrificio: item *Salve Regina* sub vesperam cantari, & ære sonante Fideles convocari ad Laudes Deiparæ; quem hymnum ob Ecclesiam ab Imperatore Frederico Secundo valde afflictam quotidie cantari præcepit. Hymnus hic ab Hermanno Contracto uno sæculo ante compositus dicitur. **SS. Domini-**

M

cum,

cum, & Franciscum una inter Divos retulit, illum octavo, hunc secundo post obitum anno; atque Antonium a Padua nondum completo post obitum anno: item Sanctam Elisabetham Hungariæ Reginam. Cumque sedisset annos quatuordecim & menses quinque, ex devotione sepeliri voluit in habitu Franciscano. Officium Minorum de Sancto Francisco in primis Vesperis sic canit: *Capit sub Innocentio, cursumque sub Honorio perfecit gloriosum, succedens bis Gregorius magnificavit amplius*: Ordini quoque Franciscano affectissimus eum multis privilegiis affectit.

186. **C**OELESTINUS Quartus, Mediolanensis, decimo septimo electionis suæ die, ante coronationem moritur, & vacat Sedes mensibus 21. eo, quod Cardinales plerique a Frederico Secundo Imperatore, qui contra Papam & Ecclesiam dissidebat, captivi detinerentur: unde factiones Guelphorum pro Papa, & Gibellinorum pro Imperatore invaluerunt: quorum nominum originem vide in Onomastico. Tandem post fere duorum annorum Sedis Apostolicæ vacationem, precibus Raymundi Comitis Tolosani dimissis a Frederico Cardinalibus, Papa sequens electus fuit.

187. **I**NNOCENTIUS Quartus amicus primum Imperatoris. Hoc Papa renunciato

tato Fredericus dixit, se optimum amicum
Cardinalem amisisse, & acerrimum hostem
eundem Papam nactum esse, quod rei even-
tus declaravit; nam hi versus nomine Fre-
derici tunc spargebantur:

Roma dia titubans, variis erroribus acta

Corruet, & Mundi definet esse Caput.

Cui responsum:

Nitevis incassum Navim submergere Petri:

Fluctuat, at nunquam mergitur illa ratis

Rescripsit Fredericus:

*Fata volunt, stelaque docent, aviumque
volatus,*

Quod Fredericus ego malleus orbis ero.

Cui responsum:

*Fata volunt, Scriptura docet, peccata lo-
quantur,*

Quod tibi vita brevis, pana perennis erit.

Innocentius hic festum Nativitatis B. Ma-
riae diu quidem ante institutum, cum Octava
celebrati ordinavit. Cardinales rubri galeri
insignibus decoravit: quo significare voluit,
eos paratos esse debere caput & sanguinem
impendere pro tuenda Ecclesia, eo maxime
tempore, quo Fredericus eam ita vexabat.
Reliqua Cardinalium insignia posteriores Pon-

tifices, Bonifacius Octavus, & Paulus secundus; excogitaverunt. Sub annum 1245. ab hoc Pontifice confirmati sunt septem Imperii Electores: de quibus hi versus:

*Moguntinensis, Trevirensis, Coloniensis,
Quilibet Imperii sit Cancellarius borum.*

hi tres Ecclesiastici, Moguntinensis Germaniæ, Trevirensis Galliæ, Coloniensis Italiæ sunt Cancellarii; quatuor sequentes sæculares, Imperatoris in Coronatione Officiales.

*Est Palatinus Dapifer, Dux portitor Ensis,
Marchio Præpositus Camera, Pincerna Bohemus.*

Comes Palatinus, Dux Saxoniae, Marchio Brandenburgicus, & Rex Bohemiae. Antea sub Gregorio Quinto statutum fuerat, ut omnes Imperii Principes feudatarii eligerent Imperatorem. Papa hic Petrum Martyrem Ordinis Prædicatorum, & Stanislaum Episcopum Cracoviensem, Martyrum Catalogo adscripsit: ac Sanctam Claram Virginem agrotantem invisit, eique suppliciter petenti indulgentiam peccatorum impertivit; quam sequens Pontifex Alexander inter sanctas Virgines retulit. Sub Innocentio Quarto anno 1245. habitum fuit Concilium OEcumenicum

cum 13. Lugdunense primum contra Fredericum Secundum Ecclesie rebellem, Imperio depositum; & substitutus ei fuit Henricus Turingus, S. Elisabethae filius: dein Guilielmus Hollandus: huic Richardus Anglus: ac demum Alphonsus Sapiens, Castellae Rex: qui coronati a Papa non fuerant; sed tenebatur post depositionem Frederici Imperium vacasse usque ad Rudolphum Habsburgicum, Fuit Innocentius Italus, Genuensis, paulo post undecimum Papatus annum mortuus.

188. **A**LEXANDER Quartus Anagninus, Consanguineus Innocentii Tertii, & Gregorii Noni, annorum prope septem Pontifex: Canonizavit sanctam Claram sub priore Pontifice mortuam. Libros Guilielmi de sancto Amore contra paupertatem religiosam perpetuo edicto abolevit, atque Mendicantium Ordinibus multa concessit privilegia, & ex eis viros doctos ad Episcopatum ac Cardinalatum promovit. Eremitas Augustinianos urbes incolere iussit; ubi verbo & exemplo, necnon confessiones audiendo, salutis fructum afferere possent. Festum S. Rumoldi Mechliniensium Apostoli statuit celebrandum prima die Julii: de quo vetus Usuardi Martyrologium a J. Molano editum: *Kalendis Julii Octava S. Joannis Baptista, Mechlinia passio sancti Rumoldi gloriosissimi Martyris,*

tifices, Bonifacius Octavus, & Paulus secundus; excogitaverunt. Sub annum 1245. ab hoc Pontifice confirmati sunt septem Imperii Electores: de quibus hi versus:

*Moguntinensis, Trevirensis, Colonienfis,
Quilibet Imperii fit Cancellarius eorum.*

hi tres Ecclesiastici, Moguntinensis Germaniæ, Trevirensis Galliæ, Colonienfis Italiæ sunt Cancellarii; quatuor sequentes sæculares, Imperatoris in Coronatione Officiales:

*Est Palatinus Dapifer, Dux portitor Ensis,
Marchio Præpositus Camera, Pincerna Bobb-
sius.*

Comes Palatinus, Dux Saxoniae, Marchio Brandenburgicus, & Rex Bohemiae. Antea sub Gregorio Quinto statutum fuerat, ut omnes Imperii Principes feudatarii eligerent Imperatorem. Papa hic Petrum Martyrem Ordinis Prædicatorum, & Stanislaum Episcopum Cracoviensem, Martyrum Catalogo adscripsit: ac Sanctam Claram Virginem ægrotantem invisit, eique suppliciter petenti indulgentiam peccatorum impertivit; quam sequens Pontifex Alexander inter sanctas Virgines retulit. Sub Innocentio Quarto anno 1245. habitum fuit Concilium Oecumenicum

cum 13. Lugdunense primum contra Fredericum Secundum Ecclesiæ rebellem, Imperio depositum: & substitutus ei fuit Henricus Turingus, S. Elisabethæ filius: dein Guilielmus Hollandus: huic Richardus Anglus: ac demum Alphonsus Sapiens, Castellæ Rex: qui coronati a Papa non fuerunt; sed teneantur post depositionem Frederici Imperium vacasse usque ad Rudolphum Habsburgicum, Fuit Innocentius Italus, Genuensis, paulo post undecimum Papatus annum mortuus.

188. **A**LEXANDER Quartus Anagninus, Consanguineus Innocentii Tertii, & Gregorii Noni, annorum prope septem Pontifex: Canonizavit sanctam Claram sub priore Pontifice mortuam. Libros Guilielmi de sancto Amore contra paupertatem religiosam perpetuo edicto abolevit, atque Mendicantium Ordinibus multa concessit privilegia, & ex eis viros doctos ad Episcopatum ac Cardinalatum provexit. Eremitas Augustinianos urbes incolere iussit; ubi verbo & exemplo, necnon confessiones audiendo, salutis fructum afferre possent. Festum S. Rumoldi Mechliniensium Apostoli statuit celebrandum prima die Julii: de quo vetus Usuardi Martyrologium a J. Molano editum: *Kalendis Julii Octava S. Joannis Baptista, Mechlinia passio sancti Rumoldi gloriosissimi Martyris,*

atque Pontificis, Scotorum Regis filii, signis
 & doctrina mirabilis, qui regalis celsitudinis
 Solium, & Pontificalis dignitatis respiciens
 honorem, Meckliniam petit, sibi divinitus
 destinatum, quam octavo Kalendas Julii Mar-
 tyrio consecravit; sed quia eadem die sanctis-
 simi Baptista, & Præcursoris Domini ce-
 lebratur Nativitas, Romanus Pontifex Ale-
 xander Quartus passionem nostri Martyris
 in Nativitatis prædictæ Octava constituit so-
 lemnizari. Fuerat autem Canoni Sanctorum
 adscriptus more tunc recepto (vide supra in
 Leone 3.) sub Joanne II. anno 930. cum
 Martyrio affectus fuisset anno 776.

189. **U**RBANUS Quartus, Natione Gallus,
 Patria Trecentis, natus patre Sutore
 veteramentario, sed animi indole nobili, an-
 norum trium, & duorum fere mensium Pa-
 pa, quondam monachus Cisterciensis, pro-
 fessus in Monasterio Fossæ novæ: ita die se-
 cunda Octobris Martyrologium Cisterciense.
 Anno 1264. Festum Corporis Christi solem-
 nissime celebrandum instituit, ob causam, quam
 dedit Sanctus Thomas in Officio ejusdem
 Festi. Collegium duodecim Canonitorum
 Trecentis in patria fundavit; idque in Templo
 sancti Urbani ab ipso in paternarum ædium
 solo ædificari jussit. Ephemerides Gallicæ
 secunda Novembris de ipso narrant: *Qu' il fit
 cette*

Cette belle repartie a Alphonse Roy d'Espagne, qui luy reprochoit, qu'il estoit fils d'un Savetier : il n'y a pas d'honneur de naitre noble, mais bien de sçavoir s'annobler soy-meme par son sçavoir, sa prudence, & ses bonnes meurs.

190. **C**LEMENS Quartus Gallus, annorum trium, & decem mensium Pontifex : post uxoris decessum, e qua duas habuit filias, secessit ipse ad Carthusianos : apud quos etiam pater ipsius defuncta uxore se retraxerat, & usque ad mortem perseverarat ; sed S. Ludovicus Franciæ Rex, prænosens bono publico magis expedire, eum revocavit, & adscivit in Consiliarium ac Status Ministrum. Variis dein Ecclesiasticis dignitatibus insignitus, tandem factus Papa, raræ virtutis exemplum præbuit, cum in aliis, tum maxime in affectu erga consanguineos. Uni enim filiæ in Monasterio collocatæ triginta tantum libras dedit ; alteri, quæ conditionis suæ marito nupserat, trecentas libras dotis nomine numerari iussit ; idque hac conditione, ne quid amplius peteret. Nepotibus habenti præbendas injunxit dimissionem duarum : instantibus autem amicis, ut non tantum ea beneficia ipsi permetteret, sed majora, & plura tribueret, respondit, se plus Deo, quam carni & sanguini debitorem esse.

Dignum est legi in Additionibus Onuphrii ad Platinam Breve Apostolicum super hoc Nepoti suo scriptum ; quod & invenitur apud Marchantium in Horto Pastorum, titulo de Beneficiis. Imitatus semper Institutum Carthusianorum, a morte uxoris, abstinnit a carnibus usque ad obitum, neque unquam dimisit, cilicium ; unde merito Carthusianis adnumerari potest, cui flagrans non defuit affectus, & imitatio regularis.

191. **C**REGORIUS Decimus, cum ex discordia Cardinalium vacatio Sedis protracta fuisset usque ad trigesimum tertium mensem, qua diuturnior nulla fuit ; tandem

*Papatus munus tulit archidiaconus unus,
Quem Patrem Patrum fecit discordia fratrum.*

Dictus antea Theobaldus Placentinus, de familia Vice-comitum Mediolanensium, Archidiaconus Leodiensis, existens Pontificis Vicarius Generalis in obsequio Christianorum apud Ptolemaidem Syriæ civitatem, cum Eduardo primogenito Anglorum Regis filio, ubi Ludovicum Francorum Regem, & tempus opportunum expectabat, ut cum cæteris Hierosolymam proficisceretur contra Saracenos, ad expugnandam Terram Sanctam. Vi-
de

Vide Joannis Molani Natales Sanctorum Belgii decima Januarii, ubi hic Gregorius pro Sancto recensetur. Ipso Pontifice anno 1274 celebratum fuit Concilium oecumenicum XIV. Lugdunense secundum, & inter alia conditæ sunt leges in Conclavi a Cardinalibus observandæ, quas vide in Annotationibus Onuphrii ad Platinam. Huic Concilio Pontifex ipse cum quindecim Cardinalibus præsens interfuit; sub quo obiit S. Bonaventura; & Divus Thomas eo se conferens, in itinere mortuus est. Rudolphus Comes Habsburgicus, primus e Domo Austriaca Imperator, Aquisgrani primo coronatus, deinde Losannam Helvetiorum urbem ad hunc Gregorium profectus, ab ipso confirmatus, & Imperii insignibus decoratus fuit; quod nollet ire Romam pro Imperii Corona, dicens: Multorum Alemannorum Reges Italia consumpsit, non ibo Romam.

192. **I**NNOCENTIUS Quintus Burgundus, Frater Petrus de Tarentasia prius vocatus; ex Ordine Prædicatorum primus in summum Pontificem electus, Pontificatus sui mense ac die quinto moritur. Contraxerat levem offensunculam contra Sacerdotes sæculares, eo quod, cum esset inter illos, & Fratres Prædicatores contentio de sepeliendo corpore Clementis Quarti, adjudicaverit id Fratribus

tribus committi debere, quod Pontificem, dum viveret, ita voluisse diceret.

193. **A**DRIANUS Quintus Genuensis, Ne-
pos Innocentii Quarti, revocavit
Constitutionem Gregorii Decimi de Concla-
vi Cardinalium; quam, quod ante ejus co-
ronationem facta fuisset, & sic invalida cen-
feretur, Joannes successor confirmavit: at-
que ita sine Conclavis conclusione, qui suc-
cesserunt Pontifices Nicolaus Tertius, Mar-
tinus Quartus, & Coelestinus Quintus, cre-
ati sunt. Hic autem posterior Coelestinus
renovavit dictam Gregorii Constitutionem,
& qui ei successus est Bonifacius Octavus sa-
tam habuit, confirmatamque libro Decre-
taliu[m] Sexto registravit: a quo deinceps
tempore observata est. Adrianus hic amicis,
qui ad ei de Pontificatu congratulandum ad-
venerant, respondisse fertur: Utinam me
Cardinalem prospere valentem, non mori-
bundum Pontificem invenissetis. Post ejus
obitum, qui novem tantummodo diebus in
Pontificatu seger vixerat, electus fuit Vice-
dominus de Vice-dominis Placentinus, Gre-
gorii Decimi Nepos, ejus Sororis filius.

194. **V**ICE-DOMINUS, dictus per aliquot
horas GREGORIUS Undecimus,
primum Minorita, deinde Archi-Episcopus
Aque-

Aquensis; postmodum electus in Papam; ipsa electionis die, suprema simul dignitate, & vita functus est, ideoque inter Pontifices passim non numeratur: sed computandum esse, vel ob subiti occasus exemplum, a quo tanta dignitas exempta non est, quis neget? Vide supra Stephanum Secundum, brevis similiter spatii Pontificem, & Chornicon Minorum anno 1276.

195. **J**OANNES Vigessimus primus (dictus Vigessimus secundus, sed revera tantum Vigessimus, ob rationes superius allatas in Joanne Decimo nono) Lusitanus Ulyssiponeasis; primus, qui eo jam tempore, quo Pontifices nomina mutare cœperunt, nomen suum retinuit, dictus antea Magister Joannes Petrus, medicinæ peritissimus: inter alia edidit librum, qui inscribitur *Thesaurus Pauperum*, de medendis humani corporis morbis; in omnes fere linguas ad usum pauperum translatus: mense sui Pontificatus octavo, ruina cubiculi recens constructi, obiit; qui vitam sibi longiorem ob medicinæ peritiam pollicebatur: sed videmus, ne summos quidem Pontifices, & maximos physicos humanis casibus exemptos esse. Constitutionem Gregorii Decimi de Conclavi, quam Adrianus Quintus suspenderat, penitus revocavit; adeo, ut sine conclusione Cardinalium, qui

qui deinceps ei successerunt, usque ad Bonifacium Octavum electi fuerint.

196. **NICOLAUS**Tertius, amantissimus fuit Fratrum Minorum, ex quibus aliquot Cardinales creavit. Missam devotissime celebrabat, ita ut semper sacrificii tempore in lachrymas diffunderet. Vacantibus Ecclesiis citissime prospiciebat, easque statim optimis, & idoneis ministris committebat. Notarios & Tabelliones, tamquam sanguine pauperum litigantium victitantes, ut tetrum virus, Curia sua exclusit. Fuit Romanus, ex illustri Ursinorum Familia, & Romani a sexaginta retro annis, ab Honorio nempe Tertio, usque ad hunc Nicolaum Tertium, nullum Civem suum in Petri Cathedra sedere viderant. Probus hic Pontifex intempestive, nondum triennio in Pontificatu exacto, sublatus est.

197. **MARTINUS**Quartus, a nonnullis Secundus tantum dictus; sed duo intermedii Pontifices Marini inter Martinos recensentur: fuit Gallus, quondam Canonicus & Thesaurarius Ecclesie Sancti Martini Turonensis; ideoque Martinus nominari voluit, dictus antea *Simon de Bria*. Sub ipso Vesperae Siculae contigerunt: Siculis, cum Gallorum superbiam, ac hididinem amplius

plus terre acquirere, constituto tempore pulsationis campanarum ad preces vespertinas, ipsa die Paschatis, quæ erat 30. dies Martii anno 1282. omnes tota insula Gallos, super octo millia, inermes, & nihil tale, tali maxime die cogitantes, nullo ætatis, aut conditionis discrimine habito, trucidantibus, ipsasque a Francis prægnantes mulieres Siculas eviscerantibus, ne quid stirpis Francicæ superesset in Sicilia. Quo tempore Petrus Aragonius salutatus est Rex Siciliæ. Papa autem, hoc audito, jus Regni ei abrogat, & tribuit Carolo Valesio filio minori Regis Franciæ ex sorore Aragonii. Martinus hic ab omni cupiditate suorum alienus, Ecclesiastici juris defensor maximus fuit. Cum germanus frater aliquando ad eum accessisset, ut ei de tanto honore gratularetur, simulque multa ab eo obtinere speraret, eum confestim paucis muneribus donatum, domum redire iussit, affirmans, bona Ecclesiæ, quæ sua non essent, se nolle sine ratione donare. Anno sui Pontificatus quarto mortuus, ex devotione in habitu Franciscano sepultus fuit: hinc in Epilogo Ordinis Seraphici tanquam Pontifex ex Franciscano Ordine assumptus exprimitur: sed non recte, uti supra Gregorius Nonus.

198. **HONORIUS** Quartus, senio, & arthritide laborans, instrumentis ad hoc affabre aptatis, Missam celebrabat: prudentia & consilio præpollebat, dictitans manus & pedes non imperare, sed caput. Ordines Carmelitarum, & Eremitarum Augustinianorum ad maturiorem deliberationem delatos confirmavit; Carmelitique Pallium album dedit, cum antea versicolore uterentur. Aulicos suos amabat, & propinquorum amore non caruit, quos ex Ecclesiæ redditibus ditabat, contra quam facere solebat prædecessor. Fuit Romanus, annisque duobus sedit.

199. **NICOLAUS** Quartus, Italus, Ordinis Minorum Generalis, humili genere, civitate Asculana in Piceno ortus, primus in Pontificem ex Franciscanis assumptus (quamquam non proprie, cum ante ipsum electus fuerit ex eodem Ordine Vice dominus nepos Gregorii Decimi, ipsa electionis die mortuus) probos & eruditos cognatorum loco habuit. Audito calamitoso rerum Syriæ statu, Crucem prædicari ubique iussit, sollicitans Principes Christianos arma in Barbaros convertere: & ipse suo sere conflatum exercitum misit in Syriam ad Ptolemaidis, quam Soldanus obsidebat, defensionem: sed inutiliter; hancque Christianorum a Terra Sancta expulsionem deplorans

rans, obiit mense primo post annum Pontificatus sui quartum. Scribunt aliqui (putem fabulose) ipsum fecisse constitutionem, neminem posse fieri Papam, nisi ex Ordine Minorum: & videtur nonnihil causæ subfuisse; quia Sedes post mortem ipsius valde diu vacavit, ultra duos nempe annos: donec tandem electus fuit sanctissimus Eremita, nihil simile cogitans, Petrus de Morono.

200. **C**OELESTINUS Quintus Italus E-
 ferniensis, in Samnitibus natus,
 parentibus piis, sed arctis domi rebus, ipse
 undecim Fratrum suorum ultimus. Cum
 ex discordia Cardinalium Sedes Apostolica
 vacasset annos duos, menses tres, dies du-
 os, Cardinalis Latinus ex Ordine Prædi-
 catorum mentionem fecit Petri de Morono, no-
 tissimæ Sanctitatis Eremitæ, qui absens con-
 festim omnium consensu renunciatus Ponti-
 fex, acceptis electionis suæ literis, ægerri-
 me Pontificatum admisit, usurpans illud
 Davidis, Psalmo 70. *Quoniam non cognovi
 literaturam, introibo in potentias Domini?*
 dumque ex eremo ad consecrationem tende-
 ret, vestus est asello; non enim induci po-
 tuit, ut equo veheretur: quam simplicita-
 tam Deus miraculo sanitatis ægro redditam
 comprobavit; in qua consecratione ad du-
 centa hominum millia interfuisse referuntur.

pro-

propter diu expectatam electionem, ac rei novitatem; quod homo Eremita literarum rudis, & linguæ latinæ ignarus, ut narrat Ciaconius ex Guilielmo Cardinali Sirleto, sed sanctitate eximia præditus ad tantæ dignitatis fastigium non nisi a Deo eVectus fuisset; & ideo Cœlestinus vocatus, quod cœlitus missus crederetur. Inter duodecim, quos creavit Cardinales, duos sui instituti Monachos, ab ipso Cœlestinos dictos assumpsit, quibuscum Divinarum Laudum consueto exercitio privatim vacare posset. Sed mox defuncto Cardinale Latino, qui pondus Apostolicum vice Pontificis, cum se imparem tanto oneri crederet, sustinebat; cogitavit de Pontificatus abdicatione: ad quam Papam pronum notans Benedictus Cardinalis Cajetanus, successioni inhians, eam persuasionibus suis maxime promovit; nequam autem vafra mentis vulgo decantatis, immissa nimirum per cannam, sive fistulam voce de superiore cubiculi tabulato, ut si salvari vellet, Pontificatu abiret. Cœlestinus enim non adeo credendus est rudis fuisse in discernendis spiritibus, ut talibus se dotis deludi passus esset, qui cum Angelis Dei frequens conversabatur, & spiritu prophetico donatus erat. Facta igitur constitutione, licere Pontificia abdicare se dignitate, abdicavit Cœlestinus in publico Consistorio, dedit-

que

que Cardinalibus potestatem subrogandi a-
ham ; statimque depositis ornamentis Pon-
tificiis ad Cardinalium pedes se recepit, qui
regnauerat tantum menses 5. & dies octo.

201. **B**ONIFACIUS, Octavus vulgo dictus
(cum sextus dumtaxat dicendus
esset, reiectis duobus Bonifaciis Sexto &
Septimo iniquis Sedis inuasoribus) Benedic-
tus Cardinalis Cajetanus antea vocatus,
conjecit in carcerem decessorem Coelestinum;
quod metueret, ne aliquis ex Potentatibus
eum ad Pontificatum reduceret; in quo car-
cere post biennium sanctissime mortuus est
19. Maij, anno 1296. aurea cruce circa osti-
um cubiculi tota die mirabiliter in aere pen-
dente; & ob miraculorum præstantiam un-
decim post annos a Clemente Quinto in San-
ctorum numerum relatus. Bonifacius, ex-
pulsis duobus Cardinalibus Columnensibus,
maximis suis inimicis, iisque omni dignita-
te spoliatis, exhibuit se mox publice spec-
tandum cum tiara duplici corona cincta non
contentus simplici, qua antecessores usi fue-
rant, cui Urbanus deinde Quintus tertiam
imposuit. Bonifacius Jubilæum primus in-
stituit centesimo quoque anno celebrandum;
quod anno sæculari 1300 Romæ maximo po-
puli concursu celebravit. Sicut Innocentius
Quartus Cardinalibus rubrum galerum ita

N

Bonif-

Bonifacius purpureum eis vestimentam dedit. Degradationis Clericorum certam sententiam & rationem conscripsit. Pulpitum in Laterano erigendum curavit, ex quo feria quinta in Coena Domini quot annis excommunicationes proclamantur. Corpus Hermanni Biscechi, qui fuerat caput Ordinis Fratricellorum, apud Ferrarienses per triginta annos pro sancto cultus, habita diligenti inquisitione, exhumari & comburi iussit tanquam damnati Hæretici, & ara ejus donaris multis pretiosa destruxta fuit. Ludovicum Nonum Francorum Regem divorum numero adscripsit, Francis licet postea infestissimus fuisse videatur ex injuriosis utrimque literis de Jure Ecclesiæ & Regni scriptis, quas profert Fr. Cariere in Chronologia Pontificum, additione de Pontificibus male in Galliam affectis: ut a Gallis de ipso dixerunt hoc sparsum habeatur: *Papatum ut vulpes intravit, ut lupus gubernavit, ut canis expiravit.* Contra quod notandum est, trecentis post mortem annis, hoc sæculo anno nempe 1605. quinto idus Octobris, corpus ejus plane incorruptum, membrisque omnibus integrum repertum fuisse; vestibus quoque sacris quibus ad sepulturam indutus fuerat, omnino sanis: qua de re confectum fuit publicum instrumentum, quod descripsit Bzovius Tomo quarto. Sedit Bonifacius hic Octavus

annos

annos octo, menses fere decem. Fuit Anagninus, ex prosapia Innocentii Tertii.

202. **B**ENEDICTUS Undecimus, secundus ex Ordine Prædicatorum ad Papatum evehctus, decimus, imo nonus ab aliquibus tantum est dictus, propter Bædectum Quintum, qui vivente Joanne Duodecimo, malæ notæ Pontifice, suffectus fuit: & Benedictum Decimum, qui per vim intrusus Sedem Apostolicam fere per annum violente tenuit. Natus fuit hic Benedictus Tarvisii, in Venetorum districtu, obscuris parentibus, Patre Notario, matre pannorum lotrice. Grammaticæ primum præceptore Bocasino patruo, Presbytero Ecclesiæ Parochialis sancti Andréæ in Patria, operam dedit: deinde Venetiis, quo vitam sustentare posset, Nobilium Patriciorum filios rudimenta docuit; Ordinemque Prædicatorum inopia pressus intravit (ita Ciaconius ejusdem Ordinis vitæ Pontificum Historicus.) Pontifex hic, memorabili sui cognitionis exemplo, pauperulam matrem, quondam Dominicani Conventus in patria ordinariam pannorum lotricem, in vestibus sericis ad se introductam, noscere dissimulavit. Ciaconius sic narrat: quod Pontifice ob timorem Colummensium Urbe relicta Perusium profecto, ibi memoria dignum æterna quid acciderit:

N a

cum

cum Pontificis mater jam anus ad eum salutandum aliquando vili habitu accessisset; a Pontificis familiaribus sericis vestimentis induta, cubiculo ejus introducitur: eam Pontifex matrem suam esse negavit; quæ vilius vestimentis, non sericis uti solet: ea deducta, & prioribus vestibus amicta, Pontifici denuo sistitur, quam Pontifex amplexatus, ut matrem agnovit, & veneratus est, ac publice clamavit; eam pauperulam anum matrem suam esse, non illam divitem pretiosis vestibus indutam: quam ejus humilitatem audientes, qui astabant, obstupuerunt. Fuisse autem Benedictum brevis quidem spatii, octo tantum mensium, & sex dierum Pontificem, sed virum optimum ac sanctissimum miracula ab eo post mortem edita declarant. Memoriam Impressionis Stigmatum in corpore Beati Francisci, anniversaria celebritate observari a Minoritis voluit: quam postea Paulus Quintus, ut corda Fidelium in Christi Crucifixi accenderentur amorem, ab universa Ecclesia pro libitu, & Clemens Decimus de mandato colendam statuit.

203. **CLEMENS** Quintus, Gallus Vasco, cum ob seditiones Italicas Sedes Apostolica per annum, & menses vacasset, factus Pontifex, eam transtulit Avenionem

in Gallia, ubi ultra annos 70. mansit (quam Itali Captivitatem suam Babylonicam appellant) missis Romam tribus Cardinalibus, qui res Italicas curarent; ab his ex Pontificis commissione anno 1312. tertio Kalend. Julii coronatus fuit Imperator Henricus Septimus. Septem Pontifices consequentes, omnes Gallos Avenio habuit, quorum ultimus Gregorius Undecimus, non sine diri schismatis ad annos prope 50. protracti exitiabili appendice, Sedem Romæ restituit. Quomodo Clemens hic a Gualtero de Brugis Episcopo Pictaviensi vocatus fuerit ad iudicium divinum, vide Natales Sanctorum Belgii Joannis Molani, die 22. Januarii. Templarios sub Gelasio Secundo ortos extinxit, variis non tam nefandis quam infandis errorum & scelerum obscoenitatibus, pravitatibus, & maculis resperfos, uti sententia contra illos lata loquitur; sed an jure tam rigide condemnati sint, multi dubitant. Dicuntur Templarii appellasse a sententia hac, & citasse ad Dei iudicium Papam Clementem, & Philippum Pulchrum Franciæ Regem; qui uterque intra annum obiit. Franci referunt Templarios extinctos fuisse ob Atheismum & impudicitiam maximam; Germani autem protestantur ipsis hæc calumnias fuisse impositas, ad maximas illorum divitias consequendas: apud quos illi, ut postulabant, au-

di nomen tantum & leges mutarunt, personis & redditibus distributis in alias sacrorum Ordinum Familias. Sub Clemente hoc habitum fuit Concilium oecumenicum 15. Viennense in Gallia, in quo fuerunt damnati Templarii prædicti, & Beguini hæretici. Indulfit hic Pontifex Regibus Franciæ communionem fumere sub utraque specie; quo privilegio adhuc utuntur in die, quo sacrantur, & in articulo mortis. Cælestinum Quintum, de quo paulo ante, Divis adscripsit. Auctor est Clementinarum, quæ ab illo sic vocantur. Fuitque per annos prope novem primus in Francia residens Pontifex.

304. **J**OANNES Vigésimus secundus Gal-
lus, natus patre Scrutario, sive Sar-
tore veteramentario, eligitur post Sedis va-
cationem per annos 3. menses 3. dies 17.
Clementis Quinti Constitutiones, vulgo Cle-
mentinas dictas approbavit, & legi publice
in scholis iussit, & ipse edidit Constitutiones,
quas Extravagantes vocant. Instituit Ordinem
Equitum Christi pugnantium contra
Mauros. Male non nihil audiit ob opinio-
nem, quam habuit de receptaculis anima-
rum, usque ad corporum resurrectionem;
quam etiam S. Bernardus tenuisse videtur in
Sermone secundo de omnibus Sanctis, ad
quem vide Notas Joannis Merlo Horstii,
qui

qui Opera Bernardi in pulcherrimum ordinem redegit : sed postea Pontifex hic Bullam emisit, qua animas beari in coelo, aliasque in inferno cruciari statim ab obitu affirmavit. Salutationem Angelicam in honorem Incarnationis Christi, quæ ter in die ære campano sonante designatur, induxit; ut fideles si non possint sæpius, saltem ter Deum orent, ad exemplum Davidis Psal, 54. *Vespere, & mane, & meridie narrabo, & annuntiabo, & exaudiet vocem meam.* Cui devotioni Clemens X. novas Indulgentias addidit. Exclafit Semiduplicia ab octava Corporis Christi. Festum SS. Trinitatis in octava Pentecostes ipsum instituisse scribit Ciaconius; Gavantus autem illud antiquius, & a Gregorio Quarto institutum esse ait. Antehac celebrari solebat diversimode : apud nonnullos Dominica prima post Pentecosten, apud alios Dominica ultima ante Adventum; apud Romanos autem non celebrabatur; quia quotidie canitur in honorem SS. Trinitatis *Gloria Patri, & Filio, &c.* & singulis diebus Dominicis octavum Responsorium, *Duo Seraphim clamabant.* Tandem Joannes 22. assignavit Dominicam primam post Pentecosten huic Festo. Ita Summa Pisanella in Verbo *Feria.* Iis, qui ad Nomen JESU reverentiam exhiberent, singulis vicibus quadraginta dies remissionis tribuit. Festum S. Catharinæ,

que Græcis olim fuit notior, Latinis deinceps facta notissima, ob peculiare patrocinium præstitum in expeditione Terræ sanctæ, in Occidentali Ecclesia celebrari iussit. Canonizavit Avenione S. Ludovicum Episcopum Tolosanum, & S. Thomam Aquinatem. Tribunal duodecim Pontificis Capellanorum, quos Rotæ Auditores vocant, ad quos ex omnibus Orbis Christiani Regionibus provocatio esset, instituit. Contra ipsum Ludovicus Bavarus eligi fecit Romæ in Conventu Schismaticorum Pseudo Papam Petrum de Corbario; qui relicta quondam uxore, Ordinem Minorum professus fuerat, & Nicolaus Quintus vocatus fuit (à quo Imperator cum Uxore coronari se fecit) sed tandem Avenione in publico Consistorio abiecit se ad pedes Joannis Pontificis, collo in laqueum inserto, veniam & vitam deprecatus. Papa oratione proluxa omnia sua commemoranti illachrymatus, eum e terra sublatus osculatus est. Vixit autem in Palatio Pontificio sub custodibus annos tres, neminem alloquens, ac defunctus, sepultus est in Ecclesia Fratrum Minorum cum eorum habitu. Papa vero Joannes in Pontificatu ultra annos 18. menses 4. exegit, octavus inter Pontifices diuturnitate Sessionis.

205. **B**ENEDICTUS Duodecimus, Gal-
 lus Tolofas, natus patre Molitore,
 affine Papæ præcedentis, qui filius erat Scr-
 utarii; ex Monacho primum Carmelita, dein
 Abbate Cifterciensi, Cardinalis, ac demum
 Summus Pontifex, memor decessoris sui Jo-
 annis, cujus beneficio Purpureum Galerum
 acceperat, opinionem ejus de animarum post
 mortem ftatu tam dilucide exposuit, ut nul-
 lus superesset dubitandi locus. Indignos &
 consanguineos arcuit a beneficiis; dicens se
 nolle exornare lutum, & Papam non habere
 consanguineos: utque Benedictus Undeci-
 mas matrem in vestibus fericis, ita hic
 patrem in alio quam Molitoris habitu noluit
 agnoscere: nihilque aliud illi dono dedisse
 fertur, quam pecuniam, quæ sufficeret ad e-
 mendam molam: cumque consanguinei sæpi-
 us instarent, ut ab illo promoverentur, subin-
 tulit illud Davidicum, Psalmi 18. *Si mei non
 fuerint dominati, tunc immaculatus ero, &
 emundabor a delicto maximo.* Avenione re-
 sidens invitatus a Rege Franciæ, cum ex-
 pectaretur Parisiis, ut faceret solemnem in-
 troitum die quodam Jovis, & altitia omnia
 ipsi excipiendo parata essent; ob quod nescio
 impedimentum, tantum sequenti die Vene-
 ris intravit: cujus intuitu solemnitatis, po-
 pulus carnibus pridie paratis vesci non dubi-
 tavit, ob præsentiam & veniam interpreta-

tivam Papæ, quam verosimiliter ipse etiam concessit; hinc ortum habet *La Semaine de deux Jedis*. Fuit autem Benedictus Papatu optime functus per annos septem, menses 4.

206. **CLEMENS Sextus, Lemovix Gal-**
lus, considerans paucissimos ad annum centesimum pervenire, Jubilæum ad quinquagesimum reduxit anno 1350. Feriam quartam Cinerum fecit privilegiatam, in qua occurrens quodcumque Festum transferri iussit : quia convenit ut populus Christianus eo die publica poenitentiae det indicia. Canonizavit S. Ivonem, Britonem, pauperum Advocatum. Avenionem a Joanna Neapolitana Regina emptam ditionis Pontificiae fecit. Nota quod Avenio sit Urbs Septentaria, uti Bruxella, habens septem portas, septem Parochias, septem Collegia, septem virorum, & septem foeminarum Monasteria, &c. Tam prodigiosae memoriae fuit, ut quidquid semel legisset, oblivisci, etiamsi cuperet, non posset : & hanc tantam memoriam magno quodam capitis vulnerati ictu (cujus adhuc ingens cicatrix in superiore vertice supererat) provenisse narrat Petrarcha lib. 1. rerum memorabilium. Thesauros Ecclesiae, contra quam praedecessor fecerat, profuse distribuit propinquis ac consanguineis, ipsos locupletes ac sui memores esse

esse cupiens. Pontificatum illi quidam sive prædixisse, sive ominatus esse fertur: cum enim donatus quondam Parisiis Doctoris Theologi Laurea ad Monasterium suum rediret, in itinere a latronibus spoliatus est omnibus usque ad indusium; iterque suum prosequens Turetum citissime pervenit, ubi quidam Sacerdos modici beneficii Ecclesiastici Rector, vestem ei & necessaria vitæ suppeditavit: cumque discederet, Ecquando, inquit, acceptum ego beneficium referre poterò? Cui Sacerdos: Tum, cum eris Romanus Pontifex. Igitur multo post adeptus Pontificatum, memor veteris beneficii, illum ipsum Sacerdotem ad se vocatum, primo cubicularium suum fecit, deinde Archiepiscopum Tolosanum. Clemens hic, quondam ex Monacho Benedictino Episcopus Atrebatensis, Papatum per annos decem, menses septem, optime gubernavit.

207. **I**NNOCENTIUS Sextus, Curia Pontificis reformator, menstrua Auditoribus Rotæ & Judicibus salaria constituit, ne muneribus corrumperentur: in victu domestico admodum frugalis. Ipso Avenione residente, Carolus Quartus Imperator Romæ coronatus fuit per duos Cardinales ab Innocentio delegatos, ea conditione, ut non nisi uno die ibi moraretur, & quam citissime
ex

ex Italia discederet ; quod & fecit Imperator; quæ conditio hanc Petrarchæ extorsit exclamationem : *O infamem diem ! o pudendum fœdus !* Petrarcham magicis artibus deditum jam ante Pontificatum, per delatorem quemdam Juris consultissimum Innocentius crediderat : sed delatore mortuo, contrarium reperit, ac falsum esse crimen, quod viro doctissimo obiciebatur : itaque Petrarcham donis ac precibus rogavit, ut Scriba Pontificius fieri vellet ; is se excusare maluit senectutis causa, quam ad Aulam redire. Fuit Innocentius, uti prædecessor, Lemovix, per annos fere decem summus Pontifex.

208. **U**RBANUS Quintus, item Lemovix, Monachus Cluniacensis, Guilielmus antea vocatus, S. Victoris apud Massiliam Abbas, Pontifex factus Tiaram Pontificiam triplici corona circumdedit, a S. Silvestro simpliciter, a Bonifacio Octavo dupliciter coronatam. In tractu Pessulano, Ecclesiæ SS. Marthæ & Benedicti turrim cymbalariam viginti septem æris campani nolis instruxit, & fundavit ibidem Collegium duodecim Medicorum. Confirmavit Ordinem Jesuatorum a Joanne Columbino fundatum. Instituit Benedictionem Rosæ Aureæ, Dominica *Latoye* in Quadragesima ; quam ipse primum misit Joannæ Siciliæ Reginæ. **Agnos**

gnos Dei a se benedictos nonnullos direxit ad Imperatorem Græcorum, quorum virtutem hisce versibus expressit:

Balsamus & Cera munda cum Cbrismatis unda

Conficiunt Agnum, quod munus do tibi magnum,

Fonte velut natum per mystica significatum: Fulgura desursum depellit, & omne malignum

Peccatum frangit, ceu Christi Corpus & angit.

Prægnans servatur simul, & partus properatur:

Donaque fert dignis, virtutem destruit ignis,

Portantes munde, de fluctibus eripit unda.

Ufus Agni Dei est antiquissimus; initium & auctor non cognoscitur; nam dabatur antiquitus Neophytis post depositionem albarum vestium, ut meminissent, quod candor, qui de habitu deponitur, semper in corde teneretur; hinc forma cordis ovali collo dependet. Leo Papa Tertius Carolo Magno Agnos Dei donavit: atque Alcuinus & Amalarius

ex Italia discederet ; quod & fecit Imperator; quæ conditio hanc Petrarchæ extorsit exclamationem : *O infamem diem ! o pudendum fœdus !* Petrarcham magicis artibus deditum jam ante Pontificatum, per delatorem quemdam Juris consultissimum Innocentius crediderat : sed delatore mortuo, contrarium reperit, ac falsum esse crimen, quod viro doctissimo objiciebatur : itaque Petrarcham donis ac precibus rogavit, ut Scriba Pontificius fieri vellet ; is se excusare maluit senectutis causa, quam ad Aulam redire. Fuit Innocentius, uti prædecessor, Lemovix, per annos fere decem summus Pontifex.

208. **U**RBANUS Quintus, item Lemovix, Monachus Cluniacensis, Guilielmus antea vocatus, S. Victoris apud Massiliam Abbas, Pontifex factus Tiaram Pontificiam triplici corona circumdedit, a S. Silvestro simpliciter, a Bonifacio Octavo dupliciter coronatam. In tractu Pessulano, Ecclesiæ SS. Marthæ & Benedicti turrim cymbalaria viginti septem æris campani nolis instruxit, & fundavit ibidem Collegium duodecim Medicorum. Confirmavit Ordinem Jesuatorum a Joanne Columbino fundatum. Instituit Benedictionem Rosæ Aureæ, Dominica *Latsye* in Quadragesima ; quam ipse primum misit Joannæ Siciliæ Reginæ. **Agnos**

gnos Dei a se benedictos nonullos direxit ad Imperatorem Græcorum, quorum virtutem hisce versibus exprefsit:

Balsamus & Cera munda cum Chrismatis unda

Conficiunt Agnum, quod munus do tibi magnum,

Fonte velut natum per mystica significatum: Fulgura defursum depellit, & omne malignum

Peccatum frangit, ceu Christi Corpus & angit.

Pragnans servatur simul, & partus pro- peratur:

Donaque fert dignis, virtutem destruit ignis,

Portantes munde, de fluctibus eripit unda.

Ufus Agni Dei est antiquissimus; initium & auctor non cognoscitur; nam dabatur antiquitus Neophytis post depositionem albarum vestium, ut meminissent, quod candor, qui de habitu deponitur, semper in corde tene- retur; hinc forma cordis ovali collo depen- det. Leo Papa Tertius Carolo Magno Ag- nos Dei donavit: atque Alcuinus & Ama- larius

larius referunt, quod Papa eos benedixit Sabbato sancto, eosque distribuit Dominica in Albis : idque tantum facit anno primo sui Pontificatus, deinde singulis septenis annis; vide Molanum Oratione de Agnis Dei. Tempore, quo Romani Pontifices Avenione sederunt. Urbanus hic semel Romam venit, & celebravit in Altari S. Petri, in quo a Bonifacio Octavo nemo celebrarat : quod audiens Carolus Quartus Imperator Romam advoiat, exhibetque Papæ officium Stratoris, & in ejus Missa Evangelium tanquam Diaconus dacantavit. Ad hunc Pontificem Beata Birgitta Dei jussu Romam venit, & sancti Salvatoris Regulam ab ipso Domino acceptam eidem obtulit, quam & approbavit : qui dein Roma rediit Avenionem studio sedandi Anglorum cum Francis bellum, ubi B. Elzearium Comitem SS. Confessorum albo inscripsit, Pontifex annorum octo, mensium trium.

209. **G**REGORIUS Undecimus, Gallus Lemovicensis, uti tres prædecessores, Clementis Sexti fratris filius, annorum duntaxat triginta quinque, Pontifex creatur, pauloque plus septem annis regnavit. Jussit festum Præsentationis B. Mariæ Virginis, item Symbolum dici in Missis Sanctorum Ecclesiæ Doctorum, quod ipsi illud no-

bis

bis sua doctrina sunt interpretati. Papa hic Romam ex Gallia reduxit Sedem Pontificiam, motus nonnihil verbis cujusdam Episcopi, qui familiariter Pontifici colloquens, ab ipso interrogatus, cur non rediret ad Ecclesiam suam, quam malum erat sine Pastore tam diu relinquere, respondit Pontifici : Cur tu Sanctissime Pater Episcopatum tuum Romanum non repetis, nobis daturus exemplum ? Accessit etiam persuasio ex revelatione S. Catharinæ Senensis, uti patet in lectionibus Breviarii, ipsius festo 30. Aprilis. Alii referunt S. Birgittam Hierosolyma reducem, cum Romam venisset, inde Avenionem ad Gregorium scripsisse, Dominum Deum omnino velle Sedem Pontificiam Romam reduci : qui Avenione discedens 13. Septembris anno 1376. post varias in mari jactationes, tandem 17 Januarii anni sequentis 1377. Urbem ingressus est. Refert porro Joannes Gerson, libro de examine doctrinæ, parte 2. & ex eo Nauclerus, ipsum anno sequenti 1378. sub finem mensis Martii in extremis positum, habentem in manibus sacrum Christi Corpus, protestatum esse coram astantibus, ut caverent ab omnibus sive viris sive foeminis sub specie Religionis loquentibus visiones sua cerebro cufas ; quia per tales ipse seductus, omisso suorum rationabili consilio, de non referenda Sede Romam, se, & Ecclesiam

clesiam in discrimen imminentis Schismatis traxisset, quod sub sequenti Pontifice cum diutissimo Ecclesiae incommodo exortum est.

210. **U**RBANUS Sextus, Italus Neapolitanus *Prignano*, Jubilæum ad annum trigesimum tertium reduxit, idque intuitu parvis numeri triginta trium annorum vitæ Christi, ex quo omnes manant Indulgentiæ. Instituit festum Visitationis B. M. Virginis, secunda die Julii celebrandum: idque quia isto die finita est Visitatio ipsius in domo Elisabeth, ut ait Azorius parte 2. lib. 1. cap. 23. quæst. 2. nam tribus mensibus apud illam a Conceptione Filii Dei mansit. Ordinavit, si post festum omnium Sanctorum occurrat Dominica, transferri Commemorationem Fidelium defunctorum in feriam secundam. Papa hic ante Pontificatum claris virtutibus elucebat, quas Pontifex factus visus est aut nunquam habuisse, aut uno veluti momento, tum cum maxime indigeret, amisisse. Hinc contra ipsum pluribus invisum electus fuit in Pontificem Robertus Cardinalis Gebennensis, Clemens Septimus dictus, quondam Episcopus Cameracensis; idque illegitime, ab aliquot Cardinalibus Avenione se tenentibus; unde Schisma omnium longissimum, quod quinquaginta annos perduravit, exortum est: duoque hi Ponti-

fices

fices, hic in Gallia, ille in Italia, alter in alterum censuris sæviebant. Seditque legitimus Pontifex Urbanus Romæ annos fere duodecim, Pseudo-pontifex autem Clemens, cui Franci potissimum & Hispani abhærebant, Avenione annos sexdecim.

211. **B**ONIFACIUS Nonus, Neapolitanus, de Nobili, licet paupere, Familia *Tomacella*, vir formosus, cantu & manu-
 scriptione excellens, qui nihil præter Grammaticam, & parum in Rhetorica audierat. Clericus Vagabundus Fortunam, ut dicitur, tentaturus Romam se contulit: factusque Protonotarius, tandem graciosus pluribus, & ipsi Pontifici Urbano, fit Cardinalis; eo mortuo a Cardinalibus Romæ existentibus eligitur Pontifex, annum tantummodo terdecimum vitæ agens. Erat modestissimus, & juventutem cum senectute permutasse videbatur; ostenditque etiam sine magna doctrina magnas res posse geri. Mox Clemētis Antipapæ Avenionensis erupit in eum damnatio, & vicissim Bonifacii in Clementem. Auctor habetur Annatarum Sacerdotiis impostarum: statuit enim nullos ad Episcopatum, Abbatiam, aut Sacerdotium aliquod promovendos fore, nisi dimidia parte primi anni reddituum Cameræ Apostolicæ persoluta, necessitati Ecclesiasticæ sublevandæ, idque priusquam gratiam

tiam Apostolicam consequerentur; unde serario Ecclesiastico multum accessit. Notatur nimii affectus erga propinquos: commendatur, quod mori potius elegerit, quam ex sus-
sione medicorum, calculo quo laborabat liberari, si cum femina rem haberet. Hic S. Birgittam canonizavit. Festum Visitationis B. Mariæ a decessore Urbano institutum omni studio fecit solemnizari: celebravit quartum Jubilæum anno sæculari 1400. Sedit annis fere quindecim: annorum tantum 30. fuisse refertur, cum Pontifex crearetur: cum mortuus est, annorum 45.

212. **I**NNOCENTIUS Septimus, Italus Sulmonensis, *Melioratus*, mortuo Bonifacio, omnium votis legitime electus, jure jurando adactus fuit, ut ad Ecclesiæ unitatem ineundam, etiam cum Pontificatus depositione operam daret. Cum interea mortuo Clemente Antipapa, Petrus de Luna Hispanus Aragonius, Benedictus Decimus tertius vocari volens, Avenione subrogatus est in Antipapatu, & pertinacissime contra Innocentium restitit; qui legitimus Pontifex, cum decretum fecisset de non dicendo *Credo* in festis S. Joannis Baptistæ, & S. Laurentii, nisi quando venerint in Dominica, subita apoplexia sublatus est, anno Pontificatus secundo.

213. **G**REGORIUS Duodecimus, Veneratus, *Corerius*, antequam eligeretur, reliquis promiserat, cessurum Papatui, si Petrus de Luna idem facere non recusaret: sed illo, relicta Avenione, in Hispaniam fugiente, revocavit promissum suum, & Pontificatum tenuit per annos octo cum dimidio: usque dum Cocilio Pisis a Cardinalibus inito, uterque, & Gregorius, & Benedictus Pontificatu sunt depositi, & vacante, ut dicebatur, sede ex duorum incertorum Pontificum dubio, oecumenice electus fuit sequens Alexander, vivente & gerente se Gregorio Arimini pro Papa, uti in Hispania faciebat Petrus de Luna.

214. **A**LEXANDER Quintus, secundus ex Ordine Minorum Summus Pontifex, magnæ doctrinæ & sanctitatis vir, quem verum, & legitime electum fuisse, dubitare non licet: nam tempore Schismatis, cum non est certus Pontifex, perinde est ac si nullus esset; tumque Ecclesia, seu Concilium ex facultate sibi a Christo tradita Pontificem eligit. Laudatus fuit Alexander ex liberalitate in pauperes, ita ut nihil sibi reservaret, & in fine vitæ pauperrimus decesserit: unde per jocum dicebatur, *se fuisse divitem Episcopum, pauperem Cardinalem, mendicum Papam*; uti fuerat in prima ætate:

nam de ejus extractione narratur, quod ortus ex Creta (Candia dicta modo) origine non tantum aliis, verum etiam sibi incognita, suos ipse parentes ignorabat, nihilque de se noverat, nisi quod in prima ætate pauper emedicato pane vixisset, & a Religioso Minoritano sibi occurrente pie exceptus, literis & lingua latina instructus, ac Franciscano habitu indutus, in Italiam traductus, studiisque altioribus admotus fuisset. In Ordine suo magnæ sanctitatis & doctrinæ vir evadens, per varias dignitates ad supremam hanc denique pervenit; quam decem tantum mensibus & octo diebus tenuit.

215. **J**OANNES Vigessimus tertius, dictus etiam Vigessimus quartus, Neapolitanus:

Ultimus ex multis Joannibus iste Joannes.

Cum in adolescentia Bononiæ aliquot annis juri operam dedisset, assumpta doctrinæ Laurea Romam iter instituit: interrogatus autem ab amicis quo proficisceretur, ad Pontificatum respondit. Romam itaque veniens, a Bonifacio Nono in cubiculum secretum recipitur: creatus deinde S. Eustachii Cardinalis, Legatus a Latere Bononiam mittitur; quam brevi conducto milite, una cum

magna Flaminiae parte, in potestatem Ecclesiae redegit. Cum vero post annos novem, longa pace, civitatem Bononiensem mirum in modum auxisset, ac grandem sibi pecuniam, & sic potestatem comparasset; cumque Alexander prædecessor Bononiæ existens in ægritudinem incidisset, convocatisque eo Cardinalibus, iisque ad pacem & concordiam commonitis, vita excessisset: Joannes hic, Balthasar *Cossa* tum dictus, ibi potius ut Dominus multo exercitu circumseptus, quam ut Legatus Apostolicus agens, Cardinalibus pro novo Pontifice eligendo ibidem congregatis multa interminatus est, nisi Papam sibi gratum eligerent; eaque de causa varii producti fuerunt, quorum neminem approbare voluit. Cum autem obsecraretur, ut quem vellet, significare tandem dignaretur, Date mihi, inquit, Petri Chlamydem: & ego dabo Pontifici futuro; quod cum factum fuisset, ipse Pallium suis humeris imponens, Papa, ait, sum ego. Id cum pluribus displicuisset, consultius duxerunt eum permittere, quam hominem terribilem & armatum irritare. Coronavit hic Joannes Romæ anno 1412. Sigismundum Imperatorem Caroli Quarti filium. Sed cum interea ab omni Christianitate, quæ tres simul Pontifices, Gregorium XII. Benedictum XIII. & hunc Joannem ferre non poterat, magna fieret

get protestatio: quietis publicæ & tollendi Schismatis causa, indicitur Concilium in Civitate Constantiensi; quo etiam venerunt Nuntii Gregorii XII. sed Benedictus XIII. obstinatissimus permansit: cumque Joannes & Gregorius Papatui cessissent, & in Concilio depositi essent, & Joannes annis quinque Pontificem egisset, post quos adhuc fere quinque annis vixit, omnium votis legitime suffectus fuit in Pontificem Odo Cardinalis Columna.

216. **M**ARTINUS Quintus, Romanus, Odo Cardinalis *Columna* ante dictus, qui in honorem sancti Martini Episcopi Turonensis, ejus festo 11. Novembris anno 1417. electus, Martinus dici voluit Quintus, relatis duobus Marinis inter Martinos, uti supra in Martino Quarto narratur. Qua electione Schisma Ecclesiæ longissimum sublatum fuit: quamquam non omnino sublatum dici potuerit, quamdiu subsistit Petrus de Luna, Benedictus Decimus tertius, & successor ejus Ægidius de Munio, Clemens Octavus dictus. Ille autem usque ad extremum Novembris anni 1424. dum mense Septembri anno 1394. male assumptus esset, ultra annum trigesimum in Pseudo-pontificatu vixit, & mortuus est; unde vel ideo, quod transiverit annos Petri, pro illegitimo habendus esset

effet : nullus enim Papa, etsi juvenis electus, illos hactenus vidit. Clemens autem ei succedens in schismate, usque ad annum 1428. in eo mansit : quum suasu Petri Cardinalis de Fuxo, ex Ordine Minorum, Legati de Latere a Martino missi, se Antipapatu abdicavit, & Episcopatu Majoricensi remuneratus fuit. Sed aliter se gessit Balthasar Coffa, Joannes, 23. qui publice ad Martini pedes procumbens, lachrymabundus eum ut Pontificem verum & unicum professus & veneratus est. Sub hoc Martino, anno 1226. a Joanne Duce Brabantiae fundata est Universitas Lovaniensis ; qui eam diplomatis suis roboravit, ut videre est in libro Privilegiorum ejusdem Academiae. Regnavit autem egregius hic Pontifex, *Temporum suorum felicitas* (uti in Epitaphio ejus legitur) annis tredecim, mensibus tribus. Notandum est, quod Petrus ille de Luna, Pseudopontifex Benedictus Decimus tertius decesserit Penischolae (latine Peninsula) oppido Regni Valentiae munitissimo, Diocesis Dertusensis Episcopatus postea Adriani Sexti, octogenario major, usque ad ultimum vitae spiritum in sua obstinatione permanens. Ejus cadaver ibi primo sepultum, postea translatum est Igluecam Aragoniae oppidum, ibique intra arcem loco profano repositum, integrum adhuc hodie perseverat.

317. **EUGENIUS** Quartus, Venetus, *Con-*
dulmerius, Canonicus Regularis.
 Contra hunc in Concilio Basileensi electus est
 Amadens Dux Sabaudiae, qui Ducatu in fi-
 lium suum primogenitum translato, vitam
 Eremiticam sub Regula S. Augustini, cum
 decem ejusdem propositi Nobilibus, in Soli-
 tudine ducebat: unde a Concilii Patribus e-
 vocatus, Felicis Quinti nomen assumpsit.
 Hincque Christiana Respublica trifariam di-
 visa fuit: erant enim qui Felicem, & erant,
 qui Eugenium sequebantur, & qui neutrum
 agnoscebant. Tandem Felix post annos fere
 decem, quibus uti Pontificem se gesserat,
 cognito errore non sua culpa commisso, Ni-
 colao Quinto Eugenii Successori Pontifica-
 tum cessit. Rationem istius contra Euge-
 nium electionis vide apud Baronii continua-
 torem Spondanum. Papa hic, cum magni
 plane animi vir esset, cultusque divini, &
 Christianae Religionis dilatandae praecipuus
 Zelator, ut scribit sanctus Antoninus, mul-
 tas praesumptiones, & insidias vitae inflictas
 aequanimiter & excelso animo pertulit; cum-
 que anno 1447. Principum Germaniae Le-
 gatos, qui eum verum Pontificem, rejecto
 Felice, agnoscebant, exciperet, diem clau-
 dit extremum anno Pontificatus sui decimo-
 sexto (novem diebus minus) cum anno praee-

ce-

cedenti 1446. Nicolaum Tolentinatem Sanctum declarasset. Epitaphium ipsius hic habes.

Memoria Eugenii Quarti Summi atque Optimi Pontificis. Hic in pace gravis, in bello pro Christi Ecclesia impiger, in injuriis patiens, Religiosorum amator, ac in eruditos vivos munificus: Concilii Basileensis insolentiam adversus Pontificiam Romanam potestatem, Concilio Florentino celebrato, refranavit, ac fregit; in quo Joannes Palaologus Græcia Imperator, Romanum Caput agnoscens, ejus pedibus se, multasque externas & remotas Regiones humillime substravit. Congregatio Canoniorum S. Georgii in Alga Venet. Religiosissimo fundatori pietatis causa P. C.

Nota, quod in Concilio Florentino sub hoc Eugenio habito, tandem eo ventum sit, ut Græci rationibus victi faterentur, Spiritum Sanctum a Patre Filioque procedere, Homoussionque iis esse; utque in azymo pane vere Corpus Christi consecrari, ac Purgatorii locum esse crederent; postremo ut faterentur, Romanum Pontificem verum Christi Vicarium, Petrique legitimum Successorem, primum in Orbe locum tenere; cui Orientalis & Occidentalis Ecclesia merito pareret. Primus inter Græcos veritatem Catholicam agnoscens Bessarion Archiepiscopus Nicænus, suorum pertinaciam conde-

317. **EUGENIUS** Quartus, Venetus, *Con-*
dulmerius, Canonicus Regularis.
 Contra hunc in Concilio Basileensi electus est
 Amadens Dux Sabaudiaë, qui Ducatu in fi-
 lium suum primogenitum translato, vitam
 Eremiticam sub Regula S. Augustini, cum
 decem ejusdem propositi Nobilibus, in Soli-
 tudine ducebat: unde a Concilii Patribus e-
 vocatus, Felicis Quinti nomen assumpsit.
 Hincque Christiana Respublica trifariam di-
 visa fuit: erant enim qui Felicem, & erant,
 qui Eugenium sequebantur, & qui neutrum
 agnoscebant. Tandem Felix post annos fere
 decem, quibus uti Pontificem se gesserat,
 cognito errore non sua culpa commisso, Ni-
 colao Quinto Eugenii Successori Pontifica-
 tum cessit. Rationem istius contra Euge-
 nium electionis vide apud Baronii continua-
 torem Spondanum. Papa hic, cum magni
 plane animi vir esset, cultusque divini, &
 Christianæ Religionis dilatandæ præcipuus
 Zelator, ut scribit sanctus Antoninus, mul-
 tas præsumptiones, & insidias vitæ inflictas
 æquanimiter & excelso animo pertulit; cum-
 que anno 1447. Principum Germaniæ Le-
 gatos, qui eum verum Pontificem, rejecto
 Felice, agnoscebant, exciperet, diem clau-
 sit extremum anno Pontificatus sui decimo-
 sexto (novem diebus minus) cum anno præ-
 ce-

cedenti 1446. Nicolaum Tolentinatem Sanctum declarasset. Epitaphium ipsius hic habes.

Memoria Eugenii Quarti Summi atque Optimi Pontificis. Hic in pace gravis, in bello pro Christi Ecclesia impiger, in injuriis patiens, Religiosorum amator, ac in eruditos viros munificus: Concilii Basileensis insolentiam adversus Pontificiam Romanam potestatem, Concilio Florentino celebrato, refranavit, ac fregit; in quo Joannes Palaologus Græcia Imperator, Romanum Caput agnoscens, ejus pedibus se, multasque externas & remotas Regiones humilissime substravit. Congregatio Canonorum S. Georgii in Alga Venet. Religiosissimo fundatori pietatis causa P. C.

Nota, quod in Concilio Florentino sub hoc Eugenio habito, tandem eo ventum sit, ut Græci rationibus victi faterentur, Spiritum Sanctum a Patre Filioque procedere, Homousionque iis esse; utque in azymo pane vere Corpus Christi consecrari, ac Purgatorii locum esse crederent; postremo ut faterentur, Romanum Pontificem verum Christi Vicarium, Petrique legitimum Successorem, primum in Orbe locum tenere; cui Orientalis & Occidentalis Ecclesia merito pareret. Primus inter Græcos veritatem Catholicam agnoscens Bessarion Archiepiscopus Nicænus, suorum pertinaciam conde-

mnavit, atque ad Latinos concessit : quam ob causam donatus est Cardinalatu, & Titulo Patriarchæ Constantinopolitani. Sed simulatum Græcorum cum Latinis in gratiam reditum, & a Catholica fide defectionem, calamitates, quas amissa sub sequenti Pontifice Constantinopoli, a Turcis Christiani nominis hostibus Græci ipsi pertulerunt, ultæ sunt.

218. **N**ICOLAUS Quintus, Italus Sazanensis, Apostolico Solio imponitur reluctans, & meliorem suadens electionem ; sed omnium votis expetitus & coronatus, victor fuit ultimi Ecclesiæ Schismatis. Hic non originis, sed doctrinæ ac virtutum gradibus (nam modicis ortus parentibus, patre medico chirurgo, matre annoria) ad Pontificatus fastigium ascendit, uno eodemque anno Episcopus, Cardinalis, Pontifex. Cum scutum gentilitium proprium nesciret, sumpsit pro insignibus Claves Petri in scuto coccineo decussatas. Amadeum (Felicem Quintum) suasu Frederici Imperatoris, Maximiliani patris, Pontificatu se abdicantem remuneravit Cardinalatu, & Sedis Apostolicæ Vicariatu, ipsumque secundam in Ecclesia personam, ac perpetuum Sabaudia Legatum fecit, aliasque illi prærogativas contulit ; sed is ad antiquam solitudinem se re-
tra-

trahens, sanctissime vixit, & mortuus est. Sicque ultimo Ecclesiae schismate extincto, dicebatur :

Lux fulsit mundo, cessit Felix Nicolao.

Instaurator literarum, & conquistor librorum commendatur Nicolaus ; qui quinque millibus Ducatorum emerit autographum Evangelium S. Matthæi. Opera Quintiliani, Cælii Apicii, & Porphyrii in Horatium sub ipso inventa sunt. Jubilæum quintum anno 1450. cum magna populi affluentia Romæ celebravit, quod sequenti anno 1451. Mechliniæ publicatum & celebratum fuit, uti patet ex inscriptione Flandrica absidis, Chori Sancti Rumoldi :

*In't Jaer M. CCCC. L. een, voas d'jaer
van Jubileen hier gemeen, doen vverdt
gbesloten desen steen.*

Eodem anno Jubilæo 1450. Canonizavit Nicolaus S. Bernardinum Senensem Franciscanum : ac sic de S. Antonino Florentino Dominicano tunc vivente locutus dicitur : Non minus Archiepiscopum Florentinorum Sanctorum Catalogo adhuc vivum adscribendum putarem, quam Bernardinum mortuum. Anno 1452. coronavit Romæ Fredericum
Ter-

Tertium Imperatorem cum uxore Eleonora Regis Lusitanæ filia paulo ante Senis in Uxorem ducta. Anno sequenti 1453. amissa Constantinopolis illum valde afflixit, unde morbum contrahens mortem obiit anno Pontificatus octavo; ac deinceps Orientis Imperium Græcis justissima Dei vindicta ob perfidiam ereptum, penes Turcas Christiani nominis hostes mansit.

219. **C**ALLISTUS Tertius, tertii anni & mensis, uti Nominis Pontifex, Hispanus, Alphonsus *Borgia* antea nominatus, eligitur per accessum scrutinio; eo quod Alanus Card. Avenionensis inclinantia in Bessarionem Cardinalium suffragia averterit, hæc locutus: *Latina Ecclesia Papam Græcum dabimus, & in capite libri Neophytum collocabimus? nondum barbam rasit Bessarion, & nostrum caput erit? quæ indigentia Ecclesiæ Latinæ, quæ virum non reperit dignum, nisi ad Græcos recurrat, assumatque eum, qui veri, & nudius tertius Fidem Romanam impugnavit? & quoniam bodie conversus est, magister noster erit, & Christiani ductor exercitus? en paupertas Ecclesiæ Latinæ, quæ virum non reperit summo Apostolatu dignum, nisi ad Græcos recurrat. Sed agite Patres, quod libet; ego & qui mihi credent, in Græcum Præsulem nunquam consentiemus.* Moverunt ea verba

verba plerosque adeo, ut duæ partes Collegii nulla amplius ratione ad Bessarionem accedere vellent : sic Callistus electus fuit, vir ætatis decrepitæ, annorum 77. qui etsi ante aliquot annos suum Papatum nonnullis prædixisset, nullius tamen opinionem ad se traxerat ; quod delirare potius more senum existimaretur : sed fuit ejus vaticinium verax ; quod a B. Vincentio Ferrerio se habuisse narrabat, suæ nationis homine jam vita functo : quem & paulo post inter sanctos Christi Confessores retulit. Papa hic ob insignem victoriam, B. Joanne Capistrano Minorita Crucis vexillum Turcis inferente, obtentam, instituit solemniter celebrari Festum Transfigurationis Domini Nostri Jesu Christi ; qua die, sexta Augusti, anno 1456. prælium commissum, & victoria reportata fuit : affirmatque Platina ab eodem esse compositum Ecclesiasticum ejus diei Officium, cum Indulgentiis iisdem, quæ concessæ sunt in Solemnitate Corporis Christi. Ab ipso processit mos pulsandi Campanam sub meridiem ; qui institutus est, ut Fideles orationibus suis adjuvarent eos, qui contra Turcas dimicant : ejusque non infima laus fuit, quod cum Episcopus esset, beneficium aliud in Commendam, ut vocant, nunquam habere voluit, dicens : *Se unica Sponsa sua, eaque virgine, Ecclesia Valentina contentum esse*

esse : uti jus Pontificium mandat. Callisti autem nomen ab ipso assumptum dicitur, ob memoriam Callisti Secundi de Hispania optime meriti.

220. **P** IUS Secundus, vocatus antea *Æneas Silvius Piccolomineus*, in juventute nonnulla scripsit notæ non ita probæ, quæ postea Pontifex factus damnavit, dicendo inter alia : *Æneam rejicite, Pium audite*; quæ auctor Ephemeridum quarta Augusti ita refert : *Croyez plutot un ancien, qu' un jeune, & ne faites pas plus d'etat d' un boñme prive, que, d' un Pape: rejettez Æneas, recevez Pius, &c.* Ipse quondam Secretarius Concilii Constantiensis, dein Papa, pro Secretario habuit Flavium Blondum Historicum insignem; quem adeo æstimaverat, ut ante Pontificatum Blondi Historiam in Epitomen redegerit. Inter alia dicere solebat : *Christianam nostram Religionem, etsi miraculis non esset approbata, honestate sua recipi debere*; & *dignitatibus homines, non dignitates hominibus dandas esse.* Ipse B. Catharinam Senensem concivem suam sanctarum Virginum numero addidit. Caput S. Andreæ Romam Amalphi allatum, ex Amalphitanis Ducibus ipse oriundus, in Basilica S. Petri, cum maxima Cleri, ac populi veneratione, in Sacello ad id sumptuose fabricato collocavit. Fuit Italus

lus Senensis, annorum prope sex, diebus quatuor minus, brevis Pontificatus, sed ingentis gloriæ Pontifex.

221. **PAULUS** Secundus, statuit Jubilæum, a Bonifacio Octavo centesimo quoque anno primo institutum, a Clemente Sexto ad quinquagesimum reductum, ab Urbano Sexto ad trigessimum tertium, a Nicolao Quinto iterum ad quinquagesimum; deinceps singulis vicenis quinque annis celebrari, incipiendo a proximo septuagesimo quinto anno 1475. quod tamen ipse morte præventus non celebravit, sed successor ejus Xystus. Dum margaritis, rebusque pretiosis, utpote Mercator ante Pontificatum, mirum in modum delectaretur, Regnum, seu Mitram Pontificiam gemmis pretiosissimis exornavit. Cardinalibus præter vestem coccineam, pannum ejusdem coloris, quo equos sternerent, assignavit. Cumque Mercaturæ tantum deditus, literis parum instructus esset, literatos omnes Abbreviaturæ Officiales a Pio Decessore literatissimo Pontifice institutos expunxit: ex quibus Platina Historiæ Pontificiæ, & aliorum operum scriptor, apologia satis aculeata se defendens, ab ipso carceri mancipatur; unde non nisi post mortem a Xysto successore liberatus fuit: cui Historiam suam Pontificiam dedicavit, qui

ia

esse : uti jus Pontificium mandat. Callisti autem nomen ab ipso assumptum dicitur, ob memoriam Callisti Secundi de Hispania optime meriti.

220. **P** IUS Secundus, vocatus antea *Æneas Silvius Piccolomineus*, in juventute nonnulla scripsit notæ non ita probæ, quæ postea Pontifex factus damnavit, dicendo inter alia : *Æneam rejicite, Pium audite*; quæ auctor Ephemeridum quarta Augusti ita refert : *Croyez plutot un ancien, qu' un jeune, & ne faites pas plus d'etat d' un boñe prive, que, d' un Pape: rejettez Æneas, recevez Pius, &c.* Ipse quondam Secretarius Concilii Constantiensis, dein Papa, pro Secretario habuit Flavium Blondum Historicum insignem; quem adeo æstimaverat, ut ante Pontificatum Blondi Historiam in Epitomen redegerit. Inter alia dicere solebat : *Christianam nostram Religionem, etsi miraculis non esset approbata, bonestate sua recipi debere*; & *dignitatibus homines, non dignitates hominibus dandas esse.* Ipse B. Catharinam Senensem concivem suam sanctarum Virginum numero addidit. Caput S. Andreæ Romam Amalphi allatum, ex Amalphitanis Ducibus ipse oriundus, in Basilica S. Petri, cum maxima Cleri, ac populi veneratione, in Sacello ad id sumptuose fabricato collocavit. Fuit Ita-
lus

lus Senensis, annorum prope sex, diebus quatuor minus, brevis Pontificatus, sed ingentis gloriæ Pontifex.

221. **PAULUS** Secundus, statuit Jubilæum, a Bonifacio Octavo centesimo quoque anno primo institutum, a Clemente Sexto ad quinquagesimum reductum, ab Urbano Sexto ad trigésimum tertium, a Nicolao Quinto iterum ad quinquagesimum; deinceps singulis vicenis quinque annis celebrari, incipiendo a proximo septuagesimo quinto anno 1475. quod tamen ipse morte præventus non celebravit, sed successor ejus Xystus. Dum margaritis, rebusque pretiosis, utpote Mercator ante Pontificatum, mirum in modum delectaretur, Regnum, seu Mitram Pontificiam gemmis pretiosissimis exornavit. Cardinalibus præter vestem coccineam, pannum ejusdem coloris, quo equos sternerent, assignavit. Cumque Mercaturæ tantum deditus, literis parum instructus esset, literatos omnes Abbreviaturæ Officiales a Pio Decessore literatissimo Pontifice institutos expunxit: ex quibus Platina Historiæ Pontificiæ, & aliorum operum scriptor, apologia satis aculeata se defendens, ab ipso carceri mancipatur; unde non nisi post mortem a Xysto successore liberatus fuit: cui Historiam suam Pontificiam dedicavit, qui
ia

in vita Pauli hujus refert, cum studia humanitatis sic odisse, ut ejus studiosos uno nomine Hæreticos adpellaret, parentibus suadere solitus, (quod etiam Brevi Apostolico publicasse dicitur) satis esse liberos instruere, ut legere, & scribere scirent, altiora studia non necessaria, nec utilia esse, nisi ad hæreses procreandas. Nec mirum si literatos oderat, qui literis parum instructus esset; nam existens Mercator, cum audisset Avunculum suum Eugenium Quartum factum esse Pontificem, illico Romam venit, & assumpto præceptore, qui parvo tempore illum latine instruxit, factus Cardinalis, fit deinde Pontifex. Fuit Venetus, uti Avunculus, Petrus *Barbus* antea dictus, annisque fere septem, etiam absque magna doctrina, non male regnavit.

222. **X**YSTUS Quartus, Italus, *Roveretus*, humili loco natus in Liguriaë pago mari vicino, patre piscatore, quocum piscaturam aliquando exercuit; factus deinde Minorita, ac Generalis eorum Minister; tandem Papa per annos tredecim, omnes Religiosos Mendicantes ad æmulationem evitandam, in gratiis & privilegiis censuit esse æquales. Inter alia opera, scripsit librum de Immaculata B. M. V. Conceptione, quod Festum, cum hinc inde ex devotione celebra-

braretur, instituit universale per totam Ecclesiam: & Dominicanis, qui jurant in verba Magistri sui sancti Thomæ, de ea cum Franciscanis altercari interdixit. Officium Præsentationis ejusdem, SS. Joachim, & Annæ, Josephi, item Francisci, Breviario inseruit. Constitutionem Paulinam de Jubilæi ad annum vigesimum-quintum reductione confirmavit, & anno 1475. solemniter celebravit. Regulam, & Ordinem Minimorum S. Francisci de Paula approbavit. Sanctum Bonaventuram, qui ab annis ducentis obierat, quo tardius, eo gloriosius canonizavit. Artis Typographicæ paulo ante a quodam Belga Hollando Harlemensi, Laurentio Costero inventæ, specimen primi in Italia opifices Conradus Sveynheim, & Arnoldus Pannart huic Xysto anno Pontificatus primo, Christi 1472. per libellum supplicem exhibuere: in quo inter alios typis excusos ab illis libros, sic narratur: *Donati pro Puerulis (ut inde principium dicendi sumamus, unde imprimendi initium sumpsimus) numero trecenti. Lactantii Firmiani Institutionum contra Gentiles volumina 825. Epistolarum Familiarium Ciceronis volumina 550. Et cæteri libri, qui typis excusi primum Romæ visi sunt.*

223. **I**NNOCENTIUS Octavus, Novi Orbis (ut Epitaphium ipsius habet) suo ævo inventi gloria, Titulum Catholici, quondam Hispaniæ Regi Suintillæ ab Honorio primo delatum, & propter Mauros, qui per octingentos fere annos Hispaniam occupaverant, intermissum, Ferdinando Castellæ Regi retribuit : qui Titulus, ut esset proprius, & hæreditarius Hispaniæ Regibus, Alexander successor decrevit. Ad Innocentium hunc delatum est Ferrum Lanceæ, quo Christi Latus perforatum fuit, dono Bajazetis Turcarum Imperatoris, ipsoque Pontifice inventus fuit Titulus S. Crucis Romæ in Basilica ejusdem sanctæ Crucis, in parva fenestra, plumbea theca muro lateritio inclusus, in altiore parte testudinis. Permisit Norvegis Sacramentum conficere sub una specie Panis, propter vini in illis partibus penuriam; & quod, ubi eo advectum fuerit, non acefcat.* D. Leopoldum Austriacum in Canonem Sanctorum retulit. Fuit Italus Genuensis, ex Ciborum domo, annorum octo, uti nominis, Pontifex. Pontus Heuterus de Libera hominis nativitate, eum quartum inter Pontifices illegitimo thoro natum afferit: deque ipsius incontinentia etiam orthodoxi Auctores nonnihil scribunt.

* *Fabulam hic Burius narrat.*

224. **A**LXANDER Sextus, Jubilæum Septimum ab institutione Bonifacii Octavi, sed secundum viginti-quinque annorum celebravit anno sæculari 1500. quo deinceps spatia ordinaria Jubilæa celebrata fuerunt. Præcones Evangelii in Insulas Novi Orbis, a Christophoro Columbo detectas, mittendos curavit. Instituit Hispanicam Inquisitionem hæreticæ pravitatis. De hoc Pontifice dicitur, quod vitia ipsius æquabant virtutes; de quibus tacere, quam multum loqui præstat: quomodo extinctus sit, videatur Anctuarium Onuphrii ad Platinam. Fuit ipse tertius, & ultimus Pontifex Hispanicus, Valentinus, *Borgia*, Callisti Tertii, ex fratre nepos, annisque fere duodecim dominatus est.

225. **P**IUS Tertius Senensis, Pii Secundi ex Sorore Laodamia nepos, natus patre Nanno *Tudescbino*, opulentissimo homine Senensi; nomen, & insignia avunculi semper usurpavit. Cum consecraretur in Pontificem, flevisse dicitur ad hæc Coronationis verba, cum stuppa incensa depromi solita: *Sanctissime Pater, sic transit gloria mundi*; quod reapse expertus est, nam vigesimo sexto Pontificatus die obiit.

226. **JULIUS** Secundus Italus Savenensis, novem annorum generosissimus Pontifex, Xysti Quarti ex fratre nepos, olim Novitius Minoritans. Contra Prædecessorum consuetudinem (uti in antiquis Pontificum Imaginibus apparet, qui barba rafa fere pinguntur) Barbam promissam alere cæpit, ad majorem instantibus reverentiam incutiendam: idque successores passim imitati sunt; præter Leonem Decimum, qui juvenis electus, juvenili; & Adrianum Sextum, qui Belga, Belgico more se se tonderi jusserunt. Anno 1509. Maximilianum Imperatorem in Italiam invitavit, ad opem ferendam contra Venetos, cum quibus dein Julius foedus iniens, bellum Imperatori indixit; ita ut Maximilianus coronatus nunquam fuerit. Vir fuit Julius excelsi animi, quasi alter Julius Cæsar quondam Romanus, sic ipse Christianæ ditionis intrepidus assertor, bellicosus ultra morem prædecessorum, quos clavibus Petri satis usos fuisse dicebat; jamque sibi assumendum esse ensen Pauli; objicientibus autem dictum a Christo fuisse Petro: *Mitte gladium tuum in vaginam*: respondebat, id imperatum ipsi fuisse post factam percussionem: quod autem referatur claves Petri in Tiberim projecisse, id emblematicè, per pasquillam (ut vocant) de ipso compositum esse eximio, Auctor quidam Hispanus hoc modo narrat

narrat: *Este Julio saliendo una vez de Roma con su exercito, arrojò la llave de San Pedro en el rio Tiber, diciendo: Pues que la llave de San Pedro ya no vale, valga la espada de San Paulo, y assi arrancò la espada la vaijna; porque como buen Capitan levava su espada al lado.*

227. **L**EO Decimus, Florentinus ex familia *Medicea*, annorum duntaxat triginta, aliis 37. dum Pontifex eligeretur. Novi Pontificis electionem expectanti populo, Cardinalis de more ex Conclavis fenestra renunciatus ait: Pontificem habemus Leonem Decimum, valeant, vigeantque Juniores Anno 1513. Aprilis die 11. festo S. Leonis Papæ coronatur. Sub ipso Lutherus contra Indulgentias Pontificias debacchari cepit, cujus libros Papa Romæ comburi iussit. Lutherus autem, ut se ulcisceretur, Jus Pontificium, sive Canonicum publice in Germania cremari fecit. Beatum Franciscum de Paula Minorum institutorem, qui ipsi adhuc puero Pontificatum prædixerat, Canonis Sanctorum adscripsit. Sub ipso Concilium Generale 19. Lateranense 5. anno 1512. sub Julio Secundo paulo ante mortem inceptum anno 1517. absolutum est. Obiisse dicitur Leo duntaxat quadragenarius, cum annos octo, & menses fere novem sedisset; idque

ex nimio concepto gaudio de Gallorum & Ducatu Mediolanensi expulsionem. Dedit hic titulum Defensoris Fidei Henrico Octavo Angliæ Regi, quia Lutherum gladio, & calamo impugnaverat; qui postmodum Fidei Catholicæ destructor, & auctor fuit Schismatis Anglicani hodie perdurantis. Ut populus Christianus ad majorem in dies Dei cultum incitetur, mille dies Indulgentiarum illi concessit, qui singulis horis sonante horologio, Salutationem Angelicam semel in memoriam horæ, mysteriique Incarnationis devote recitaverint: quod & Paulus Quintus nostro sæculo confirmavit: Ephemerides Gallicæ, decima Decembris de ipso narrant: *Si ce Pape avoit des vertus, il avoit aussi bien des vices: car il ne peut estre excusé de s' estre adonné au Luxe, aux Baguettes, a la Musique, & a la chasse avec excès. Un de ses flatteurs l' a fait honorer de, cet Epitaph:*

Deliciæ humani generis Leo Maxime
tecum

Ut simul illuxere, interiore simul.

228. **A**DRIANUS Sextus, unicus inter Pontifices Belga, nomen suum Baptismale Adrianus, Pontifex factus, retinuit: natus Ultrajecti Patre Naupego, ut Bibliotheca Belgica narrat; Lovanii donatus

Lau-

Laurea Doctorali in Theologia, ejusdem dein Professor, ac Divi Petri Canonicus, Capituli suffragiis electus est Decanus, & Academiae eo titulo Procancellarius, Collegium sub Adriani Florentii nomine, quo ipse tum vocabatur, fundavit, ipso dein Pontifice Pontificium vocatum. Non ab similibus fuit Adriano, & Clementi Quartis, qui dicere solebant, se plus Deo, quam carni & sanguini debere: & indignum Petri Successorem esse, qui plus cognationi quam Christo tribueret; sic Adrianus hic ædificare Sion in sanguinibus volebat, hoc est in Sacris respicere necessitudinem naturæ, quæ locum non haberet: hinc difficulter cognatos ad beneficia promovebat. Unum duntaxat eumque non consanguineum, Cardinalem creavit, virum Belgam, in difficillimis negotiis olim probatum Guilielmum ab Enkevoordt Campinensem Barbantum; nullosque præterea Cardinales creasse memoratur. SS. Benonem Episcopum Misnensem in Germania, & Antoninum Florentinum in Italia, Divorum albo inscripsit. Legatus a Ferdinando Caroli Quinti fratre ex Germania missus ad Papam, quod in apparandis auxiliaribus copiis adversus Solymanum, qui Insulam Rhodum primo Pontificatus anno, die Natalis Domini occupavit, & adversus Lutheranos multum incrementes stratis procederet, sic eum libertus affatus

dicitur : Sanctissime Pater, **Felix** et **Maximus** rem Romanam cunctando quædam restituit; tu cunctando perditurus nunc videris. Sed bonus Pontifex non habebat quibuscum ex animo consultaret, utpote novus Romæ hospes; hinc non mirum, si nihil in vita sibi infelicius duxit, quam quod regnaverit: uti Epitaphium ipsius habet, Regnum autem ipsius uno tantum anno, & octo mensibus duravit.

229. **CLEMENS** Septimus, anno 1525. celebravit Jubilæum octavum a prima institutione, & tertium annorum viginti quinque. Henricum Octavum Angliæ Reob divortium, Pontifice non approbante, ab ipso factum, post diu frustra expectatam resistenciam, publice anathematizavit, Rexque contra Anglicanæ Ecclesiæ caput se constituit, poena capitali in eos statuta, qui Pontificem Romanum agnoscerent; sibi quoque eo titulo Sacerdotiorum Decimas & Annatas persolvi iussit: qui antea stricto adversus Lutherum gladio & calamo, a Leone Decimo insignem *Defensoris Fidei* Titulum meruerat. Carolus Quintus Imperator, rebus cum Clemente compositis, quas Borbonius in direptione Romæ multum turbaverat, Bononiæ in Italia a Pontifice solemniter introductus & coronatus fuit anno 1530. die festo S. Matthei

thise Carolo natali; quæ solemnitas in imaginibus laminis æreis incisa extat: post quem nullus Imperator a Romano Pontifice coronatus legitur. Fuit Clemens Florentinus, ex domo *Medicea*, Juliani de Medicis filius naturalis, Leonis Decipi consobrinus. Ciaconius Patrualem vocat, sive cognatum germanum a parte patris; annosque fere undecim regnavit.

230. **P**AULUS Tertius Romanus, Alexander *Farnesius* antea nominatus, Patruus & Patrinus Alexandri Farnesii, Principis Parmensis, Belgii Gubernatoris: anno 1545. inchoavit Concilium Tridentinum, quod aliquoties intermissum, finem tandem cepit anno 1563. Confirmavit Societatem Jesu anno 1540; & 1544. Congregationem Ursularum, quæ similes fere sunt Jesuitis, in institutione juventutis foemininæ. Carolum Quintum Maximum dixit, secundum hoc Distichon:

*Cum fuerit Carolus Magnus; tu Carole
Magnus
Esse nequis, Carolus Maximus, inquit,
eris.*

Morti proximus, jam spiritum extremum redditurus, dicebat, maluisse se culis fratrum

Capusinorum tota vita inservisse, quam Pa-
pam fuisse: eamque dignitatem antea quin-
decim possedit.

291. **JULIUS** Tertius, Italus Aretinus, ab
Adone, jubileum, a prima Boni-
facti Octavi institutione, Nonam celebravit an-
no 1550. seditque vitæ quietæ & hilaris tenu-
lusannos quinque, dies 47. Multa in utramque
partem ipsi tribuuntur, quod liberalis; affa-
bilis; facetusque foret, ad iram præceps, ad
placabilitatem facilis: quod vero deposita gra-
viorum rerum cura, nonnihil indormisceret;
effususque voluptati se traderet, ac interdum
dicaosti, quæ ad scurrilitatem pene deci-
naret, ejus gloriam nonnihil offuscet; cum
illis Julio Secundo, ille negotiosus, ille
otiosus nimis: procul uterque a Julio Pri-
mo, qui otium suum contra Arianos aliter
inpendit.

322. **MARCELLUS** Secundus, ex Mon-
te Politiano, Roberti Cardinalis
Bellarmini avunculus; nomen baptismale in
Pontificatu retinuit, dictus antea *Marcellus*
Cervinus; magnæ vir integritatis ac expe-
ctationis; qui Pontifex factus, mox Cur-
iam Apostolicam consanguineis suis interdixit,
duorumque Nepotum Romæ existentiam vir-
tutes congratulatorias admittere noluit;

ipso-

ipsosque a nemine adiri voluit; & rogatus ab amicis, ut illos in Palatium admitteret; quid illis cum Palatio, inquit? idne Patrimonium ipsorum esse judicatis? Dum multa de ipso sibi promittit Ecclesia, vigesimo secundo Pontificatus sui die, sublatuſ est apoplexia; Sedesque Petri a morte ipsius totidem diebus vacavit.

233. **PAULUS** Quartus, Italus Neapolitanus, Joannes Petrus *Cocceſe* antea dictus: uti nominis, ita anni quarti, & mensis tertii Pontifex, instituit S. Inquisitionis Tribunal; & ne quis hæreticus error piorum mentibus obreperet, Indicem librorum prohibitorum publicavit. Judæos in locum singularem coegit, eorum usuras coercuit, eosque pileo croceo, quo a reliquis internosci possent, uti voluit (hinc Teutonice vocantur *de Roey Joden*). Existens ante Pontificatum Episcopus Theatinus, Clericorum Theatinorum præcipuus auctor & alumnus fuit. Cum ipso S. Ignatius Societatis Jesu Fundator familiariter Venetiis egisset, & de sacro quem uterque instituerat, Ordine interdum contulisse refertur: nec familiarem modo usum, sed & aliquid dissidii intercessisse; eo quod Theatinus hic Episcopus semper optaverit ex gemina hac Congregatione, quæ se ita invicem habitu referrent, unam confici:

ci : unde ad huc in Hispania & alibi Jesuitas passim Theatini dicuntur. Quo postmodum ad summum Pontificatum evecto, Ignatius coeptis suis moram injiciendam vehementer timuit ; nec sine causa : nam quod ante Pontificatum fieri optaverat, ut ex utroque Ordine unus conflaretur, factus Pontifex ab ea mente deductus non erat ; sed causæ cognitionem Cardinali Alexandrino (qui postea Pius Quintus fuit) demandavit : atque interea usus suprema in omnes Ordines auctoritate, Clericis Societatis Jesu psallendi in Choro consuetudinem graviter severeque injunxit ; & parendum reverenter ab ipsis in præsens fuit summæ in terris potestati ; ipsis quotidie ante cœnam Litaniis omnium Sanctorum (quod etiamnum faciunt) devote recitantibus, donec per mortem mandantis Pontificis ea jussio, Cardinalis Commissarii judicio, expiraret. Sub hoc Paulo Quarto anno 1559. Belgarum Urbes, in quibus sacræ novorum Antistitem Cathedræ figerentur, distinctæ sunt numero quatuordecim, additæque ad quatuor antiquas Cameracum, Ultrajectam, Tornacum, Atrebatum : ac tres earum Archiepiscopatus prærogativa exornatæ fuerunt, videlicet Cameracum, Ultrajectum, atque Mechlinia ; hancque cæteris præferri placuit rogatu Regis, qui Urbem in media sitam Barbantia, Bruzellanæque, atque

adeo

adeo Principi proximam, destinavit Antonio Perenotto Granvellano, ex Atrebatensi Ecclesia idcirco ad eam translato, quod non procul a Regia hominem abesse e re publica videretur: primumque Mecklinise Archiepiscopum Granvellanum Papa hic Cardinalatus titulo exornavit.

234. **P**IUS Quartus, Italus Mediolanensis, de Familia *Medices*, Avunculus S. Caroli Borromaei: sub ipso Concilium Tridentinum per annos octodecim protractum, tandem finem, & ab ipso confirmationem accepit. Montes Pietatis nomine erexit, populo rebus in artibus pro solamine. Praecedentiam Legato, seu Oratori Regis Galliae, non obstante publica obtestatione Hispani, adjudicavit: cum tamen Rex Hispaniae Suintilla, prius Catholicus ab Honorio Primo, anno Christi 637. quam Carolus Martellus (non Rex, sed cui a Gallis Regnum Galliae offerebatur) Christianissimus a Gregorio Tertio, anno 740. fuerit nominatus. Fuit Pius Quartus annis quinque, & tribus fere mensibus Pontifex.

235. **P**IUS Quintus, Italus in Lombardia five Liguria, Boschi prope Alexandriam (unde Cardinalis Alexandrinus dictus fuit) stirpe quondam Senatoria Bononiensi,

Ghis-

Gibleris dicta, sed deinde minori, patre Opillione nascitur anno 1505. die 17. Januarii, Divo Antonio sacra; unde Antonius in Baptismo, deinde in Ordine Prædicatorum Michael vocatus; tandem post præclara doctrinæ & virtutum documenta ad summum Pontificatum nolens & recusans assumptus, ait: *Factus primum Dominicanus capi de salute mea sperare, dein Cardinalis dubitare, nunc factus Papa plane desperare.* Cumque ab electione sua timere Romanos subandivisset, quod esset vir (ut Epitaphium ipsius habet) Religionis ac pudicitiae vindex, recti ac justii assertor, morumque & disciplinæ restaurator: *Fidemus*, inquit, *Deo, quo auctore ita nos geremus, ut gravior Romanis nostræ mortis, quam electionis sit maror.* Quare Pii nomen suadente maxime Sancto Carolo Borromæo assumpsit, cujus avunculus Decessor Pontifex idem nomen habuerat. Inter alia ordinavit in fine Missæ a Sacerdotibus dici Evangelium S. Joannis (quod antea, non ex mandato, hinc inde dicebatur) quia est veluti compendium Mysteriorum principalium Fidei nostræ, Sanctissimæ Trinitatis, Creationis mundi, Incarnationis Christi; quæ profitetur tunc Sacerdos suo, & totius Ecclesiæ nomine: & ab illo tempore, quo Evangelium hoc in usu esse cœpit, Magi, & Sægæ, Incubi, & Le-

mu.

mures repressi multum sunt. Sub hoc Pontifice contigit memorabilis illa victoria Joannis Austriaci contra Turcas 7. Octobris anno 1571. cujus memoria Dominica prima hujus mensis quotannis celebratur. Breviarium, & Missale Romanum, ac libros Rituales ad Concilii Tridentini Ordinationem emendatos promulgavit. Calculi dolores patientissime sustinens, hac repetita sæpius voce, *Domine adde dolorem, dummodo addas patientiam*, sanctissime obiit Kalendis Maii 1572. Pontificatus anno sexto, mense fere quarto: Beatus dictus a Clemente Decimo anno 1672. eodem die, quo præcedenti sæculo obierat; a Clemente deinde XI. Canonizatus.

236. **G**REGORIUS Decimus tertius, Italus Bononiensis, annorum totidem quoti Nominis Pontifex, Jubilæum decimum, advenarum commodis luculenter apparatus, anno 1575. celebravit. Kalendariū variis erroribus obnoxium, ac labantem festorum rationem juxta veterem Nicænas Synodi rationem restituit; demptis e Mense Octobri anno 1582. decem diebus, & æquinoctio verno deinceps vigesimo primo Martii assignato, Epactisque ad lunæ mutationes designandas, in Aurei Numeri locum substitutis: editis insuper hac de re regulis per-

perpetuo duraturis. Notabile est quod Minus quidam ad mensam Philippi Secundi Hispaniarum Regis Divinum agere volens, atque contemplans inter alios accumbentes, *Hugonem Boncompagnum* tunc Nuntium Apostolicum, & *Minoritam Perretum*, atque *Protonotarium Sfondratum*, ait Regi: *Majestas vestra accumbit cum tribus Papis*; & singulos demonstrabat secundam ordinem promotionis ad Papatum: nam *Boncompagnus* fuit hic *Gregorius XIII.* *Perretus Xystus V.* *Sfondratus Gregorius XIV.*

237. **X**YSTUS Quintus, Italus Picenus, annorum quinque, mensium quatuor Pontifex, humili parentela, patre villico manuum labore victitante, imo subulco, sive porcario natus, diem Mercurii faustum habuit, quo ipse in lucem editus, Ordini Minorum adscriptus, Generalatu donatus, Episcopus consecratus, Purpura Cardinalitia adornatus, Pontificatu tandem sublimatus fuit. Vulgatam Bibliorum editionem incredibili studio ad nativam reduci puritatem, typisque Vaticanis edi jussit. B. *Didacum* Minoritam Hispanum in Canonem Sanctorum redegit: Festa SS. *Antonii* a Padua, & *Nicolai* de Tolentino duplicia voluit, quæ deinde semiduplicia, tandem a Clemente Decimo duplicia iterum facta sunt. Utque Pius

Qui-

Quintus S. Thomam Aquinatem, ita Xyftus hic S. Bonaventuram, Ecclefiæ Doctoribus addidit. Feflum Præfentationis B. Mariæ a Græcis pridem obfervatum, uti patet ex eorum Menologio, a Pio & Paulo Secundis, vel, ut alii, a Xyfto Quarto ad libitum indiftum, & hinc inde tantum obfervatum, per totam Ecclefiam celebrari juffit. Fabricam S. Petri promovit; & tholum, qui vulgo Cupula dicitur, & nunquam abfolvendus putabatur, defudantibus in eo quotidie fexcentis operariis abfolvit. Obelifcum altitudinis 72, pedum in platea S. Petri erexit: erectaque ipfi fuit in Capitolio ftatua ærea hac infcriptione: *Xyfto Quinto Pont. Max. ob quietem publicam, compreffa ficariorum, exulumque licentia, reftitutam: Annonæ inopiam fublevatam, Urbem ædificiis, viis, aquaductu illuftratam, S. P. Q. R.*

238. **U**RBANUS Septimus, Civis Romanus, ideo Urbanus vocari voluit, ut fe in Urbis utilitatem natum offenderet. Affumptionem ad Papatum ei Xyftus antecessor prædixit; dum enim cum illo menfæ accumberet, & inter bellaria pyra inferrentur; ipfe unum, aut alterum divifit, quæ cum putrida comperiffet, jocabundus: *En, ait, poftbac Pyra fastidio erunt, & Caftanea in deliciis; Pyrorum nomine feipfum,*

qui *Felix Perretus* ante vocabatur, per *Castaneas Urbanum* hunc, qui tunc Cardinalis *Castagneus* erat, designans. Sed ante coronationem, duodecimo ab electione die, obiit.

239. **G**REGORIUS Decimus quartus, Mediolanensis de familia *Sfondrate*, anno 1590. Decembris die octava, Immaculatæ Virginis Conceptioni sacra, coronatus fuit ab Andrea Cardinali Auftriaco, Episcopo Constantiensi, Belgii Governatore. Jubilæum extraordinarium pro felici sui Pontificatus inauguratione indixit. Purpureos pileos Cardinalibus, qui ex Regulari professione, sive Claustris assumpti erant, & nigris antehac utebantur, concessit: in Quadragesima esum carnis pauperibus in publica inopia, herbis more pecudum vescentibus, indulgit. Anathematizavit sponsiones quascunque de Pontificis morte, aut electione. Obiit mense, & die sui Pontificatus decimo.

240. **I**NNOCENTIUS Nonus Bononiensis, *Facbinettus*, summæ integritatis, & experientiæ vir, præcedenti electione acceptabilis, nunc extemplo acceptatur: ejusque electio brevior, ac tranquillior fuit, quod jam antea in ipsa Gregorii Creatione non pauci ex Cardinalibus ei fuerant suffragati; etiam

etiam ab Andrea Cardinali Auftrisco Pontificiæ dignitatis insignibus decoratur : mox ipse animum levandæ annonæ adjiciens , rerum pretia inminuit , & quadraginta aureorum millia mutuo accepit , ne aurum, quod in Adriani mole affervabatur, attingeret ; quoniam Republicæ expedire dicebat, ut in ærario Pontificio magnum aliquod auri pondus ad graviora incommoda, & duriora tempora reconditum , & intactum servaretur : sed alta mente res maximas meditatus , post duos menses, unumque diem obiit : ita ut spatio unius fere anni , Roma tres sibi legitime succedentes Pontifices viderit.

241. **C**LEMENS Octavus, anno sæculari 1600. solemnissimum celebrans Jubilæum, affluentibus undique peregrinis, liberalitatis, & humilitatis opera impendit, pecuniis eos sublevando, pedes lavando, accumbentibus ministrando, Confessiones audiendo, Cardinales, aliosque Prælatos ad hujusmodi pietatis opera præstandâ, verbo, & exemplo egregie invitando : ita ut non pauci ex hæreticis, qui Romam spectatum venerant, hisce exemplis visis, Ecclesiæ Catholicæ se addixerint. Duos ex Ordine Prædicatorum Hyaciinthum Polonum, ac Raymundum de Pennafort Sanctorum albo inseruit. Decreto expresso prohibuit, ne in Ecclesiis,

vel supplicationibus aliæ cantentur Litanias, quam omnium Sanctorum, & Beatæ Virginis Lauretanæ. Quod autem Patres Oratorii cantent publice Litanias Domini Jesu, & Infantia ejusdem; existimo illos specialem habere licentiam. Fuit Clemens Italus Florentinus, Hippolytus *Aldobrandinus* antea dictus, annis tredecim Pontifex, qui tanquam Janus finem præcedentis, & principium sequentis sæculi conspexit.

242. **L**EO Undecimus. Huic Florentino *Mediceo* S. Maria Magdalena de Pazzis Florentina Papatum prædixit: sed ex morbo in cæremoniis inaugurationis concepto vigesimo quinto Papatus die obiit.

243. **P**AULUS Quintus, Controversiam de Gratia, & Libero Arbitrio inter Dominicanos, & Ignatianos compressit: sic, ut quisque a parte sua staret, sine damnatione adversæ sententiæ. Franciscam Romanam nobilem Viduam, & Carolum Cardinalem Borromæum Sanctis adscripsit. Ignatium Lojoram Societatis Jesu Fundatorem Beatum, Gregorius successor Sanctum dixit. Festum Impressionis Stigmatum in Corpore B. Francisci, ut Fidelium corda in Christi Crucifixi accenderentur amorem, inter Francicos prius celebratum, ad universam Ec-

clesiam pro libitu propagavit, & Clemens Decimus de mandato. Instituit Comunionem Generalem, quæ singulis mensibus in Ecclesiis Societatis Jesu frequentatur. Fuit Romanus, *Burgbesius*, annis sexdecim (sesquimense minus) Papa.

244. **G**REGORIUS Decimus quintus Italianus Bononiensis, *Ludovisus*, annorum duorum Pontifex, quinque Sanctos, Isidorum, Ignatium, Xaverium, Teresiam, Hispanos quatuor, unum Italum, Philippum Nerium, Romæ eo die canonizavit, quo Bruxellæ fiebant solemnissimæ exequiæ Serenissimi Belgarum Principis Alberti Austriaci, 12. Martii 1622. Ad suppressenda dissidia Electioni Papali irrepentia, novam de forma, qua deinceps fieri debeat, Constitutionem edidit. Missiones de Fide propaganda induxit. Vetuit ne in privatis sermonibus & scriptis, Diva Virgo in peccato Originali asferatur concepta; & ne alio nomine in Officio, & Missa, quam Conceptionis quis utatur. Indixit Festa sanctorum Josephi, Joachim, & Annæ, a Xysto Quarto instituta, dein intermissa; item Brunonis, & Birgittæ.

245. **U**RBANUS Octavus, anno 1625. Ordinarium celebravit Jubilæum duodecimum: anno autem 1628. extraordinari-

narium indixit, ad res inter Principes Christianos componendas, qui dimicabant in diversis Europæ partibus. Anno 1620. Andream Corfinum ex Carmelita Episcopum Fesulanum, Sanctum pronuntiavit. Exemit Regulares a facienda Confessione deputato a Superioribus dumtaxat Confessario. Vetuit exponi eorum Imagines in locis sacris, quos Ecclesia Sanctos non edixit. Cardinales Eminentissimos vocavit, qui prius Illustrissimi, (quomodo nunc Archiepiscopi, & Episcopi vocari incipiunt) & antea Amplissimi vocabantur ; quomodo nunc Episcoporum Vicarii dicuntur. Hymnos Ecclesiasticos ad meliorem formam metricam reduxit ; item Psalmorum versus, ad certam pausam in medio tenendam, asteriscis distinxit. Post Petrum non nisi tres Pontifices ipso diuturniores fuerunt, nempe S. Silvester, Adrianus Primus, & Alexander Tertius. Fuit autem Urbanus Florentinus, Maphæus *Barberinus* antea dictus, Papa annis viginti uno, mense uno, diebus viginti quatuor.

246. **I**NNOCENTIUS Decimus, Romanus, Joannes Baptista *Pamphilius* prius vocatus, anno 1659. celebravit ordinarium Jubilæum decimum tertium. Festa aliquot observari in populo solita, ab Urbani decessore Romæ abrogata, sub ipso au-

no 1654. in Belgio publicata, & non amplius servari coepta sunt. Jansenismum late grassantem, edita Constitutione 1655. Pontificatus sui anno nono extinxit. In fine vitæ per novem dies agonizavit, quod populus imputabat vindictæ Divinæ, propter nimiam in rerum administratione datam facultatem Gloriæ suæ. Sedens in Cathedra Petri numerum Nominis explevit, obiitque anno decimo, mense tertio, die vigesimo secundo.

247. **A**LEXANDER Septimus, Italus, Senis natus anno 1599. dictus Fabius *Cbifius*, ad pacem Monasteriensem Legatus Apostolicus; cum post mortem Innocentii Decimi anno 1655. a septima Januarii, usque ad septimam Aprilis per tres integros menses Sedes Apostolica vacasset; electus in Summum Pontificem, mox confirmavit Diploma Decessoris sui de Damnatione quinque Propositionum Iansenianarum; licet Jansenius ipse non sit damnatus, qui ejusdem S. Sedis judicio se submisit. Inter septem nova Officia, quæ Breviario Romano inseruit, videlicet SS. Bernardini, Thomæ a Villanova, Francisci Xaverii, Petri Nolasci, Andreæ Corsini, Francisci Salesii, quem Divorum Fastis adscripsit, Festum Conceptionis B. Mariæ Virginis cum Octava celebra-

ri præcepit. Mors ipsius, quæ anno Pontificatus duodecimo contigit, hoc Chronographicum exprimitur :

oreMVs pro pontIfIce nostro aLeXan-
Dro.

248. CLEMENS Nonus, Italus, Pisto-
riensis, Julius *Rospigliosus* ante
dictus. Cum primum esset electus, mox S.
Malachizæ Hiberni Prophetia, quæ habet
Sidus Olorum, ipsi per hoc Chronographi-
cum fuit applicata :

Vere hIC est sIDVs oLorVM.

Electio ejus contigit 20. Junii 1667. Sed a-
missa Candia, mors secuta est vix uno, &
sesquianno post, nona Decembris 1669. de
qua item hoc Chronographicum :

steLLa breVI regnans spatlo fVIt Iste
DoLorVM.

Et Epigramma :

*Cur Papam hunc dicat Malachias Sidus
Olorum ?*

Dum vixit potuit dicere nemo bene :

*Sed Mors explicuit ; cum (a) Candia
perdita Papæ*

Elicuit gemitum , nonne Olor ipse fuit ?

*Ut moriens modulatur Olor , sic Candia ei-
dem* *Non*

Non moduli, at gemitus causaque mortis erat.

Sic (b) Hierosolymam lugens Urbanus obivit,

(c) Constantinopolim sic Nicolae gemis.

Lucius (d) Edessam sic luxerat ante Secundus:

Planxisti amissam sic Adriane (e) Rhodum.

Nescio, cur fuerit vivens hic Sidus Olorum,

Hoc scio quod moriens stella doloris erat.

(a) Sub hoc Clemente anno 1669. amissa est Candia, qua jactura afflicto Papa, eodem anno, nona Decembris, Pontificatus sui anno secundo, mense quinto, die decimaquarta obiit. (b) Sic anno Christiano 1187. Saladinus Babyloniae Rex Hierosolymam cepit, octoginta octo annis a possessione Godefridi Bullonii; quo tristi nuntio perculsus Urbanus Tertius obiit Pontificatus sui anno secundo nondum expleto. (c) Ita Constantinopolis amissa fuit sub Nicolao Quinto 1453 (d) Edessa sub Lucio Secundo, anno 1144 (e) Et Rhodus sub Adriano Sexto, ipsa die Natalis Domini anno 1522. Clemens hic Canonis Sanctorum inscripsit Petrum de Alcantara, & Mariam Magdalenam de Pazzi.

249. **CLEMENS** Decimus Romanus, *Æmilii Laurentii* Cardinalis *Alterius* antea nominatus. Si fas sit dicere hunc Patrem Patrum fecit discordia Fratrum: nam cum per quinque menses Sedes vacasset, electus fuit hic junior dignitate Cardinalitia, sed senior octogenaria ætate, cum nequidem in altioribus adhuc Ordinibus existeret: quibus omnibus rite susceptis, primaque Missa apud Carthusianos sine murmure celebrata, Pontifex ordinatur Vigesima nona Aprilis 1670. Celebravit anno 1675 Jubilæum ordinarium decimumquartum, cum extraordinarium 1673. concessisset pro rebus in Polonia turbatis. Anno autem Pontificatus primo, Christi 1673. Aprilis 12. Cajetanum Thienæum Ordinis Clericorum Regularium Institutorem, quos Theatinos appellant, Franciscum Borgiam e Societate Jesu, Philippum Benitium Ordinis Servorum B. Mariæ Virginis restauratorem, Ludovicum Bertrandum ex S. Dominici familia, & Rosam ejusdem Instituti Monialem in Sanctorum album retulit, & Pium Papam V. inter Beatos haberi voluit. Anno pariter Jubilæo vertente mense Aprili Joannem a Cruce Beatis annumeravit: Albertum quoque Magnum Ordinis Prædicatorum, Episcopum Ratisponensem, Franciscum Solanum Ordinis S. Francisci Beatorum diptychis adscripsit,

eundemque honorem Ludovicæ Albertoniæ Viduæ ex S. Francisci familia decrevit. Restaurationem Templi S. Mariæ Majoris Clementis IX. decessoris sui jussu ceptam absolvit. Cujus rei ut perenne aliquod extaret monumentum, nummos cudendos curavit, in quibus ea Basilica impressa conspicitur cum hac epigraphe, *Deus fundavit eam*. Postremo ut bellum, quo Christiana Respublica afflictabatur, extingueret, Aloysium Bevilaquam Alexandrinum Patriarcham Nuncium suum ad Imperatorem misit, aliosque eodem munere & dignitate ornatos viros ad Galliarum, & Hispaniarum Reges legavit, ut eos ad pacem & concordiam hortarentur. Nec res improspere successit. De pace acturi Noviomagi convenere Principum Legati: sed postquam de ratione concordia ineundæ agi cæptum, anno 1676. XI. Cal. Augusti, cum annos sex, menses duos, dies vigintitres sedisset, Clemens X. e vita cessit.

250. **I**NNOCENTIUS XI. Italus, Comensis, antea Benedictus Cardinalis *Odescalchius*, die 21. Septembris anno 1676. electus, & die 4. Octobris S. Francisco Affinati sacra coronatus. Vita & moribus fuit integerrimis, a suis omnino alienus, pauperibus addictissimus. Joanni Poloniæ Regi, Leopoldo Imperatori, & Republicæ Venetæ

netæ contra Turcas juncto foedere bellum periculofissimum sustinentibus, Vindobona præsertim arcta obsidione cincta, ingenti pecuniæ vi præsto fuit, Pridie Idus Septembris, in quem diem Dominica infra octavam Nativitatis B. Mariæ Virginis anno 1683. incidit, singulari tantæ Patronæ ope ac præsidio obsidione soluta, hostibus cæsis fugatifque, ac insigni parta victoria, ut perennis aliqua tanti beneficii memoria extaret, Festum SS. Nominis Mariæ Virginis, quod jampridem in quibusdam Christiani Orbis partibus speciali ritu colebatur, ab Ecclesia universa quotannis eadem recurrente Dominica Officio duplici celebrari jussit. In magnam invidiam apud Ludovicum XIV. Galliæ Regem a turbulentis hominibus per summam injuriam adductus, injustissimam, ut visum est, ejus a se alienationem fortitudine plane Apostolica tulit, armaque *Lavardinica* in ipsam Urbem invecata solo Crucis vexillo obtudit atque perfregit. Hoc Pontifice, quem Heterodoxi ipsi summa veneratione prosequabantur, Ecclesiam administrante, Hugonotti aut sectam ejurare, aut Gallia cedere jussi sunt, Nanetensi Edicto, quo freti pene innumera Tempia obtinebant, anno 1685. penitus abrogato. Eodem tempore Nuncius Apostolicus, qui jam per integrum sæculum ab Anglica Aula exulaverat, eo missus

An-

Angliam totam in sui admirationem tamquam ad rei novæ conspectum excitavit. Christianissimo Regi Jacobum II. Angliæ Regem regno profugum, quem jam ille pro ea, qua erat animi magnitudine, benignissime & liberalissime una cum conjuge sua exceperat, per literas Pontifex commendavit. Moralem disciplinam expurgaturus, sexaginta quinque propositiones ex variis libris excerptas damnavit. Michaelis *Molinos* Sacerdotis Hispani simulatoris post Gnosticos & Turlupinos obscoenissimi, & Quietistarum Antesignani errores diris devovit. Ad summam, zelo fuit pro Christiana Republica ferventissimo, ut possit dubitari, num magis laboraverit ad communes Catholicæ Fidei hostes exterminandos, quam ad Christianos recte instituendos; cum illos fuis ad Deum precibus, & opportunis missis ad bellum subsidiis profligaverit; hos verbo, & exemplo ad pie sancteque vivendum excitaverit. Mortuus est IV. Idus Augusti anno 1689. sanctitate conspicuus, cum annum decimum tertium regnaret.

251. **A**LEXANDER VIII. Italus in locum Innocentii XI. est successus pridie Nonas Octobris anno 1689. & die 16. ejusdem mensis Tiara Pontificia redimitus. Prius dicebatur Petrus Cardinalis *Orbobonus* Epif-

Episcopus Brixienſis, Venetiis die 19. Aprilis anno 1620. natus. Venetæ Reipublicæ bellum cum Turcis gerenti nihil electione hæc potuit accidere opportunius. Novus enim Pontifex Venetos miſſis pecuniæ, militum, ac triremium auxiliis juvit. Fidei, & Eccleſiaſticæ diſciplinæ defenſor acerrimus, omnes *Molinifmi* reliquias nulla habita perſonarum ratione delere curavit. Peccatum *Philofophicum*, & triginta & unam propoſitiones anathemate confixit. Pridie Idus Octobris anno 1690. eodem nimirum, quo ſacris infulis coronatus fuerat, recurrente die Laurentium Juſtinianum primum Venetiarum Patriarcham Canonicum Congregationis S. Georgii in *Alga* vulgo nuncupatæ, Sanctis adnumeravit. Joannem quoque de Capiftrano Ordinis S. Franciſci de Obſervantia, Paſchalem Baylonem Laicum, ut vocant, Ordinis Minorum Diſcalceatorum S. Franciſci, Joannem a S. Facundo Ordinis Eremitarum S. Auguſtini, & Joannem de Deo Ordinis Fratrum Hoſpitalitatis Fundatorem in Sanctorum diptycha retulit. Dum Romanam Eccleſiam meſes ſexdecim adminiſtraſſet, Calendis Februarii anno 1691 e vivis exceſſit. Pontifex maximi conſilii, prudentiæ ſummæ, incredibiliſque ſolertiæ.

252. **I**NNOCENTIUS XII. Italus, Antonianus Cardinalis *Pignatellus*, Neapolitanus Patritius, & Archiepiscopus 4. Idus Julii anno 1691. est Alexandro VIII. subrogatus, & pridie Idus ejusdem mensis coronatus. Facilem Romanis juxta, atque alienigenis audiendis, admittendisque se præbuit, & in pauperes misericordem. Qua de causa Lateranense Palatium in domum pauperibus curandis, & alendis accommodatam mutavit, annuisque redditibus locupletavit. Suos minime respiciens celebrem illam anno 1692. decimo Cal. Julii edidit Constitutionem, qua hæreticos ipsos in sui admirationem pertraxit. In ea siquidem Pontificum propinquos Ecclesiæ bonis ditari, interdixit, & cavet, ut ea tantum liberalitate & beneficentia in suos inopia labegantes uti Pontificibus liceret, qua cum ceteris nullo consanguinitatis aut cognationis vinculo junctis pauperibus uti fas est. Nec Innocentii personam duntaxat admirati sunt hæretici, sed ejus quoque doctrinam secuti. Augustus certe Saxoniae Dux non minus Catholicæ fidei veritate compulsus & coactus, quam tanti Pontificis facilitate & exemplo invitatus & illectus, Lutheranam sectam coram Consobri- no suo Christiano Augusto de Saxoniam Javarini Episcopo ejuravit. Cujus rei uterque præmium tulit, alter a Polonis Rex constitutus,

tutus, alter a Clemente XI. S. R. E. Cardinalis creatus. Anno 1693. Congregationem Cardinalium instituit, ut coelestes apparitiones, Prophetiæ spiritum, insignesque virtutes Beatæ Catharinæ Virginis Bononiensis excuterent. Ut jus commodius redderetur, tribunalia per Urbem dispersa in unum locum coegit, coemptis ad id Ludovisiorum, aliisque conterminis ædibus. Centumcellas Urbis titulo donavit, ejusque portum omnibus sine ullo portorio patere jussit. Antium quoque portum reædificandum, & Cerviam restaurandam curavit. Celebravit anno 1700. Jubilæum ordinarium decimum quintum, & eodem anno, cum annos novem, menses duos, & dies quindecim in Petri Cathedra sedisset, pietate ac sanctitate insignis diem obiit supremum.

253. **C**LEMENS XI. Italus, Urbinas, Joannes Franciscus Cardinalis *Albanus* ante dictus, die 23. Novembris anno 1700. Pontifex creatus est. Multa hujus sunt præclare facta, sed hoc maxime illustre, quod præter omnem totius Apostolici Senatus expectationem Pontifex renuntiatus, per tres integros dies delatum sibi honorem constantissime recusavit, se tanto muneri impari dictitans, donec tandem divino utique afflatus Spiritu acquievit. Nec in ullius for-

et 20. Junij. Episcopus con. tasse
creatus

tate Pontificis electione Sancti Spiritus nu-
 men magis eluxit. Nam toti Cardinalium
 conventui compertum erat, Cardinalem Al-
 banum, statim ut Conclave ingressus est, *ex-*
clusivam, uti vocant, humanis conatibus in-
 superabilem passum fuisse. Huic uno eodemque
 tempore cum omnibus Christianis Principi-
 bus negotia fuerunt. Decessorum suorum
 Constitutiones contra quinque propositiones
 ac librum Jansenii nova edita Constitutione
 redintegrait, declaravitque obsequioso silentio
 minime satisfieri obedientiæ Constitutionibus
 illis debiti. Paschasii item Quesnelii Pres-
 byteri Galli centum & unam propositiones
 damnavit edita Constitutione, cujus initium
 est, *Unigenitus Dei filius*. Festum Con-
 ceptionis B. M. Virginis de præcepto colen-
 dum & celebrandum, edixit. Pium V. Pon-
 tificem Max. B. Andream de Avellino, B.
 Felicem de Cantalicio Confessores, & B. Ca-
 tharinam Virginem Bononiensem Divorum
 Fastis anno 1712. adscripsit. Ad S. Josephi
 Beatæ Mariæ Virginis Sponsi cultum pro-
 movendum, novum ejus officium ab Eccle-
 sia universa recitandum instituit. Officium
 item S. Joannis de Deo Ordinis Fratrum
 Hospitalitatis Fundatoris antea pro eodem
 tantum Ordine, ac pro Regnis Hispaniarum,
 & Lusitanis approbatum, pro toto Christi-

ano Orbe ratum habuit. Solemnitatem SS. Rosarii B. V. M. ad universam Ecclesiam propagavit. Nec illud prætereundum, hoc regnante Pontifice, in Germanis partibus, ubi impensius Lutheri secta colitur, & obstinatius defenditur, Catholico Episcopo Vicario Apostolico potestatem factam, ut magnificam ædificaret Ecclesiam, & Episcopalia munera omnia palam Catholicorum more tutissime & honestissime obiret. Fuit Clemens græce, & latine doctus, & temporibus per totum fere Pontificatum difficillimis ac trublentissimis sapienter usus est. Diem obiit XIV. Cal. Aprilis anno 1721, annos circiter septuaginta natus, post annos viginti, menses tres, & dies vintiquatuor, quam ad Pontificiam dignitatem evehus fuerat.

254. **I**NNOCENTIUS XIII. Italus Romanus, prius Michael Angelus Cardinalis *de Comitibus*, ex veteri & illustri Signiæ Comitum familia, pluribus Pontificibus conspicua, die 13. Maji anno 1655, ortus, & die 8. ejusdem mensis anno 1721 Pontifex electus, & post decem dierum spatium coronatus Seraphicæ familiæ rebus consulturus, Generalia ejus comitia quinque pene lustris temporum difficultate intermissa

in

In Urbe haberi juffit, & feliciter ipſo præſente absoluta ſunt. Feſtum Sanctiſſimi Nominis Jeſu Dominica ſecunda poſt Epiphaniam in univerſa Eccleſia perpetuo celebrari juffit. Officium quoque S. Iſidori Hiſpalenſis Epifcopi ad univerſam Eccleſiam extendit. Beati Andreæ de Comitibus viri pietate, ac prodigiis clariffimi Cultum a ſæculo abhinc quarto repetitum, ac rite probatum Pontificia ſanctione confirmavit. Sacræ Congregationi imperavit, ut in Venerabilis Viri *Gregorii Barbadiſi* Epifcopi Patavini præclare facta, & ſancte geſta inquireret. Julium Cardinalem *Alberonium* utriuſque fortunæ vices perpeſſum ab criminibus ipſi objectis innocentem declaravit, Hoc anno 1724. illud inopinatum, atque mirabile contigit, ut Philippus V. Hiſpaniarum Rex raro exemplo ſe regno abdicaret, omnemque regni curam, & adminiſtrationem Filio Ludovico Aſturis Principi annos circiter 16. nato demanderet. Hæc inter Innocentius cum ſætatſ annuum nonum & ſexageſimum ageret, & annos duos, meſes novem, dies viginti octo Pontificatum geſſiſſet, die 7. Martii anni prædicti 1724. ex hac vita migravit.

255. **BENEDICTUS XIII.** Vincennes
B Maria *Ursinus* antea dictus, Ar-
 chiepiscopus Beneventanus, in Petri sede
 concordibus suffragiis IV. Cal. Junii collo-
 catus est. Interdixit statim Clericis usibus
 Comarum appositarum. Jubilæum ordinari-
 um decimum sextum ingenti totius Orbis
 lætitia anno 1725. celebravit; eodemque an-
 no disciplinam Ecclesiasticam firmavit multis
 Constitutionibus editis. S. Joseph Litaniis
 post S. Joannem Baptistam inseruit; & illis,
 qui submissis genibus ad sonitantem Campanam,
 quæ ter in die. mane, meridie, & vespe-
 re pulsari consuevit, precem *Angelus Do-*
mini cum triplici Angelica Salutatione reci-
 tarent, Indulgentiam centum dierum con-
 cessit, & semel in mense plenariam. Bene-
 ventum, cujus Urbis Ecclesiam per adjuto-
 rem rexit, bis se contulit, semel anno 1727
 iterum anno 1729. Plures retulit in nume-
 rum Sanctorum, Turibium Archiepiscopum
 Limanum, Jacobum Picenum, Agnetem de
 Monte Polittiano, Peregrinum Latiofum, Jo-
 annem a Cruce, Franciscum Solanum, Lu-
 dovicum Gonzagam, Stanislaum Koska, Mar-
 garitam de Cortona, & Joannem Nepomu-
 cenum Presbyterum Canonicum Pragensem.
 In Beatis vero habendos decrevit Hyacin-
 tham de Marescottis, Joannem de Prado mar-
 tyrem,

tyram, Fidelem de Sigmaringa pariter martyrem, & Seraphinum Asculanum, seu de Granario, utrumque ex religiosa familia Capucinatorum. Lateranensem Ecclesiam incendiis, vastationibus, terræ insuper motibus disiectam, everfamque, ac sedula summorum Pontificum cura reparatam, nova postmodum molitione restitutam anno 1726. IV. Cal. Maias ritu solemniter consecravit. Decessit IX. Cal. Martii anno 1730. cum annos quinque, menses octo, dies tres & viginti integerrimus, & innocentissimus Pontifex fuisset.

256. **CLEMENS XII.** Laurentius Corsus antea dictus, Florentinus, IV. Idus Julii in locum Benedicti XIII. successit. Varias inter constitutiones, quibus, multa confirmavit, multa etiam abrogavit, edidit, unam pro bona creatione conclavis, ac rerum sede Apostolica vacante agendarum, Ecclesiam Ferrariensem antea Episcopalem in Archi-Episcopatum erexit. Indixit Jubilæum universale ad implorandam divinam opem pro pace inter Principes Christianos, aliisque Ecclesie necessitatibus. Anno 1734 simile concessit in Italia & Insulis adjacentibus, divinam opem implorantibus contra Turcas, & ad pestem avertendam. Anno

1739. concessit indulgentias 100. dierum recitantibus sub horam noctis ad pulsum Campanæ flexis genibus Psal. *De Profundis*, vel semel orationem Dominicam cum Salutatione Angelica, & Vers. *Requ. ætern.* Plenariis autem indulgit omnibus Christi fidelibus semel in anno, die ad libitum eligenda, qui prædicta peregerint, ac S. Communionem recepti pro concordia Principum &c. preces ad Deum fuderint. BB. Vincentium & Paulo Presbyterorum Secularium Congregationis Missionis, & Societatis puellarum charitatis institutorem, Franciscum Regis Societatis Jesu Presbyterum, Catharinam Fliscam Adurnam Gennensem, Julianam Falconeriam Tertii Ordinis Servorum B.M.V. Fundatricem Sanctorum factis adscripsit. Ven. vero Josephum a Leonissa Sacerdotem Ordinis FF. Capuc. 1737. & Ven. Dei Servam Catharinam de Riccis sanctimonialem ordinis S. Dominici 1732. Beatis adnumeravit. Anno 1738. 28. Aprilis condemnavit Societatem seu conventicula vulgo *dei liberi Muratori* aut *des Francs Massons* sub poena Excommunicationis ipso facto incurrendæ, ejus absolutione, excepto mortis articulo summo Pontifici reservata. Vixit in Pontificatu An. 9. Mens. 6. Diebus 26.

257. **BENEDICTUS XIV.** Prosper de Lambertinis antea dictus, Cardinalis, & Archiepiscopus Bononiensis 17. Augusti anno 1740. in sedem sex mensibus vacantem subrogatur, doctrinae fama celeberrimus, & editis cum ante tum in Pontificatu multis & magnis eruditione refertis voluminibus longe clarissimus. Is Beatos Petrum Regallatum, Josephum a Leonissa, Fidelem a Sigmaringa, Camillum de Lellis, & Catharinam de Riccis ritu Solemni in Sanctorum numerum retulit. Annum 1750. Jubilaeum maximo splendore, & summa religione Romae celebravit, & anno sequente alibi toto orbe Christiano voluit celebrari. Congregationem pro excipiendis episcoporum relationibus instituit, quibusdam de praecipito festis diebus labores alias vetitos pauperum bono concessit, imagines Spiritum Sanctum sub juvenis specie representantes praecipit amoveri, Joannem V. Lusitanis Regem Fidelissimi titulo ornavit, Martyrologium correxit, controversias de matrimoniis inter Catholicos & haereticos initis, de usuris, jejuniis, absolutione Complicis, Laicorum in missis privatis Communionem, duellis, divortis, ritibus Orientalium, aliasque multas Sanctionibus suis aut deservivit, aut luculen-

leuter explanavit. Patriarchatum Aquilensem suppressit, substituitque bis Archiepiscopatibus Goritienſi in Auſtriaca, & Utriacſi in Veneta ditione, Principalem Abbatiam Fuldenſem ad Episcopatus dignitatem eveiſit, & Janſeniſtaram in Gallia tumultus, ſua auctoritate compreſſit. Scientiarum ad hæc ſtudia plurimum amavit, & promovit, ipſis A catholicis maximam Doctrinæ Laudem Eij ex merito tribuentibus. Demum cum jam ſere biennio variis morbis tentaretur, V. nonas Maji Anno 1758. fatiſ conceſſit.

258. **CLEMENS XIII.** antea *Carolus Rezzonicus*, Venetus pridie Nonas Julias 1758. Pontifex creatur. Is natus Venetiis nobili & Patritia gente 7. Martii Anno 1693. Rhetorica & Philoſophia excultus Bononiæ, Jurium & Theologiæ dogmaticæ ſcientiis eruditus, in Univerſitate Patavina ornatus Doctoris inſignibus, annos 22. natus Romam venit, & in Academia Eccleſiaſtica exceptus, anno 1716. inſtitutum Proſalium Romanæ curiæ amplectitur, & inter Protonotarios de numero participantium reſenſetur. Mox regendis Eccleſiaſticæ ditionis civitatibus addicitur, Reatinæ primum, dein anno 1721. Fano, Fortune Prætor datur.

tar. Romam anno 1725. revocatus ad ferendum suffragium assumitur in Congregatione, quæ Consultationibus status Ecclesiastici præest. Exeunte Pontificatu Benedicti XIII. anno 1729. Rotæ Romanæ XII Vir renunciatur; Octennis ea integritate ac fide magistratum gessit, ut a Clemente XII. 20. Decembris 1737. Cardinalis crearetur, attributa Ei Diaconia S. Nicolai in Carcere Tulliano, & Congregationibus Sacri Concilii Tridentini, Propagandæ fidei, Sacræ Consultationis, Visitationis Apostolicæ, Episcoporum & Regularium, & fabricæ Divi Petri adderetur. A Benedicto XIV. inter Cardinales Presbyteros titulo S. Mariæ in ara Coeli 11. Martii anno 1743. cooptatus, & mortuo Joanni Ottobono Patavinus Episcopus suffectus fuit. Romanus demum Pontifex creatus Mariæ Theresiæ Augustæ, Hungariæ Reginæ honorificentissimum Reginæ Apostolicæ titulum, Successoribus etiam Regibus tribuendum confert; & jure antiquo competere declarat. Sancivit Dominicis diebus Præfationem SS. Trinitatis, nisi alia propria præscribatur, in missa dicendam. Apostatis sponte ad superiores suos redeuntibus pænarum omnium remissionem, omnes gradus, & pristinos honores indulgit. Inter Sanctos retulit Beatos Joan-

lenter explanavit. Patriarchatum Aquilae
 jensen suppressit, substitutus binis Archiepis-
 copatibus Goritensi in Austria, & Utriensi
 in Veneta ditione, Principalem Abbatiam
 Fuldensis ad Episcopatus dignitatem elevavit,
 & Jansenistam in Gallia tumultus, sua au-
 thoritate compressit. Scientiarum ad haec
 studia plurimum amavit, & promovit, ipsis
 A catholicis maximam Doctrinae Laudem Et
 ex merito tribuentibus. Demum cum jam
 fere biennio variis morbis tentaretur, V. no-
 nas Maji Anno 1758. fati concessit.

258. **CLEMENS XIII.** antea Carolus
Rezzonico, Venetus pridie Nonas
 Julius 1758. Pontifex creatur. Is natus Ve-
 netiis nobili & Patritia gente 7. Martii An-
 no 1693. Rhetorica & Philosophia ex cultus
 Bononiae, Jurium & Theologiae dogmaticae
 scientiis eruditus, in Universitate Patavina
 ornatus Doctoris insignibus, annos 22. na-
 tus Romam venit, & in Academia Eccle-
 siastica exceptus, anno 1716. institutum Prae-
 salum Romanae curiae amplectitur, & inter
 Protenotarios de numero participantium re-
 censetur. Mox regendis Ecclesiasticis di-
 tionis civitatibus addicitur, Reatinae primum,
 dein anno 1721. Fano, Fortunae Praetor da-
 tur.

tar. Romam anno 1725. revocatus ad ferendum ſuffragium affumitur in Congregatione, quæ Conſultationibus ſtatus Eccleſiaſtici præeſt. Exeunte Pontificatu Benedicte XIII. anno 1729. Rotæ Romanæ XII Vir renunciatur; Octennis ea integritate ac fide magistratum geſſit, ut a Clemente XII. 20. Decembris 1737. Cardinalis crearetur, attributa Ei Diaconia S. Nicolai in Carcere Tulliano, & Congregationibus Sacri Concilii Tridentini, Propagandæ fidei, Sacræ Conſultationis, Viſitationis Apoſtolicæ, Episcoporum & Regularium, & fabricæ Divi Petri adderetur. A Benedicte XIV. inter Cardinales Presbyteros titulo S. Mariæ in ara Coeli II. Martii anno 1743. cooptatus, & mortuo Joanni Ottobono Patavinus Episcopus ſuſſectus fuit. Romanus demum Pontifex creatus Mariæ Theræſiæ Auguſtæ, Hungariæ Reginæ honorificentiffimum Reginæ Apoſtolicæ titulum, Succelloribus etiam Regibus tribuendum conſert; & jure antiquo competere declarat. Sancivit Dominicis diebus Præſationem SS. Trinitatis, niſi alia propria præſcribatur, in miſſa dicendam. Apoſtatis ſponte ad superiores ſuos redeuntibus pænarum omnium remiſſionem, omnes gradus, & priſtinos honores indulſit. Inter Sanctos retulit Beatos Joan-

nem Cantium Polonum Presbyterum, Josephum Calasantium pium Scholarum institutorem, Hieronymum Aesilianum Congregationis Clericorum Regularium de Somascha Fundatorem, Josephum a Cupertino ex Ordine minorum Conventualium, Seraphinum ex ordine Capucinorum Laicum, & Franciscam de Chantal, Virginum de Visitatione fundatricem. Hic Sanctissimus Pontifex maximis virtutibus, quibus quondam Romanam Curiam, & Patavinam Civitatem ornaverat, nunc universam Christi Ecclesiam in undecimum annum illustrat, & Sapente gubernat, Quem, ut diu sospitem Deus optimus Maximus servet, boni omnes precantur.

*Obiit 2 february 1769 intra gratiam
et quam anolutinam.*

*erat etatis 45 ann. 10 diebus
10. mensium. 26 diebus.*

CHRONOLOGICA ROMANORUM PONTIFICUM SÉRIES

Cum ordine successionis, tempore Pontificatus, Et anno Christi quo sedere coeperunt. Numeri Pontificum nominibus subjecti primus annos, secundus menses, tertius dies quibus sederunt significant

Ord. suc. An. Cr.

SÆCULUM I.

1.	Sanctus Petrus.	an. 24. men. 5. d. 10.	44.
2.	S. Linus.	11. 2. 23.	70.
3.	S. Cletus.	12. 7. 2.	81
4.	S. Clemens I.	9. 6. 6.	93

SÆCULUM II.

5.	S. Anacletus.	9. 3. 10.	103
6.	S. Evaristus.	9. 3. —.	112
7.	S. Alexander I.	10. 3. 20.	121
8.	S. Xyftus I.	9. 10. 9.	133
9.	S. Telephorus.	11. 9. —.	142
10.	S. Hyginus.	3. —. 28.	154
11.	S. Pius I.	9. 5. 27.	160
12.	S. Anicetus.	8. 8. 24.	167
13.	S. Soter.	3. 11. 18.	175
14.	S. Eleutherius.	15. —. 23.	179
15.	S. Victor I.	9. 1. 28.	194

SÆCULUM III.

16.	S. Zephyrinus.	18. —. 18.	203
17.	S. Callistus I.	5. 1. 12.	221

Ord. No.	Sancti	Ab. Co.
18.	S. Urbanns I. an. 6. men. 7. d. 4.	226
19.	S. Pontianus. 4. 4. 25.	233
20.	S. Anterus. 1. --. --.	237
21.	S. Fabianus. 15. --. 4.	238
22.	S. Cornelius. 2. 2. 3.	254
23.	S. Lucius I. 1. 4. --.	256
24.	S. Stephanus I. 3. 3. 22.	157
25.	S. Xystus II. --. 11. 12.	260
26.	S. Dionysius. 12. 3. 14.	261
27.	S. Felix I. 2. 4. 29.	273
28.	S. Eutychianus. 8. 6. 4.	275
29.	S. Cajus. 12. 4. 5.	284
30.	S. Marcellinus. 7. 11. 23.	298

SÆCULUM IV.

31.	S. Marcellus I. 5. 1. 25.	304
32.	S. Eusebius. 2. 7. 25.	309
33.	S. Melchiodes. 2. 2. 7.	311
34.	S. Silvester I. 21. 10. 1.	314
35.	S. Marcus. --. 8. ---.	336
36.	S. Julius I. 15. 5. 17.	336
37.	Liberius. 15. 4. 2.	352
38.	S. Felix II. 1. 2. 3.	357
39.	S. Damasus I. 17. 2. 26.	367
40.	Siricius. 13. 1. 14.	385
41.	S. Anastasius I. 4. 1. 13.	398

SÆCULUM V.

42.	S. Innocentius I. 15. 2. 10.	402
43.	S. Zosimus. 1. 4. 7.	417

<i>Ord. An.</i>	<i>An. Cr.</i>
44. S. Bonifacius I. an. 4. men. 9. d. 28.	428
45. S. Coelestinus I. 8. 5. 3.	423
46. S. Xystus III. 17. 11. 2.	432
47. S. Leo I. Magnus. 20. 10. 28.	440
48. S. Hilarius. 5. 9. 29.	461
49. S. Simplicius. 15. 5. 10.	467
50. S. Felix III. 8. 11. 22.	483
51. S. Gelafius I. 4. 8. 19.	492
52. S. Anastasius II. 1. 11. 23.	496
53. S. Symmachus. 15. 7. 27.	498

SÆCULUM VI.

54. S. Hormisda. 9. --. 10.	514
55. S. Joannes I. 2. 9. 14.	523
56. S. Felix IV. 4. 2. 18.	526
57. S. Bonifacius II. 1. --. 2.	531
58. Joannes II. 2. 8. --.	532
59. S. Agapetus I. 2. --. 4.	535
60. S. Silverius. 3. --. --.	537
61. Vigilus. 15. 6. 10.	540
62. Pelagius I. 4. 10. 18.	555
63. Joannes III. 2. 11. 16.	559
64. S. Benedictus I. 4. 2. 15.	573
65. Pelagius II. 12. 2. 27.	577
66. S. Gregorius I. Magnus. 13. 6. 10.	590

SÆCULUM VII.

67. Sabinianus. --. 5. 19.	604
68. Bonifacius III. --. 8. 23.	606
69. S. Bonifacius IV. 8. 8. 20.	607

70. S.

<i>Ord. fac.</i>		<i>An. Cr.</i>
70.	S. Deusdedit. an. 2. men. 11. d. 26.	615
71.	Bonifacius V. 7. 10. 1.	618
72.	Honorius I. 12. 4. 27.	626
73.	Severinus. 1.	638
74.	Joannes IV. 1. 9. 6.	639
75.	Theodorus I. 7. 5. 20.	641
76.	S. Martinus I. 6. 1. 26.	649
77.	S. Eugenius I. 1. 6. --.	654
78.	S. Vitalianus. 14. 5. 27.	655
79.	Adeodatus. 7. 2. 17.	669
80.	Donus I. 4. 5. 10.	676
81.	S. Agatho 4. 1. 15.	678
82.	S. Leo II. --. 10. 17.	683
83.	S. Benedictus II. --. 10. 27.	684
84.	Joannes V. 1. --. 11.	685
85.	Conon. --. 11. 3.	686
86.	S. Sergius I. 3. 8. 14.	687

SÆCULUM VIII.

87.	Joannes VI. 3. 2. 12.	701
88.	Joannes VII. 2. 7. 17.	705
89.	Sifinius. --. --. 20.	708
90.	Constantinus. 6. 1. 2.	708
91.	S. Gregorius II. 16. 8. 20.	714
92.	S. Gregorius III. 10. 9. 12.	731
93.	S. Zacharias. 10. 3. 10.	741
94.	Stephanus II. --. --. 3.	752
95.	Stephanus III. 5. --. 28.	752
96.	S. Paulus I. 10. 1. 1.	757

<i>Ord. Inc.</i>		<i>An. Cr.</i>
97.	Stephanus IV. an. 3. men. 5. d. 28.	768
98.	Adrianus I. 23. 10. 18.	772
99.	Leo III. 20. 5. 17.	795

SÆCULUM IX.

100.	Stephanus V. --. 5. 3.	816
101.	S. Paschalis I. 7. 3. 16.	817
102.	Eugenius II. 3. 6. --.	824
103.	Valentinus. --. 1. 30.	827
104.	Gregorius IV. 16. --. --.	827
105.	Sergius II. 3. 2. 3.	844
106.	S. Leo IV. 8. 3. 5.	847
107.	Benedictus III. 2. 6. 10.	855
108.	S. Nicolaus I. Mag. 9. 6. 20.	858
109.	Adrianus II. 4. 10. 17.	867
110.	Joannes VIII. 10. --. 1.	872
111.	Martinus II. 1. --. 20.	882
112.	Adrianus III. 1. 3. 19.	884
113.	Stephanus VI. 6. --. 9.	885
114.	Formosus. 5. 6. 10.	891
115.	Bonifacius VI. --- --. 15.	897
116.	Stephanus VII. 3. --. --.	897
117.	Romanus. --- 4. ---	900

SÆCULUM X.

118.	Theodorus II. --. --. 20.	901
119.	Joannes IX. 4. --. 15.	901
120.	Benedictus IV. 3. 3. ---	905
121.	Leo V. --. 1. 10.	907
122.	Christophorus ---. 8. --.	907

<i>Ord. Inc.</i>		<i>An. Cr.</i>
123.	Sergius III. an. 3. men. ---. d. ---.	908
124.	Anastasius III. 2. 2. ---.	910
125.	Lando. ---. 6. 21.	912
126.	Joannes X. 5. 2. 15.	913
127.	Leo VI. ---. 6. 15.	928
128.	Stephanus VIII. 2. 1. 15.	929
129.	Joannes XI. 4. 10. ---.	931
130.	Leo VII. 3. 6. 10.	936
131.	Stephanus IX. 3. 4. 5.	939
132.	Martinus III. 3. 6. 13.	943
133.	Agapetus II. 9. 7. 10.	946
134.	Joannes XII. 9. ---. ---.	955
135.	Benedictus V. ---. 6. 5.	964
136.	Leo VIII. ---. 9. ---.	964
137.	Joannes XIII. 6. 11. 5.	965
138.	Dontus II. ---. 3. ---.	972
139.	Benedictus VI. 1. 2. ---.	972
140.	Bonifacius VII. ---. 7. 15.	974
141.	Benedictus VII. 9. 1. 10.	975
142.	Joannes XIV. ---. 8. ---.	984
143.	Joannes XV. 10. 4. 12.	985
144.	Joannes XVI. ---. 4. ---.	995
145.	Gregorius V. 3. 8. ---.	996
146.	Joannes XVII. ---. 10. ---.	996
147.	Silvester II. ---. 4. ---.	999

SÆCULUM XI.

148.	Joannes XVIII. ---. 5. ---.	1003
149.	Joannes XIX. 5. 7. 28.	1003

<i>Ord. suc.</i>		<i>An. Cr.</i>
150.	Sergius IV. an. 2. men. 8. d. 13.	1009
151.	Benedictus VIII. 12. --. --.	1012
152.	Joannes XX. 9. 8. 8.	1024
153.	Benedictus IX. 11. --. --.	1033
154.	Silvester III. --. 1. 19.	1045
155.	Gregorius VI. 1. 6. --.	1045
156.	Clemens II. --. 9. 15.	1048
157.	Damasus II. --. --. 23.	1048
158.	S. Leo IX. 5. 2. 7.	1049
159.	Victor II. 2. 3. 15.	1054
160.	Stephanus X. --. 17. 8.	1057
161.	Benedictus X. --. 9. 20.	1058
162.	Nicolaus II. 2. 6. --.	1059
163.	Alexander II. 11. 6. 22.	1061
164.	S. Gregorius VII. 12. 1. 3.	1073
165.	Victor III. 1. 3. 24.	1086
166.	Urbanus II. 11. 4. 18.	1088
167.	Paschalis II. 18. 5. 4.	1099
SÆCULUM XII.		
168.	Gelasius II. 1. ---. 4.	1118
169.	Calistus II. 5. 10. 13.	1119
170.	Honorius II. 5. 1. 17.	1124
171.	Innocentius II. 13. 7. 10.	1130
172.	Cœlestinus II. --. 5. 13.	1143
173.	Lucius II. --. 11. 14.	1144
174.	Eugenius III. 8. 4. 13.	1145
175.	Anastasius IV. 1. 4. 24.	1153
176.	Adrianus IV. 4. 8. 24.	1154
177.	Alexander III. 21. 11. 23.	1159

<i>Ord. sup.</i>		<i>An. Cr.</i>
178.	Lucius III. an. 4. men. 2. d. 18.	1181
179.	Urbanus III. 1. 10. 25.	1185
180.	Gregorius VIII. ---. 1. 27.	1187
181.	Clemens III. 3. 3. 15.	1188
182.	Coelestinus III. 6. 8. 28.	1191
183.	Innocentius III. 18. 6. 9.	1198

SÆCULUM XIII.

184.	Honorius III. 10. 8. --.	1216
185.	Gregorius IX. 14. 5. 3.	1227
186.	Coelestinus IV. --. --. 7.	1241
187.	Innocentius IV. 11. 5. 14.	1243
188.	Alexander IV. 6. 5. 4.	1254
189.	Urbanus IV. 3. 1. 4.	1261
190.	Clemens IV. 3. 9. 25.	1265
191.	S. Gregorius X. 4. 4. 10.	1271
192.	Innocentius V. -. 5. 5.	1276
193.	Adrianus V. --. 1. 9.	1276
194.	Vicedominus aliquot horas.	1276
195.	Joannes XXI. --. 8. 8.	1276
196.	Nicolaus III. 2. 8. 27.	1277
197.	Martinus IV. 4. 1. 7.	1281
198.	Honorius IV. 2. --. 1.	1285
199.	Nicolaus IV. 4. 1. 14.	1287
200.	S. Coelestinus V. ---. 5. 8.	1294
201.	Bonifacius VIII. 8. 9. 1.	1294

SÆCULUM XIV.

202.	Benedictus XI. --. 8. 6.	1303
203.	Clemens V. 8. 10. 16.	1305

204.	Joannes XXII. an 18. men 4. d. --.	1316
205.	Benedictus XII. 7. 4. 6.	1334
206.	Clemens VI. 10. 7. --.	1342
207.	Innocentius VI. 9. 8. 20.	1352
208.	Urbanus V. 8. 3. --.	1362
209.	Gregorius XI. 7. 2. 24.	1370
210.	Urbanus VI. 11. 6. 8.	1378.
211.	Bonifacius IX. 14. 11. --.	1389

SÆCULUM XV.

212.	Innocentius VII. 2. --. 22.	1404
213.	Gregorius XII. 3. 7. 5.	1406
214.	Alexander V. --. 10. 8.	1409
215.	Joannes XXIII. 5. --. 16.	1410
216.	Martinus V. 13. 3. 12.	1417
217.	Eugenius IV. 15. 11. 21.	1431
218.	Nicolaus V. 8. --. 19.	1447
219.	Calistus III. 3. 3. 28.	1455
220.	Pius II. 5. 11. 27.	1458
221.	Paulus II. 6. 10. 26.	1464
222.	Xyftus IV. 13. --. 5.	1471
223.	Innocentius VIII. 7. 10. 27.	1484
224.	Alexander VI. 11. --. 8.	1492

SÆCULUM XVI.

225.	Pius III. --. --. 26.	1503
226.	Julius II. 9. 3. 21.	1503
227.	Leo X. 8. 8. 20.	1513
228.	Adrianus VI. 1. 8. 8.	1522
229.	Clemens VII. 10. 10. 7.	1523
230.	Paulus III. 15. --. 18.	1534

<i>Ord. suc.</i>		<i>An. Cr.</i>
231.	Julius III. an. 5. men. 1. d. 16.	1550
232.	Marcellus II. ---. ---. 22.	1555
233.	Paulus IV. 4. 2. 24.	1555
234.	Pius IV. 5. 11. 15.	1560
235.	S. Pius V. 6. 3. 24.	1566
236.	Gregorius XIII. 12. 10. 24.	1572
237.	Xyftus V. 5. 4. 3.	1585
238.	Urbanus VII. ---. ---. 12.	1590
239.	Gregorius XIV. ---. 10. 10.	1590
240.	Innocentius IX. ---. 2. 1.	1591
241.	Clemens VIII. 13. 1. 3.	1592
SÆCULUM XVII.		
242.	Leo XI. ---. ---. 25.	1605
243.	Paulus V. 15. 10. 15.	1605
244.	Gregorius XV. 2. 5. ---.	1621
245.	Urbanus VIII. 21. 1. 24.	1623
246.	Innocentius X. 10. 3. 22.	1644
247.	Alexander VII. 12. 1. 15.	1655
248.	Clemens IX. 2. 5. 19.	1667
249.	Clemens X. 6. 2. 23.	1670
250.	Innocentius XI. 12. 10. 20.	1676
251.	Alexander VIII. 1. 3. 26.	1689
252.	Innocentius XII. 9. 2. 15.	1692
253.	Clemens XI. 20. 3. 24.	1700
SÆCULUM XVIII.		
254.	Innocentius XIII. 2. 9. 28.	1721
255.	Benedictus XIII. 5. 8. 23.	1724
256.	Clemens XII. 9. 6. 26.	1730
257.	Benedictus XIV. 17. 8. 16.	1740
258.	Clemens XIII. <i>Vivis, & Vivat.</i>	1758

F I N I S.

Clemens XIII an. 30 mens. 6 dies reg
Clemens XIV vivit et vivat.

CARDINALIS GANGANELLI Pontifex
ROMANVS.

Laurentius ganganeli natus
ad S. Archangelus ex districtu
Siminensi ad 9 405. die 31
Octobris, cuius pater Chirurgus
multum celebris in ipso nativitas
tatis hunc chirurgiam exercens
ejusque familia hodieum Mar.
macerolium in Urbino habet

Electus erat Pontifex 16. et procla
matus 19 Maii. +
hora ante solis ortu ad 44 cas.
Dignatus triginta 4 octis
erat consecratus in episcopum 28 Maii

Erat cardinalis in conclave
3 Menses 7 dies.

Seco vacavit 2 Menses 19 die

Monticeni. Item anno XIV
erat versatus in linguis:
latina, greca, hebraica,
gallica, italiana & vernacula
ex ord. & minorum

qua Cardinalis, quam
dignitatem obtinuit a quo
1459, erat ita parvus ut
senatus, mensibus 50 subdi
1370 tabula sua sufficerent

fronemem rebus suis factis
fedi, cuiusdam gallica sub 170
adussoni suo Cam. XIV veri
pult.

Ordinem servitarum extin
xit.

In labore erat indefessus et
peritum que fuit

laborabat pro reformatione

Redepta, sed redugendi
ab iniquitatis abiectione
sibi et hinc Casoriale & la tana

Esat jocosus in conversatione
Naci. Surmus in negotiis

mitis coram regibus
Erga maledicos mitis

in infortunio et fortunio
Aequalis

A. agnarimus in vitae
morte.

mentibus et hinc hinc circa
horam 13am 1443

Uixit an. 68, mensis 10, dies 22
regnat 5. — 4. — 3.

Caso. Braschi. / Braschi

